

BIBLIOTHECA
UNIV. JAGELL.
CRACOVIE 1815

Est V. 1815
587118

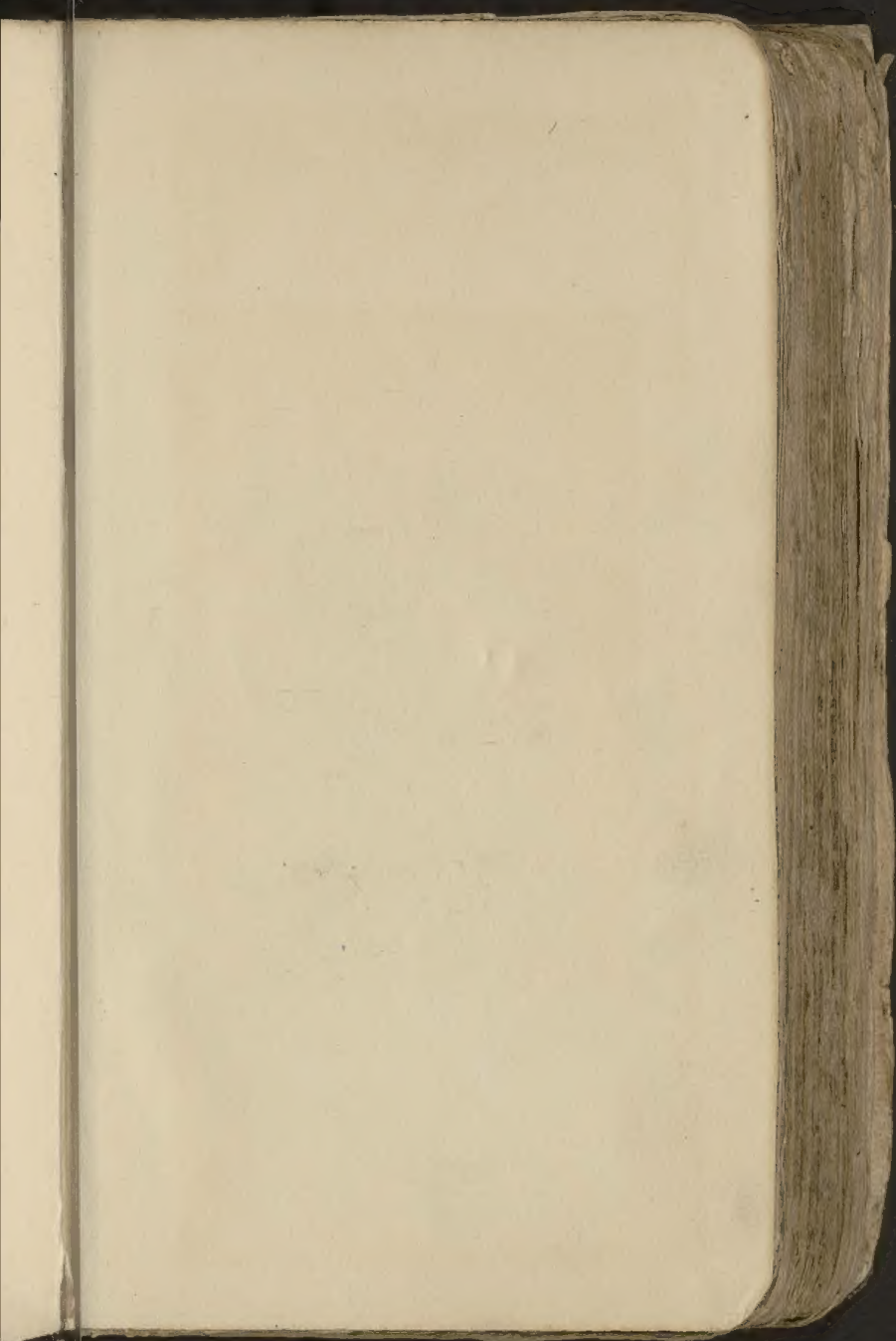
Man. St. Dr.

1

587118

Mag. St. Dr.

30
30
nas d
m
E
E
fid

Pan

Jezu

Je

Za przyściem swoim
wzbawienia z mi-
ludzkiego,

Jako sie sam mian

Droga, Prawda, y

nas do Nieba prowadził nauczał, y ożył
Według Historji Ewangelistów Swietych,

Przez

S. Bonaventurę i S. Antonia Braci Mnichów

Swietego Franciszka, Doktora Serafickiego, Biskupa
pá Albanskiego, Kardynała Kościoła
Swietego Rzymskiego,

Przez nabożne Rozprawierwanie, y Rozmyślanie S. Pism
skich, Prawowiernym Pana Chrystusowym dla posyła
Duchownego y codziennego swiatobli-
wego zabawy,

Opisana.

Roku Páńskiego 1538. Podana
A teraz znów z dozwoleniem Starzych Przewodzących

W Wrocławiu,

W Akademickim Colleg. S. J.

587.118

I

1870 K 15 St. Dr.

niedz
czu

P

Stwor

Pie

Narod
Apłan
w

sta
Dban

Bog

Q

D

Z o b i e

niebzy Synámi ludzkiemi Nazza-
cznicnemu, Wszechmocnego Boga
Dyca y Mátki,

Jedynemu Synowi,

Wiedzy Bogiem á Człowiekiem

P o s r z e d n i k o w i,

Niebá y Ziemie

Stworzycielowi y Odkupicielowi,

Stárego y Nowego Zakonu

D o k t o r o w i,

Piektá y Lucyperá Zburzycielowi,

Grzechu y Smierci Zwycięzcy,

Żywych y Umártých Sędziemu,

Narodu Ludzkiego Odkupicielowi y Zbawicielowi,

Ápłánowi Wielkiemu, Biskupowi Nany-
wyjszemu, Królowi nád Królini, Pánu
nád Pánu,

Ná którego Imię wsółkie koláno upada,
Zbawienia y Wiary Wynalezcy,

Dawcy żywota;

Bogu y Człowiekowi Prawdziwemu,

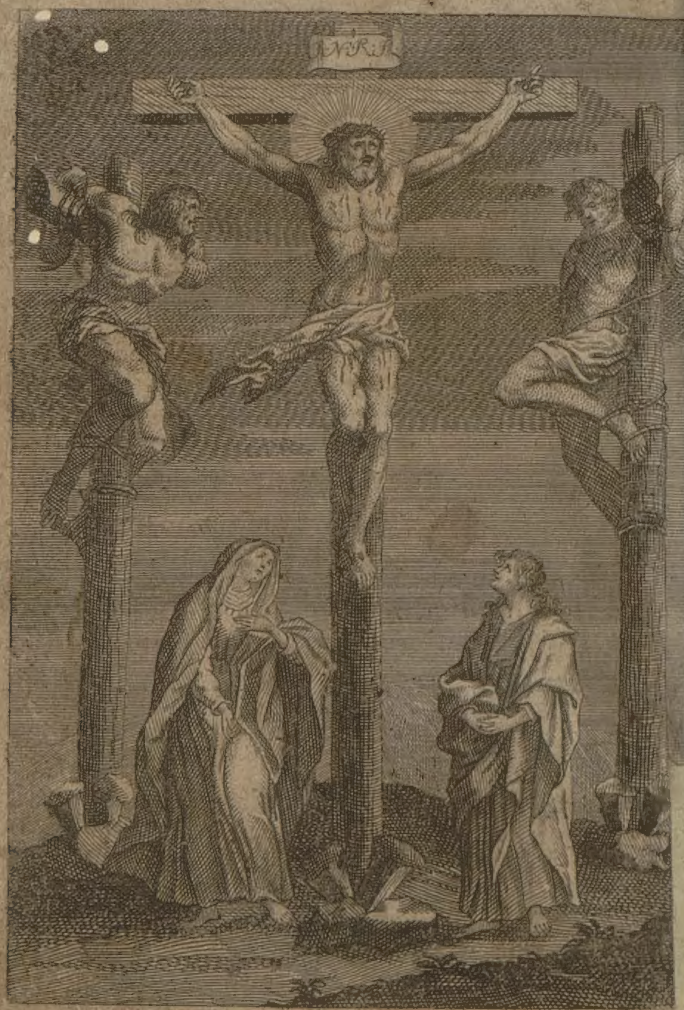
J e z u s o w i C h r y s t u s o w i,

nayniegodniejszy grzesznik,

Twój Żywot y Meke Nanyświełka

Dziaruie.

XII

587/118

I

P

Suz to
mot
ego wno
Chrześci
wieckid
pnyim o
jim: so
ogoboy
ktor, t
zytano
not y fi
ny dobi
yroota
yli utr
o sercu
iego S
le y na
abawia
lawne
przetlu
ynata

Przemowa do pobożnego Czytelnika.

Uż to siódmy raz z prąsy Drukárskien, ży-
wot Pána Jezusa Boga y Zbawiciela ná-
ego wychodzi, á do dla wielu duş pobożnych
Chrześciánskich, ták Duchownych, iáko y
świeckich, ktorzy z pożytkiem swoim ducho-
wnym onego sie czytaniem zabawiáia. A nie
żiw: sa albowiem potomkami żarliwych y
ogoboyńnych przodków swoich pierwszych Po-
láków, ktorzy przynawşy Wiare Świeta, gdy
czytáno przy Mşy S. Ewángelia, to iest ży-
wot y sprawy Chrystusowe; kábel do podo-
by dobywáli, tym sie oświadczáiac, że dla
ywota y náuki Chrystusowej żywot gotowi
yli utrácié. Nieustáie tá żarliwość y teraz
y sercu pobożnych Poláków oboien płci, wśel-
iego Stánu, ktorzy sie nie tylko czytaniem,
le y náśladowaniem żywota Pána Jezusa
zabawiáia. Cieszył sie niegdy Báltazar Dyeć,
láwney Akadémii Krákovskien Doktor, że
rzetkumáczywşy z Bonáventury S. Kar-
ynała y Biskupa Albáńskiego Zakonu Brá-

Przemowa.

ci Miłeyſzych Francyſka S. ten Żywot, ofia-
rował go Naiśnienſzey Pannie Elżbiecie
Krolownie Polſkiej, Corce Zygmuntá Wiś-
kiego, ktora go nád wſelkie podárki bogáte
wdzięcznie przywiła, y w rozmyślaniá iego
dlugie godziny tráwiła. To zrozumiałſzy
Hieronim Wiſtor Drukarz ſławny Kráko-
wſki, iáko tylko litery Drukárſkie naſtály, dla
pożytku poſpolitego: á ludzi pobożnych na-
bożeńſtwá, ſwoim koſtem, Polſczyzna ná
ten czas proſta wydrukował Roku Páńſkiego
1522. Co táka w pobożnych Polakách wſel-
kiego Stánu wzbudziło żárliwość do czytá-
nia, że w krótkim czasie nie ſtáło Exempla-
rzów, musiał one w kilka lat po trzykroć dru-
kować. Táz żárliwość wzbudzona y teraz-
nieſzych czasów do czytania y náſladowania
Żywotá Pána JEzusewego w czytájących/
że Szóſty raz w krótkim czasie, z práſy Dru-
karſkiej wychodzi. Bądź wdzięczn Cytel-
niku/ áżebyś ten Żywot y ſprawę Zbáwicie-
lá náſzego JEzusa czytáiac Żywotá wieczne-
go doſtąpił. Wychwala Koſciół S. Cecy-
lia S. Panne y Weczenniczke, że ná pierſiach
ſwoich Ewángelia ábo Księgi Żywotá Pána
JEzusewego zámpke noſiła, á od rozmawiania
z Pánem Bogiem nigdy nie przestawała, to
ieſt że nie co inſzego, tylko Żywot Pána JE-
zusa w Ewángelii opiſany, we dnie y w nocy

gorącym y nabożnym sercem rozmyślała. U
ilekroć dokończyła znowu zaś z początku po-
czyniała, bo Duchem S. nauczona, wiedziała,
iż między wszystkimi zabawami duchownemi,
żadna nad te nie jest użyteczniejsza, zbawie-
niu ludzkiemu potrzebniejsza, y ku dostapie-
niu Cnot świetnych godniejsza, iako częste o-
bieranie się w żywocie Jezusa milego.

Wiedziała o tym pobożna Matrona Ma-
tką S. Jáná Kalibity Senatorką Rzymską;
tá gdy Synaczek iey nauczył się czytać, sa-
zała mu napisać Żywot Pána Jezusow, ál-
bo Ewángeliá, y w złoto oprawić, upominá-
iac aby one często czytał: y nie zawiodła się,
álbowiem czytając stał się náśladownikiem
Chrystusowym: opuścił, iedynakiem będąc
Ducá bogátego Senatorá Rzymskiego y Ma-
tkę, poszedł ná pustynia do Zakonników: tam
przeżywszy czas nie máły, wrocił się do domu
Dyncowskiego, od czártá skusomy, lecz nie zwy-
cięzomy, álbowiem postawił sobie przed wro-
ty Rodziców budkę, ktorých codziennie wy-
chodzących do Kościolá widział: z stołu co-
mu posyłałi Zakonuzne odbierał, a ubogim
rozdawał; gdy miał umierać, po wielu lat,
posłał do Matki, prosiac, aby go nawiedziła;
która z ufomości białogłowskiej, że bádzo
był z chorzák, od postow wyszedł, patrząc
nań nie mogła. Posłał iey na ostatek one

Książeczke Ewangelii, ktora mu ona sprawi-
 ła, domysliła sie, że Syn był: gdy przypa-
 dła, on tym czasem na inny żywot z Chrystu-
 sem poszedł, bo go przez wszytek czas szukał y
 znalazł. Nigdziec nie znalazł nauki lepszej,
 na przeciw zdradliwym, a krotkim roskoszom
 cielesnym, y przeciwnościami ludzkim, iako w
 żywocie miłosciwego Pána Jezusa Chrystu-
 sa, iezeli sie weń wzwyżais. Bo przez ro-
 zmyślanie iego swietego Żywota, dusza ludz-
 ka, tak sie w miłości Bożej utwierdza y za-
 pala, iż rzeczami doczesnymi gardzi, za nie ich
 sobie nie ma. Naucza też co człowiek ma czy-
 nić, a czego sie wárować y chronić. Rzekłem
 náprzód: iż rozmyślanie Żywota Pána JE-
 zusa miłego naucza zaniędbywać cielesnych
 zdradziących roskosz, albo kochania. Przy-
 kład tego w Swietey Cecylii, ktora tak była
 tym Rozmyślaniem serce swe nápełniła, iż za-
 den grzech mieyscá w niej mieć nie mógł, ani
 żadná zła y nie potrzebna myśl. Przeto,
 gdy na posiedzeniu trawienie, śpiewanie, y
 muzyki rozmaite slyśała, nabożnym sercem
 murwila: Serce moje y ciało moje miły Pá-
 nie, niechay nie będzie pokalane, abym nie by-
 ła z hámbiona. Wtore, Rozmyślanie Ży-
 wota miłosciwego Pána Jezusa Chrystusa
 naucza znosić prześladowanie ludzkie, y wszy-
 tkie przeciwności. Przykład tego mamy w

Swie-

Przemowa.

Świałych Męczennikach, ktorzy z dobra wo-
la, ciepkie, a rozmaite meki cierpieli. Skad-
by te mieli, iako Świały Bernat powiada, że
znikao, tylko z Ran y boleści miłego Pana
Jezusa Chrystusa ktore ustawicznie rozmy-
ślali. Temu sie tedy dziwuy, a ich w tym
nastaduy, a pogladay w Rany Stworzycie-
la twego, ktore sa otworzone. A z tadci nie
tylko Męczennicy Świałci, ale y Wyznawcy
Wiary, ktorych pospolicie zowiemy Spowie-
dnikami, w niemocach, w kłopotach, w smu-
tkach, w przeciwnościach wielka mieli cierpli-
wość.

O wierna Duszo, gdybys czytala o Św.
Hieronimie, o S. Franciszku, albo o S. Kla-
rze, iako oni w smutkach swoich nad domnie-
manie ludzkie, mieli cierpliwosć. Nad to
wszystko, patrz y dzisiaj na Ludzi Świałych:
iako oni skromnie cierpia wszystkie niewczasny,
a to dla tego, iż Dusze ich nie sa w ich ciele,
ale w Ciele y w Ranach Jezusa miłego, przez
Rozmyślanie. Trzecie, Rozmyślanie Ży-
wota Pana Jezusa miłego, naucza nas, cze-
go sie mamy wystrzegac, y wátowac, a czego
naśladowac: bo tam naydzieś niewymowne
w pokusach ochłodzenie. Naydzieś Syna
Bożego głębokie upokorzenie, naydzieś tam
wielka cierpliwosć y wszystkich Cnot porwolno-
ści. O tym krotko S. Bernat mowi: Pro-
X. 5. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145.

Przemowa.

żno ten pracuie, kto mniema, że kad inąd enot
dostapic, opócz od Enot Wnozciciela, to iest
od Pána JEzusa, ktorego Nánta iest násie
nie madrości, także miłosierdzia: ktorego Ży-
wot iest, zwierc'adło w pomiarkowaniu, a ie-
go śmierć iest zwycięstwo wseltien słabości.
Ten S. Bernat dálej mowi: Kto Pána Jez-
zusa násláduie, zbládzić nie może. Przez Ro-
zmyślanie tedy częste Żywota Pána Jezuso-
wego, serce pobudza sie ku wielkien miłości,
žada násládomać y chce dostapic iego wiel-
kien doskonáłości. Przez tákwe rozmyślá-
nie, wiele ludzi prostych y nieumieietnych ná-
býváia rozumu oswieconego, żywota świe-
tego: ktorým miły Pan' JEzus, z swoiey lá-
ski dawa rozum głéboki, ná wielkich rzecz y
znánie y rozumienie. Przeto Wielebny Dcécc
S. Fránciszek nie žád inąd dostapit Enot ro-
zmáitých, y przyšedł ku dziwnemu zrozumie-
niu rzeczy dziwných/ tylko z wspotžostawánia
z miłosnym Pánem JEzusem Chrystusem, w
ktorego sie ták był w poit, iż iákoby Obraz w
iego sercu był: až potym dla wielkien miło-
ści zářtuzyl z iego láski, Rány w Reku, w
Régách, y w Bokú otrzymać: Al ták sie był
w Chrystusa Pána wlepit, iż nie sobie, ále
Chrystusowi żyw był. Al przeto sie wsyték
w Chrystusa JEzusa przemieni. Wátroz-
že do ktorey wysočnosti, Rozmyślanie Pána
JE

Przemowa.

Jezusowego Żywota przywodzi. Przeto ty
współki Pannie, Paniu, albo Panny, chcesz
przysść do stanu doskonałego, masz się w Żywo-
cie Pána Jezusa często przegladac. A tak się
uspokoy, też zmysły swoje ułó: iáko byś przy-
tym był, y czyma swemi to co rozmyślasz wi-
dział, chcesz áżebys Pána Jezusa zna-
lazł, y słodkości jego żąznął. Rozmyślasz
że te rzeczy pilno, zupodobaniem dusznym,
ćwicząc się w tej nauce, aż do końca żywota
twoiego. Po którym ten Pan dać dostąpić
żywota wiecznego, Amen.

List Pilatá Ponciusza, Fráncusa,
rodem z Miasta Lugdunu, Stárosty
Jerozolimskiego: O cudách, śmierci, y
Zmartwychwstaniu Pána Zbawiciela
naszego Jezusa Chrystusa, do Klau-
diusza Tybernyusza. Cesarzá Rzym-
skiego pisany.

Poncius Pilat, Tybernyuszowi Klaudiuszowi
zdrowia.

Wzydınato się niedawno, czego y sam do-
świadczyl, że Żydowie przez nienawisć,
siebie y swoje Potomki srogim osadzeniem za-
tracili. Albowiem gdy ich Dycowie mieli o-
bietnice, że im ich Bog miał posłać z Niebá
Syna

❖   ❖   ❖

Syná swóiego, ktoryby Krolém ich słusnie
był nazwany. Tegoż według obietnice an-
dży nasz posłał, z Panną narodzonego. Za-
mnie zaiste, w Żydowskiej ziemi Stárosta be-
daczyn, ślepe oświecał, tredowate oczyszczał,
opryzle ozdrowiał, diabły z ludzi wyganiał,
umarłe wskrzeszał, wiatrom rozkazował, suches-
mi nogami po wodách morskich chodził, y wie-
le innych dziwnych Cudów czynił. Al gdy
wiele z ludu Żydowskiego tego Synem Bo-
żym bydy wierzyli, nienawiścią przeciwnemu
Kiażetá Kápláuskie zapalili się, y Wóstrzowie
Kárenusow, á uchwyciwszy go, dali muie
Stároście, á łżac go, Czárnozięziłkiem zwá-
li, y przeciwnym Zakonowi. Ja ich słowom
uwierzywszy, ná ich wola onego ubiczowane-
go wydałem. Tedy oni go ná drzewie ukrzy-
żowali, á umarłego pogrzebszy, straż Dworu
mego żołnierze przndáli, á zápieczetowawszy
Grob odesłli. Ale on trzeciego dnia Zmar-
twychwstał. Al tak bárdzo zálością patáli
Żydowie, iż straży mey dali pieniądze, mo-
wiac: Powiedźcie, że Ciało Tego Uczniowie
w nocy ukrádli. Lecz oni żołnierze choć pie-
niądze wzięli, przecie tego zámilezec nie mo-
gli, co się było stało; ale iż z Grobu powstał,
oświádeczyli: á iż od Żydów wzięli pienia-
dze, żeby przeciwnemu mówili. Przetoż o-
bawiam się oto, áby tobie Krolowi práwde
wiesz

wiedzacemu, ktokolwiek inszy inaczej niepo-
wiadat, y abys też nie mniemat, żebym miał
wierzyć płomym powieściom Żydowskim:
gdyż te wszystkie rzeczy y dziwy, które się dzia-
ły z JEzusem na Krzyżu moim, znaiome czy-
nie przez to krażnienskie pisanie. Wadź zdrow.
Jeruzalem/ 2c. 2c.

**Gezef Żydowin, w Historiach stá-
rych Dziwów Żydowskich, w Dómná-
stych Księgách, w Czwartym Rozdzia-
le, o Panu JEzusie Chrystusie to
świádecstwo, dáie.**

TEgoż czasu był JEzus, Mąż mądry, iez-
żeli go słusnie zwac Mężem; álbowiem
był sprawca wielkich ludzi, którzy rádzi przyni-
miał rzeczy prawdziwe, a wiele ich, tak z Ży-
dów, iko y z Pogánów, do niego przystawa-
ło. Ten był Chrystusem, którego z eskárze-
nia ných stárych Żydów, gdy go Pilat
skazał na śmierć Krzyżową, ci którzy go
przedtem przyieli y uanłowáli, nie opuścili
go: álbowiem się im trzeciego dnia żyw uká-
zał, tak iko to o nim Prorocy Duchem Świá-
tym iáskánnieni oraz inše niezliczone przysłá-
cudá przepowiadáli. Ale y do tego czasu

do

Rodzan y Imie Chrześcianow trwa, kt
tymże Imieniem od niego Chrześcianami
przezwan.

O Postawie Pána nášego Je
zusa Chrystusa, czasow Oktawiana Ce
sárzá: niektory Lentulus w sironac
Sydomskien ziemie Heroda Krola i
rzednik Senatowi y wszytkien Rá
dzie Rzymstien opisal

O Kazal sie tych czasow nášych, y ieste
jest Człowiek wielkien mocy, ktoremu
mie Jezus Chrystus, ten rzeczou est od lu
dzi Prorok prawdy, a Uczniowie iezo zowi
go Synem Bozym. Wzbudza umarte,
uzdrawia niemocene. Człowiek postawy wy
sokien, nadobny y wdzięczny: Długo ma
uczciwe, iż ktorzy ná niego pátrza, mogą go
milować, y bać sie go. Włosy ma białe
orzechu leśnowego dorzrzałego, gładkie, nie
mal aż do uszu, a od uszu ná doł pronienie
kędzierzawe/ nieco żółte y iásniejszy, po ple
cach sie rozciągające, przedział miałac w po
środku Głowy, według obyczaju Nazaren
czyków. Czoło gładkie/ a bardzo iásne. Twarz

też niezmarzęzona, y bez żadney zmazy, kto-
ra rumianosc mierna kraszi. Rosa y ust za-
chodzą z każdą miarą nie jest przygana: Bro-
da ma gesta, wdzięczna włosom. w barwie po-
dobna nie długa, a w pośrodku rozdwoiona.
Wzrost ma prosty y stateczny; Oczy pocze-
sne, żółtawe, a różnacie iasnie sie wydają.
W strofowaniu groźny: W upominaniu łas-
kiwy, łuby, miły, y wesoty, zachowuiac po-
wage: ktorego, nigdy nie widziáno aby sie
śmiał, ale płakiwał często. W postawie Cią-
żki y wesoły, a prosty; Kęce y Ramiona mając
u miodzeniu rostkowe, wymowe ma powa-
żną, rzadką, y mierną; a między synami
ludzkimi nagnadobniejszy.

REIMPRIMATUR.

M. CASIMIRUS PALASZO-
WSKI, Sacrae Theologiae Do-
ctor & Professor, Collega Major, Cano-
nicus Cathedralis Cracov. Librorum pet
Diecepsim Cracoviensem Censor. m. p.
Cracoviae Die 26. Febr. Anno 1755.

Poczyna sie nabożne Rozmyśla-
nie Żywota P. Naszego najmilsze-
go Jezusa Chrystusa.

ktore, gdy kto będzie czytał y rozmyślał, weźmie w ży-
woćie swoim pocieszenie, a po śmierci otrzyma wiec-
znie królowanie. To czyń, a pamiętaj, o którym
miał rozmyślać, iż o Najwyższym.

Anieli Świeci przed Majeństwem Bo-
żem upadając na swe oblicze modlili się aby
Bog Dziec raczył wybawić ro-
dzay ludzki,

Capitulum Pierwsze.

Tedy przez pięć tysięcy lat y więcej
mizerny rodzay ludzki skazan był na
potępienie, dla grzechu pierwszego
człowieka, tak iż żaden człowiek nie mógł przysć
do Chwały Królestwa niebieskiego: Umolo-
wie Świeci żałować upadku stworzenia tak śla-
wetnego, y spustoszenia Królestwa Niebieskie-
go, aczkolwiek często y pilno przedtym się mo-
dlili, w tedy jednak najmniey, kiedy się czas
speł-

spełnienia woli Bożej przybliżyć, pilniey y na-
 bożniey padáiac wšyſcy ná ſwe oblieze przed
 Máieſtatem Boſkim ták mowili: O Stworzy-
 ćielu wšyſtkiego ſtworzenia, ták náſeao, iáto
 y ludzkiego, podobáło ſie Twen Boſkien do
 brotliwoſci, czlowieká ná podobieństwo Twe
 ſtworzyć, áby z námi buł twen Chwały ucze-
 ſtnikiem, á oto wšyſcy ná potępienie ida przez
 ták wiele lat jádnegoſmy nie widzieli, áby kto-
 ry był zbáwion, nieprziáciele náſi moc nád
 wšyſtkimi máia, á nie náſ upadek, ále piekło
 niemi nápełniáia. Cému ie miſy Pánie
 ſwarzáſ y rodzić ſie im dopuſzczáſ? czemu
 dáwaſ w rece nieprziációłom duſhom ſtwo-
 rzenie twoie? ižali ná wieki odrzuciſ y zápo-
 miniſ ſie zmiłowác nád czlowiekem, áčťolwieť
 to wedlug ſpráwiedliwoſci czyniſ iáto Pan?
 Oto iuž miſy Pánie czáſ miłoſtierdzia przy-
 chodzi, rácz ſie iuž zmiłowác y zápomnieć, iž
pierwſzy czlowiek przykazánie przestápił, rácz
 iuž to plemie wſpomóc z miłoſtierdzia ſwego,
 rácz miſy Pánie pámietáć, iž ná tve podo-
 bieństwo ſtworzyłeſ go, otworz reke miłoſtier-
 na twoie, zápominaſ gniewu twego, zmiłuy
 ſie nád nimi, bo w tobie nádzieie ſwe poſtádá-
 ia, ráczyſ ie iuž wſpomóc! Wſlućhał Pan
 Bog te proſbe, y rzekł: Zál mi ižem ſtworzył
 czlowieká, muſſe ſam záń ućierpieć, y go-
 rzko umrzeć. Przy tym tu rozmyſláć može-
 my Żywot Pánni Máryi, która gdy w trzech

leciech, przez Rodzice swe Dycą y Matkę na
służbę Boga w Kościele ofiarowana była na-
tychmiast w posęrodku Kościoła pokletna-
wszy, umyśliła Boga sobie mieć za Dycą y
Matkę myślar gorącym y nabożnym sercem
co by czynić miała, żeby sie Bogu Wszechmo-
gacemu podobiała, y jego łaskę nalażła. Po-
tym wstawszy od modlitwy, Przykazania sie
Boskiego iela, y dwoie sobie ku najwyższemu
wypełnieniu wybrała. Wiedziesz miłował Pá-
n Boga twego, że wszystkiego sercá, że wszy-
tkien dusze y siły twoicy, á bliźniego twego
iako sam siebie. To dwoie Przykazania cho-
wając, tak predko wszystkich cnót nabyla, iż
one wszystkie Pánnu ktore z nią Bogu służyły
swoim świętym żywotem przepłá. Od po-
noy zawnie na modlitwie wstawáta, á przed
Oltarzem kłeczac z gorącym affektem, o siedm
rzeczy Pánná Boga prosiła. Naprzod, aby
ien taka łaska dał, iżby go ze wszystkiego sercá
swego, y ze wszystkiey dusze, y siły siwen kochać
mogła. Wtore, aby bliźniego swego według
woli miłego Boga, iako samá siebie miłowa-
ła. Trzecie, aby to w nienawiści miała, co-
by sie Bogu nie podobáło, á to miłowała y
czyniła, co by iego święta wola była. Czwar-
te, o głęboká pokorę, o cierpliwosć, y o inke
wszystkie cnoty Boga prosiła, przez ktoreby sie
w iego świętey miłości upodobála. Piąte,
prosiła, aby ien dał ogladać on czas, ktore-

goby sie oná Nanswietšá Pánná narodžila, ktoraby Syná Božego porodzić miála, pro-
 šac, aby iey oczý do tego času zachował, izby
 ia ogladać mogła: uszy, aby iey słucháć mo-
 gła: iezyt, ktorymby ia chwaliła: rece, aby
 iey poslužný mogła: nogi, aby chodzić mogła,
 nošac iey naimilšego Syná: kolána, aby go
 ná lonie swym piástowála. Szoste, Boga,
 prošila, izby táste poslušenístwa swych stár-
 bych miála. Siódme, aby Košciol y wšy-
 stek lúd swoy, do swey služby w tásce swoiey
 zachováć raczył: aby sie raczył nád swym lu-
 dem tym rychley zmišowác, y Syná swego ie-
 dynego ná ten šwiát dla ich zbáwienía posláć.
 Oto sie z wielkim áffektem, z goracym nabo-
 ženstwem, y z wielkim pláčem modliła, iednáť,
 táť sie grzešná y wzgárdžona przed obliczo-
 šćia Božá czyniła, iáťoby nie byla godná wy-
 słuchánia: táťien pokory byla, iz sie Božey lá-
 ski niedostoina czyniła, z czego Pánu Bogu
 bárdzo miła byla, y dla iey pokory Bog Da-
 cieć zestať w iey żywot swego Syná naimil-
 šego. Ze regule, iáťo Swiety Hieronim po-
 wiáda, tá Nanswietšá Pánná chorwála, iz
 poczawšy od záránia, až do trzecien godziny
 ná džni ustáwicznie ná modlitwie byla. Do
 trzecien godziny až do džewiatey robiła. Do
 džewiatey godziny zaś ná modlitwie šla, a
 predz y sie modlić nie přestála, až sie iey An-
 žol ukazať, z ktorego řetu pokarm do pošilenia

brá-

bratka: żtaż, że sie tym więcej w uczynkach
dobrych y w miłości Bożej pomnażała, tedy
w czynności była należona pierwsza, w ma-
drości Bożej nanuczenia, w pokorze głębsza,
w śpiewaniu pieśni Dawidowych trybniens-
ka, w łasce Bożej y bliźniego gorętsza, w czy-
stości ona sama była należona naczystka,
lubo ięszce niewiedziata, iż Boga Matka bydz
miała; a już Panteństwo swe Bogu posłu-
biła; a w tym uczynku nie miała sobie równen-
ni po sobie wtorey; bo ona sama Matka Bo-
ża y Panna była, co rzecz iest niesłychana.
Tak była skromna, cicha, y pokorna, iż sie ie-
żadna Panna w cności zrownać nie mogła;
ale iako światłość między ciemnościami, mie-
śiac między gwiazdami, tak świeciła Dziewi-
ca Marya między innymi Pannami. Uczkol-
wiek tak świętego żywota była, iednak sie mie-
dzy wszystkimi czyniła nawniższa; kiedy mo-
wiła, tak iej słowa były roztropne y poważne,
iż mógł bydz uznan Bog w ięzyku iej: nigdy
nieprożnowała, ale albo sie modliła, albo z pil-
nością robiła, albo sie w Zakonie Bożym z-
wielka chęcia uczyła y ćwiczyła: chwalać za-
wždy bez przestanku Pána Boga: a dla tego
nad wszystkie iest uczczona y podwyższona, bo
Krolowa Niebieska y Matka Boża została.

**Jáko Pánna Márya odmáwiała žeby
Mežá nie poietá.**

N Jedn Dziewica Márya trzynásćie lat miá-
ła tedn Łiczetá Káplánskie mowili ien,
izby Mežá poietá, ktorby byl podobien ien
dostoiensiwu. Destoina Pánna y Niepo-
kalána Dziewica Márya uslyšáwšy te słowa,
wielec sie zasmućitá, á przemieniwšy swe obli-
cze, zbládla ták, że ien twarzy wšytká báriwá,
ktora była iáko róža rumiána, w bládość sie
przemienitá, ukázuiac czystość Dziewiczego
sercá: Potym wstchnáwšy do Pána Boga,
onym Łiczetom odpowiedziála, mowiac: że
iuz Bogu czystość ślubitá, á innego Dblu-
bieniá oprocz iego mieć niechce, bo onego sa-
mego náderšytko stworzenie miłue; dla tego
moie czystość iemu poslubitá; á innego Me-
žá nigdy niechce poznáć ále sie iemu czystá y
błogosławiona chce chowác, gdnž men chietni-
ce przelamác nie moge: tenći iest moy Dblu-
bieniec, Máž moy, y Stroj dziewictwá mego,
w Zego ziemi zámždy sa Róže z Lilia kwitna-
ce y wšytko rostkóšne kwiecie: tám iest rostkó-
šna wonia Cynámonu y Wálłámu, y wšego
ślicznego kwiećia: nigdy tam nie iest Látó go-
race, áni zimno przykre, niemáš tám áni plá-
czu, áni wzdnchánia, áni krzplu, áni stráchu:
tám áni głodu, áni choroby, áni zwiády y
weyny: áni żadney niemocy y testnice, bo tám
iest wieczna rádość y bezpieczność, zdrowie,

zgoda, y pokoy wiekuisty: tam iest záwdzdy pe-
wne piene y wesele: tam brzmiá orgány słod-
kiemu głosy: tam Anieli z Archánioły sie rádu-
ia: tam moy Oblubieniec iest Lutnia świe-
tych Pánien, iemuż słužia nabożnie Chory An-
ielstie: á iego nadobności dzwuiá sie Wieśiac
y Skóńce: on iest wszystkich rzeczy sprawcá y
Krol wśęgo świata: temum oddána y do te-
gomu przylączona: y wiekuista miłościa Je-
mu poślubiona. Onci mnie swym pierście-
niem sobie záslubił, swym posagiem osią-
gnął mnie sobie. Onemum czystote moie
ślubiłá, y nigdy Meżá poznáć niechce: prze-
to nie iest možná, ábym ten ślub złamáłá, kto-
rym Bogu Wśędzmogacemu ślubiłá. Sły-
šac to Kiazetá Żydowský te odpowiedź Dzię-
wice Mární: wielce sie zdumieli, dzwuiąc sie
bárdzo Jen madrey mowie: y rzekli, o Dzię-
wico nabożna! o wierna Oblubienico Boża!
coś to uczyniła? chceš nam wnieść obyczay,
przedtym niepostáły, przeciw Zákonowi Mo-
żębowemu: y chceš wnieść w Zákoná klatwe,
która iest opisána w Kiegách Możębowych:
iz Niemiáślá, ktora iest nieplodná, ma być
miána od Boga przekłeta, bo niezásłużyła pio-
dzic owocu żywota swęgo. Mární ná to od-
powiedziáłá, mowiąc: iz oná dla tego Ślubu
nie będzie przekłeta, bo tá klatwá iest dla świe-
ckien y przemiatáccy rzeczy wydána, á nie dla
Niebieskich y wiekuistey Chwały, dla kterey

sie ia Pánu Bogu poślubiłam. Nie wiedząc Książeta Káplánskie, cobym dálej ná to Dziewicy Błogosławioney odpowiedzieć mieli, weskli w ráde, o to sie rádzac, co z nią czynić. Tedy poczęli mówić: Dopuścimyli ten Dziewicy taka bydz, á nie przymusiemy iey nam poslušna bydz, wprowadzi uowu obyczay miedzy nas, przez ktory bedzie náša moc umniejszona, bo ten przykładem, wiele Dziewic zostanie w czystości, iże beda odmawiać iscia za muž, wżgardza Malżeńskie toże, y ná náše rostkazanie nie beda poslušne.

Jako Kápláni Pána Boga prośili, aby im obiawił, iakoby z ta Pánna postąpić sobie mogli.

Wiedzac Książeta Káplánszy ten to Dziewicy dziwny postepok, iż iey umysł w obietnicách jest potwierdzon, á Monżek przykazał, aby to każdy spełnił co Bogu poślubił. Niewiedząc co z tym czynić, do Pána Boga sie uciekli, y przykazali post ná trzy dni, á z wielkim nabożeństwem lud pospolity prosił Boga Wśchymogacego, by im raczył obiawić y skazać przez Anioła, cobym z ta Dziewica mieli czynić; trzeciego dnia stał sie głos wielki w Kościele, co wśnysz słyseli, aby wśnysz Młodziani z pokolenia Dawidowego, albo Judy iego Ziądą, tak starzy iako y młodzi, którzy ieższe w Malżeństwie nie byli, przyszli do Ko-

Kościół, aby każdy nioś w reku różgę, albo
 łaskę, a naczynienby się łaskę pokazała latoreśl
 y kwiat, ten jest godzien, aby Dziewica Ma-
 ryja temu dana była do Małżeństwa. Dla
 tego Biskupi y Książęta Kapłanscy, aby, kto-
 rzykolwiekby byli z pokolenia Juda, z którego
 był Król Dawid, którzyby ięście nie byli w
 Małżeństwie, aby do Jerozalemu do Kościo-
 ła przyszli, każdy niosąc łaskę w reku według
 przykazania. Stało się, gdy z wielkim nabo-
 żeństwem cudu tego Boga czekali aż do rze-
 ciego dnia; nie widząc żadnego dziwu, zla-
 szy się, udali się znowu na modlitwę, y wzywali
 Boga Wszechmogącego nabożnemi modlitwa-
 mi, prosząc, aby im ukazał swe cuda iako obie-
 cał. Tedy zaś głos Boski w Kościele wszy-
 scy usłyszeli, iż tu ięście nie przyszedł on na-
 bożny Mąż, sługa Boga, którego Bóg wy-
 brał do tego dziwu, któremu Bóg nazwał
 te Dziewice dostojną, tuć mieszka w Betleem
 Syn Jakobow, z pokolenia Juda, imieniem
 Józef.

O Józefa pochwale, Oblubienca Pán-
 ny Maryi.

Ten Józef był Dbywateľ Betleemski, Syn
 Jakobow, świetnych obyczajów y święte-
 go żywota; ten był skromny, prawdziwy, pe-
 ten Boskich mądrości: czystość cielenia y nie-
 winność serca swego chowając; Bogu y lu-
 dzinom

Dziom był miły, bo był w słowie prawdziwy, wierny y bezpieczny: w żywocie swoim y w uczynku był prosty, Dobry mierny, cichy; á bardzo roztropany: z každym sie láskawie rozmawiał, každemu lástke ukazať, ciesielstwem sie bardzo mabrze y roztropane obchodzil y žywiť: z swocy wierneny roboty, ubogim, niemocnym, pielgrzymom, y každemu, kto go przez milosť Boga prosil, látnužne dawať; bo był pełen goracego milosťierdzia: často Bogu Wšechmogacemu službe czynil swemi nabožnemi modlitwami, postem, czuťiem dreczył ciáto. Przkazanie Monžské rad chował, myšľa, sercem y dušá Boga Wšechmogacego milo-
wał: ku swemu bližniemu žáwdn milosťierdzie miał; był czystego ciáta, bo wšetke rostosť cielesna od siebie odrzuciť, był tež čistey duše, dostojnych á cnych obczátoz človieťá žádného nie potepiať, áni ubogiego wzgárdzil: ubogiego y bogátego iednáto milował. Przez to go Bog učil, iż go sobie y swey milcy Mátki Opiekunem wybrať. Al dla tego slusac ten glos Židowscy Káptáni; y pewnosť wiedzawšy, iż Jozef slugá Boží dostojen ten Pánný: Nátychmiast posláli do Bethleem, aby tež z sira lástka přyšedl do Kóšciolá. Jozef iáto človieť postúpil, šedl do Kóšciolá Jerozolimského niošac lástke w reku, y státo sie, iż skoro iedno wšedl do Kóšciolá, nátychmiast tá išcie lástá sucha w reku tego, pušćiwšy láto-

lătorośle, zaktwiła; y dziwowali sie temu
współcy, a padli na swe kolana, chwalili Bo-
gą Wszechmogącego, mówiac: To jest Maż-
dostojny dziwnym znamięniem od Boga wy-
brany, wierny a prawdziwy sługa Boży, te-
go jest godzien, aby iemu ta Błogosławiona
Dziewica była oddana: która u Boga zaśluz-
zyła, aby w to doystojne Matczystwo Świe-
temu temu Człowiekowi była oddana; bo ia
Bog uczcił wielką chwałą, wysoką cnotą, y
wielakim dostojnictwem. Przeto rzekli Zia-
żerá Żydowsky Jozefowi: Jozefie Mezu Man-
świetskū, a Bogu miło, któryś godzien Mat-
czystwa tej Panny, bo cie Bog przez wielkie
cudo podwyższył y wybrał cie Oblubienicem
Dziewicy Máryni, dla tego oddawamy Tobie
te dostojna Dziewice, a każemy Tobie, żebyś
ia wziął za żonę sobie. Usłyskawszy to Jozef,
odpowiedział im, mówiac: Jam umyślił ni-
gdy Oblubienice nie pominąć, bom wśzystke
miłość żeńska już opuścił, wśakże ażebym miał
te wola, iżbym chciał żonę poiać, tedy niepo-
dobna, abym tak rośkoszney, tak wielebny, tak
światey Dziewice był Oblubienicem. Ja ne-
dumy wśrego ludu niższy, nie jestem godzien, bom
ia mi przyszedł w stary lata, a dla tego nie jest
podobna, abym tak młoda, y tak dostojna
Dziewice poiał. Y udał sie na modlitwę, y
poczał Bogą Wszechmogącego z obfitemi łza-
mi goraco prosić, mówiac: Wszechmogący
Stwórcy

Stworzycielu Niebá y země, Opiekunie rodzání ľudzkiego, milošničku čistosti, proše tie, abyš mie raczył zbáviť, abym byl prožen ten šwieten Dziewice, ktora iest zwierciadło w swej čistosti, y przynhytel samego Bostwa. Gdy sie tak modlit, Anioł sie mu ukazał, y poczał go weselić, mowiac: Jozefie slugo Boży nie smuć sie o to, ále sie wesel, á weźmij Máryna za Dlubienice, bo tá iest według twego obiecánia, wierna milošnicá Dziewictwa, y šwiecá šwieten čistoty, á według twen woli, oná žada čistá Dziewica ná wieki zostať, bo przez ien Dziewictwo, Anielskie imie bedzie nápráwione. Przez to Dziewictwo bedzie wšystek šwiat zbáwion. Przez to, Krolestwo Niebieskie bedzie podwyzšone. Przez to, moc piekielna bedzie rozbita. Dla tego iest wola milého Boga, abyš ia sobie pošlubil, chowájac ia žámpke w ien dostoiénstwie, sbmášlaiac y služac ien w ien potrebie, iáko swej Krolewnie.

O Modlitwie Błogosławionen Dziewicy Máryni, ktorey rozkazáno Jozefá poiať.

A Jedn według woli milého Boga, Błogosławiona Dziewica, byla przez Káplány Żydowskie nápominána, iżby Jozefá sobie za Dlubienicá wzięła, uciekla sie do Boga Wšechmogácego z goracemi łzami, y poczeła sie

sie modlić z ciebkim wzdychaniem serca, mo-
 wiac: O Królu Niebieści! o wierny Oby-
 rzycielu każdego czystego serca! o Miłośniku
 czystych myśli! Ty wieś, iżem ja nigdy serca
 mego niepokalala: ani mego ciała: zawżdy
 mego Duchá czysto chowala, krom ciebie nicem
 innego nie zadala ani mowila: Tobiem same-
 mu kwiat moy czystości ofiarowala: Tobiem
 samemu moje Dziewictwo zachowala. Ale
 dzisiaj moy iedynie najmilszy Boże przymusza-
 ja mnie, abym ten slub y te obietnice przesta-
 pila, bo mnie iuz oddalaja od twej ucieśne-
 jności. O iedyna nadziejo mego zbawie-
 nia! prosze ciebie, abys nie dopuscil mego
 Dziewictwa poruszyć: boś Ty iest moy Oblu-
 bieniec, a przybytku mego serca osobliwy mie-
 stkanieć; Ciebie miłowala, w Tobie sie ra-
 dowala, Ciebie zawżse zadala, mimo Cie
 najmilszy moy, nigdy Oblubienica nie bu-
 kala! Tyś sam iest moy Oblubieniec, moy
 Bog, moy Pan, moy Dciec. Tyś sam iest
 mnie najmilszy z tysiacá wybrany, dla tego
 moy najmilszy dzisiaj Ciebie prosze, abys mi
 raczył miłościwie wybawić z tego wielkiego
 smutku. Gdy sie tak Bogu Wszechmogace-
 mu z hojnemi łzami modlila; Anioł z Niebios
 przyszedł do niej, wesele opowiedaiac: O do-
 stoina! o szczęśliwa! o błogosławiona Dzie-
 wico Marya! nie udreczaj sie tak wielkim
 smutkiem, boć Bog weyrzał ná Modlitwo
 twe,

tve, y poslat mne z Niebios do Ciebie, bym
 Cie uciešil/ bo Cie chce chováť w tym Dziej-
 wczym stánie: á lubo bedzieš oddána wedlug
 obyczáju Matženstiego, temu Swietemu Me-
 žowi Jozefowi, ten Ciebie chováť bedzie w
 tym dostojnym Dzienictwie, iz czysta Dziej-
 wica ná wieki zostánieš, iednák Zakon wypet-
 niš, y ustáwienie Mojžesowe, bo maš oddá-
 na bydž obyczájem Matženstím Jozefowi,
 ktorý iest Maž džiwneho milosierdzia, á we-
 dluh twego slubu wierný milosník dostojney
 czystości, dla tego twego Matženstiwá iest go-
 dzien; á ciebie niákim gniwem, ani smutkiem
 záklopotzi; ále cie záwždy bedzie chováť, iáko
 czystá y swieta Dzienice. On bedzie strož,
 towarzýš y slugá twen czystoty, on tobie be-
 dzie Dlubieniec, Brát y Děice: á ty iemu be-
 dzieš Siostrá, Dlubienicá, y Mátká. A o-
 powiedziawši to Aniol, zniknal á Márna po-
 tym w uciešenií polecila sie mitemu Bogu.
 A tak zá zřadzením Božím, Jozefowi zá
 Dlubienice byla pošlubiona. A to wšytko
 o tych rzeczách, ktore przed Wcieleniem Syná
 Božego moga bydž rozmysláne.

Jako Bog rozkazuje Gabryelowi do
Panny Maryi w poselstwo z
swey radny.

Bog Wszechmogacy, od początku świata
umilowawszy rodząy ludzki, a niechcąc
zagubić plemienia, które na świecie wnobraćze
nie swoje raczył stworzyć, począł o tego zbaw-
ieniu myśleć, który z swoich Bostien radny,
raczył nam zesiść swe Wielebne Stowo, to jest
Syna swego iedynego. Te tajemnice nays-
pierwey zjawił Archaniolowi Gabryelowi,
przez ktorego sie moc Boga rozumie. Przeto
wezawszy go, rzekł mu: Idź do Miłosney
Mądry Panny Maryi, Jozefowi poslubioney,
a obiam Jey, iż Syn mow Jedyney pożada ślis-
czności Jey, Matka ia sobie obiera, a mow
Jey, by go wesolo w żywot przyjąć, bo przez
nie ludzkie plemie chce zbawić, y nieposłuszeń-
stwa Adámowego zapamiętać. Już chce Syn
mow Jedyney z swen niebieskiej Stolicy na dol
zstąpić: y zmiłowac sie nad niemi przez swe
nayswietksze Wcielenie. Dnenci dacie Syna
mego Jedynego, aby temu Matka była, kto-
remu Ja Dziec: dacie iey Imie Porodzie-
cielką, gdyż ostanie w całosci iey czystości Dzie-
wictwa. Dla tego spraw to predko, nays-
dziesz ia modlaca sie; przystapiwszy do niy,
pociesznie przepowiedz iey Dredzie Niebies-
kie, mowiac: Bądź pozdrowiona łaski pels-
na, Pan z toba. Archaniol przyslawy to

poselstwo, poselst do bĕlogostáwioney Dziewicy wesoło, oddáwšy uklon Swietey Trojce uczeńwie.

Gábrnel przyšedłšy do Pánný Máryi zwiástował iey Syná Božego poczeće Dredzie Trojcy Swietey.

Azedy Naysšwietša Pánná sámá, zámĕna: wšy sie w swym pokoju, czytála Kšiegi Izáiašowe, gdje mowi: Oto Pánná poczne y porodzi Syna, iemuš bedzie Imie Emánuel, to jest Bog z námi. Poczeła o tym goráco myšlie, mowiac: O bĕlogostáwiona Pánnu, wyrzeli ia twe oblicze, bedeli ia godná, ábym byla sĕnga twey slugi. To rozmyšláiac, wšytko swe serce y ducha w Niebo obrociła. Zá tym, wziawšy Mátterz, poczeła czytać ten Psalm. Bĕlogostáwiteš Pánie ziemi twey, áže do tego wiersša. Ustýže co bedzie Bog moy mowić we mnie. A ná tym mieyscu zdrowie nášego zbáwiená poczeło sie, bo w ten čas Archámel Gábrnel, byl postan od Boga do Miásta Gálibyštieny ziemie, ktoremu imie bylo Nazáreth, do Dziewicy, ktorey Imie bylo Márya, tá byla Jožefowi oddána: ráduiac sie bárdzo z ten nowiny zbáwiená ludžkiego z wielkim weselem, wziawšy postáć młodžianá šlicznego w okámgnieniu przed Pánná w iey celi stánat, y pozdrowil ia, mowiac: Bádž pozdrowiona lásti pełná Pan z toba,

toba, błogosławiona jesteś między wszystkimi
Stewiastami. Czysta Dziewica kiedy to us-
łyszłaś, żasnucła się i zdumiała według swo-
go Pánińskiego wstydu, a skloniwszy głowę,
nie nie odpowiedziała zlatfny się, poczęła
mnie, co by to było za pozdrowienie. Nie
żasnucła się z widzenia Anioła, bo Anioły na
każdy dzień widowała, i z nimi gadała: ale
z onego pozdrowienia, bo nigdy takiego po-
zdrowienia od żadnego przedtym nie słyszała.
Ale w tym pozdrowieniu gdy słyszała, iż ia
Anioł ze trzech rzeczy chwalił, nie mogło to
bydź, aby Panna tak pokorna nie miała mieć
żasnucenia. Chwalił ia Anioł z tego, iż ta-
ka pełna, iż Bog z nią, iż błogosławiona nad
wszystkie Panny i Panie. Przeto takiej wy-
sokiej chwały, Panna tak głębokiej pokory
bez żasnucenia przynac nie mogła, abowiem
ta jest własność ludzi pokornych, jeśli cnoty
wielkie mają, mniemają by były małe, albo
żadne. Zaś mająli małe niedostaki, mają ie
za wielkie: a to czynia, aby się zawże w cnotcie
pomnażali; i dla tego iako rostropna i ma-
dra milezała. Widząc Archanioł Gabryel
ien zawstydzienie i milezenie, wtore słowo do
niey przemówił, mówiac: Nie boi się, Ma-
ryna, ani się wstydać z tych darów, któremi cie
wielbie, boć prawdziwa rzecz jest, iż nie tylko
laska pełna, ale nad to wszystkiemu rodzajowi
ludziemu nalażłась laska, i naprawiłaś zbá-

wienie, bo poczniesz, y porodziš Syná Máš
 wyżšego Boga, ktoremu ta Bog Stolicy,
 Dycá iego Dawidá, y będzie krolowác w Do-
 mu Jákobowym: á krolestwu iego nie będzie
 końca. Má to Márya ot powiedziała, nie
 odmawiaiac, ani przyzwalaiać chwale prze-
 rzeczoney, ále chcąc bydz pewna Dzieiectwa
 swoięgo, ktorego strácić niechciała, pytała An-
 iolá obęczáiu poczęcia obiecánęgo, mowiac:
 Jákož to ma bndž, gdym z woli Božęy Dzie-
 wictwo ięgo miłošći pošlubila, y ná wiekim
 mežá nie uznáć umyšlila. Odpowiedział
 Gábrriel: Táč będzie spráwá, Duchá Swię-
 tego ktory osobna láška napelni żywot twoy,
 Dzieiectwá twęgo nieporušaiać. A dla te-
 go co sie národži z Ciebie, Synem Božym
 názwány będzie. Oto Elžbietá powinowatá
 twojá, w stárošći swęy počela Syná, á iuž
 temu šestý miešiac, bo u Boga nie iest niepo-
 dobne kážde słowo. Rozmyšl tu sobie, iáko
 Troycá Swieta oczekiuá odpowiedzi y przy-
 zwolenia Páničského do Wcielenia Syná
 Božęgo: obacz, iáko stoi przed Aniołem po-
 kornie, záwštydžiwšy sie. Bądź tež iáko An-
 iol, ktory pilnie y mądrze przymodzi ię Syn-
 ná Božęgo poczęcie, mowiac: Duch Swięty
 przýdžie w cie: y moc Máymyššęgo zástóni
 Tobie. Jednáč Džiwicá Márya nie chępi
 sie z táč wielkiego wybrania, y podwyżšenia
 nád wšystko stwózenie: ále sie bardžiey zápa-
 la

la z słow Posa y Dziewostebá Bożego: prze-
to poklekniwszy, raczki złożynwszy pokornie rze-
kła: Oto ja służebnica Pána mego, stań mi
sie według słowa twego. Za tym słowem w
okámgnienu Syn Boży zstąpił w żywot Jey
Nayświetşy: z Jey krwie czystey Pánienskiej
Duch m Świetym Ciało tego byto sprawio-
ne: tak, iż cały y zupełny z Bogiem Dycem
w Niebie został, y w żywocie Pánienskim zu-
pełnie mieszkał. Potym predzey niż w oká-
mgnienu, Duszá tego Nayświetşa była stwo-
rzona, y w Ciało wtana; tak, iż sie stał nár-
tuchmiań człowiek zupełny y Bog prawdziwy
tak mądry y mocny, iáko dziś jest w Chwale
Bostwa swiego. W tym Archániol Gá-
briel slyşac to przyzwolenie, pokleknał: y u-
kłonynszy sie Dziewicy Mární, wrócił sie do
Krolestwa Niebieskiego. Tam te nowine z
wielkim weselem y z wielką radoscią Aniel-
skim Chorem obiówiał powiádając, iż dzisiaj
stało sie wielkie wesele, ná Niebie y ná ziemi.
Bo iedná Pámná z pokolenia Dawidowego,
ogárneła w swoy żywot Krolá Niebá y zie-
mie, y uczyniła pokoy między Bogiem Dy-
cem, á między rodzáiem człowieczym: bo już
beda nápełnione náşe Chory, ktore strácił Lu-
cyper z swemi towarzyskami. Slyşac to An-
iolowie, z tego sie weselili, y nowe swieto nád-
obczan z wielką radoscią sw.ęcili. Potym
Pámná Nayświetşa goraca miłosćia Boża

rozpáloná, czuiac sie inž Przenasšwietšym
 plodem bydz obciažona, pošteknawšy ná ko-
 láná Bogu Dycu pokornie dziekowála: pro-
 šac z wielkim nabženštwem, aby ia raczył náu-
 czyć iákoby miała iego Synowi usłużyć. Da-
 baczże z tego wšytkiego wielkość Swietá dziz-
 šienšego, á sercem y ciásem obchodz, iáko ná-
 božniem možeš, bo táká nowiná od počátku
 swiátá nie bylá. Dzis iest Swieto Boga
 Dncá ktery Synowi swemu iedynemu Pánnie
 pošlubil y oddat ia. Dzisia tež iest Swieto
 Národzenia Syná Božego, potym bedzie Ná-
 rodzenia z ien žywotá swietego. Dzisia ták-
 že iest swieto Duchá Swietego, dla dziwney
 á nieporozumiáney spráwy Ciátá Syná Bo-
 žego; bo te spráwe sámemu Duchowi Swiete-
 mu Košciol Swiety przynáša. Dzis tež
 iest Przenasšwietšey Máryi Swieto, ktora
 dzisia Bog Déiec, zá osobliwa sobie Córke o-
 brať, Syn Boží Mátnuchna uczynil. Tož
 dzisia Swieto wšytkiego Dworu Kroleštwá
 Niebieskiego y Kncerstvá Anielškiego: bo sie
 počelo dzis nápráwienie spustoženia iego. A
 dáleko wiétfše dzisia ma bydz swieto Narodu
 ludžkiego, gdnž sie tu počelo odkúpienie iego,
 y wyrwánie z mocy nieprzyiáciela dušnego.
 Dzis tež iest fundáment, grunt, y počatek
 wšytkich swiat, y porzadek wšego dobrego,
 bo do tych czas byl zágniewány Pán Bog ná
 Rodzay ludžki, ale dzis inž kštalt uczynil ubla-
 gánu

ganiu swojemu. Pátrzanćie, iáko dziwné á roskośne iest swieto dzisieysze: dla tego wśhy-
tka dusza, żadza y moca ma bydz obchodzone,
á w weselu duchowym odprawione: tego so-
bie samego upodobay, w tym sie kochay, á ten
Pan káskamy, osobliwa káśka cie poćieśy.

Pánná Márna Swieta Elzbieta
n áwiedziá.

NDzważaiac Nayswietśa Márna słowa
Anielskie, który rzekł: iż Elzbieta stára
nád ludźkie domniemánie Syná poczetá, u-
myśliła iá náwiedzić, áby iey posłużyła, y z
iey poczecia sie porádowała, iáko młódza y
pokorna: przeto powstáwśy, posła bárdzo
śpieśno ná gory iák promień womeiacy mir-
ra y kádźidłem do domu Elzbiety Swietey:
który czternaście mil był od Nazareth álbo
wiecy. Nie upátrowáta Krolówná, Niebie-
śka ostrości álbo dálekości drogi, ále przez
drogę ostrá, bo krzemieniśta y dáleka, z káśka
y z śwápieniem ślá, wziámśy pozwolene od
swego Oblubieńcá: dla tego, żeby nie była
postrzeżona w poselstwie. Brzemie ono Prze-
nayswietśe, ktore w swym swietym żywocie
nosiła, iey miłości nie cieśkie było iáko bywa
w tej chwili Pániom inszym. Z nabożná
duśo! ogladay, iáko Krolowa Niebieska,
Páni Anielska, Mátychná Boża, idzie z nie-
ktoremi Pániami z Domu swego Nazareth, w
gory

gory, gdje mieřkal Zácharyáš z swa Oblubienica, nie ná woźie, ani w lekcyce, ale pieřo. Nie ma teź za soba ani przed soba ryccerstwa, Pámat, pácholat, ale tylko, z Jey miľořćia idzie pokorá, ubořstwo, wřtydliwořć, ktore sa to: wáryřřki nacelnienře, ale nie ná tym řwicie, tylko u Dworu Anielskiego y Krolá Niebieskiego. A gdy weřłá w Dom Zácharyášow poźdrowiła pokornie Ćiotke swa Elźbiete, ták: že obćiaźona Świetym Janem, mowiac: Pořkon tobie moia miła Ćiotucho, z plodem twoim rádořnym: otom do ćiebie przyřłá, á bym řie ućieřnyła z twoien poćiechy od Boǵá, bo mi Aniol powiedźiat, iże iuź řećć Mićkiecy řest, iákoř poćeřłá Ćoná w twym řywocie, y porodźiř go temu řwiátu ná wielkie weřele y ućieřenie: á dla tego tu przyřłá, ábym iego Národzenie widźialá, y tobie, iáko miľem Ćiotuchnie przy twoim plodzie řluzylá. Elźbietá Świeteá gdy Mářna urzwałá, z wielká rádořćia y ochota powřłá, á uřłe řáwřny iey poźdrowienie: řlonawřny řie řu nien, nabořnie ia przyřłá: á Duchem Świetym zápalóna, obłápiwřny ia, wielkim řlořem záwoláłá: Błogoráwionář ty miedzy Niemiařami, y Błogoráwion Dwoc řywotá twego: Y řład mi to, iże Mářká Pána mego przyřłá do mnie? czymem to zářluzylá? z řład mi řie to řłáło? iź moy Odtupiciel do mnie przyřeďł? Oto, řkoro řłos poźdrowienia twego přeni-

fnał

fnał uszy moje, iako skrom głos usłyszał
 twego pozdrowienia, wstykam się zdumiałą,
 bo dziecie w żywocie moim z radością skoczy-
 ło, y z wielkim weselem potętko. y dało chwa-
 le Bogu Wszechmogącemu w jawartym ży-
 wocie. Albowiem Jan Świsty, Duchą Świe-
 tego napełnion, napełnił swa Matkę: bo
 nie pierwcy Elżbietą Duchem Świstym była
 napełnioną, niżeli Syn; ale z napełnienia Sy-
 na, Matka pełna też się stała, a z tad oto pro-
 rokuie y uznawa, co iey Duch Świsty obja-
 wił, mówiac: Błogosławionas ty, iż się uwie-
 rzyła, bo się w tobie wszystko wypełni, co od
 Boga w tobie oredowano przez Anioła. Patrz,
 iakiey były mocy słowa Najświstsey Panny,
 z ktorych Świstego Duchą napełnione iest
 Dzieciatko y Matka iego; a dla tego,
 Najświstša Panna Boga Wszechmogącego
 chwalać, z wielkim weselem pokornie zaśpie-
 wała, mówiac: Wielbiy duszo moia Pána/
 a rozradował się Duch mój w Bogu Zbá-
 wiicieli moim. Iż wyrzał na potore Słu-
 żebnice swojey, a z tad błogosławiona mnie na-
 zwa wszystkie Narody. Iż uczynił mi wielkie
 rzeczy, ktorzy mocny iest: y Świste Imię iez-
 go. Y miłosierdzie iego z pokolenia w poko-
 lenie, boiaćmy się iego. Uczynił moc w ramie-
 nu swoim, rozproszył wszystkie myśli wro-
 śne. Złożył mocarze z stolice, a podirniżył
 pokorne. Łáknace nátkami dobrami, a
 B 4 bo-

bogácie z nišczynym odpráwiť. Przysiaľ swel Dzie-
 ciatko Izráelstkie, wspomniawšy ná sive mi-
 šierdzie. Jáko mowil do Lyncow nášnych, A-
 bráama y potomstwa iego ná wieki, bo iest mi-
 lošierny. Gdy tego pienia Pánná dokoń-
 czyła; Elżbietá posadziła Márna ná miescu
 wyższym; ale pokorna Pánná, siadła u nog El-
 żbiety. Potym oná z ucziwošcia podniosła
 ja: a tak siadły podle siebie rowno, y pocze-
 ly z soba pospólu gadác y rozmawiać dwie
 Gwiazdy Niebieskie, Mátki Świete. Pyta
 Pánná obyczáiu cudownego poczećcia Elżbiety:
 a oná wzáiem Pánienskiego; a powiáda wielkie
 radošci iedná drugiey: chwalać moc Boga
 Wšechmogacego z Dáru tak wielkiego y dżwo-
 nego, y u ludzi niepodobnego. Zmiesztáta
 tak Pánná, iákoby przez trzy Miesiace poslu-
 guiac pilnie y ucziwie swen Ciotuchnie, iáko-
 by nie była Krolowa Niebieska, y Pánná
 wšystkiego swiáta, y Mátká Boga żywego.
 Jáko šťastliwe ono miejsce bylo, w ktorym
 sie takie rzeczy dżiały! o iáko šťastliwa oná
 czeladká była, ktora ten rzeczy słuchała! gdy
 tak swiete Mátki, ludzkie zbawienie spráwily!
 gdzie iešce będąc w żywocie swiete dżiátki, a
 inż sie poznáły! poznał Rycerz Krola, sługa
 swego Pána; bo kiedy sie Mátki mile pozdro-
 wily, natychmiast Dzieciatko w żywocie Elżbie-
 ty swieten, obrociło sive oblicze ku zbawicielo-
 wi swemu, y potleknawšy ná kolána chwa-
 lito

lito
 Bł
 gdy
 bie
 gie
 wáli

R
 swie
 wsty
 Jan
 cie,
 ne D
 ná P
 wnia
 Pánn
 nie D
 Boga
 tego
 pocza
 miał,
 iáko te
 przyw
 ktoro
 tylko
 mu dá
 był nie

liſto Chrystuſa, będącego w żywocie Dziewice Błogoſławioncy; iakoby go chcąc obłąpić, gdy ſie Mātki obłąpiły, bo niedaleko od ſiebie były. Stary Zácharyas i Panna drugie na to patrzyli, że co Bogu bardzo dziecko wali, y chwale dawali.

O Narodzeniu Świetego Jáná Bożego Krzciela.

Redy czas porożenia Elzbiety miała, porodziła Krzciela Bożego: Panna Maryświetka w ten czas tam nie była, iako Panna wſtydliwa: iednak pretko potem, Świetego Jáná piastowała, karmiła, poſługiwac Elzbiecie, iako Pánientka pokorna. Błogoſławione Dziecie, iako człowiek rozumny poglądało na Pannę Maryśwę wesoło, iakoby ſie temu dziwuiac, iż go Boża Mātka piastuje. A gdy Panna Elzbiecie podawała Dziecie, do Pannie Dziecie oczy obracało, bo w ten żywocie Boga znało. Obacz tu wielka deſtoyność tego Dziecięcia, y ſwiatobliwość: żaden od początku ſwiata człowiek, takiy Piastunki nie miał, ani będzie miał do ſkończenia ſwiata: iako to Dziecie miało. O iak wielkie dary y przywileje dał Pan Bog temu Świetemu, o których ja tu nie mam umyſłu powiedzieć, tylko gdy dnia oſmego był obrzezany, imie temu dano Jan. Dziecie iego Zácharyas, który był niemy, przemowił: a Pioſnka, która Ko-

šciol spiwa zložyl; mowiac; Błogostáwio-
 my Pan Bog Izráclski, iz náwiedzil y odku-
 pil lud swoy Zydowski, y podniost rog zbá-
 wienia nam w Domu Dawida Dziećciecia swe-
 go, iáko mowil przez usta šwietnych, ktorzy od-
 wieku sa, Prorokow iego. Iz nas miał zbawie-
 od nieprzyjaciol nášnych, y zrekł wšytkich, ktorzy
 nienáwidzieli nas: do uczynienia miłosierdzia
 z Dycy nášnymi, pámietáiac ná Testament
 swoy šwietny. Ná przysiege, ktora, przy-
 šlať Abrahámowi Dycu nášemu, iže sie nam
 miał dáć. Aby bez boiágni z reku nieprzy-
 iaciol nášnych wyháwien, služylšmy iemu.
 W šwiatobliwosti y správiedliwosti przed
 nim, po wšytkie dni náše. A ty Dziećcie Pro-
 rokiem Nájwyššego bedzieš názwane, bowi-
 em pondzieš przed obliczem Pánškim, sprá-
 wowáć drogi iego. Abyš dať náuke zbáwie-
 nia ludowi iego, ná odpuszczenie grzechow ich.
 Przez wnetržnošci miłosći miłosierdzia Bo-
 ga nášego, przez ktore náwiedzil nas, przy-
 bedny z wšofá. Abyš zášwiecił tym, ktorzy
 w ciemnošciách y w ciemni šmuereli šli dŕa, y
 ku wyprostowánui nog nášnych ná drogę po-
 toiu. Nášwietša Pánná tego pienia z vil-
 nošcia slucháta, á porozumiewšy: iz to o iey
 Synie mowil Zácharyáš, wšytkie one sloŕa
 w swym sercu záchowáta, iáko Pánná madra.

Má=

V
 Jan
 tfu,
 Jey
 boš
 tam
 potre
 niedz
 mia.
 chár
 tam
 plá
 stá w
 mi w
 dáwa
 á Jey
 stýsk
 Pánn

B
 m
 žus m
 ne cie
 wal:
 Boš
 co m
 Doze

Marna do Domu sie wraca.

Po tym Najświętsha Panna, pożegnawszy
Elżbietę y Zacharyasza y błogosławieństwem
Janowi Świątemu, do Domu swego przyby-
tku, do Miasta Nazareth wrocila sie. Przy
Jey świętym wrzeceniu, rozmyślał wielkie u-
bostwo Jey. Bo gdy przyszła w Dom swen,
tam nie znalazła chleba, ani wina, ani innych
potrzeb do człowieczego posilenia, ani pie-
niedzy, ani skarbow zachowanych do pożywie-
nia. Gdy przez trzy miesiące w Domu Za-
charyasowym zostawała, rozkosznie a miernie
tam używała, iako u Pána bogatego y Krá-
plana Świątego. Ale gdy do Domu przy-
szła w uboście miekka, y pożywienie reká-
mi własnemi wyrabiała, z tegoż y iásmużne
dawała. Pożáłuy sie ten Pánnę dostojnien,
a Jey ubostwo násláduy, y w nim sobie nie
styskuy; ále sie tym wieceny przykładem tej
Pánnę święten, rozmyluy.

Jozef chciał Pánnę opuścić.

Gdy przez pewny czas z Jozefem Pánná
miekka, y Dzieciatko Najświętsho JE-
żus miły w żywocie rosl: widzac Jozef Pánnę
nie ciężarna, bárdzo sie zasmucit, y tego żáło-
wał: iże niewiedział, by to było zgrádzienia
Boskiego. Uważ co sie dzieie, bo możesz nie-
co mniemác, a snádz wátpis, dla czego chciał
Jozef te Pánnę opuścić: a dla czego też chciał
miły

miły Bog, aby Mátká iego była Mežowi po-
 slubiona, poniewaž była Pánná Niepokalá-
 ná. Trzebá wiedzieć, iż to miły Bog dla
 trzech rzeczy, albo przyczyn ráczył uczynić.
 Pierwszą, aby Pánná czysta ktora była cie-
 żarna, w sromote świecka nie wpádlá. Wto-
 ra, aby miała služebniká w swych potřebách.
 Trzecią, aby diablu nie bylo iáwne Weielenie
 Boże, a potym Národzenie. Jozef lubo
 chciał Pánnę opuścić, nie dla iákiego poden-
 rzenia, bo wiecen (iáko Świetny Jan Błotoustny
 powiáda) Jozef wierzył ien Światości, uził
 ien brzemieniennemu żywotowi. Ale dla tego
 ia chciał opuścić, iż z ien obliczá błogostáwio-
 nego pronuenie iásne iáko z słońcá wychodzi-
 ly: a dla tego widząc Jozef táki Máiestat ten
 Pánnny, z pokory chciał ia opuścić, czyniac
 sie niedostojnym ien Towárystwá. Drudzy
 powiádáia, iż ia chciał dla tego opuścić, iż ia
 obáczyl ciężarna: wzdychał, y smutnym sie
 ien miłości ukázował: a snádz y oczu od nien
 odwrácał, bo nie iákie podenrzenie (iáko bywa
 między ludźmi) ná nie miał. Obacz tu pil-
 nie, a rozważaj iáko miły Bog przepuścić
 ná swe wybránc, kłopot, smetki, do rozmnoże-
 nia edpláty. Dto Jozef, ktory był spráwie-
 dliwy y Bogá sie boiacz chciał tájemnie zbie-
 żec od Máryi: dla tego w ten przngodzie ták
 sie spráwował, iż oskáżnić ien niechciał; ále
 swoje žalóść w sobie cierpliwie pokrýwał, a
 tego

tego
 nie
 chciał
 ná
 sie te
 trw
 den
 bydz
 tego
 zesa
 smetk
 zeska
 go tá
 badz
 nice n
 Świe
 Imie
 iákie n
 Pan
 potácz
 ciefałi
 dości
 iac nie
 uslug
 ien p
 powied
 zus m
 fkał, m
 siacá d
 mitemu

tego co mu sie za krzywdę widziało, mścić sie nie chciał: ale z lutości tajemnie opuścić ja chciał. Porozumiała to Najświętsza Panna Maryja z jego oblicza smutnego, a y sama sie też troskała: iednak milczac, dar Boży pozostawiała; radniey wolac widziána bydz pozostawiana; nizeli obiać, z czego by mogła bydz chwalona: tedy przynaboznie Boga miłego prosiła, aby to w dobre obrocił; a Józefa z nią pocieszył. Miły Bog, który w smetku nie opuszcza nadzieie w nim mających, zesłał dobrego Anioła do Józefa, który do niego tak mowil: Józefie, Synu Dawidow, bądź pocieszon, a nieboy sie o Maryja Oblubienice moie, y twoie: bo to, co nośi, z Duchą Świętego iest, boć porodzi Syna, ktoremu Imie będzie Jezus, to iest Zbawiciel. Patrz, iakie wielkie pocieszenie po zaśnuceniu! Takci Pan Bog y namby uczynił, gdybyśmy w kłopotach do niego sie prawdziwie y poufale uciekali. Potym Józef w niewymowney radości z Panną mieszkiał, a iako serce żadne poznać nie może, iak ja śnował, y we wszytkim usługował, o iey dziwnym Pocześciu z weselem iey pytał. Najświętsza Panna wszytko mu powiedziała, z czego Józef byl pocieszon. Jezus miły w on czas u Matki w żywocie mieszkiał, według biegu człowieczego, czekając Miesiąca dziewiątego. Wielce tedy mamy temu miłemu Panu dziekować, który opuściwszy

Chwała

Chwale Krolestwa Niebieskiego: tak sie upo-
 forzył, iż w żywot Pánienski zstąpił. D god-
 bnešmy to uznác chcieli z tego samego, iż Bog
 dal sie tey Pánnie Przenašwietkej zámknac
 w żywocie! nigdy mu tego záslužné nie može-
 my, dotadesmy żywy. Al przetož z duša y
 ciálem tego meškenczonej dobroci dziekujemy;
 y pokore tego, opušcenišy pyche, násláduj-
 my; á Dn nas zá to wieczney Chwały do-
 miešci.

O Narodzeniu P. Jezusa Chrystusa, Krola Niebieskiego.

Gdy sie wypelnil czas, aby Pánná Márya
 porodžila, stało sie wywołanie od Cesar-
 zá Augusta, aby popisano wszytkich ludzi; á-
 zeby každy pošedł do Miasta swego, y tam
 wznušenie uczynił bydz sie z ludu Cesarstkiego.
 Gdy tedy Jozef chciał iść do Betleem Miá-
 sta swiego: widzac Pánnie ná czáse, zafrá-
 sował sie bárdzo z tego. Dostrzegšy to Má-
 rya, prošila go, aby iey sámcy nie zostáwit,
 ále aby ia z soba wziął. Przeto Jozef, wziá-
 wszy Bosu y Dlá, pošedł z iey miłostí áž
 do Betleem Miásterzka, ktore bylo hešé mil
 od Jeruzalem. Al kiedy tam, iáko ubodzy,
 przyšli: gospodyn mieć nie mogli, dla wielko-
 šci rozmaitych ludzi, dla gošci. D Lužo na-
 božna, rozmyšl sobie, iáko oná Pánná w pie-
 tnástu lat, mloda, wštydliwá, chodzeniem
 sprá-

spracowana, do domu od domu chodzi żapa-
 lając się, gospody prosząc; a ich niechęć
 przyjąć; a iak, nie ralażby sobie z swym Ob-
 lubieńcem gospody, musieli w niś pod Sz-
 pe pospolita, gdzie się ludzie schrániali czasu
 pluty y niepogody. Tam gdy się sklonili,
 Józef, który był Cusłá, iástkí bydletom uro-
 bił, a iako mógł, tam się z Pánna przymárk.
 Y stáło się, gdy się przybliżał czas y godzina
 Bożego Narodzenia, powstała Pánna z wiel-
 kich radości, y udała się na modlitwe, a będąc
 w niewymowney słodkości, porodziła Syna
 Bożego, nie mając żadney boleści: a tak Syn
 Boży, który jest iako kwiat, nád słonice iá-
 śnicyszy; nád kálsám wonniyszy; Dwóc nád
 wszytkie słodkości najsłodszy, zakwitnawszy ná
 látorośli mistien, to jest w żywocie Panny po-
 kornen, wyszedł przez swe świete Narodzenie
 z Máryi, roszczki Panienskiej czystości, bez
 wszytkiej trudności. Gdy Pánna do siebie
 przysła, umzwała Dziecię leżące iako proste-
 go człowieka; płaczące słysła, widziała też An-
 ioły spiewające: poklekawszy, nabożnie mu
 chwale dala, Bogu Dycu Niebieskiemu dzie-
 kowała, mówiąc: O Boże Wszechmogacy,
 niewymowne daram dzieki Twocy Wszechmo-
 cności, raczyś mi to dać z swen mądrości, a-
 bym pilnie mogła służyć Jego świeten Miło-
 ści. Już tu ogladam grzeszny człowiecze,
 gdzie się to Syn Boży narodził, iżali w Kro-
 lewstwie

Iewškim Pálacu między zřetogłowy? pátrzan,
 iż sie národził nie w rořkosy, ále w ubogien
 šmierdzacych stáyni, ná gořey y twarden zemi
 między zřietety; žimny bářdzo ostřen, že od
 žimna drzał, ležac ná zemi goržko plákal, nie
 máiac cžymby sie zágrzał. Mářtuchna tež ie-
 go milá, widzac wielkie ubořtvo y placz sřve-
 go nannuššego Syná; pospólu z nim pláká-
 lá, žaluiac, iż nie miálá cžymby go zágržalá;
 přeto z žemie go podniořžy, z wielka pocžé-
 wořcia y bořážnia, cáluiać, obřápiáiać, do sie-
 bie go přžtulałá, pierři Pánienřřich iemu da-
 wálá, gržalá, tulilá, iáko nanyšpicy umiálá.
 Potřym, zdiawřžy z sřvey głowy podwite, áľbo
 rabeř ubogi, Dziećie rořkosne weľ powila!
 táľ tedy powite z pláčem w iářřli polořžylá;
 táľ pokřetnawřžy ná sřve koláná, chwale iemu
 dáłá, bo go prawđžiwym Bogiem byđž wi-
 dziálá. Woľ tež y Dřiel Boga znáiać, do
 Jářřli přžystápiť, iáľobn zřietetá rozumne,
 ná koláná sřvoie pokřetneľy, přeřž sřve nořždřa
 ducháiać, Syná Bořžego z žiebionego, pára
 řwa zágržewáľy. O křotřym to Syná Bořž-
 go Nářodzeniu ubogim, Bernard S. mowi,
 temi řłowy: Nářodžiwřžy sie ná ten řwiat
 Syn Bořžy, nie obráľ sobie bogáćřtwa, áni ro-
 řkosy, ľubo to miál w sřvey moci, ále obráľ
 sobie řřwot bářdzo ubogi, y řžgářdžony, bo
 sie nářodžil w prořřey řřáyni: á do tego přž-
 řny, bo ná gořey y ostřey zemi, cžářř žimny
 bářdzo

bářdzo
 pielu
 přeřř
 řžami
 řřodn
 cierpi
 nie př
 pláč,
 gwałt,
 řy: gđ
 nie př
 řřwem
 gľářž
 Nářod
 niežmi
 řžgář
 řřuga
 řžiaľo
 cem: á
 řřác ná
 řřbreč
 a z řeg
 nie; á
 řřuřřw
 řžgář
 řžieli;
 řřotá
 řřeřř
 řřim po
 w iářř

bardzo ciężkien: do tego, w iasłkach też y w
 pieluszkach leżał: ażę głód, niedostatk, zimno,
 przesładowanie cierpiał; częstokroć płakał,
 łzami sie obfitemi oblewał: ukazuiac zaraz z
 miłodu, iż znaczny niedostatek na tym świecie
 cierpieć miał: a przeto, ludzioru uznać dał, iż
 nie przez bogactwa, ani też rozkoś, ale przez
 płacz, ubostwo, przesładowanie, nawałności,
 gwałt, dostać sie mianu do Niebieskien chwa-
 ty: gdyż on będąc Pánem, do swien chwały
 nie przyśedł rozkośiami, ale płaczem y ubo-
 stwem. Tenże S. Bernard mowi daley, o-
 głaśaiac dobroć Boska. O dzimneż to było
 Narodzenie! iż Bog Wszechmogacy, będąc
 niezmierzoney chwały, stał sie iako robaczek
 wzgardzony; Pan swiata wsęgo, stał sie
 sluga stworzenia swęgo. Nie dosyć sie mu wi-
 działo bydz naszym Pánem, y łaskawym Dy-
 cem: ale nad to, z swien łaski, chciał sie nam
 stać naszym bracińskim. Przeto, bądźcie tey
 dobroci wdzięczni ludzie wszyscy, weselcie sie,
 a z tego bądźcie pocieszeni wszyscy Chrześcia-
 nie; a zwołaję ubodzy, ktorzyście dla Chry-
 stusowey miłości, tym światem obłudnym
 wzgardzili, a żywot ubogi dobrowolnie na sie
 wzięli; abyscie za droga ścisłego y ostrego ży-
 wota tym łacniej za Pánem Jezusem poszli.
 Weselcie sie y radujcie, boć Bog stał sie ubo-
 gim pospoku z wami, nie leżac w rozkośi, ani
 w iasney łóżnicy, ale na ziemi kamienistej, w
 C.

stánni smierdzacych, z tegož sie weselcie. D
ludzie bogáci, co legacie w rostkosnych łozni-
cách, á Krol nád Krolmi, w swoimi Národze-
niu, wolal ućzuć ležnsto ostre, ubogie, niželi
wáše miěkšie y bogáte; czemu sie brzndzicie
twardym á ubogim leganiem? ponieważ Pan
JEzus, Dzieciatko rostkosne, swym Národze-
niem ućcił ie y obrát ie sobie. Przeto my,
przykładem iego cierpliwosći cierpmy tež nie-
ktore ostrosći; abyšmy sie tak Pánu Bogu
podobáli, á do iego Chwały dostáli.

Unieli obiawiáia Národzenie Bože.

SKoro sie Przenayšwietšy JEzus náro-
dził, niestyšana wielkość Aniołow we-
sołym špiewáním Jego miłosć chwalili: á
Pasterzom czuiacym, nád trzodami y stádá-
mi swoiemi, obiawili. Ci Pasterze, byli od
Betleem w rowney mili. Unieli w Niebo
wstapili, Dworžanom Niebiešm poznaymili,
á z tego Boga chwalili: z Chorem swoich zste-
powáli, by JEzusa ogladáli, y žeby Mátkie
iego poználi. Ktoby byl tak ledaiáki, y w
swey swiatobliwosći niedbáti; ktoryby Pá-
ná swego niechćial widzieć Wćielonego, po-
niemáž tego wšněcy žadáli, y prošac Boga
Dycá przed nim padáli. Tu rozmyšlan ono
stodkie Unielskie špiewanie, y ich z Bosćiego
Národzenia wesote radowanie: ktore wesele,
do nam tež Pan Bog, po tym žymocie, z tá-
fi

ści swojej przenawieścił. Potym też Pasterze przyszli, a dawali chwałę Bogu miłemu, y Matce jego miłej, widzenie swoje zjawili y powiadał, które od Aniołów słyseli, a tak z weselem, do trzod swoich się wrocili. Matka jego miła, iako Panna mądra, te wszystkie rzeczy, które o nim powiadano, rozpamiętywała, y w swoim sercu je zachowywała. My tedy, Narodzenia Bożego badźmy wdzięczni, weselo chwalać miłego Boga, z Aniołami śpiemy.

Wesoly nam Dzień nastał Narodzenia Bożego, z żywota Pannieńskiego, dla zbawienia ludzkiego: Dziecię to wielce dziwne, a wszystko miłuchne, to jest w człowieczeństwie, ale niedomniemane, ani też wymówione, to jest w swoim Bóstwie.

Gdy się Boży narodził z Dziewicy przeczyszczonej: iako Roża y Lilja z Pannieństwa Maryi, od wieków narodziła; z Panny czyszczonej się narodził. Zbawiciel wszystkiego, Pierśmi Pannieńskimi, dawca pokarmu Niebieski, od wieku dawnego.

Córka Matki Dobrej, Dziecie iey Smaczkiem. Dzw to jest niesłychany, się stał Człowiekiem. Niebo y ziemia pełni, będąc nieogarnioną, dla swych wielmożności. Który nie był widomy, iako Pan wszystkich chwali, stał się Służebnikiem.

W Pot nocn sie národził, co Słońce oświec
 cit, Miedzy Bołem y Dłem w iástkách
 sie položyl, co Niebo wszytko stánowit,
 A gdy potym w Niebo wstąpił, grom tysiąc
 wice spuszcza, ten rekómá powity, stał sie dziś
 płaczkliwy, wesele Zinielskie.

A Miot iásny do Pásterzow czuiacny prze-
 mowit. Wesele wam powiádam, iż sie
 Krol národził. Do Betleem pobieźcie, táni
 w pieluszkách uwrzćcie, Zbawiciela swiátá.
 Chwala ná wysokości, á pokoy dobrej woli,
 ziemskien pokornosci.

J Ak Słońce skłá nie kázi, gdy promienie pus-
 szeza, tak Boskie, Národzenie Pániensstwa
 nie ruśa. Przedtym niż urodziła, y potym
 Pánná była, wszytkien cáłości, D przeszłwe
 národzenie, pierśi Niepokalane. Jezusa kar-
 miły.

B Ogę cześć, chwalec dajmy, wszysej Chrze-
 ściánie, z Národzenia Swietego, Krolá
 Niebieskiego. Który wszytek swiát stworzył,
 ten sie dziś upokorzył, w iástkách položony;
 Wesele, rekámi Pánienskiemi w pieluski uwi-
 niony; stał sie dla nas winny.

D Miłosci wielka Krolá Niebieskiego! Aby
 służe wybáwił z stápił z Tronu swiego!
 Znieli sie ráduia, pokoy ludziom dawáia, we-
 sele śpiewáia. Pánná Syná powiła, Lá no-
 winá nie była; w Pániensstwie zostála.

Jezu

Jezu nasz miłościnu, Dzieciatko máluskie.
Nadzieio naszą, w tobie y zbawienie wszel-
kie Pokornie cie prosim, odpuść, cośmy
zgrzeszyli, nie daj nam zaginać. Daj nam
Dobre Skonanie, y szczęśliwe mieszkanie, wieczne
radowanie.

Matko czysta Mária Matko miłosierdzia.
Do ciebie dziś wołamy, nabożnie spie-
wamy: weyrzyj ná lud płacziwy, Usmierz
żłósne Pogani, gniew Boży nad nami, przez
twoie porodzenie, daj nam wieczne zbawienie:
rzeczymy wszyscy, Amen.

Nabożna Rozmowa Świetego Bernár-
dá, z Pánem Jezusem Nowo-Narodzo-
nym Dzieciatkiem.

Zdrow bądź Jezu máluski, iestes Król
Niebieski. O Dzieciatko najświeższe,
wsytkim bardzo śliczne; Skonce sprawiedli-
wości, Świeco wseltkij prawdy. Boże wiel-
kij miłości: mocność naszey wiary. Zdrow
bądź też bárdzo dziwny, wszechmogacy, y śli-
czny, cudowny y miłosny, a wsytek kochany.
O Dzieciatko nabożne y wsytkim ochotne: O
Snnaczku roskośny, nam bárdzo przyjemny.
Tróś rosa duże moien, nad wsytko pożądan:
Tus pocątek ślachetny, O Boże Wcielony.
Przeto Dziecie najmilsze, do nas przyjdź, nie
przedłużaj, przybądź, przybądź cernychen,
od nas się nie oddalaj: przyśpiesz miłosci:

wy; iužes dla mnie przyszedł: Boże nád wšy-
 tko Dobro, tátes mnie przyciągnął. Zdrow
 bądź Zbáwienie wšytkich, Dziecie naysłiczni-
 e: iásnietyš nad Lilia, rumienše nád Roža.
 Mego sercá wesele: Tyš jest moia słodkošć:
 iuž do Twey Mátki lonká dla čiebie przycho-
 dze. Moc wielká sercá čierpie, iže w Tobie
 pałam: twa sie miłošćia drecze, chodź śliczny
 kwięcie sam. Dayže mi Przenayšlodyš twes-
 go naysmilšego, boč moia dušá steka do Syná
 milego. Ku twemu Pánnu lonu pokornie
 przystapie: prošac u čiebie Syná, bowiem
 mocno wierze. Alčem bádžo ubogi, y tež
 wielce grzešny: wšákem twym služebnikiem y
 tež miłošnikiem. W miłošći dušá moia Twey
 sie rozpalí: przeto Páni lástawa day mi
 Twego Syná. Pánnu nieporušená, Dziej-
 wico wybrána: wemrzy ná pláč slugi twego
 nieopuszczay, proše čie. Day Márya Dziej-
 čiátko, ktore maš nam dać: przybądź zdrowie
 ubogich, przybądź JEzu miły. Wíec žes sie
 moiey twarzý raczył przyrownác: day grze-
 snemu studže twemu, dostojnie čie chwalić.
 Zfni mnie lástá y zápal, day sie mi zášczyć, čie-
 žadza moie nápelni; bo chce čiebie nošić. Čie-
 bie žadam y prágne, nie raczyš iuž miešćác:
 ná łoncu mego sercá raczyš odpoczywác.
 Brzemie wielom roškosne, ty sie day mnie ko-
 šić, w moiey dušy lichotney raczyš sie obia-
 wíć. Tyš smácznošć wšelkiey lástki, ku mnie
 sie

sie r
 tel r
 áby
 otwo
 stwo
 Cieb
 ze w
 Ku
 wam
 braż
 y mo
 šny
 pierš
 sie ni
 cia
 bád
 JEz
 nieob
 še po
 ne, b
 kiego
 nie p
 cuki
 wiece
 ne, i
 uchne
 n. il
 trąs
 mi čie
 żawš

sie rącz skłonić, zemna sie rącz złączyć. Wszę-
tek wemnie rącz wstąpić studnico słodkości:
aby mi mógł nościć kwiatku Rozy śliczney:
otworz sie serce moje słoneczney jasności, ro-
stworz żądza seroko, bo masz Boga błisko.
Ciebie na moich refach mój najmilszy noszę;
ze wszystkich wnętrzności w Tobie sie wesele.
Ku twej słodkości, miłości, wszętek sie wyda-
want. Jeśli twej obliczności Świeten nieos-
brajam. Tyś wielki y małuski, tyś młody
y mocny: Jesteś Pan y niewolny, nam grze-
snym podobny: Oblicze y swe usta na twych
pierśiach kładę, serdecznie cie całuję: nigdzie
sie nie oddalam, sercem cie požadam; a z che-
cia obłapiam: w tobie sie wielce Kocham, y
bardzo sie rozpalam. Ciebie memi rekoma.
Jezu miły ściskam: to jest znamie miłości
nieobłudney czynię. Me Dzieciatko najmil-
sze palające Bóstwem; wszystko testes požada-
ne, bardzo woniąjące, Nigdy mi tak słod-
kiego nie ukusił, ani mi też nie tak rokosznego
nie pożywał. Usta twe najmiłszy, y nad
cukier słodsze: nad cynamon y nad miod są
wiecey smaczniejszy. Wargi twoie młodziuch-
ne, iako Róża kwitniaca, nad wszystko słodzi-
uchne, pod Niebem y w Raju. O mój naj-
milszy Pannie, miłości ma wierna: Me naj-
kрасніenjsze Dzieciatko, miłuję cie pilno: daj
mi ciebie miłowac na każda godzinę, y na cie
zawsze patrząc w Niebo po żywocie. Przeto

ždradlivý sviát, mnie niechaj beďzie brzďdki
 niechaj tež mľuie serce, iedno čiebie. Palam
 tvoia Milosćia, ktoras ty uczynil, y w pláč
 sie iuž rozplyne, wstrzymać sie iuž nie moze.
 Chcegli odemnie odeyść, bede bārdzo testnie:
 O Krolu wśelkieny chwalt, dan mi z Toba
 byďz. Czemu leżysz tu w chlewie Niebieśta
 pereľko? ná ták grubym ložyšku czemu odpoc
 żywasz? O mālusťi, nádobny, kwiattku bār
 dzo śliczny: O Dzieciatko ślachetne, o Kozy
 podobne. Gďzie sa twoie podusťi, y mcho
 we pierzynki, wśytkiegoć niedostaie, przy
 bedleś ták dla mnie. Członki twe mľodziur
 śienkie, y kostki niewinne, w ostre lože włożo
 ne, w chusty obwinione. Ciebie ścisťa powoły
 nił, niem rozďziergasz grzesne: Jastki cie uni
 żył: tym podmyśľasł nistie. Tu twoie cztu
 ki chowasz, mieľľasł, odpoczywasł, w Niebie
 u Dycā siedziś, ā roboty nieznasz. W ložo
 twārde, miłosć cie włożyłā, ktoremu potym w
 rnehle robote zřadziłā. Pod sobas ty slome
 mial, nāmes tym przyľľad dał, ubogim ā po
 řornym, y tež wśytkim nedzrym. Tvoie Jast
 ki należało powľoľa okraśie, y wśelkim oby
 czāiem dostojnie ozdobić: Perľami ā Djozā
 mi, y rostkořnym kwiećiem, stātki zuāmienite
 mi godno byto uczieć. Lilia, y fioľki wonny
 mi māsćiami; řāľcedāny, burřtyny, drogami
 řāmienmi. Kobierce, prześcierādľā, rostkořne
 pierzyny, ná to lože przyľľalo, gďzie Dziecia
 tko

tko l
 skos
 ślicz
 bieśt
 chā z
 dźwo
 nārż
 gľosę
 ciatki
 stāc
 lośe
 wāni
 twi
 Nab
 tani

D
 mna
 mād
 do pl
 twār
 Nārō
 śpien
 řa, r
 raczy
 Pām
 iemś
 zusa m

tko leżało: żeś Páná w sobie miało, iáko ro-
słkosnego nád wszytkie sny ludzkie wybornie
ślicznego: Syná Boga żywego, Królá Nie-
bieskiego: co ma wyrwać człowieka z mocy du-
chá złego. Trabámi y orgány, bembny y też
dzwony: geślami, strzypicámi, y wszytkim
nárzędem: tákże wśech Świetnych pieniem, y
glosem Anielskim, ciebie należy chwalić Dzie-
ciátko z Mátká. Iżebys był to przyiał, lá-
skáć ukázáta: ábys też stráconych szukał, mi-
łość cie przywiodlá. Weźmny odemnie cáło-
wánie, to známie miłości, Przenáświeskich
twnych Nożek, Bóawicielu miły, Amen.

Nabożne y rośkosne tulenie, z przywi-
taniem y pozdrowieniem, Nowo-Národzo-
nego Páná Jezusa poczyńa się.

Dziecie najmiłensze, prośe cie, nie płacz, á
śnádż twoie Członeczki, iuż drżą od zię-
mná; czyli iáśki kámiennie ciebie niechca trzy-
máć, á grzechy tego Świátá, przywodzią cie
do płáczu? co czynisz serce zimne, oraz y zä-
twardziále? bież co rychley ogladáć Królá
Národzonego. Śpiewaymy mu nabożnie,
śpiewaymy mu wdzięcznie. Páanno najmil-
sza, raczyś się zmiłowáć, Jezusa máłuckiego,
raczyś nam go podáć; Ktoregoś porodziła,
Páanna czystá bedac: w iáśki go polożyła,
iemus się modliśá. Oto Pánná podawa, Je-
zusa máłuckiego, Królá Wśechmocnego, upo-

Forzonego. Wseltkie go dušy znáia, ktore go
 milúia. Spiewaymy mu nabožnie, spiemay-
 my mu píetnie. Dziecie naimileyšé, dziś či
 dziekujemy: Ižeš sie iuž narodžil, abyš nas
 odkupil. Na zemi ležac plákať, od zimna
 bárdzo držať, Wol y Dšet pokleknáť, Pánu
 swemu chwáte dať. Wseltcie sie ubodzy / y
 wšyšcy pokorní: Žiwuycie sie bogáci, lekay-
 cie sie pyšni; iž Pan Bog wšeltkych chwáty,
 ležy w podley stánni: ná zemi wielce twár-
 den, žimy bárdzo ostrey. JEzu Krolu, má-
 luskie Dzieciatko, nadobne; počieš duše we-
 selem, bo bez ciebie mdleie: wšytkie síly pa-
 láia, serce w teštlivosti; boš ty sladkosť ser-
 deczna, y iuž swiátkosť dušna. Przez cie
 more wnetrznosť, iuž sie rozpaliť, y oczy
 moje žámi sie oblewáły. Před Toba iuž
 naimilšy, ná oblicze upadam oczekiwáiac slo-
 dnosť twoien, y najsweetšey lástí. Duša
 moia žánždy do ciebie JEzu wzdyhá; bo ná
 tym nedžnym šwiecie počiešenia nie ma. Bym
 sie álbo z tym ciálem nedžnym rozdzielil; žaž
 bym rychley nálažl ciebie sladkego Oblubien-
 cá. Přeto iuž oczy twoie ku mnie racz
 obroćie: Oblicze twoie šwiete raczyš ku mnie
 sklonie; abyh cie mogl ogladáć y sladko cá-
 lowáć, y goraco milowáć, nád cie nie wiecey
 nie žádać. Boš ty jest moia roskoš, y serde-
 czna sladkosť: Tyš jest moje kočánie, dušne
 ošwiećenie; chcešli odemnie odenšć, bede bár-

.. dzo

dzo t
 bieñ
 zu na
 moien
 cey k
 nie b
 dżieś
 odda
 nąšyć
 to pr
 teraz
 Máte
 to wi
 aź pie
 D st
 wżdy
 głacz
 czyś
 nád m
 tki kon
 tven
 śiam
 swydy
 żmny
 pierśi
 tko w
 miś
 nąšm
 goślan
 nie sto

Dzco testnić: już nie bede wesoł, bom Obluz-
bieńcá strácił. D iákoś w Niebie słodki, JE-
zu najmileńszy, kiedyś tak tu ná ziemi, duży
mojej smáczny: razem cie zakuśiś, á tym wie-
cey łákne; przeto náwiedz serce me, á łáknie-
nie bedzie uśmierzone. Pierwey niżli oden-
dzies, bede cie całowác. Nij cie Mátcie twey
oddam, chce cie umiłowác: Mácz moje żądza
náshćić, pierwey niż odstąpis; bo niewiem iá-
ko predko zemna sie zás zlaczysz: Już chćien
teraz tym słodziej duşe moje pocieşńić, bo cie
Mátcie twey miley musz ruchley wrócić. Prze-
to wiedz o nadobny, iż miáć cie nie puşcze;
aż pierwey w twey miłości wşytek sie rozpale.
D słodki gościu duşny, ácz teraz odchodzisz;
wždy mi powiedz, iáko ruchło sie zemna zás
zlaczysz; gdy u mnie chceś krotko bydź, ra-
czysz mnie náfarmić, boś ty owce roşkosny
náwşytkie smáczności. Już do twey Má-
tki Ioná JEZU racz przystąpić; Boć przez
twey obecności niechce Mátká bydź. Pier-
siám Pánieniskimi żada ciebie karmić, y ná
swych relách nośić, całowác y obląpiác. We-
źmij już najśliczniejszy najmilşego twego:
pierśiami karmij twego Jedynego. D Má-
tko wşytká Boska, iákoś ty szczęśliwa, iż kar-
miş Stworzyciela wşytkiego stworzenia. D
najświeţsze wnętrzności, ktore cie noşily; blos-
gostawione pierśi, ktore cie karmiły! iáko sie
nie stopiły od wielkiej iáşności: ábo niezgo-
rzały

rzáky z wielkíen goracości. Coś ty zá stoda-
 kość miáta Krolowa Niebiešta! gdyś ná
 šviát národziła naimilšego Syná. Ktož
 to može wymowić y sercem rozmyslić; iedno
 ty Pámmo miá, což tego godnia byla. Ten
 Máiestat Krolowšti žewšad byl pošwiecony;
 boć od Duchá Sw. dawno byl správiony:
 Boć w nim šiedziat Bog wierny co wšytek
 šviát rzadži: Karmiac sie máhym pokarmem,
 czystym Pánienškim mlekiem. Wadž z Syn-
 nem poždrowiona Mátko lástawa: Proš
 zá námi Synacžlá, boš ty mišošterna Mátká:
 Wšymy sie polepšyli, ščeššlirvie dokonáli, á
 ták z twoia pomoca, do Niebá sie dostáli,
 Amen.

Poczyna sie Piešň nabožna o Obrza-
 dzie Božego Narodzenia.

Z Božego Narodzenia, Znieli sie wesela, rá-
 duiac sie špiwáia! Jednego Bogá chwá-
 la: Pámmá Bogá poczešá, Chryštušá poro-
 dziła, Pámmá nienárušona. Dzieciatko w
 žástkach ležy, z kwápieniem sie pošpiešmy:
 Wšyšcy mu chwale daymy, y z Anioły mu
 špiwamy: Pámmá Bogá poczešá, Chryštu-
 šá porodžiła, Pámmá niepokálana. Pámmy
 nieopušczaycie, z Synem ja poždrawiaycie,
 Wšyšcy przed nia padaycie Chryštušá Krol-
 em znaycie, Pámmá Bogá poczešá, Chryštu-
 šá porodžiła, Pámma czysta žostála. Pásterže
 támm

tám b
 chwał
 Bogá
 niepoš
 žywa
 Jozeš
 stušá
 ciatko
 no. Ex
 nó, P
 wie p
 žalem
 Bogá
 wielm
 wna;
 Pámm
 Swia
 rádwi
 gá, zc.
 ciatku
 poždra
 lowie p
 fleczac
 Pámm
 potym
 náczkie
 ž. ámm
 dzon;
 řávor
 gá, zc.

tam bieżeli, Prawde słowa uznali, Dzieciatku chwale dali: Głosem wielkim wolali, Panna Bogą poczęła, Chrystusa porodziła, Panna niepokalana. Dziecię pierśi Pánienskich, pozława z Niebą pełnych, iego chwala Anieli, Jozef go piastuje, Panna Bogą poczęła, Chrystusa porodziła, Panna czysta została. Dzieciatko obrzezano: Najświętsza Krew przelać no. Łzami się oblewało: JEzus mu Imię dać no, Panna Bogą poczęła 2c. Trzej Królowie poznali, Gwiazdę naśladowali, w Jeruzalem pytali, w Betleem go znaleźli, Panna Bogą, 2c. Na drodze rozmawiali, O tej wielmożnej rzeczy, Gwiazda nas wodzi pewna; W prowadzi nas w Dom Królewski; Panna Bogą, 2c. Ubrzeli tam w Betleem, Gwiazda stanęła nad Domem, Królowie się radują, Pannu Bogu dziekują, Panna Bogą, 2c. Przniechamcy w Dom weszli, Dzieciatku chwale dali, Dary ofiarowali, Marya pozdrawiali, Panna Bogą, 2c. Trzej Królowie pogány, Panną JEzusa z dary, chwale kłęcząc kłanaj, Bogiem go bydyż wyznali. Panna Bogą poczęła, 2c. Po czterdziestu dni potym, powstała z oncy kopy, Panna z Syna naczkiem swoim, Pannem Jezusem łodkier, Panna Bogą, 2c. W Betleem jest Narodzon; do Jeruzalem niesion, Bogu tam ofiarowan, Symeonowi podan, Panna Bogą, 2c. Do Egiptu uciekał, do siedmi lat tam

tám miešťak, boć go Herod zabić chćiał, y
 Dziaćki pobić kazał. Pánná Bogá, rc. Pánie
 JEzu Kráystodny Żywocie, potármie dusny,
 Nácz nam odpusćić grzechy, Domieścić nas
 wieczney počiechy. Pánná Bogá, rc. Tobie
 bądź częśc y chwala, Krolewka y Modlá Bo-
 ska: Kroluieś z Bogiem Dycem, zágrzewa-
 cie Wol z Osem, Pánná Bogá, rc. Kto sie
 tu z Chrystem złącz, iż go z Anioły chwali,
 Tákiego Pánná rzadzi, Wicczney chwały do-
 mieści, Pánná Bogá poczelá, Chrystusa po-
 rodziła, Pánná Niepokalana.

O Obrzezaniu miłego Pána JEzusa.

Gdy Pan JEzus Dziećiatko Nowo-Náro-
 dzone, ośm dni miał: stało sie, iż onego
 dnia ósmego przyšli Káptáni, aby Dno mie-
 winne Dziećiatko y świete obrzezáli, Dwie
 rzeczy stały sie dzisiaj: Jedná, iż Imię ná-
 šego Zbáwiciela, ktore było w skárbie Troyce
 Przenajświetšey, dziś iest obiańwione, ktore
 też przez Anioła, pierwey niżeli to Dziećcie
 Pánná poczelá, było miánowáne: Y mowi
 Ewángelia, iż názwáno iest Imię JE-
 zus, to iest Zbáwiciel: á dla tego iest Imię
 nád wszytkie Imioná najwyżše. Przeto po-
 wiáda S. Piotr. Pod niebem nie máś imie-
 go Imienia, w ktorymbysmy mogli bydz wch-
 ley zbáwieni, nád to Imię najwyżše JE-
 zus. Wtóra rzecz, ktora sie nam stála, iest
 ta,

tá, iż náš miły Zbawiciel, raczył, iakoby to
dzis, za nas swa święta Krew przelać; y iá-
koby zadatek swej niewymowney miłości chciał
nam dzis ukazać: acz w czas poczał za nas
cierpieć, bo jeszcze z młodu bedac Baránkem
niewinnym, Dzieciątkiem młodym, który grze-
chu nie poznał, za nas grzeszne, (iako dzis)
wielka boleść cierpiał. Mienze lutość nad
Zbawicielem twym Pánem Jezusem słodkim,
a żałuję z nim, y z iego Mátuchna Panna
czysta, ktora z nim dzis płakała, gdy płaczace-
go widziała. A tak w te dostojne dni y świę-
te, mamy się radować z zbawienia naszego, y
żałować podietych boleści Króla niebieskiego.
Słyszales w dzień Narodzenia ciężkie uciesnie-
nie. Dzis zaś idziś bolesne Syna Bożego
obrzezanie. Weźmy tedy duszo moia, na
wielka pokore Syna Bożego, a uznay iako cie
bardzo miłował: iż on bedac Pánem prawnym,
prawu danemu ludziom, w grzechach se ro-
dzacym, dobrowolnie się dla ciebie poddał;
bo skoro ośm dni od swego Narodzenia miał,
iakby iaki grzesznik obrzezanie się dał: gdzie Krew
najsłodsza obficie wylał; jeszcze bedac Dzie-
ciątkiem, a już znał Męki swej przyszłej oku-
szoł, iako potym okrutnie za nas cierpieć
miał. Tamże dla wielkiej boleści ktora w
Obrzezaniu cierpiał, gorzko płakał, bo ciało
czło bardzo subtelne, y bardzo czuwyne nad in-
ne syny ludzkie miał. Mátuchna tedy iego cie-
ś

ěli žal widzac, wielka boleść Obrzezanego Syna-
 naczká; przeto pospólu z nim rżewno plákalá. Al
 wziawšy go od onych Káptánow, ná swych
 go relách piástowálá, oczki mu oćierálá, cáto-
 wálá, oblápiálá, ciešac Synaczká, aby nie
 plákał, iáko wierna Mátká; Pan JEzus, iá-
 ko Dzieciátko rozumne játniac pláczu Mátu-
 chny swen miłen, raczke ien podáva; dáiac
 ien przez to znác, żeby plákać przestálá, ieśli-
 by go wiernie miłowálá. Pánná madość ci
 pełna, gdy obáčyla wola iego, ták i mu od-
 powiedziálá; Synu mój, y Synu Boży,
 wielkac mi sie žalóść mnoży; z pláczu twego:
 Nie plácz, á ia też plákać nie bede, bo weselić
 sie z toba chce. Z tákich słow Mátuchny miłen,
 z lutości Dziecie nie plákało; á ták Mátuchna
 iego lzy z obliczá iego oćierálá, á poćieche wiel-
 ka z tego miałá, iż już pláczacego Syná nie
 widziálá. Al ták poćiešywsy go, y postuży-
 wsy mu powitá go, iáko o tym Kościeł Świe-
 ty śpiewa: iáko plákał JEzus w Jánkách
 položony, od Mátki powity. Przeto też ty
 grzešny człowiecze, przykładem Pánnu Navi-
 swietšen, cieš iáko možesz zránione Dzieciátko,
 á proš go nabožnie, mow do niego pokornie, žali
 plákać przestanie. O JEzu naviłodšy, Bára-
 ku pokorny, proše cie, powiedzże mi, á nie plácz,
 czemuš sie obrzezáć dał! gdyžes grzechu nie-
 miał, ani też poznał, dla ktorego twoy miły
 Děcie w stárym Zákonie Obrzezanie Żydowškie

mu

mu lu
 dowi
 czność
 tość,
 twoiá
 tobie l
 obrzez
 kiego
 žanego
 odpom
 minel
 šnym
 żarzest
 poczał
 bez grz
 wierny
 niko z
 czego t
 uczynil
 dzo prz
 nie w p
 rzył. J
 postuż
 tak bár
 swiety
 świe z
 tnie zle
 dług d
 kładne;
 mým se

mu ludowi nadszedł był. Jżesz grzechu nie miał,
dowodzi y dokazuje tego Dycią twego wie-
czność: Wiatuchney twen miłey wielka swia-
tość, y czystość: także twoią niewinność y
twoią młodość. Y co wżdy miły JEzu w
tobie było zbytniego! albo plugawego, coby
obrzezać należało, iac zaprawde w tobie ta-
kiego nie nienawduie, a przecie cie obrze-
zanego widze. Wiemci miły JEzu, cobys
odpowiedział kiedynbys mowić umiał, bo upo-
minek goracy miłości, ktoraś ku nam grze-
sznym miał, tymes samym pokazał: iż com ia
zarzekł, tyś zaptacił. Jam sie w grzechu
począł y narodził; a Ty dobry JEzu, będąc
bez grzechu, pomsteś za mój grzech wziął. O
wierny Synu Boży, y czemu twa pokorą tak
nikto zstąpiła? Na co twa lutość przysła?
czego twoią miłość dośiagnęła? Otom ia złe
uczynił, a tyś za mnie uciierpiał: iam sie bār-
dzo przewinął, a tyś Mātce poddan był. Jam
sie w pyche podniosł, a tyś sie bārdo upoko-
rzył. Jam nieposłuszen był; a tyś mój grzech
posłuszeństwem znośił. Al gdyżes miły JEzu
tak bārdo łaskaw, prośe tedy dzisiaj twen
świety miłości, aby przez twoie święte bole-
ściwe Obrzezanie, obrzezałes y odciął wszy-
tkie złe myśli y uczynki moje, a dał mi we-
dług drogi twen, cnoty święte, obyczaje u-
kładne; aby Imię twe święte, JEZU, w
mym sercu przebywało, ktoreby mie ku Do-
warczy-

wárzysztwu šwiyetemu, ná wieki wieczne przy-
wiodło.

Jáko Trzey Krolowie przyiechali.

Jezus nayškodšy, obwiáwivšy sie wšemu
Żydowštwu, Krolom y tež Medrecom Wo-
gánškim nie tárt lášty swoiey, bo trzynástego
dnjá po Národzeniu Zbáwiciela šwiátá, trzey
Krolowie od wschodu slonca przybyli zá gwia-
zda do Jeruzalem: pytáiac Heroda Krola o
Národzonym Dzieciatku, mowiąc: Gdzie jest
Ten, co sie národził Krol Żydowski, ktorego-
smy gwiazde widzieli ná wschodzie slonca, y
przyšlišmy dary ofiarowác jemu, bo wiemy,
iž on jest Krolom wšego šwiátá. Ušlyšávšy
to Herod, zlást sie bárdzo, y wšytko Jeruza-
lem džiwniac sie smucilo sie z nim. Al nátrch-
máš, poczał Biskupow y náuczonych w Jáko-
nie pytác, gdzieby sie Chryštus miał národzić,
ktorbym miał odkupic lud Izráelski. Al oni
jemu odpowiedzieli, že w Betleem. Ušlyšá-
wšy to, rzekli do owych Krolow: Jedźcie, py-
tanćie sie pilnie o tym Dzieciatku, á kiedy go
národzicie, powiedźcie mi, áby ia tež dal jemu
chwale, y dary more. Gdy od Heroda zlo-
šliwego wysli, záš oná gwiazdá, ktora im by-
lá (gdy do Jeruzalem przyšli,) zginelá, před
nimi ášá, y pokázálá im to Mjásto, gdzie Dzie-
ciatko Jezus z Mátnuchá byl, y stánelá nád
Domem, ukázuiac im, iž tam byl Pan y Zbá-
wiš

wieściel wšęgo ſwiata, z Dziewica Mária ſwa
 Mátuchna. Gdy ſie tam przybliſzali; Pán-
 ná doſtoyna, ſłuſzac zgieſt ludu wielkiego,
 wzieła ná rece ſwoiego Synáčkã: ſnádz bo-
 iac ſie, by nie Herodomã Czelađz iachála, ná
 zabićie Dzieciatka. Gdy Trzen Krolowie w
 on Dom weſli, wyrzawſzy Dzieciatko z Má-
 rna Mátka miła, pokornie padſzy ná ſwe ko-
 lánã poſſekli, oddáiac czeſć y chwale Jezus-
 wi, iáko Bogu prawdziwemu. Pátrzan tu,
 iáka wiare ci Trzen Krolowie mieli; widzieli
 Dzieciatko w ubogich pieluſtkách, y Mátke, u-
 boga, ná miyſcu wzgardzonym, bez Czelađzi,
 y bez wſſtkiey Krolewſkiey ozdoby, y Maie-
 ſtátowej wielmożnoſci, a iedná padáia,
 chwale mu oddáia. A otworzywſzy ſkárby
 ſwe/ ofiarowali iego doſtoynoſci, iáko Krol-
 wi dárny, Złoto, Myrrhe y Kádźidło. Złoto
 iáko Czkowiekowi, Kádźidło iáko Bogu. Zło-
 to mu dáli, ná wſpomóże nie iego uboſtwá;
 Kádźidło dla ſmrodu w oney ſtánni oddale-
 nia, Myrrhe, dla Dziecinne go ciáłka pomá-
 zánia. Niemniemay, żeby ieden Złoto, dru-
 gi Myrrhe, trzeci Kádźidło ofiarował; ále
 káždy z nich zoſobná te wſſtkie dárny dał; a
 nie máto, ále ſzczodrze y obficie: bo by brło
 inácyen nie trzebá otwieráć Krolewſkich ſkár-
 bow. Jezus Dzieciatko miłe, rece podno-
 ſzac, pokázowało tym, że przwinuie dárny, y
 wyrzawſzy ná nie láſkawie, uſmiechał ſie; a

dniožšy raczke, podał im ku pocałowaniu,
dámšy im pierwoy przeżegnanie. Máryi teſz
Máruchnie iego rozmaite dáry dali; iáko to
perly y kámenie drogie, rozmawiaiac z Pán-
na o ien miłym y ták bárdzo nadobnym Sy-
nie; pytáiac iá, o obyčáju iego poczečia, y
táť ſwietego Narodzenia: Pánná Náſſwiew-
tſa, iáko pokorna, zápaláiac ſie wſtydliwie,
powiádała o dziwnym iego poczeciu, dziwnie-
ſzym Narodzeniu, y wſzego Wiſmá w nim wy-
pełnieniu; á oni temu wſhytkiemu wierząc, ku
wietſzy ſie miłoſci Božey rozpaláli. Roz-
zmyſlan tu, žiáka učećiwoſćia či Trzey Kro-
lowie ſtoiac, pytáia; y z Pánná rozmawiaia,
o Doſtoieñſtwie tego miłego Dzieciatka. Do-
bacz y uwáž, iáko Náſſwiewtſa Pánná w o-
nym rozmawianiu, oczy ná dol ſpuſćiwſzy:
bo nie miála zwyčáju wiele z ludźmi rozma-
wiać, á zwłáſzczá z Meſczyznámi. Rozmy-
ſlan teſz, iáko Pan Jezus, lubo ieſzcze z dzie-
ciatko, á iednáť táť ſie im miłuchno ſtáwił. y
láſkawie ich przwiáť; iż oni kocháiac ſie w Do-
bie iego ſwietego Eglowieczeniſtwa, táť po-
wierchorownym, iáko y umyſlowym okiem wne-
trzym nápatrzyć ſie go nie mogli: bo iáko
Krol Dawid prorokował; náſlicznieyſzy
boť w cudnoſci, y pięćnoſci miedzy ſynámi
ludzkimi. Wotym náćieſzywſzy ſwe Duſe,
z pokornym uklonem, y z wielką radoſćia od
niego odiácháli, á z przeſtrzeżenia Anielſkiego,

inſa

inſa
iády
kup
áni o
rozda
iac w
ſezod
ſie w
re B
gárle

Ja

D
onen
dnia,
czáju
twách
ſćia
wziac
czuń

D

G
Máryi
w, bli
Božej

inśa droga do Królestw swoich wybrali sie, y
iáchali. Panna Marna z tych skarbów nie
kupowała Golwarków, Młynów, Dęgodów,
ani odzienia drogiego; ale to wszystko u bogini
rozdała, bo ubóstwo bardzo miłowała; zná-
iac w tym wola swojego Synaczka. A tak
bezodrze te to skarby ubóstwu rozdała; iż gdy
sie wprowadziła, nie miała za co kupić na Dnia-
re Baránta, ale kupiła gotebietą, albo syno-
gárletą, iako uboga.

Jako długo mieszkała w oney stajni
Marna.

Doprawiwszy Króle Panna Marna, z
swoim Pániczem Józefem; mieszkała w
oney kopie przy Jaskách aż do czterdziestego
dnia, oczekiwając wywodzenia według oby-
czaju Zakonu starego, na ustawnych modli-
twách, pilnie Dzieciatku usługuiać, z uczęwo-
ścią y boiaźnią; zawsze zadrziała, gdy ie
wziąć, albo karmić miała, a to zawsze kłeczac
czyniła.

O Wywodzeniu P. Máryni Dziełwice
Włogostawioney.

Gdy sie czterdzieści dni wypełniły po Ná-
rodzeniu Syna Bożego, Najświeższa
Marna z swoim miłym Synem, y Józefem
wyszli z onego Miasta, w którym porodziła
Bożego Syna, do Jerozalem: aby według

Zákonu ofiárowála Dziecię milému Bogu. Nabožna Dušo, služebnico Boža, wybierz sie z Mátuchna Boža, pomóż iey nošić onego Syná rostkosného. Gdy do Košciolá przyšli Rodzicy iego, kupili gołębiat, álbo sňogárlat páre, obyczátem ubogich. Stálo sie iz ieden człowiek stárny, imieniem Symeon, Duchem Swietym náchniony; uznał Jezusá milého bydz Zbáwicielem, w Zákonie obiecánym: y Mátke iego bydz Pánna czysta: bo ten wziął odpowiedz od Boga ná słowch modlitwách, iz nie miał umrzeć, po kiby swemi oczymá nie ogláda Zbáwicielá iáko žádał. Przeto śpieszno do Košciolá przyšedšy, wyzrázšy milého Jezusá, nabožnie przystapuwšy, poklekná, prośác Pámmy Máryi, áby mu go ná rece dála. Jezus milý obrácał sie tež ku niemu, y błogostáwíl mu; á wewrzącuwšy ná Mátuchne, sklonil sie ku niemu, ukazując, iz chćiał do niego. To Mátuchná obaczuwšy, wziąć mu go pozwolila. Al on wziawšy go ná rece swoje, wesolo z wielká nezcíwošćia powstá, á błogostáwíac Dzieciátku, mowil. Teraz mnie wypuść služebníká twego Pánie, gđym ogládał Zbáwicielá mego, wědług obiecánia twego: bo iuž widziáły oczy moje, zbáwienie twoie ktoreš ty nagotowál przed oblícem wšytkiego ludu Swiátlo ná obíáwienie pogánstwu, y ná chwale ludu twego Izráelskiego: Potym, prorokowál o przyszlym smier-

ci tego. To Dziecię jest położone, na upadek,
 y na powstanie wielom: a on da naukę zbawie-
 nia wśemu światu; a obrociwszy się tu Mą-
 tecz tego, rzekł: Kiedy obaczysz tego cierpieć,
 tedy Wiercz boleści przeniknie Duka twoie. Wy-
 kła też tam Anna Prorokini, Wdowa letnia,
 rą też błogosławiła przed wszystkim ludem, mo-
 wiac: Witaj nasze Zbawienie y Odkupienie!
 w Tobie się wszystko Proroctwo ma wypełnić:
 Ty masz wszystko świat odkupić. Mątuchną
 miła, to wszystko w serce brata, y nabożnie ro-
 zmysłała. Potym Jeżus namilczył gár-
 nat się od onego stąrcá/ tu Mątuchnie raczki
 ściągał. Tamże, ida do Oltarzã Proces-
 sya; naprzód ida dwá Reżowie, Jozef, y
 Symeon, śpiewając y mówiac. Wesolo
 chwalcie miłego Boga, bo dobry, iż uczynił
 z nami miłosierdzie swoje. Za nimi nacyz-
 stka Panna idzie, a Krolá Niebá y ziemię ná-
 reku niebie. Anna ja prowadzi, y drugie
 Panie, nabożnie za nią postępuia. Ná pá-
 miatke tego Kościół święty, dziś Processya
 czyni po wszystkim świecie. A gdy do Oltar-
 zã przysli, Mątuchná święta Panna Marna,
 pokornie pokleknelá ofiaruac Bogu Dcu ie-
 go jedynego Syná, mówiac: Wierzy Panie,
 Niebá y ziemię Stworzycielu, twój Boskien
 wielmożności, Syná twego y mojego, według
 Zákonu mojego ofiaruie: przymiy ao, bo
 jest uoy Jedyny. Potym powstawszy, ná

Oltarzu Dziecie polożyłá. Nie bylá ofiárá Bogu Dncu od poczatku swiáta przyiemni-
 ſka y milſa, áni bedzie do ſkończenia ſwiáta,
 iáko tá. Pátrzaſy tákże tu, co ſie dzieie, ſtoí
 miły JEzus, ſiedzac ná Oltarzu, iáko málu-
 chne Dzieciátko, pátrzac ná oblicze ſwoien mi-
 ley Mátuchny: czekaie pokornie, coby ſie z
 nim miało dálen dzieć. Wezwáno Káplánow,
 gdy przyſli, przyſtápił ku nim Jozef, y dáł
 im pieć Syklow, iákoby pieć groſy; wykú-
 puie go, iákoby ſtuge iákiego, Boga y Pána
 wedlug práwá. Potym Mátuchná z wielkim
 weſelem Synaczká podnioſlá, á wziáwſzy od
 Jozefá przerzeczone ptáki ofiárowáta ie z na-
 bożeńſtwem, mowiac: Káč Boże Niebieſki,
 ten dar ubogi przynieſ táſkawie, od Syná twe-
 go milego, ktory tobie dziś przez mnie ſłu-
 żebniczkę ſwoie ofiárnie. JEzus miły ná te ſlo-
 wá Mátuchnie, oczki y raczki w Niebo po-
 dnioſł. Spráwiwoſzy wſytko wedlug Záko-
 nu, poſlá Pánná do Jeruzalem, ku Dworu
 Zácharyášowemu, Jáná Chrzćicielá y Elżbie-
 te chcąc pierwey náwiedzić, niželiby wniklá z
 oney ſtrony. Náſláduſy y ty, te miła Pán-
 ne, á prowadź ien miłość nabożnie, á oná
 twoie pilnoſć obaczwoſzy, od Syná błogoſłá-
 wienſtwo uproſi. Nieſtáta tam kilká dni, á
 one Dzieťki Náſſwietſze JEzus y Jan, tá-
 ſkawie ná ſie pogládáły, y uſmiecáły ſie.
 Jan głowe ſkániał, á JEzus iemu błogoſłá-
 wienſ-

wieństwo dawał. Chceśli tedy nauczyć się pokory y ubóstwa, uważ pokorna ofiarę, y Zakonu zachowanie, tej miłościwej Panny; a we wszytkim naśladowaj ją.

O uciekaniu Panny Maryi z Dzieciątkiem do Egiptu.

Nad kilku dni, pożegnawszy Elżbietę y Zacharyasza, y Janą, posła z Józefem Panną do Nazareth; nie wiedząc złego umysłu Króla Herodą, który chciał zabić Jeżusa miłośnego. Przeto Anioł Boży Józefowi się przez sen ukazał, mówiąc mu: Powstań, weźmij Dziecię y Matkę jego, a uciekaj do Egiptu, boć Herod myśli o zabicu Dzieciątka; Natychmiast Józef obudzwszy się, obiawił to Pannie. I tak ciężko się im serce żałowało z tej nowiny! a przeto chcac zachować żywot najmiłszego Synaczka swego: natychmiast chciała iść, y posła z Józefem. Tu rozmyślan z taką postawą budzi Dzieciątko śpiące, a polutun Matki y Syna, y Józefa Świeżego: możesz tu wiele obaczyć. Naprzód uważ, iako Pan Jeżus będąc Bog y Człowiek, Pan nad Panną, Król nad Królmi, miał tu szczęście y niechczęście, albo rzeczy przeciwnie. Z tego się naucz, gdyć się co podobnie przyda przeciwnego, mieć cierpliwosć. Oto Chrystus miły wielbion y chwaleń jest, od Pastorzów, y też od Aniołów dnia swego Narodzenia.

Dzenia, iáko právy Bog, á przecie osmego
 dná Obrzezan byl, iákoby iáki grzesny, y
 gorzko plákal. Trzey go teraz Krolowie udá-
 rowáli leżacego miedzy bydlém w ubogien
 stajni, pláčaczego dla wielkiego zimná; á
 iednáł go tym Symeon y Anna wielbili, iáko
 Zbáwiciela swego. Tu z tego mien náuke
 pewna, gdné sie co šťastliwie powodzi, iz cie
 też y niešťastie oczekíwa: Al iesli ná cie Bog
 miły co przepuści, wiedz, iz ciz w nim nie opu-
 ści. Al dla tego, áni sie podnoš w pyche
 przeciw Bogu času šťastcia, áni ustáwan w
 Dobrych uczynkách času przeciwného, boč to
 bywa wsyntko z dopuščenia Boga miłego, ná
 pokáranie człowieká grzesného, dla ktorego
 sam to cierpieć chciál, áby nam tego przykład
 dal. Uwaž tež, že y ná swoje miła Mátychne,
 y swóiego Dpiekuná niemczásy smutki y křopo-
 ty dopuščezál. Zali to málo byl smutek Má-
 tuchynie Božey, y Jozefowi Swietemu: izby
 tákie Dziećte, ktore bylo práwé žywnym Bogiem,
 ieszcze niemowlátko przez šmierz okrutna strá-
 čie mieli? przeto oboie wiedzac Jezusa nay-
 milšego bydz Bogiem prawdziwym, do Boga
 Dycá mowić mogli. O Bože Wšechmogá-
 cn, ážáli Syná twego iedyného nie možesz o-
 bronić, y zabić przeciwníká iego; niželi tak z
 miłostí iego w cudze strony uchodzie mamy!
 áni iezników ludzi tamtych umiemy, áni tež
 czym žywić Syná twego y nas nie mamy.

Pátrž,

Pátr
 Má
 dzy
 Nieb
 mfo
 zef te
 bory
 czac
 pod
 Poja
 ciátk
 á iuz
 mož
 mož
 stwa
 iáko
 ležaci
 zlošli
 sie ná
 Tu ro
 lá zaf
 lá, o
 Máry
 nim d
 go che
 iz ná t
 ná tá
 Poty
 nářek
 nářek

Pátrz, ieśli to nie był wielki kłopot y smutek
 Mátuchnie y Jozefowi, iż w cudze strony mie-
 dzy nieznáto me iść mieli. Uchodził tedy Krol
 Niebieski przed sluga, Mátuchna też, Pánná
 młodziuchna, niosła go ná swoich refách, Jo-
 zef też stary prowadził ja przez puszcze, lásy,
 bory, y też kámiennye gory. Gdzieby spo-
 czać nie mieli, bo domow tam nie było, á tak
 pod Niebem często ná noclegách zostawali.
 Pozátlunze onego rostkósnego y ślicznego Dzie-
 ciátká máłego, bo ledwie dwá miesiace miáło,
 á iuz zá nas prześládownie cierpiáło. Po-
 móż go tedy oney Pánnie nosić, á w czym
 mozesz póstuguy, dla rozmnożenia nabeżni-
 stwá wielkiego. Rozmýślan duszo nabeżna,
 iáko P. Jeżus málenki, ieśce w pielústkách
 leżacy, był prześládownym: á to, kiedy przed
 złośliwym Herodem z sivey Dyczynny gdzie
 sie národził, z uboga Mátka y Dycem uciekał.
 Tu rozmýślan, iáko Násświetśá Pánná bo-
 lá zasnucóna, gdy słowá piśne smutku słyszá-
 lá, od Jozesá sivego Oblubienicá. Wstan
 Mária, weźmij Synáczká á uciekajmy z
 nim do Egiptu, bo Dzieciátká szukáia, á zabie-
 go chcą. A iáko Doktorowie nabeżnie piśa:
 iż ná te słowá przerzeczónie, Násświetśá Pánná
 tak sie była zlekła, aż wśytká obumárlá.
 Potym drzaca wziawszy swego miłego Syná,
 nárzekáiac z pláczem do niego mowila. O Syn-
 áczku mój miły, y komus ty co złego uczyni-
 łaś?

nit? iž cie ták niewinnego y iešče máluchne-
go přešládúia. D iák ciežšy žal mnie sinu-
tna Mátko czeka, gdy cie potym bárdzien pře-
šládowác beda. Tedy krom wšego omiešťa-
nia, do Egiptu z žátošcia wielka z nim biegná,
ták nagle, že swych przyiáciol miŕnych pože-
nuác iey nie przyšlo chce zachowác w zdrowiu
swego iedynego Synaczka. Wiec tež podž y
ty z nim do Egiptu, abyš wiedział, iáko un-
tá drogá bytá ciešká, á tym wiecey, iž musieli
od znaiomych ludži wyniše w cudze strony.
Pátrzan, iáki głod, žimno, boiažn, y inše cie-
žkošci w tey drodze cierpia. Dgladan, iáko
sprácowáni, ná gotey žiemí, miedzy robác-
twem siedzac, odpoczywáli. Powiedz cžto-
wiece, cobyš czynil, gdybyš to Bog dał, že-
byš byl tych Mášewieššych ludži ná pušczy
siedzacych widział, czybyš uboštwa y udrecze-
nia ich niežalował? czybyš sie Pánnie ni-
džinchen y bárdzo nadobnen: Synowi tákže
málušicnikiemu, bárdzo šlicznemu, niedžwo-
wał? žalibyš byl o to Dziecie, y o te Pánnie,
cobn to zá dwoie ludži bylo, Jožesá nie pytal?
Ktoryčbn byl o ich udreczeniu, y přešládowá-
niu: o ich uboštwie y doštonnošci powiedział.
Powiedz mi, ižalibyš byl ták twárdy, žebyš
takiego udreczenia Syná Božego y Mátu-
chiny iego niežalował: wiem, ižbyš to wšytko
uczynil. A že ták iešť, uczynže teraz, cobyš
byl ná ten čas uczynil. Już tedy płacz, wy-

lewan

lewan
Má-
mily
dzieš
chy.
chyn,
wielkie

Ja
GD
tam n
sobie k
przez s
to sie
mogli.
Pánnio
hářtom
sto sie
stawá
še, oko
niekied
Mátnu
nadobn
žarobit
chleba
že przež
boštwe
šmierci

lewan tzy, za takie ciężkie Syna Bożego y
Mátuchny tego spracowanie: aza też Jezus
mily na cie weszrzy, rozum ci oświeci; iż be-
dzieś pokutował z miłości za twe ciężkie grze-
chy. Gdyż Pan Jezus ieszcze będąc mału-
chym, y niewinnym pokutuiac za cie, cierpiał
wielkie ciężkości y niedostátki.

Jako sie Panna w Egipcie żywiła.

Gdy weszli w ziemię Egipska, przysli do
Miasta ktore było nazwane Jpolis: a
tam w Domku ubogim, iako ubodzy, uboga
sobie komorke náieli: tam w wielkim uboſtwie
przez siedm lat: iako wzgardzeni mieſzkáli, o-
to sie staráiac, żeby sie z Synáczkiem pożywić
mogli. Robił tedy Jozef, robiła też y Mátká
Paniom onego Miasta; bo być, tkáć, przasć,
hástować nádobnie umiała, a przecie czę-
sto sie im przydawało, iż im chlebá niedo-
stawáło. Pan Jezus Dziecie najsłiczni-
e, okolo Mátki chodząc, często chlebá proſiło,
niekiedy też plákało, iż mu sie ieſć chciáło.
Mátuchná widząc plácz Synáczká, słowy go
nádobnemi cieszyła: ieſli też ktory pieniádz
zarobiła, álbo miała: natychmiast poſedſzy
chlebá kupiła, a tym Dziecie náarmiła: táme-
że przez siedm lat w Egipcie mieſzkáiac, w u-
boſtwie żyli, bo ie wszytko troie ukońáli aż do
śmierci.

O powroceniu sie P. Jezusa z Egiptu.

Gdy tam przez siedm lat mieszkali, Anioł Boży ukazał sie Jozefowi we snie, mowiac: Weźmij Dziecie i Matkę jego, a idź do ziemie Żydowskiej, użeci zmarli oni, ktorzy stali o śmierć Dzieciatka. Jozef wziął Jezusa i Matkę, poszedł tu ziemi Żydowskiej; ale gdy usłyszał, iż Archelaus Herodow Syn Kroluie w onej ziemi, nie śmiał tam iść: a dla tego z przestrzeżenia Anielskiego, szedł do ziemie Galilejskiej, do Miastka Nazareth. Było to powrocenie z Egiptu, o kolo Świeta Trzech Krolow. Twoja rzecz jest, ten Najświętszy Pannie zabezpieć, a prosić pokornie, abyć dała Synaczka swego wodzić, albo nosić. Tedy miłosna Panna tak sławien pokornie odpowie tobie, mowiac. Już miły sługo Boży, mamy dozwoleńie wrocić sie do ziemie naszej, a dnia jutrzejszego już z tad wyuidziemy: we wtorek nam godzinę przyszedł, powiedzieli z nami, a czego żadaś o trzymasz. Na to iey miłości odpowiedz we seko. O Najświętsza Panno, Pami na: ka za twa wola poyde, a twen święten miłości nie opuścze, i Synaczka twego, Zbawiciela mego, także też Jozefa Oblubienca twego. Dbawiam sie, iż te rzeczy nie wśystkim beda mile; a iako mowi Święty Doktor Bonaventura i z nim Święty Bernard; Zeta-

fie

kie rozmniślanie, będzie sie widziało niektórym
iákoby dziwne y proste: ktore dworni ludzie,
bėda mieć śnadż iákoby żá pośmiejć sobie; Ale
nie dwornym, ani też wysoce mądrym, te rze-
czy są pisane. Sámym tylko ludziom miło-
stnym y prostym prosto jest pisano. Bo iá-
kom rzekł ná początku tych Książek, nie stoie
o rzecz dworna, ale o duszę pokorna. A iá to
ślubuię, że będziesz sie w nich iáko w prostych
rzeczách obierał, obfitość też y pocieche dusz-
náá twoie domniemanie będziesz miał. Potym
Mátuchná wśelkiego miłosierdzia, do Syn-
nacza cie przyprowadzi; á twoie żądanie ie-
mu opowie; á ty ná koláná padłszy, dawsz
część y chwale iemu, y Józefowi Świątemu,
tám do iutra pomieścay, y pociechy swoien
czekay. Dowiedzieli sie też tego sąsiedzi, iże
oná dobrotliwa Familia, według domniema-
nia odchodzi od nich, y on robotnik prawy
Józef, dostojny. Powiedziała była Mary-
świątka Pánná swe wysćie niektórym sąsiá-
dom, ktore drugim dobrym Pániom to opo-
wiedziały: bo nie była słuszną, żeby nagle,
nieopowiednie, y iákoby krzywio z onego Mias-
teczká wyszli. A przeto, żeśly sie ráno Mát-
rony śláchetne, y Pánów wiele, żáluiać ich,
hećac ie z uczciwością wyprowadzić. Pátrzar-
cy, iáko ná te droge wychodzą; Józef z Mát-
czycznámi idzie naprzód; á Pánná Marna,
onemi dobrymi Mátronámi, rozmawiaiać,
idzie

idzie z niemi opodat. Przeto ty, wziawšy Dzieciatko za rękę, idź z niemi, rozmawiaiac, w posrzedku, przed Matuchna iego. Gdy przed Miastem bylo; Jozef niedopuscił onym ludziom iść z soba daley; ale podziekowawšy im za te dobroć, pożegnał ie, y z Doblubienica swoia ostátiecznie, a oni udarowawšy ich, do swego Miasta wrocili sie. Dgladany tu, iá-
 ko Pan JEzus, máluchne y mlode Dziecia-
 tko, po tej drodze idzie: bo iego swieten mi-
 łości ciężša tá droga była, z Egiptu niżli do
 Egiptu; á to dla tego, iż tám Dzieciatkem
 bedac, ná rękę byl niesion: ale tu už podrost-
 ták, iż go trudno bylo nosić, á sámó nie mo-
 glo dla swen mlodości chodzieć. D nawni-
 bornienše Dziecie, Synu Boga wiecznego, iá-
 ko ciężko prácuješ z mlodu y pielgrzymuješ,
 o Tobie prorokował Dawid: Ubogi stalem
 sie, w robotách od mlodości moiej. Dan mi
 Pánie miłosćiw, aby twoie prácowanie by-
 ło duže moiej Zbáwienie. Przez twe prace
 y kłopoty, rácz tež miły JEzu przwiac moie
 roboty. A tak przez one pušcza, bory, lášy,
 ostre gory, we dnie y w noci idac, málo od-
 poczynáiac, przysli do zemie Zydowskij.
 A gdy bylo blisko kónca pušczy, nálešli Já-
 ná Chrzćicielá už ná pušczy pokutnacego.
 Bo według Doktorow, w trzech lat wyšedl
 ná te pušcza; á lubo nie miał grzechu żadne-
 go, á przecie aby próžnym y lekkim słowem nie

zmá-

zmá-
 stro
 zusa
 z rado
 wał ie
 wał, a
 zmysle
 kład d
 ktory,
 ściwšy
 godnos
 wiodł.
 na roz
 przed
 pocatu
 sto sie
 dlitw
 łoscim
 tm od
 stymos
 Elzbi
 Swieto
 pirošy,
 Jána C
 pemieš
 bli. D
 n y si
 cie, ná
 y uczm
 od t

zmazał żywota swego świętego, na puśczy o-
stro żył, dla Jezusa miłego. Ten, Páná Je-
zusa ná onen puśczy, z wielkim naboženstwem,
z radošcia, y z wielka pokora przyał, á czesto-
wał ie korzonki suroweni, ktorých sam poży-
wał, albowiem tam nic inšego nie miał. Ro-
zmyšlany to dobrze, á uważ iáko dobry przy-
kład dáie to dostoyne Dziecię Jan Świetny:
ktory, żeby y powšechnie nie zgrzešył, opu-
šciwszy Dycá y Mátke, wielkiego Imienia y
godnošci; w tak mlodych leciech żywot ostrzy-
wiódł. Gdy tedy tam z ta Nanyšwietšá Pán-
na rozmyšlaniem przywidzieš, ná tve kolána
przed Janem Świetnym kleknij, á noški iego
pocałuj, á odchodzac, tákze tož uczyni, y cze-
sto sie iemu polecay, błogostánwienštwá y mo-
dlitwy iego žádan, á krzešnym Dycem, mi-
łošciwego Páná Jezusa bydž go znay. Po-
tym od Janá Świetego idac, drogá ich do-
stoynošci bylá przez podworze Zacháryašá y
Elžbiety, Rodzicom przerzeczónego Janá
Świetego, Krzčiciela Božego. Támže wsta-
piwszy, z wielka czčia byli przywieci, o po-
tucie Janá Świetego Zacháryašowi powiedzieli, á
pomieškawšy tam kílka dni, do Nazáreth po-
šli. Tám, kiedy prznišć mieli; dowiedzia-
w y sie Mátka ien y šiostry, y inši Przyia-
ciele, ná przeciw im z wielkim weselem wysli,
y uczciwie przyieli ie, támže z niemi mieškali.
A od tych czas nie nanydujemy, o uczynkách

JEZUSA milego, až do dwunastu lat. Tyle wienny, iż JEZUS miły rost w madreści, służac Rodzicom swoimi, mieszkając z nimi: bo Mátuchná iego miła, innego slugi ná ten čas nie miała; z ktoren poslugi, była bárdzo wdzieczna, y bárdzo wesola.

JEZUS w Jeruzalem zostal.

Nas miły Pan JEZUS, máiac dwánaście lat swego człowieczeństwa, chcąc chować Przykazanie swego Dycá. Poszedł według zwyczaju Krolewskiego, y Przykazania Bożego, ná swięto Wielkonocne do Jeruzalem z Mátuchná y z Jozefem, á to swięto trwáło przez ośm dni. D íáť wielka poćiechá byla Rodzicom mieć z soba w towarzystwie tákie Dzieciátko! o z iara miłościá Mátuchná m íá y z Jozefem go wódzili! rozmawíaiac z nim w oney drodze, ná iego pytánie mile odpowíedáiac, ná iego śliczna twarz pogládáiac, do niego sie skromnie, miernie, y uczéwie, acz rzadko, usmiecháiac. Do Jeruzalem przybedszy, Nazboženstwo wypetnili: á gdy bylo po osmym dniu, gdy sie iuż byly odpráwily dni swięte, wrócili sie do Nazáreth, á JEZUS miły zostal w Jeruzalem: Niewiedziála tego miła Mátuchná y Jozef bo dla zachowánia Nazboženstwa mezczyzná w swoien kompanien, y Panie z osobná w swoien chodzil; ále Dzieťki mtozde, gdzie y z kim chéialy, tam mogly, chodzie:

a z

á z ta
miał
Jozef
bole w
wiecz
á on i
go mn
y z plá
nedzne
strácił
Naprz
znáiom
jáleś
ktoreg
Mátu
nia sm
Dzieci
je wa
moiego
gdy go
je ted
ścia,
gorzko
frásun
przepu
náute
obmort
wana,
pomoc
y pobu

a z tad Panna Maryświetſza mniemala, ze
 miał bydz w kompanien meſkien z Jozefem, a
 Jozef zas mniemal ze byl z Panna; y byli o-
 boie w tym mniemaniu przez cały dzien. Przed
 wieczorem portala Panna Jozefa, y pytala,
 a on iey odpowiedzial, iz iey miłoscia bydz
 go mniemal: Panna z zaloscia niewymowna
 y z placzem odpowiedziala. O nieſtoćie mnie
 niedzney, Synam Bozego, mnie poleczonego
 stracila, y z placzem narzekajac szukala go.
 Naprzod miedzy Pokrewnemi, potom miedzy
 znajomemi, y miedzy obcemi. O iaka to byla
 zalosc Maryświetſzey Panny JEZUSA stracic,
 ktorego bardzo milowala! Zadna bowiem
 Matka tak nie kochala Syna, ani do ſkończe-
 nia swiatla kochac bedzie, iako ona ſwe mile
 Dziecie kochala. Przeto placzac pytala, pro-
 ſze was, czy niewidzieliſcie gdzie Synaczka
 moiego? A kto wymowi, iako ſie zaſmucila,
 gdy go tak pilno szukajac, nie znalazla? Wiem-
 ze tedy lutość y pożałowanie nad iey miło-
 scia, szukajac z nią iey Synaczka, boć pełna
 gorzkości duſa iey. Nie ſmiejmy ſie tedy, gdy
 ſraſunki cierpiemy, bo też JEZUS miły nie
 przepuſcił Matuchnie ſwey: a weźmij z tego
 nauke iz niewczaiſy; ſmutki, kłopoty, ſkody,
 obmowiska, y inſze przeciwności y prześlado-
 wania, ſa oczywiſte laſki Bożej znamiona, y
 pomoc do powſtania z grzechow, także powod
 y pobudzenie do dobrego żywota. A dla te-

go, trzebá nam cierpliwosći. Gdy Pánná Márya z táta pilnosćia szukaiać Synaczka Jezusa miłego, poćieżenia nie nálaźlá, zámknawšy sie w swen komorce wieczor, przez one wšytske noc, naboźnie Pánu Bogu Wšechmogacemu modliła sie, mówiac: O Boże, najmiłośńiwšy Duce, gdy sie tak podobáto dobrothwosći twen, dáć mi Synaczka swego, otom go iuż zgubiłá: y niewiem gdzie iest Skarb moy naydrożšy; Syn twoy iedyny. W twen ci mocy wšytsko iest, rácz moy miły Stworzycielu przywroćie iego dostoinosć, rácz te gorzkość serca mego obroćie w poćieche, obíaw mi Syná tw'go y moiego, oddal ode mnie to zámucenie, nie rácz uznawać miły Pánie niedbálosći moien, ktoramem iáko człowiek nieopatrznie uczyniła, moiać to iest wińná; Ty miły Boże, z twoien dobroći, rácz mi iego miłość przywroćie, boć bez niego nie moge żyć. O Synu moy najmilenszy, y kedyż iesteś, co sie dzieie z twa miłosćia? znáć żeś do Bogá Duce wstąpił, á nimieś tego nie obíawil. Wiem iżeś prawdziwy Bog, y Synu Bogu przed żywny; czemużeś mi tego nie opowiedziat? Wiem też, iżeś prawdziwy człowiek, że mnie ubogien Dziewice národzony, ktoram cie do Egiptu ná swych rekách nošila. A Niebieski Dóce twoy strzegł ciebie od wšytskien przygody złey; á ia służyłam człowieczeństwu twemu: dla czego tedy opuścićś mnie Mátuchne

tuchne
opoz
sie ob
Nado
życ be
gdzie
tiemi
tego,
prośa
zauw
li, pu
w serd
zuw
stráca
miedzi
smá o
powia
madro
tát ma
go p
tu me
wem,
nam
cznac
Dzic.
praw
nietor
W ten
lo b
Syná

tuchne swoje? iżalim cie kiedy od narodzenia
oposćita? a teraz tego czasu, nie wiem gdzie
sie obracaś. Ty znaś y wieś Nádziecio moia,
Ráwosci, Ucieczko moia y żywocie mon, iż
żyć bez ciebie nie moge. Ukaz mi sie, obaw,
gdzie cie mam szukać, mon najmileyszy. Za-
temi y temi słowy Drebownicá zbawienia ná-
bego, cáła noc łamentuiac, Bogu sie modliła,
prośac o przywrocenie Synaczka swego. Ná-
zajutrz, iak nasyranien mogli, znou go szuka-
li, pytali, wychodzac y wngladaiac, a bedac
w serdeczney boleści, nie nalazszy go, zaś sie
znou do Jeruzalem wrocili. Tamże go po-
stráceniu trzeciego dnia w Kościele siedzac go
miedzy Doktory znaleźli, a on ich pyta z Pi-
smá o Messyahu madrze, y ná ich pytania od-
powiáda im roztroynie, tak iż wśpysen sie iego
madrości dziwowali, domiáduiac sie zkád sie
tak madre Dziecie wzięło? A gdy mu ná ie-
go pytanie odpowiedzieć nie umieli, poczeli sie
ku niemu zápalác, iedni miłosćia, drudzy gnie-
wem, mowiac: Znać że iest to Syn Boży
nam w Zakonie obiecany. Drudzy zaś uwla-
czaiac iego swietey miłosćia, mowili: musi to
Dziecie bydz od czártá općtane, a ná nas ná-
prawione. Insi zaś mowili iż nie, ale musi
niektórnym sposobem wiedzieć tajemnice Boże.
W ten czas, iego mila Matuchna do Kościo-
ła byla przysła; a umrzarszy swego milco-
Syná, z wielkuy radości, potleknawszy, zpla-

czem Bogu Dycu podziękowała. JEzus nays-
milenšy uyrzawšy Mátuchne smutliwa, po-
bieżał do ien miłosći, doshyć uczyniwšy Doktor-
skiemu náuczeniu Pánna Mária z miluchynni
oblápieniem przysięła go, y pocałowawšy, na-
bożnie ku niemu rzekła. O naysmilenšy Sy-
nu, cožeš to nam nayslepšego uczynił, oto D-
ciec twoy domniemánn Jozef, y ia žáłośni ku-
kálišmy cie. A on odpowiedział. A ná co-
žeście mnie szukałi, á zaście nie wiedzieli, iż te-
mi rzeczami, ktore sa Dycá mego, Jam sie bá-
wić powinien. Ale oni tego nie rozumieli.
Potym Mátuchná rzekła do niego: Synaczk-
mišy, rácz z námi do Nazáreth powrócić. Od-
powiedział JEzus: Co wam potym, lubo to
uczynie, y pošeď z niemi do Nazáreth, y był
im poddánn y poslušny, we wšyštkim im p-
sługujac, y w robotách pomagájac. Rozmysł
tu sobie nabożny człowiecz, iáko JEzus mile
Dziecie, zostawšy sam w Jeruzálem przez trzy
dni, šedł ze wštndem do ubogich špitalá, pro-
šac áby tam był przenocowan: táńže pierw-
šego dnia z ubogiem, iáko ubogi iadł, iáko o-
tym nabożnie S. Bernard, pyta miłego JE-
zusa, mowiac. O moy naysmilenšy JEZU!
gdzieš byl przez one trzy dni, gdy cie była
twojá miła Mátuchná zhubila, ktoć darwał
ieść álbo pić? Záprawde, ábyš sie we wšyš-
tkim nam zrownáł, iáko ieden z ubogich, cho-
dziac od domu do domu zebrałes: Y kto mi
to

to da
niá,
y od
miał,
tu cz
da!
mu d
jedn
frem
daleš
náuka
iať iá
šwor
chálá
był z
cemi.
Fich
dycem
prom
ltoren
y ošd
mu zd
trzele
trošá
uchn
cen, n
sa toš
z gery
božne
predk

to da, abyś ja był uczestnikiem twego żebrania, abyś mógł być nakarmion z ławek i y odrobinek twoich. Zaprawdę bym dosyć miał, iż bym nigdy więcej nie łaknął. Obacz tu człowiecze z przereczonych rzeczy troje cuda! Pierwsze, iż kto chce wiernie służyć miemu Bogu, ma się z nim w miłości gorącej zjednoczyć, nie ma przemieszczać między Pokrewnymi, ani Przyjaciółmi: ale iak najdalej ma się oddalać od nich. Na nasze to naukę Pan Jezus Matuchne swoje opuścić, iak iaka sierotę, która jedyną nad wszystko stworzenie Kochał: Ona także wzajem iego Kochała. Wiec potym, gdy był szukany, nie był znaleziony między swymi, ale między obcymi. Tak też y my czynić mamy, gdy Boga uczynków naśladować, y one wykonać chcemy. Wtore, iż kto chce duchowny żywot prowadzić, nie ma nic w podziwieniu, iż niekiedy czasu od niego Nabożeństwo odchodzi y oschłość ducha uczucie: dla czego, będzie się mu zdawało, iakoby go już Bóg opuścić. Nie trzeba się temu dziwować, ani się o to bardzo troszczyć y turbować, ponieważ y na swą Matuchne toż raczył dopuścić; ale tym więcej, ma się w dobrych uczynkach ćwiczyć, oświadczyć swego serca miłemu Bogu polecając, z gorąca żądza ku niemu wyznachając, y nabożnie iego łaski szukać. A tak go twa dusza przedko znajdzie, jeśli go z pilnością iako Mat-

rya szukać będzie. Trzecia, iż żaden człowiek nie ma bytć własney woli swoiey Pánem, ani swemu rozumowi nie powinien bárdzo domie-
rzać, ále sie ma swym Stáršym, Przełożo-
nym, pokornie poddać, iáko Pan Jezus u-
czynił, bo powróciwszy sie do Nazareth, był
im poslušnym y pokornym. Ták y my czy-
nić mamy, y iezeli chcemy bytć pokornemi,
Pánu Bogu miłemi, y przyiemnemi.

O tym, co Jezus miły od dwunastu lat
począwszy czynił, y sprawował, niżej lat
trzydziestu dośedł.

A Jedn najmilszy Jezus powrócił z Jeru-
zalem do Nazareth, mieřkal tam z miłą
Mátka swoia, Panna czysta y z Józefem, aż
do začęcia trzydziestego Roku od Národze-
nia swego. Dziwna rzecz, iż Pismo, przez
Kořciol šwiety potwierdzony, nie opisuje, co
w onych lećiach czynił Jezus miły. Gdyž,
pewna to iest, iż nie próżnował Jáko tedy
mamy rozmyřláć, co w tych lećiach robił, po-
niemář nie mář nic o tym nápisáno perwego:
Já tak ná to powiádam, iż chcemyli oczy du-
řne otworzyć; obaczemy; iż nie nie czyniac,
wielkie rzeczy czynił: bo chroniac sie ludzkiego
spółkowania, chodzil do Bořnice trwáiac tam
dlużim časem ná goracy modlitwie, ná mien-
scu nabořšym y rozgárdzonym; časem teř
Józefowi robić pomogł, chodzil między lud-
źmi,

żmi, iakoby nikogo nieznał, o żadne rzeczy
Świecie nie dbając, wiodł swoy żywot w cno-
cie y w służbie Bóżej. Dziwowało się temu
wiele ludzi, widząc Młodzieńca tak nabożne-
go, mocnego, iakoby naderemnie dnu swoje
trawiacego; nie nieczyniacego, iako się napá-
trzyli: Y mówili niektórzy, w młodych le-
ciech pomnażał się w mądrości, y w cno-
tách, a teraz prożnuie, raczemby do skoty cho-
dził, a uczył się. Widziś duszo nabożna, iż
wiele czynił, a iakoby nie czynił: pokazo-
wał się nie nieumieć między ludźmi, będąc wie-
czna mądrością Boga Dycą: bo lepszy jest
Mąż pokorny nad Męża mocnego; a kto so-
bie sam, y swemu rozumowi pąnuie, mocni-
szy jest niż który Miasta podbiła. Nam nau-
ka, aby żaden w sobie nie ufał, ani w swoich
dobrociách; bo sam Pan Jeżus mówi w E-
wangelii nauczając: Gdy wszytko wypchniecie,
naćście obowiążani przykazaniem moim; ie-
ścież mówcie sługami iestęsnymi nieużytecznymi.
A tak predzyen postapiem w cności y doskona-
łości; bo tak Pan Jeżus miły czyniac, go-
tował miecz na ducha złego, aby mu nim u-
ciał głowę jego: iako Dawid prorokował, mo-
wiac: Przypaś miecz twon do bioder twoich
Chryste Panie Jeżu namocniejszy. Chodził
też miły Jeżus w tych latach częstokroć na
puszcza, aby się tam modlił Bogu Dcu
Wszemogacemu: nawiedzał też Świetego
Es. Jana,

Jáná, bywając u niego ná onen pušczy, rozmariał sie z nim mile, y tegoż w ostrym żywocie utwierdzał. Jan zaś Swietny potleknawšy JEzusa witał, mówiac: Witay dawno požadany, JEzu słodki; czymem to ia zaśluszył, że mnie tu nawiedzasz, y żeś mie iešce bedacego w żywocie Mácieryńskim poświecił. D iáko słodkie y szczęśliwe było tych miłych Młodzienców z soba gadanie, y wesole z nawiedzenia pocieszenie. Potym uciešywšy sie, rozstali sie z soba, bo JEzus do Mážareth, do Mátychny swoey powracał, aby ten służył. Márna Páná iáko w Egypcie, tak y tu przedla, tkála, šnla, hástowała: Jozef teŝ poŝywienie wyrabiał, a JEzus teŝ iáko mógł pomagał. D iák wielce szczęśliwy on Dom, w którym tak Swieci robotnich przebywali. Nawiedzany tam często rozmyślanem, y z nimi sie poznawan; w lásce ich sie zálecaiac, mow: D wy ludzie naboŝni, o JEzu słodta miłość, rc. y tym podobne rzeczy rozmyšlay dále. Wiec inŝ dla przedłuŝenia, opuścić mu przychodzi inne milego Pána cieškošci, ktore od šiedmi lat poczarwšy cierpiał dotad, kiedy z Miástečká do Miástečká chodzác, náuke zbáwienna w kazániách przepowíadał; grzešnych šukáiac, niemocene uzdrawiaiac, z opetáných ludzi diabelštvá wypeďiac, iaki iednáč głod, prágnienie, wiatry przešladowanie, uragánie, šukáiac nášego

zbáwi
bede
zbáwi
piat,

W
nia:
tego
ná ten
čas
swoier
tko, a
Imie
šwiat
dla k
Bad
o to
šci tr
tuch
šci p
Máty
zapła
Em
tobie
twoier
pretko
tak m
ta, sa

zbawienia, cierpiał, o tym tu wśnytkim daley
bede powiadał, ktore y iakie ciężkości nań
Zbawiciel poczynił od trzydziestu lat cier-
piał, y od Chrztu iego świętego,

Jeżus do Chrztu pośedł.

Wypełniwszy miłosćciwy Pan Jeżus dwa-
dzieścia dziewięć lat od swego Narodze-
nia: wiedząc iako Bog prawdziwy, iż się czas
tego przybliżał, dla czego go iego miły Dziec
na ten świat zesał. A dla tego upatruwszy
czas podobny, rzekł pokornie do Mátuchny
swoiej. Już przyśedł czas najmilsza Mát-
tko, abym pośedł na wielbienie y obiańwienie
Imienia Dycá mego Niebieskiego, bym się też
świátu obiawił, y abym zbawienie ludzkie,
dla ktoregom się Człowiekiem stał, sprawił.
Bądź tedy wesolá Mátuchno najmilsza, á
o to się niefrásuj, że odende do czasu od miłos-
ści twoiej. A poklekawszy przed swoia Mát-
tuchna Mistrz wśnytkiej potory; od iey miłos-
ści pozwolenia y błogosławieństwa żadał.
Mátuchná też pokornie poklekneła, á rzewno
zapłakałszy; Synaczka obłapiła y rzekła:
Synu mój błogosławiony, Dziec twój rácz
tobie dáć błogosławieństwo, y mnie służebnicy
twoiej. Rácz pámietać na mnie, y rácz się
pretko powrócić, dla moiego pocieszenia: A
tak miły Pan Jeżus, y Król wśnytkiego swia-
ta, sam pośedł, bo ieszcze nie miał Zwoleń-
stw.

Bolebiu, y usiadł na głowie Jezusa Chrystusa. A tu Pan Jezus Chrystus ustanowił, y dał moc, aby nim były grzechy zgładzone. Jaks go potym potwierdził, gdy z Bożu krew y wode na Krzyżu przelał. W ten, czas, także, Matkę świętą Kościoła Chrześcijańskiego, y podobną sobie y przyniał za Oblubienicę, y wszelką duszę Chrześcijańską; bo przez Wiare na Chrysta przynięta, stawa się miłośnicą Bożą: iako to Prorok święty Dzeasz w swoich Księgach mówi: Poślubiłem cię sobie w Wierze. A dla tego Kościół Święty dzisiaj tak śpiewa: Z Niebieskim Pánem złączyl się Kościół święty, albowiem w Jordanie Pan Chrystus omył grzechy iego.

O poświęceniu miłościwego Pána Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, y o pokusach iego.

Jak skoro tylko był ochrzczony Pan Jezus, natychmiast pośedł na gore Carenteną, a tam pościł za grzeszne, czterdzieści dni, y czterdzieści nocy: obroć oczy duszo nabożna, za Stworzycielem twoim, iako idzie sam na pokutę, który grzechu nie miał, ani mógł mieć: tylko za grzeszne, modli się, pości, czuje, kaze Ci iako swoje Przenajświętsze niewinne, na gołej ziemi leży, między zwierzęty miejską, y z niemi obcuje. Uważ tu cztery duchowne roboty y sprawy, które się spólnie wspominają z osobne

osobne miešťanie, Modlitwe, Post, y Ciála
 karanie. Przez te rzeczy, człowiek narychley
 może dostąpić serdeczney czystości: ktorey ka-
 żdy ma żadać z ducha goracością, dla tego,
 iż nieiało w sobie zamęta wszystkie cnoty, ka-
 stawość, pokore, cierpliwosć, ubostwo. Tak-
 że inne wszystkie grzechy odpędza, bo cnoty a
 grzechy zostawacь społem nie mogą w czystym
 sercu, ktorym to sercem człowiek widzi Boga
 miłego: iako Zbawiciel náš, miły Jezus mo-
 wi w Ewangelii: Błogosławioni czystego ser-
 ca, bo oni Boga oglądają. Wszelki tedy
 człowiek Chrześciański miałby od czasu
 szczerzego dnia, aż do czterdziestu dni, na
 każdon dzień rozmyślaniem nawiedzacь cierpli-
 wosć swego Odkupiciela, na ten pokucie, a ie-
 mu za to cześć y chwale dać. Potym gdy
 czterdziestci dni y nocny przeżył, taknał on, kto-
 ry wspaniał świat karmi y żywi. Dbaczyl to
 żłn Duch, przystąpił ku niemu z pokusami, y
 począł go kuścić żarłocstwem, mowiac: Slawa
 o tobie wielka, iakobys był Syn Boga żywe-
 go: ieżeli tak iest, rzecz aby to kamienie stało
 sie chlebem. Ale Mistrza wszystkich mądrości
 nie mógł zdradzić. Tak tedy mądrze iemu
 odpowiedział, iż go bydz Bogiem nie poznaj,
 zaczął nie mógł tego otrzymać, czego żadał.
 Pan miły Jezus ani zapierał sie bydz Syn-
 nem Bożym, ani też przyznawał, ale Pismeni-
 ństwem odpor dał, mowiac: Napisano iest,

iz nie.
 ale y
 Dał n
 żarłoc
 grzech
 picia r
 który
 stara
 duch y
 zalem.
 fore
 podda
 zbawie
 go na
 tam fu
 Jezeli
 pisaño
 Bog o
 gach tr
 cze, gd
 raczył
 od nie
 żyć tak
 kuścił go
 lestwa
 wspania
 oddaś
 Podzi
 ga twog
 być beś
 iz
 żużyli

iż nie samym tylko chlebem żyw jest człowiek:
 ale y słowem, które pochodzi z ust Bożych.
 Dał nam tu Zbawiciel przykład, abyśmy sie
 żarłoctwu sprzeciwiali. Bo chcemy w nas
 grzechy potłumić, od pomiernego iedzenia y
 picia mamy począć. Na to mowi Pismo:
 który człowiek podda sie żarłoctwu, darmo
 stara sie, aby nabył ktorey cnoty. Potym
 duch zhy wziął go do Miasta świętego Jeru-
 zalem. Tu możesz obaczyć niewymowna po-
 kore Zbawiciela swojego, który tak sie nisko
 poddał duchowi potępieniemu, a to wszystko dla
 zbawienia twego: który to duch zhy, postawił
 go na Katedrze, iaka bywa Kaznodzienska, a
 tam kuśił pokore iego prożna chwala, mowiac:
 Jezeliś Syn Boży, spuść sie na dol: Bo na-
 pisano o tobie: Iż Aniołom swoim przykazał
 Bóg o tobie, aby cie strzegli we wszystkich dro-
 gach twoich. Niedziwujże sie tedy człowie-
 cze, gdy cie diabeł kuśi, gdyż o to y Pan sam
 raczył znosić iego pokusy: ale proś pokornie
 od niego wspomozienia. Gdy go tedy zwycię-
 żyć tak nie mógł, wziął go na wysoła gore, y
 kuśił go łakomstwem, ukazawszy mu ziemie Kro-
 lestwa wszystkie, y ozdobe ich, mowiac: To
 wszystko tobie dam, iesli padniesz przedemna,
 oddasz mi chwałę. Ale Zbawiciel rzekł:
 Podaj precz ślatanie, napisano jest: Pána Bo-
 ga twego będziesz chwalił, y iemu samemu slu-
 żyć będziesz: y przystąpili Anieli Świeci, a
 służyli iemu.

O postudze Anielskíen Pánu JEzusuwi.

PO zwróceníu pokušy dyabla przekłetege, Anieli przystąpili ná posługę JEzusa najmilejšego, nie dla iákien iego potrzeby; ále dla uczciwości. Rozmyslay tu iáko Anieli przystąpili, o czym Dániel nápisal w swoich Księgách, mowiac: przysli Anieli w wielkości do Pána (JEzusa,) a padši ná oblicze swe, dali iemu cześć y chwale, mowiac: Bądź pozdrowion Pánie Boże náš. A Pan JEzus lástáwie y pokornie przíjal ie, tu Anieli uniżajac sie, mowili: O náš mily Stworzycielu, dlugo morzyłeś Ciáto twoie niewinne, co każesz sporadzić miłości twej ná posilenie? Odpowiedziat miłosny Pan JEzus: idźcie do moiej Mátuchy najmilejšey, sporadźcieś to u iey miłości, ieżeli ma co gotowego, by mi ráczyła przysłać: bo nie iest ku mój woli, tylko co iey swieta reka spráwi y zgotuie. W okámgnieniu dwá Anieli stáneli, a co im polecił Pan JEzus spráwili. Pánná destoinná przyciá z niewymowná radoscia ono poselstwo, a uboga potráwe wnet zgotowála, a snádz rybek coś málo przysposobila. Powrócili sie Anieli, a ná gołej ziemi potarm om Krolowi Niebieskiemu položyli. Pátrž iáko Bog twój ná ziemi siedzi, Anieli zaś ochotnie mu sluzac stoia w okolo, ieden kráie y podomoc

chle

Chleb, drugi rybki obiera Pánu Niebieskiemu,
inni wesolo spiewaia, bo wielkie swieto Zwy-
ciestwa Krolewskiego maia. Rozkazal potym
Pan Jezus, aby ostatki Matuchnie dostoy-
nen domiesione byly, y stalo sie tak. Drugim
zas kazal, aby sie do Nieba wrocili, y Bogu
Dycu czlowieczestwo iego zalęcáli. Dni od-
dawszy chwale Boska Pánu Jezusowi, do
Nieba wstapili.

Jan Swiety ukazal palcem swym Pána
Jezusa, mowiac: Oto Bará-
nek Bozy.

Altym miłosćim Pan Jezus z gory po-
szedł ku swoiemu miłey Matce. Al ty po-
gladaj okiem duchownym, iako idzie iedn-
ym, Krol Nieba y ziemi bosko, bez nákrýcia
głowy. Al zadamy zmiłowania iego, pożątu
lutościwie prace iego. Gdy przyšedł do rze-
ki Jordánu, gdzie Swiety Jan kazal y chrzcił.
Urzáwšy go, pokazal go swoim Uczniom,
palcem wskazuiac, y wolaiac: Oto Baránek
Bozy, oto, ktory gládzi grzechy swiata. Ten-
ci jest, na ktorym ia widzial Duchá Swie-
tego odpoczywáiacego: na ten czas gdym
chrzcił niedostoinny Swietego, winny niewin-
nego, prosty Boga prawdziwego. Swiety
Andrzej byl w tedy Uczniem Jana Swietes-
kiego, a gdy uslyšal, iż tak wysoce chwalił miłes-
ko Jezusa, poszedł za Jezusem z drugimi Zwo-
lenniki

lenniki Świetego Jana. Miłościwy Pan Jezus aby im śmiałości dodał, y duszania, obrocił się ku nim mówiąc: A kogo szukacie? odpowiedzieli mu. Mistrzu powiedz nam, gdzie mieszkanie masz? a Pan Jezus przywiodł je do Domu, w którym mieszkał na on czas: y mieszkali tam przy nim cały dzień. Potem tym Świetym Andrzej, brata swego Piotra Świetego przywiodł do Jezusa miłego, aby go poznał. Jezus miły wezwał nań weyrzał y rzekł mu: Ty będziesz nazywan Cefas, to jest Słową, bo wiedział, co z nim uczynić miał. A z tad nieiako znajomość wziął z Panem Jezusem, ale jeszcze nie byli Zwolewnikami jego. Potem Jezus błogosławionu poszedł do Galilejskiej ziemi, do Miasta Nazareth, gdzie Mátuchną jego mieszkala. Prowadź jego miłość, boć sam idzie, a rozmawiać z nim na drodze y przekładać potrzeby swoje. A kto winowi albo opisać wesele Mátuchny miłościwej, iakie na ten czas miała? O iako z ukończeniem go obłapiła, iako przywitała, iako z nim rozmawiała! gdzie był y co sprawił pociągając. Jezus miłościwy z wielką potęgą y uczciwością, Mátuchnie y Jozefowi na ich pytanie odpowiedział, y tam z nimi mieszkał.

**Pan Jezus poczał obiawiać Bo-
stwo swoje.**

Mieszkał tam z Mátuchną y Józefem ie-
scze pokornien y skromnien niżeli przed
ochrzczeniem: znienagła poczał się obiawiać
światu nauczać, każąc najpierwien potáie-
mnie, y nie wszytkim wospolicie, ále tylko nie-
którym á tak cały Rok tájemnie nauczał. Stá-
ło się dnia iednego Sobotniego, gdy był w
Bożnicy, powstał y czytał Księgi Izáiasza
Proroka, á gdy przyszedł ná miejsce ono gdzie
nápisano: Duch Świety ná mnie, dla tego po-
mógł mnie, y náuke ubogim opowiadąc ka-
żaniem, Dóciec powstał mnie. A gdy zámwał
Księgi, rzekł: To písmo wypełniło się dziś w
uszach waszych; iákoby rzekł, tam jest ten, o kto-
rym to písmo mówi. A z tych słow wszych
pátrzyli pilnie ná Oblicze tego, dziwuiąc się
temu, iż był niewymowney piękności y wymo-
wy, iáko o tym Dáwid písał, mówiac. Śli-
cznego Obrázu, álbo śliczney twarzy nád syny
ludzkie. Rozplynęła się káśkawość ucieśnien
y słodkien wymowy w usciech tego.

**O pierwszym wezwaniu Apostołow, pi-
śa Ewangelistow, Jan Świety, Łukasz,
y Mátews.**

Wotym mity Pan Jezus náše zbáwienie
spráwuiac, poczał sobie Ucznie zgroma-
dzić

Džác. Y wezwat Piotrá y Andrzejá trzýkroć. Naprzod, iákom powiedzial przed tym Capiztulum, kiedy byl u Jordana. á w on čas wiele sie bylo z Jezusem poznáto. Powtore wezwat ie, kiedy ryby łowili, wiece tedy z Andrzejem iego šwietych miłosći nášládomáli, máiac umyšl wroćie sie do domu swiegego, á támgé poczeli słuchác náuki iego. Potrzećie gdy im rzekł: podźcie zá mna, uczynie was Rybitwami ludzkými, á tu opuścivšy wšytko posli zá nim. Takže potym wezwat Jákuhá y Jána. Ale Sw. Hieronim mowi iż Jána wezwat na Godách Matženstich. Potym Silippá wezwat mowiac: nášláduj mie, také y Máteuša celníka. O wezwáníu drugich Apostolow nie pisáno, iáko o tych. Rozmyslanže tu, á pátrž, iáko lástkávie y ochotnie, w tym pomosáníu y wezwáníu im sie ukázowal: Dobrotliwie, miłosćiwie, y pokornie z niemi rozmawial; iákoby im postuguiac: przyniwdl ie podčas do swen Matuchyn, częšćia z niemi chodzil do ich domow; á tak o nich miał pišnosć y stáranie, iákie ma lástka Matka o dziátkach swoich. Piotr Swiety powiáda, iż gdy na ktorým mienšcu z nim noclegowáli, tedy Jezus mišy wstáwšy w noci odziewal ie ododziane: á lubo byli prostacy. uczynil ie Riazety wšytkiego šwiátá z lástkámošći swoich šwietych. Niechćial mady Bog Medrcow ná to obrác, áni mocárgow, dla te-
go,

go,
folia
náuc
mad
Ryb

W
Dbl
ná k
tuch
był
dy
Smi
lubie
tedy
gdy
sobie
ná p
v po
dzien
gotow
tym
uwa
dziat
sie p
pokor
Pan
mich

go, aby wezwania y powołania w wierze Kato-
lickiej, nie przypisowano ich rozumowi, albo
nauce, ale chciał cud moey swojej Boskiej y
mądrości w tym zachować. a dla tego proste
Rybitwy, grube, na to obrał.

Jeżus uczynił z wody Wino.

Mądrość jest, y różne rozumienie mie-
dzy Doktorami Świetymi, ktoby był
Oblubieńcem na o-nych Godach małżeńskich,
na których Pan JEżus był z najmilszą Ma-
tuchą swoją; gdyż niektórzy rozumieją, że to
był Jan S. Ewangelista Syn Zebedeusza, dru-
dzy zaś mówią, że to był Szymon Chananęus,
Syn Kleofasa, Brata Józefa Świetego, Ob-
lubieńca Panny Przenajświetszej. Matka
tedy tego Szymona a Matrona Kleofasowa,
gdy miała gody czynić Synowi swojemu, tak
sobie rozmyślał, że przysła do Panny Maryi
na poradę, iako do Stronieki Syna swego;
y posła z nią Panna łaskawa do domu iey;
dzień albo dwa przedtym, dla wczesnego przy-
gotowania się na te przyszłe gody; a gdy po-
tym prosiło Pannę JEżusa, y innych ludzi,
uważał, że tam Panna Najświetsza nie sie-
działa między wezwanemi, ale raczej uwiliła
się y służyła innym gościom iako Pánienka
pokorna; uważał y to, że także sam najmilszy
Pan JEżus siedział na niskim y podłym
miejscu, nie między celniejszymi; oglądał

przynym iáko Pánná Márya, y tám y sam
 krzátatá sie, upátruiać, áby nie byl nie dosta-
 tek, ále áby wšytko bylo porzadkiem swoim,
 roztázuiać sluzebníkom, iáko sie správować
 mieli. A gdy bylo blísko kónca onych godow,
 przystapili studzyń ku iey miłości, opowiedáiać
 iey; iż winá nie stáło. Pánná miłościwie od-
 powiedziatá: málucżko potrwanycie, opátrze-
 ia to przez Synaczká mego, y przystapitá ku
 niemu, mowiać pokornie: Moay mihy Synu!
 winá niedostaie, á tá pokrewna moia uboga
 iest, zostanie w konfuzyi y zawstydzeniu, nie
 wie, co ma czynić. Jezus mihy opowiedziat:
 co mnie y tobie Niewiásto. To odpowiede-
 nie Mátychnie widzi sie iákoby frogie przykre,
 y nieskákawe; ále bylo ná náuke náše, iáko
 mowi Swięty Bernard w Kazaniu o szczo-
 drym dniu, mowiać. O dniu Jezú mowiš
 Mátychnie, co tobie? ázali nie wieš, że to, co
 tobie samemu, žališ nie iest błogostáwiony Da-
 woc żywota iey niepokálanego? ázali nie oná
 ciebie poczełá, porodziłá, y karmiłá? ázali cie
 nie z žalostíá szukałá, gdys został w Jeruza-
 lem, á w tym rázie iey przykre odpowiedaš?
 Aležkolwiek iey mowił Niewiásto, iednáť mi-
 sierna Pánná tego nie bacząc, ani umážaiac,
 wrociłá sie do sluzebníkow, y mowiłá. Idźcie
 do Syná mego, á coťkolwiek wam rekaže mon
 Syn, to czyncie. Potym Pan Jezus kazał
 nápełnić woda šest stáwi kamiennych. A

gdy

gdyn to uczynili, rzekł: czerpajcież teraz, a donieście Przekłózonemu wesela. To nawię pierwsze znamie y cudo uczynił Pan Jezus, a uwierzyli weni Zwolewnicy jego. A kiedy sie skończyły Gody, Pan Jezus wezwał Szymoná ná strone, y rzekł: opuść te małżonkę, a swoje żone, y náśláduj mnie, ia tobie spráwie wieczne gody, y tak Szymon słowámi Jezusowemi y cudem owym od niego uczynionym wzruszonu usłuchał go, y żone opuściwszy náśladował go, y między dwunastu Apostolow jego policzony został. Rozmyślay, że miły Pan Jezus, (iáko uważa B. Bedá,) obecny będąc ná godách Małżeńskich ukazał, iż stan małżeński iest uczciwy, y potwierdził go. Ale iż Szymoná z tego stanu wezwał, dáł ná wzrozumienie, iż dáleko dostojniejszy iest stan Pánieński, wyższy y doskonalszy, aniżeli małżeński. Ita legitur apud Cornel. à Lapide in cap. 2. Joann.

Jeżus bedł do Káfárnáum.

CHeac już tedy Pan Jezus, ludzkie zbáwienie sprawować, y moc swoje obiawić, pierwszy raczył Mátuchne miłośna do Domu odprowadzić, że swoiemi Zwolewnikámi; gduż słusna było tákiey Pánnie, mieć tak świetnych Dworzanow: ktorzy odprowadzili iey świeta miłość do Káfárnáum blisko Nazáreth. En też nie len sie, odprowadzić te Królowa ná-

sláduiac ien, á sluchajz dáleka iáko rozmawia z Synaczkem miłym, y z Apostoly: boć ni-
gdy nie proznowáli: ále záwŕge co dobrego
czynili, ábo mowili: á nie mogło tám bydz
w takim towarzystwie testnošci.

**O Pierwszym Kazaniu Jezusowym ná
Gorze Tábor.**

Miłosćimy Pan JEZUS, Bog y Czo-
wiek prawdziwy wezwał Zwole-
ńców swoich osobno, ná gore Tábor, nie dáleko
Názareth, áby iuž počal ich náuczać. Stuz-
ŕna bowiem bylo, áby on ich pierwej náuczyl,
ktorych Náuczycielami, y Doktorami ludzkie-
mi mieć umyslił. Támże im pociešne, miłe,
y zbáwienne uczynił Kazanie mowiac: Bło-
gostáwieni ubodzy duchem, bo ich iest Króle-
stwo Niebieskie: Błogostáwieni čichygo sercá,
bo oni osieda ziemié: Błogostáwieni ktorzy
pláczá, bo oni beda pociešeni: Błogostáwie-
ni ktorzy práguna y lákna spráwiedliwošci, bo
oni nášeczeni beda: Błogostáwieni miłosier-
ni, bo oni miłosierdzie otrzymáia? Błogostá-
wieni czystego sercá, bo oni Bogá ogladáia:
Błogostáwieni spokojny, boć oni beda Syná-
mi Božemi názváni. Błogostáwieni ktorzy
prześládownianie čierpia dla spráwiedliwošci,
boć ich iest Królestwo Niebieskie. Błogostá-
wienišcie, gdy wami beda ztorzeczyć ludzie, y
prześládownáć was, mowiac przeciwko wam,
wsztko zle kłámáiac, dla mnie, weselcie się y rá-

duy-

Dunćie, boć zapłata wászą obfita iest w Niebie. Tu pogładay ná Stworzyciela twego, ná ziemi między stworzeniem swoim siedzącego, iáżko łaskawie, wybornie, miłośniernie przywozdi Ucznie ku czynkom miłośniernym y cnotliwym; aby sami tak czyniac, drugie náuczali. Patrzan też iáko Zwolennicy ná oblicze iego pilnie pogładaia, słuchaia, a w sercu słowá chowaia, y z weselem náukę przyjmua. Ty sie też przybliżay, iákobyś ná to oczymá pástrzał, a snadź widząc pilność twoie, przyzwiećie Jezus miły, y náucz y cie, że nie będziesz mógł bytć z tego násycony, czegoś ani słyszał, ani czytał. Patrzan też, iáko po długim bázdzo Kazaniu, idzie z gory, a Zwolennicy gárna sie y ciśna ku iego osobie aby pilniey słowá rozumowali, ktore rozmawiał. Także też iákie tłumie ludzi zábiegaia mu, wiedac rozmaite niemocene, drugie niośa, prośac aby ie uzdrowił, a Jezus dobrotliwy uzdrawiał ie.

Jeżus Setniká sluge uzdrowił.

Bł w Kafarnaum Centurio, to iest, Setnik, álbo Pan ktory miał pod soba sto żołnierzow. Ten wileka wiare máiac w Jezusa miłym, posłał do niego, aby sluge iego uzdrowił, Jezus miły odpowiedział Posłom; przyjde ia tam sam, a uzdrowie go: dowiedziat sie tego Setnik, y odmówił iemu, mówiac: Panie, nie iestem godzien, abyś wstąpił

w dom mon, ále tylko rzekniy słowem, á bedzie
zdrow slugá mon. Dbaczywšy Pan JEzus
iego wiäre doškonála, nie chodząc do niego
uzdrowił slugę iego. Był táž w tymže
Mieście Stároštá, tež osoba swa šedl, prošac,
ábŷ przyšedl Pan JEzus ŷy uzdrowił syná
iŷ konaiacego. Ale JEzus niechcial do do-
mu iego iŷc, iednák syná iego uzdrowił. Tu
obacz doštoynošc, moc wiáry, ŷyŷnošci. Do-
šetník Pan JEzus chcial iŷc, uzdrowit
mu slugę, á to dla iego pokory. Al do Kre-
lá dla pŷchy nie chce, ábŷ uzdrowił mu syná
iego. Tu Pan JEzus mieceŷ slugę uzičil
Dŷcerzowego, niželi syná Kroleiřskiego; da-
iac nam náuke, ábŷmy nie czili ničogo dla
powagi iego, ám tež niŷkŷyli iedno we-
dług potreby ŷy poŷtŷku onego, komu má bydž
pořuga. Táž nie dla czego, ám tež dla ko-
go innego, iedno z miłořci prawdžwey, dla
Bogá miřego.

Jezus uzdratwia powietrzem zarážoneho.

Gdy miřy Pan JEzus w tymže Mieście
Káfarnaum, kázanie miał, ŷy náuczal w
niektorym Domu, gdzie bylo wiele Doktorow,
Miřtržow, ŷy Farizeŷow, z každého Míasta
Judowřkiego: przyřli niektorzy z Jeruzalim
z Gálileŷskien ziemi, niōšac czloruřká powie-
trzem zarážonego: ktorzy nie megac šic dočis-
řnac do Jezusá dla tlumu ludu wielkiego, we-
řli

śli na wierzch domu, y spuścili na dół na powro-
żach człowieka tego chorego, przed same
nogi Pána Jezusowe. Który obaczwszy
wiara ich, rzekł niemocnemu: grzechy tobie sa
odpuszczone. Żarizeusowie y Doktorowie sz-
fąc to, a podchwytniac, ze złości myśleli:
Ten człowiek bluźni, a za nie sam Bóg grzechy
odpuszcza? a on sobie to przypisuje y przy-
właszcza. Pan Jezus, któremu myśli każde-
go iawne y serce, ani mu nie może bynąć zatk-
tego; odpowiedział na myśli ich: A czemu
zle rzeczy myślicie w sercach waszych? y przy-
tożyt: wiedźcie zapewne, iż Syn człowieczy
ma moc na ziemi odpuszczać grzechy. Rzekł
niemocnemu, wstań, a chodź. On natychmiast
postrzepiwszy sie, powstał zdrow. Z tego mo-
żesz sie nauczyć trzech rzeczy. Pierwsza, iż
niewierni Żydowie mogli iawnie uznać iż był
Bóg prawdziwy, ponieważ grzechy odpuszczał.
Wtóra, obacz, a pamiętaj, iż choroby, prze-
ciwności, obmowiska, konfuzye, smutki, klo-
poty przychodzą dla grzechow: kto sie za-
ś uda do skruchy y rozgrzeżenia; czestokroć u-
staia przeciwności przerzeczzone, y cielesne by-
wa otrzymane zdrowie. Dowód tego mamy
w świętej Ewangelii gdzie pisał o chorym,
trzydzięści lat y ośm w niemocy leżącym, kto-
regu uzdrowiłszy Pan Jezus, rzekł do niego:
idź, a wiecny nie grześć, boś sie gorczy nie stało.
Trzecia, uważ jako wielkiej mocy jest wiara,
która

Ktora to nie tylko sobie, ale y drugiemu pożyteczna iest. Dowod tego w dziatkách ochrzczonych mamy, ktore nie mając rozumu, odbierają łaskę Bożą, przez Chrześc, a niby przez wiare kmiotrowską, krzesłych Dyncow swoich.

JEzus uzdrowił Piotrowa Świekre.

Przyšedł dnia iednego JEzus miłosćiwyy w tymże Mieście Kafarnaum w Dom Świetego Piotrá, a tam Siostrá iego srebrená cierpiałá. Pan miłosćiwyy JEzus wziawszy ją za rękę uzdrowił: ktora nátychmiast wstawšy, służyła im, iedną nie mając w Piśmie, ktora posługa. Uważ tu, iż Krol nád Krolmi raczył iść w Domek ubogiego Żwolennika, a tam prostych, grubych, nieczaprawnych pożywał pokarmow, ktore ná pretce zgotowáno. Dbacz oraz, iż gotować potraw sam Pan JEzus pomaga; y przyšedł, nie żeby iemu słužno; ale iżby on sam służył; a tak pomagšy sporządząc onych pokarmow, zasiał miłosćiwyy Pan JEzus zá stoł ze swoiemi Żwolenniki, y iadł z nimi; wesolo rozmawiając.

JEzus miły zaśnął.

Gdy Pan JEzus wstąpił w łódz y Żwolennicy iego, Pan JEzus zaśnął; bo długi czas ná modlitwie trwał. Wielka potrum burzliwość powstała ná morzu, tak iż sie łódz zalewiała, y poczęła sie zátapiać. Zlekli sie

Żwo-

Zwolennicy, y obudzili go mówiac: Pánie wyhaw nas toniemy; Jezus miły wstawszy, strofował ie, iż miała wiare mieli, bedac przy nim. Y przykazał burzy y wiatrom przestać, a natychmiast wszystko powietrze ucichło. Ztad możesz uznać, iż miły Bog, niekiedy widzi sie iakoby spać, y niciąko o nas niedbąc, to jest: gdy przepuszcza chorobę, y inne kłopoty, a jednak jest czułym, oczekiwając naszego pokutny, y poprawy, który nas strzeże: a dla tego w tego miłości miewy dobra zawsze wiare y stałe ufanie.

Jezus wskrzesił Wdowie Syna.

Dac Pan Jezus miłościnę do Miasta rzezonego Naim: widział wielki lud wyprawdzających Syna umarłego, a iedyne go niesktorey Wdowy, do grobu, y one uśilnie płaczące. Miłosierdziem serdecznym poruszył sie nad nią, y rzekł: Nie płacz: kazał potym stać tym ktorzy go niesli, y staneli: a przystapiwszy ku marom dotknął sie go, y rzekł: Młodzieńcze tobie mówię wstań. A tak go Matce żywego oddał. Ktorzy przy tym stali, zdumiewszy sie, chwale Bogu dali.

Jezus wskrzesił Pannę umarłą Kiażecia iednego.

W Kościele Kiaze iedno Panną Jezusa, aby Dzieweczke iego umarłą ożywił. Pan Jezus

JEZUS chce to uczynić, pośedł z nim do iego domu, aby mu Corte iego uzdrowił. W ten czas lud niezliczony z iego osoba tam był, który z nim sedł. Stáło sie, iż niektora Niemiaśtá niemocna, (mowia niektorzy iákoby miała bydz Mártá Siostrá Mágdáleny) tam bedac miedzy nimi myslila: bym tylko dotknęła sie kráiu šáty iego, moge bydz uzdrowiona. A upátřymšy čas, zboiázniá přyzšápila, y dotknęła sie šáty iego, a nátychmiast zostála zdrowa. Potym rzest milý JEZUS: kto sie mnie dotknal? Piotr odpowiedzial. Pánie, lud čisnacy sie dotyká ciebie, a ty pytaš, kto sie mnie dotknal? Odpowiedzial JEZUS, czu ie ja, iż moc wysšla ze mnie. Widzac Niemiaśtá, iż Pan JEZUS wiedzial, učešćwie přzostačila do niego, y przed wšutkimi ludźmi, czemu sie dotknęła, powiedziała y zdrowie swote zupełne wšutkim obíawila. Dla dobrej ien woli Pan JEZUS lášćawy uzdrowil ja, a ktořep potym čstejša góspoda stawał, y rzeł do nien: iż wiára tvoia zdrowa čie učinila. Świety Bernard náuczaiac pokory, tak mowi: wšelki slugá Boží, šlušnie može sie nášzwáć podobkiem albo kráiem šáty JEZUSA mišlego, a to dla podlego y niskiego rozumienia o sobie. Dla tego chcebyš tak byt świety y přzniemny u Boga ižby byly záwše u Pána Boga modly twc wyslucháne, ižbyš uzdravial niemocene, álbo cudá inše czynil: nie po-

dnos

Dnoś sie w pyche z tego, ani sobie przypisy; mniemaiac, żeś to ty, a nie Bóg uczynił. Uważ, aczkolwiek Mária dusza, iż za dośknie- niem króu śąty miała bydź zdrowa y stało sie tak, przecie iednak nie z króu śąty wysła moc na uzdrowienie, ale z Jeżusa miłego: a dla tegoż mowi: Moc ze mnie wystąpiła. Przysz- ędł potym Pan Jezus do Pałacu onego Krążecia, a Pánienka iuż była umarta: a wzięwszy z soba Piotra, Jakuba, y Jana wszedł w on Dom, y zastał tam płaczących oncy Dzieweczki Mátke, Dycá, y wiele in- nych, y rzekł im: Odstapćie z tad, boć tá Dziej- wczka nie umarta, ale spi; y náśmiewáli sie niektórzy z iego Boskien osoby, wiedząc iż była umarta oná Dziejwczka, a kázawszy wy- niść wszytkim, wszedł tam sam, a dośknawszy sie iey reki, rzekł: Dziejwczko mowie tobie wstań, a natychmiast zdrowá wstała, y kazał iey dąć ieść: rozniosła, sie tá sława po wszy- tkien oncy ziemi.

O náwroceniu Máryi Mágdálenny.

Niskośny y naysłáchetniejszy Pan Je- zus, prośon będąc iednego dnia ná obiad do Szymona tredowátého, a ten był Szari- zeusz. Nie odmówił Pan Jezus, ale śedł mife y lástkawie dla dusznego pozyskánia. Bo- z ludźmi przestáiac, iedząc, y piąc; przywo- dził ie do zafekánia y rozmyślowánia swego. Uay:

Ušlyšala to ona bogáta, šwiecká, y rozpustna niewiásta Márna imieniem, przezwístiem Mágdalená, iz táam Pan Jezus obiáduie: á iuž przedtym ťluchála Kazánia iego ná přeciw, ťwoien rozpustnošći; ále níkomu nie powiádała, by lástke Boža w ťercu miała. Uznáiac zle ťwoie uczynki, rozpalila ťie miłošćia Jezusa miłego, začym zbáwiená ťwego nieprze-
 3 dlúžaiac, áni tež do stáročći odwołoczac y čez-
 3 řaiac: pošla Duchem Šwíetym obdáržona, spuščiwšy głowe y oczy bez ťromoty miedzy goduiace, až do sámego Zbáwiciela ťwoiego. Táam nižušienko ťřtonila ťie do šwíetých nog iego, z wielkim záwštydženiem y žalem za grzechy ťwoie: á máiac ušnosť w lástce iego, poczeła řkami omýwáć nogi iego wzdycháiac, řkáiác, y nie nie mowiác; tylko w ťobie táľ myšlila. D moy miły Pánie, ty wšytko wieš y znaš, iž ia teraz řiebie náď wšytko ťworzenie miłuię y wáže. Wyznamam y wierzę, ižeš ty Bog prawđiwy, znam, že m niewinnomnie rozgiewála lástke twoie, y zgrzešyłam přeciw wielmožnošći y správědli-
 3 wošći twoien, náď licžbe piáštu morškiego; ále ty miłošćiwý Bože přebacz, gdyž do řiebie ťie ućiekám, žaluiac prawđiwom ťercem záwštepki moie. Proše lástki, zmiłowánia, y odpuščzenia: gotowám ťie polepšyć, áni že-
 3 chce od pošluženštwá Přyřkazánia twego odštepowáć. Proše nie rácz mnie oddaláć od řie-

řie-

řiebie;
 chce,
 wnie
 tad po
 tak obl
 nanyšr
 á to d
 přypr
 přeto
 že one
 od řai
 řciá d
 D náľ
 na nie
 wšytk
 gáta,
 iáwnie
 žusa, i
 řko, do
 řáczym
 přeřřa
 řřezp
 řiego ř
 mon ř
 wíek b
 wiedz
 řnica.
 džaf
 áby ř
 řřu m

Siebie; gdyż ucieczki innej nie mam, ani mieć
chcę, tylko do Ciebie samego; a w tym usta-
wnie łzami obmywała nogi Jego święte; i
tak poznawał, iż Jezus nie miał obuwia. A
tak oblawszy łzami i obmywszy one nogi prze-
najszytę: poczęła je włosami swemi ocierać:
a to dla tego, że je dla próżności świeckiej
przyprawiała, a w nich się bardzo kochała; a
przeto, i niemiż pokutować chciała. Potym
że one nożki święte były schodzone i zranione
od kamienia, od piasku, od gorącości; ma-
ścią drogą pomazała i całowała nieprzestając.
O nabożny miłego Boga sługo! pogładał
na nie, i na to co czyni, a rozważał myślą
wszystkie ich uczynki, każde osobno: iż tak bo-
gata, tak mrodożywa, i znamienita Pani, a tak
iawnie pokutuje. Pogładał na Paną Je-
zusa, iako łaskawie, i miłosćmiwie znosi wszyst-
ko, dopuszczając ich czynić według ich woli:
zaczyni myli Pan Jezus pożywać potraw
przeżat, drudzy zaś siedzący, takien nowen
rzeczy dziwując się, co z tego będzie i do ia-
kiego końca przyjdzie, rozmyślali. A Szyn-
mon Gospodarz tak myślił. Gdyby ten czo-
wiek był Prorok, iako o nim mówią, wzdyby
wiedział co to za Niewiasta, iż jest iawna grzes-
nicą. Pan Jezus na myśli Jego odprwie-
dział przypowieścią o dwu dłużnikami, tak,
aby zrozumieć mógł, że Pan Jezus był wie-
kszy niżeli Prorok, kiedy myśli wiedział: co

sámemu tylko Bogu przyzwoita: á chcąc się
 jemu lepien obiawić, y pokazać to prawdziwie,
 iż ná miłości wszytko się stánowi rzekł: Zápra-
 wde powiadam tobie, odpuszczone ien są grze-
 chy, iż wielce umiłowała. Al obroćiwšy się
 ku Niewieście, rzekł: idź w pokoiu. O słowo
 miłosne! o słowo rostkosne! o słowo słodkie!
 O iáko z wielkim weselem Márga Mágdalená
 tego słuchála! o iákie počiešenie zá smutek
 swoj ná tych godách odniosła! z iáka rado-
 šcia odesła kto wymowi, álbo wypíše? Roz-
 myšlan tu miłość y dátek, á ucz się iey slo-
 wem y uczynkiem wypełniać, od tey šczęśli-
 wey grzešnice: y obacz, iż sámá miłość y dá-
 tek ochotny czyni pokoiu między Bogiem y
 człowiekiem, á przeciwnym sposobem poroźnie-
 nie czyni, iáko Sw. Piotr šwiádeczy mowiac.
 Miłość pokrýwa wielkość grzechow, tak, iż
 wszytkie cnoty biora ozdobe od miłości y dá-
 tku ochotnego, á bez niey żadna cnota miemu
 Bogu nie jest miła, ani przyjemna. Dla te-
 go tedy wszytkiemu šitámi stáran sie, ábyś iey
 nabył, y ábyś się w niey, á oná w tobie po-
 mnažála, žeby cie tak práwym miłośnikiem
 Jezusa miłego y oblubicńcem uczynila.

Jáko Jan Chrzćiciel swoje Ucznie postál
 do Jezusa.

Chwalebny Rycerz y Máršátek Pána Je-
 zusow Šwiety Jan Chrzćiciel: gdy wsá-
 dzon

Dzon był do ciemnice z rozkazania Herodowego: że go strofował z grzechu cudzołóstwa, bo wziął był bratu swemu Filipowi za żywota żonę. Chcąc tedy pomieniony Jan S. przywieść do tego swoje Apóstole, aby nasładowali Páná Jeżusa, y do niego przystapili: posłał ich do niego, aby obaczynęli cudá y známioná ktore czynił, usłyszawszy mowę jego łaskawa, mądra, serca przerażająca, zapalili się ku miłości jego, y nasładowali go. Przyszedszy tedy do miłego Jeżusa, rzekli: Tyśli jest ktory masz przyść, czyli drugiego oczekiwamy? obroć tu oczy twe ná miłego Jeżusa, iáko łaskawie ná nich weszczal y przyiał ich: á iáko mądrze, pierwey uczynkami, potym słowem odpowiedział im: bo przed ich oczymá po uczynionym Kazaniu, uzdrowił wiele niemocnych, głuchych, ślepych, niemych. Potym rzekł do nich: Idźcie, á powiedźcie to Janowi, coście widzieli y słyszeli: Dni odeszli y powiedzieli Janowi co miły Jeżus kazał; iáko niemodne, ślepe, głuche, chrome uzdrowiał. A święty Jan rad to bádźdo słyszał, że go chwalili: y możem bez wątpienia wierzyć, iż po śmierci Janá Świętego przystáli do Páná Jeżusa, lubo tego nie pisáno. Pan Jeżus kiedy odeszli Zwoleńnicy bádźdo wysoce chwalił Świętego Janá, á między innymi rzeczami mówił o nim, że był wiekšy niż Prorok; tákże że między synámi niewieściami,

nie powstał większy nád Jána Chrzciciela. D
 iňsich Swietego Jána pochwalách, maš do-
 šyc w Ewángelii Sw. iako o tym nápisal Mat-
 teus Sw. w iedenástym Capitulum gdzie Pan
 Jezus przed rzeká mowil o S. Jánie: y
 coście wysli ná pušczá widziec; trzciné od
 wiátru chwieiaca sie? Jan ci nie iest taki, boč
 on ani dla boiažni, ani dla dátku iákiego usta-
 pi od prawdy. Potym go chwalił z ostrošci
 iego żywota, mowiac. Y coście wysli wi-
 dziec człowieka miekkim odzieniem przyodzia-
 nego? boč ktorzy w miekkim odzieniu chodza,
 w Páta cách Krolewstich mieškaia. Ale Jan
 nie iest taki, boč on ma odzienie z wlosow wiel-
 bladownych: iego pokarm byl miód lešni od-
 łaczynsly sie od ludzi ieszcze w swej mlodošci,
 mieškal w ostrej pušczy pospołu z wierzetá-
 mi. A dla tego dziwnego iego żywota, byl
 y iest godzien wielkier pochwalny: boč on byl
 miedzy Pustelníkami Pustelník, miedzy Pán-
 námi Pánná, miedzy Meczenníki Meczenník,
 miedzy Wyznamcami Wyznamcá, miedzy
 Prorokámi Prorok nayeelniesly: bo nie tyl-
 ko przynšcie Chrystusa Pána ná šwiat proro-
 kował; ále go tež swym własným pálcem
 ukazał.

D. šcieciú Swietego Jána.

Przeklety Herod, y wšeteczna á mižerna
 oná cudzoložnica, žmowili sie, aby Jána
 Swie-

Swie-
 ta swo-
 krob-
 y stał
 bántie
 dzien-
 plasa-
 Swie-
 niešio-
 niem
 y uwa-
 dla ni-
 ty to
 lego
 twoich
 tym n-
 wiodł
 wiciel
 dał š-
 dzy š-
 Ch-
 y iako
 v S
 mowia
 ktor-
 by byl
 naye-
 wiodł
 šub-
 kto p-

Świętego zabili: aby tak wolniey chuć y wo-
ła swoje bezczęga popełniać mogli: nie czuiąc
ktoby ie gromił o to, y do pokuty przywodził.
Y stało sie, iż gdy Herod sprząwił zawołany
bänkiet, na pamiatke swojego narodzenia;
dziewka oney cudzołożnicy Herodnyas, staczac,
placając: otrzymała, iż ucięto głowę Janowi
Świętemu, y przed wszytkie bänkietniki przy-
niešiono, a to wszytko stało sie za sporządze-
niem Herodowej Cudzołożnice. Patrząc tu,
y uważ, iako tak święty człowiek marnie zabity
dla mizerney niewiasty. O Boże miły, iako
ty to przepuszczasz, iakoż y przepuściles na mi-
łego Krzyciciela a Dycę twoiego: który z
twoicy dobrotliwej łaski, pierwey był świe-
tym niezeli narodzonym: który taki żywot
wiodł, iż mniemano, że on był Chrystus Zbá-
wiciel wszytkiego świata: o którymś ty san-
dał świadectwo: iż wiekšy niepowstał mie-
dzy synami Niemieściami. Słyszysz, iako
Chrystus chwalił Krzesnego Dycę swojego;
y iako go udarował dziwna łaska: słuchając
y S Bernarda, co też o nim powiada, tak,
mowiąc: Który Święty Świętšy nad Janá?
który takowey iest moey? kto tak Święty, że
by był w żywocie Macierzyńskim Duchem S.
napełniony? kto tak ostry y dziwny żywot
wiodł, będąc w tak młodym wieku, oczymś
słyszał y czytał, aby sie w żywocie weselił?
kto Pokute y Królestwo Niebieskie opowie:

Dział? Kto Królá Niebieskego krzcil? o kim
 świádectwo tákie Syn Boga žiwego dať?
 Kogo Košciot swietý Chřešćianſki ták wyso-
 ko czci y wielbi? Jan wyžšy nád Proroki,
 Jan Anioł wyborný Boží, o kterým sam
 Jezus mowi. Dto ja přešyłam Anioła před
 oblicžnosťá tvojá: který zgotuie drogę twá
 před tobá. Jan nappierwý Apostołem rze-
 rzon jest, y Kiazjećem Apostołow wszytlich.
 Bo Apostoł rozumie sie posel, Jan Ewánge-
 listá, bo Ewángelia nappierwý opowiádal,
 Jan Páničz czystý y wzor Páničſki. Jan
 Wyznawcá Božey prawdy, Jan Meczenník
 y swiátko Meczennikow. Al přecie do tákie-
 go ták Swietego miłošniká Božego, kát do
 čiennice přyšlány, aby mu álowe uciáť, iáť-
 by mial bydž kotrem, álbo iáťim nangoršnym
 človiekiem miedzy ludžmi. Pátržay z polu-
 towáním stugo Boží, z iáťa gotowošćia y
 dobra wola ná rozkazánie mišternego kátá,
 gotuie y wyčiaga fnye swoie: kľeť, Bogu
 dziekujac, duše swoie w rece iego polecájac,
 ošárnujac to iemu dla prawdy, y spráwiedli-
 wošći. Pátrž, iáťo schodži z tezo swiátá,
 miłošnik, Bráćišek, Dětec Krzešny; y U-
 czyn naimilejšy Jezusá Królá Niebieskego,
 táťže Sekretarz nawierniejšy. O wielká
 nágáno y sromoto nášá! iz my, bedac grze-
 šnymi y milemu Bogu přewinienými, ža-
 dney rzečy přeciwney žnošić niehcemy; ni
 tež

tež slo-
 winny
 národ
 šmierc
 podob
 křesť
 ten ná
 tež bli
 swiete
 ržá, Ž
 Pláťá
 Pláťá
 křora
 podn
 čnie k
 tke su
 powie
 lenšy,
 sniáť
 wať,
 mity
 mepr
 nic, b
 dla ie
 Bošť
 dy tu
 Dnež
 ci nie
 počieš
 wi ná

też słowá przykrego. Oto Jan święty y niewinny; skromny y cierpliwy, ani w grzechu narodzony, w łasce Bożej żyjący: chętnie śmierć przyniósł. A my grzeszni, nie chcemy podobnych, a drudzy żadney krzywdy y przykrości ponosić. Miły Pan Jezus był w tamtej na ten czas stronie, nie bardzo daleko, ni też blisko. Kiedy ta nowina przyszła do iego świętej miłości, płakał rzewno swego Króla, Dycę miłego, y Brata przyrodzonego. Płakali Apostołowie y Uczniowie iego z nim. Płakała też y Najsłodsza Panna Maryja, która go, gdy się był narodził rekoma swem podniosła była z ziemi; albowiem go serdecznie kochała. Jezus miłościwy cieszył Matkę swoje miłą: ktoremu ona żałosnie odpowiedziała, mówiąc: O mój Synu najmilszy, czemuś dopuścić taką śmierć, na miłość swego y naszego? czemuś go nie zachował, żeby był tak marnie nie zginał; Jezus miły odpowiedział: Wielebna Matko, nie przynależało mi iego od śmierci tej obrozić, bo ja dla Dycy Niebieskiego podał; y dla iego sprawiedliwości. A jest wola iego Boskiej miłości, aby iego wybrani w tej niedzieli tu światowej nie zostawali, ale aby do Dnieczyny Niebieskiej potępiali się: wskazać nie umarli, ale uszedł śmierci. Przeto bądź pocieszona Matko kochana: boć Janowi na wieki będzie błogo y dobrze; lubo po-

trwa coľkolwiek miedzy Dyncami Swietemi w
otchlani piekielney; až do moiego tam zsta-
pienia. Y z tych słow Pánná Márná byla
poćieszona. Po kilku, dni, Jezus mity po-
šedł do Galilei; a ty zároveň náślady y nie-
odstepuy iego swietey miľosćci rozmnośłaniem
prowádzac, gđkolwiek idzie naimiľosćciwšy
Pan Jezus.

Jezus mity zmordowáwšy się podro-
żá, náď studnia odpoczyna: rozmawiaiac
z Niewiásta Samarytánka.

Poznáwšy y widziáwšy miľosćciwšy Pan
Jezus, że ušlyšala ráďa Żydowská, iż
Pan Jezus przymuie y nábywa sobie co ráz
wiecey Uczniow, niżeli miał Jan Swiety;
ktorzy mówili iákbym miał krzyć; lubo sami
Pan Jezus niekrzył, tylko iego Uczniowie:
opusćciwšy ziemię Żydowská, šedł potym do
Galilei przez Samarynā ziemię Pogániská, y
przyšedł do iednego Miásta, ktoremu imię
było Sychar. Pogładay naboźna duśo iá-
ko powoli idzie chodem sprácowány, bo wšy-
tko życie Człowieczeństwa iego práca byla y
robotá. Gdy przyšedł do niektorey studnie,
šiadł przy nien zmordowány droga, y odpo-
czynwał: a bylo to iákbym šosten godziny ná-
dzien. Przyšlá potym táď Niewiásta z Sá-
mariy po wodę. Mity Jezus rzekł do nien:
Daj mi pić, bo Uczniowie odesłi byli od
niego

niego do Miasta kupować żywności. Ona
Niewiasta usłyszawszy to, rzekła iemu: Jako
ty, będąc Żydem, odemnie żadaś napoju, a
ja jestem Niewiastą Samarytanką, to jest, od
Żydów odszczepioną poganą? Alza niewiesz,
 iż Żydowie niepożywają / ani przestawają z
 Samarytanami? Odpowiedział miły Jezus,
 y rzekł iey. Bys wiedziała dar Boży, y kto
 jest co z tobą mówi, daj więc, żąstebyś od nie-
 go prosiła, aby on tobie dał wody żywej.
 Odpowiedziała mu niewiasta: Panie miły
 nie masz czymbyś wody naczepał, studnia tak-
 że jest głęboka, żądze tedy masz mieć wodę
 żywą: iżais ty większy nad Nycą naszego
 Jakubą który nam sporządził te studnia, y
 pił sam z niej, y Synowie jego, y dobytek ie-
 go? odpowiedział miły Jezus, y rzekł iey:
 Wszelki człowiek piie z tej wody, który pra-
 gnie: ale kto będzie pić wodę, która ja dam
 iemu nie będzie pragnął na wieki. Niewiasta
 odpowiedziała; Panie daj mi ten wodę, a-
 bym niepragneła, żeby mi też tu więcej nie
 potrzeba chodzić, czerpać tej wody; Odpo-
 wiedział iey miły Jezus: Idź wezwij tu me-
 ża twego, a przychodź tu z nim. Odpowie-
 działa niewiasta y rzekła iemu. Nie mam
 męża, Jezus rzecze do niej: dobrześ rze-
 kła, iż nie masz męża, boś pięć mężów miała, y teraz
 ten, którego masz, nie jest twój mąż; rzecze do
 niego niewiasta: prawda to jest miły Panie,

y žáišše to widže, ižeš ty Prorok. Dyncowie naši modlili sie ná ten gorze, á ty mowicie iže každý w Jeruzalem ma sie modlić. Odpowiedział iey miły JEzus: Niewiásto wierz mi, iže przyjdzie tá godzina, kiedy, áni tu, áni ná ten gorze, áni w Jeruzalem będzie sie modlić Bogu Dyncu. Wy chwalicie to, co nie wiecie; ále my chwalemy, co wiemy; bo ž Żydow ma bydz zbáwienie. Ale przyjdzie tá godzina: y iuž jest; kiedy wierni ludžie beda chwalić Boga Dycá w duchu y wprawdzie: bo Déiec, tákich šuka, ktorzyby mu chwale dali: gdrž Duch S. jest Bog, przeto či, ktorzy sie modłá Bogu, muša sie modlić wprawdzie y w Duchu S. Odpowie niewiásta: Wiem, iže Messiaš ma przyšć, ktorý rzeczon będzie Chryštus, á kiedy ten przyjdzie, wšytko nam opowie. Odpowiedział iey miły JEzus: Jam iest, ktorý ž toba mowie. A nátrndymiašt przyšli Uczniowie iego, y džíwowali sie, iže ž niewiásta w osobnošći rozmawiał á žáden go ž nich nie šmiał pytać, cobý mowil ž nia. Zostánnužy oná niewiásta swoje wiádro, czyli tež dżb an, biegłá do Míásta y mowilá ludowi onego Míásta, podžćie á obaczycie čłowieká, ktorý mi powiedział wšytko, comkolwiek czynilá; á snadž on iest Chryštus. Wyšedšy oni ž Míásta, šli ku niemu. Tym čásem Uczniowie prošili iego šwieten miłošći, mowiac: Mistrzu, iuž gotowo iešć. A on im

odpo-

odpowiedział: Ja już mam pokarm, którego
będę pożywał, o którym wy nie wiecie. I po-
czeli między sobą mówić, albo mu kto przy-
niósł iedzenie? Odpowiedział im Jezuś,
mówiac: Mój pokarm iest, abym czynił wo-
la tego, który mnie posłał: abym uczynił mo-
cy jego wykonał i wypełnił: żali i wy nie
mówicie, iż ieszce czterech miesięcy do żniwa.
Ja powiadam i mówię wam, podnieście oczy
wasze i ogladajcie królestwa, iż się już bielega
ku żniwu: a kto żnie zapłate bierze, i zbier-
a Dwoc, żywot wieczny: aby się oba weselili;
i ten co ście, i ten który żnie. To iest słowo
prawdziwe, że inny iest, co ście, a inny który
żnie. Jam was posłał żąć, czemuście nie ro-
bili, ani śiali: inisi robili, a wyście na ich
robote trąfili. I wyszło z onego Miasta wiele
ich, co uwierzyli weni, dla słow oncy niewia-
sty dawaiaccej świadectwo o nim: że powie-
dzał im wszystko, cokolwiek czynił. A gdy
przyszli ku niemu Samarytanowie, a ci byli
Pogaństwo; prosili go, iżby tam z nimi zo-
stał. Nieśkał tam tedy mity Pan Jezuś
dwá dni: a daleko więcej potym weni uwie-
rzyło dla nauki Kazania iego. A oncy nie-
wieście mówili, że już nie przez twa mowę
wierzymy; ale żeśmy go sami słuseli: i po-
znaiemy, że to iest Zbawiciel wszystkiego swia-
tá. Zten Ewangelii naukę weźmij. Naprzód,
wielka pokora Jezusa milego: który z iedna
nie

niewiasta głębokie y zbawienne rzeczy rozma-
wiał: y na wsztęko o co pytała, łaskawie od-
powiadał: nie tak, iako czynia ludzie chępli-
wi, ktorzy gardzą ubogiem. Powtore u-
waż iego ubóstwo y pokora złaczone, a to ztąd
iż Uczniowie do Miasta szli, dla nabycia co-
by iedli, a nabawiwszy przynieśli. Sám sie
pokazuje, iż na gołej ziemi często iadał Jezus
mięso y swymi rycerzami. Potrzebie uważ pil-
ność iego, ku duchownym rzeczom, z tego, gdy
Zwolewnicy prosili go, mówiac: Mistrzu,
czas sie posiłić. A on odpowiedział: Mam
ja pokarm, ktorego wy niewiecie, mój pokarm
jest czynić wola Ojca mego, który mnie zes-
łał: y niechciał iść, bo czekał ludu, który
miał z Miastą przysięć, a słowa iego słuchać.
Przy tej Ewangelii rozmyślan, naśladowy ię-
go w tym, iako możesz naśladować: bo chcieli z
Chrystusem królować, przykładem Chrystuso-
wym życie twoje zachować.

Jezusa miłego z góry zephchnąć chciáno:
Lukaś Świetny piśe.

Gdy sie powrócił Pan Jezus do Nazareth,
licemiernicy mówili mu: Stębelisłmy,
iż wielkie cuda uczyniłeś, w Kafarnaum, u-
czyniż też y tu w swen Ojczyźnie. Odpo-
wiedział Pan Jezus: Żaden Prorok nie jest
wdzięczny y prziemny w swojej ziemi. Dla
tego to mówię, iż nie byli godni, aby to uczynić,
czego

czego żądali; a rozgniewawszy się wygnali go z Miasta, zaprowadzili go na wierzch gory, pod ktora bylo ich Miasto; a postawwszy go na wierzchu oney gory, chcieli go zepchnac na dol, aby go tak zabili: ale miły Jezus mocą Boską siedł w pośrodku ich, utaiwszy swoje człowieczeństwo, bo ięszce nie przyšedł był czas y godzina tego śmierci. Glossa zaś, to jest wykład, mówi na te słowa; Iż kiedy Jezus miły od nich był wygnany, skała kamienna iemu się otworzyła, y rozplynęła się iako by wosk miękki, y mienſce iemu dla schronienia się dała, tak iż odzienie iego iakoby na wosku się wytoczyło y wygniottło. Patrzanże tu duszo nabożna na Zbawiciela twoiego, iako przed nimi z Miasta uchodzi, a oni za nim ścigaia gniewem rozpaleni. Obacz też, iako w tej skałe zostaie smutny, a iego się smutku polutny, y bardzo użalny.

Pan Jezus uzdrowił człowieka chorego
uszyła reke maiacego.

Dnia pewnego Sobotniego, Pan Jezus nauczal w Bożnicy, gdzie tam był człowiek niektory uszyła reke maiaacy; tego miły Jezus do siebie wezwał, a kazał mu stanąć w pośrodku; pytając Doktorow y Licemiernikom, czyli należy y słusna w dzień święty Sobotni uzdrawiać, ale oni na to zamilkli. Wtym rzekł Pan Jezus onemu niemocnemu
sucha.

sucha rękę máiacemu: wyciągnij rękę twoję. W nátychmiast stał sie zdrow. Mamy tu náuse, iż y w dzień swięty dobre uczynki wykonwać y czynić nam náležy, sámych tylko robot služebnych, pożytkowych y ciešskich, wárujac sie grzechu, poprzestác powinnišmy. Widzac to oni Licemiernicy y Doktorowie Żydowscy; wziali z tego wielkie pogoršenie, tak, iż pluli ná to przed nim mowiac: To ten człowiek nie jest od Boga, ktory Swięta nie swięci. Pan Jezus dla ich obmowist, niepoprzestął dobrze czynić y owšem pilniey niemocne uzdrawiať, aby ie od ich błedu odwiódł. Ten przykład z Pána Jezusa wziawszy zachowan, nie poprzestaway od uczynków dobrych, dla pošmiewistá, y uragánia ludzkiego, gdyž tak predzey zwypciežyš nieprzyaciela sworego.

O rozmnoženiu Chleba.

Swięta Ewangelia powiáda, iż Pan Jezus po dwátroć rozmnożył chleb y nákarmił wiele tyšiecy ludzi; ále ty pospólu zlož obá rážy w ieden, á rozmyslay, iáko Pan Jezus podniožył swoje swięte Dczy, á obáczywszy, iže wielki tłum ludu przyšedł ku niemu, tak rzekł do Uczniów swoich. Mam politowanie nád tym ludem, bo trzy dni zostáiac przy mnie, nie máia coby iedli, á ieželi ie taknace opušcze, uštána ná drodze, bo wiele ich z dáleká przyšlo. Odpowiedzieli mu U-

cznio-

uczniowie. A ktoby mógł nakarmić ie na ten
puśczy? zátym Pan Jezus rzekł do Filipa,
gdzie kupiemy chlebá, ábyśmy nakarmili ten
lud: ále to mówił, probuiac ich wiáry, bo
sam dobrze wiedział, co miał uczynić. Od-
powiedział Śwíety Filip: Za dwieście pie-
niedzy nie będzie dospć dla nich chlebá, by też
každy káwałka dostał. Y rzekł do niego ie-
den z Uczniow iego, Andrzej Brát Szy-
moná Piotrá: Jest tu ieden chłopiec, który
ma pięćoro chlebá ieczmiennego y dwie rybki:
ále co to jest ná ták wielu? Rzekł Pan Jezus,
każcie ludowi siedzieć: á wiele było siána ná
miescu onym. Y siadło ná onym śienie Me-
żow iákoby pięć tysięcy. A wziąwszy Pan
Jezus chleb, podziękowawszy Bogu Ojcu,
porzął rozdawać onym rzęśo siedzącym,
táżke y ryb, co kto chciał. A gdy sie już byli
nasyćili, rzekł swoim Uczniom, zbierzcie co
zostało odrobin áby nie zginęły. Y zebráli
á napelnili iákoby dwánaście kosów odrobin,
które pozostały od tych, ktorzy ták iedli. Dla
tego oni ludzie, widząc to cudo, ktore sie stá-
ło, poczeli wielbić miłego Jezusa, mówiac; że
to jest prawdziwy Prorok, który przyszedł ná
ten świat. Náuke z tego dziwna wzięmy;
naprzód obacz, iż miły Pan Jezus był, y
jest bárdzo miłosierny, ták dalece, że nie in-
šego, tylko sámo miłosierdzie przyniosło go,
áby wspomógł násyceciem tych ludzi. A z tej
przyna

przyczynny mówił: Mam politowanie nad tym ludem. Powtóre obacz iż pokázuiać droge zbáwienná grzeszным przez swe Kázania, byl wdzięczen, iż przez trzy dni z nim óstawáli; słucháiac o drodze Bożej. Trzeciá, iż stál się wielom dobroczynnym y opátrznym, á to z tego poznaway, iż ná potrzeby y niedostáték ónych ludzi miał wzglád, ktorzy byli z dálekich stron do niego ná Kázanie przysbli. Po- gládáy tu ná Jezusa duszo nábožná, óbacz, iáko JEzus miły nábožnie oczu w Niebo po- dnieósł, dziekuie Bogu. Dycu swoiemu. Pátrz też iáko swoia reka Apóstolom chleb rozdáwa, rostázuiać, żeby wšytkim rozdáwali bezodrze, y iáko w reku ich, y w reku tych cò go od nich bráli chleb się rozmnažat. Pátrz też iáko wesoto miły JEzus pogląda, ná ó- nych ludzi siedzących y iedzących, á iáko też oni wzáiemni pogládáia ná milego JEzusa z podziwieniem mówiac ieden do drugiego o tym ták cudownym uczynku; dziekuiać do- broci Božiej, iż ie raczył, nie tylko wzgle- dem dusze, ale y wzgledem ciáta, násyćie y nákarmić.

Jezusa milego chciáno uczynić Krolemi.

Widząc lud pospolitý ten Cud, iáko w powyzkiem Capitulum iest opisáno, á uznáiac iego rostropnośc, chcieli go Krolem obrac. Miły JEzus to widząc, ušedł ná

góre

gore przed nimi, gdzie go oni nie mogli znaleźć; bo niechciał być docześnie chwalebny, a Uczniom swoim kazał się przewieść przez morze, aby, jeśli go między Uczniwami szukali, w tam go nie znaleźli: ale Uczniowie od niego odłącząc się nie chcieli, aż się przymusił wsiść na łódź, toż się dopiero przewieźli, bo zawsze z tym miłym Panem być chcieli. Jezus miły, będąc sam na onej gorze, zostawał do samego świtania na modlitwie, zniknąwszy od oczu świeckich. Patrzą tu okiem serdecznym, iako się tam na onej gorze unia przed Ojcem swoim Niebieskim, iako szuka osobności, a w czynności i bez spoczynku zostać długo, kazać niewinne a święte Ciału swojemu. Modli się dobry Pasterz za owieczki swoje: nie za siebie, ale za nas, iako wierny Wójtka dnia nas; nauczając, abyśmy się zawsze modlili, nie tylko przykładem, którym nas uczył, ale i słowem; mówiąc: Powinniście się zawsze modlić a nieustawać, bowiem ustawicznie modlitwą otrzymacie czegożadą. Podał przykład tego, mówiąc: gdyby kto miał Przyjaciela, a o północy przyszedł do niego mówić: Proszę cię, pożycz mi trochę chleba, bo mam gości. Rzekłby, miły sąsiadzie wybac mi, już się bowiem wiecznie. On nie dbając na to, kłóciłby przecie, prosić upornie. Widząc to sąsiad, nie dla przyjaźni, ale dla uporczywości jego, i swego pokoju wstaje

wšy dáie, lubo pożyczá mu onego chleba. Tákci y Díec moy Niebieski czyni. Proście tedy, á weźmiecie. A to wšytko Pan Jezus mowił, aby nam wielka moc modlitwy obiawił; boć moc iey táka iest, iż przez nie wšytko dobre otrzymuie my, y wšego złego przez nie pozbywamy. Prz: to chcešli cierpliwie przeciwności znošić, chcešli pokusy y smutki zwńcieżyć, modl sie. Chcešli záwše bydź wesoly, y zá nie sobie mieć robote, praca ná chwale Boža, áni sie obawiać czego złego; modlże sie. Chcešli gorace naboženstwo mieć, žádze dobre y šwiete, modlże sie. Chcešli serce mežne mieć, á bydź uštawiecznie dobrego umyſtu, w poddaniu sie woli Božey: modl sie. Chcešli grzechy wyforzenie, á enotami serce nápełnić: modl sie. Gdyž ná modlitwie Duch Šwietny bywa dawán, ktory to, wšego dobrego, náuczá duše. Chcešli bogomyšlności doštapić, y rozmišlować sie Dblužbiencá twego Jezusa miłego: modl sie. Chcešli ná tym šwiecie zažušić Niebiškiey ſłodkošci, y inše džiwné rzeczy uczuć, ktorych wymowić niſt niepotrąfi, áni može: modl sie. Dla tych y innych pożytkow, Jezus miły dał nam powod do modlitwy, tákže y Šwiecieiego; abyšmy iego šwietey miłošci (goraco sie modlać) nášládomáli. A przez modlitwe wšytko otrzymáli.

Jezus mity chodzil po Morzu.

Rzedny mity Jezus byl na gorze przerzeczo:
 un, na modlitwie: Uczniowie w ten czas
 byli na Morzu, a mieli wiatr przeciwny sobie,
 y nawatnosci wielkie: ta, iz todz ich ponu-
 rzala sie, y bardzo, a bylo to w noc, a Pan
 Jezus nie byl z niemi. Kiedy juz bylo na
 switanu, tedy zstapil Pan Jezus z gory;
 y sedl ku nim po wodzie, iakoby po ziemi su-
 chemi nogami. Polutunze Stworzyciela swe-
 go, porzawszy od wieczora, az dotad sie mo-
 dlacego: Tamze przyblizal sie ku Uczniom:
 Oni bedac w strachu wielkim, ieszcze bardziej
 sie zlekli gdy Jezusa ujzeli: bo widowisko
 obłudne bydz mniemali, y wielkim glosent
 zlakly sie wolali. Ale mitysci y litosci pek-
 ny Jezus mity uciesyl ie iako Dziec, mo-
 wiac ku nim: Mienicie wiare, iac iestem, nie
 boncie sie. Piotr odpowiedzial: Jeslis ty
 mity Panie, kazmi do siebie przysc po tej
 wodzie. Odpowiedzial Pan Jezus Podz.
 Y posedl Piotr po morzu, ale gdy grazual,
 ial wolac, Panie raczyns mnie wspomoc: Pan
 Jezus poial go za rele, mowiac: D maley
 wiary czemu watpis? Glossa, to iest wyklad,
 na to miejsce mowi: Dopuscil mu Pan Je-
 zus chodzic po morzu, zeby ukazal swa moc
 Boska, aby go tez pociesyl byl w smutku: do-
 puscil nań zanurzenie, aby nie zapominal

swen krewkości, y z tego sie nie chelpil, y aby
też nie rozumiał bydz rownym iego swieten
miłości. Tym wstapil do nich Pan JE-
zus w lodz, a natychmiast przestaly one wia-
try y burze. Dni wszyscy bardzo go weselo
przywitali; y wielkie pocieszenie z tego po-
wzieli.

JEzus uzdrowil Dziewieczke opetana.

Jdac z onych stron Pan JEzus, a wszedszy
kajac, wstapil do Tyru, y do Sydena,
tak rzeczonych miast. Tamze niewiasta lubo
poganska/ bo z ziemie Kanaán poganska y, z ie-
dnej y z drugiej strony zachodzac, przina-
pila ku Panu JEzusiowi wolaiac y proszac:
aby ien corkę opetana uzdrowil, bo miala
w nim wielka nadzieie y wiare, przeto wola-
la za nim, mowiac: Zmiluy sie nademna Sy-
nu Dawidow, boć corka moja wielkie u-
dreczenie cierpi od złego ducha. A on ien nie
odpowiedzial y slowa, a to dla tego uczynil,
aby nie wgstapil przeciw swym slowom, ktore
byl rzekl: Niechodźcie na droze poganska:
Alle ona niepowatpiwaiac, wolała za nim bez
przestanku, Synu Dawidow zmiluy sie na-
demna: a przystapiwszy Apostolowie do Pa-
na JEzusa prosili za nią mowiac: pociesz a
milo Panie, boć za nami wola. Na to milo
JEzus odpowiedzial, y rzekl: Nie jestem po-
stan, tylko dla owiec, ktore zgineły z domu

**Ży-
ra-**

Ży-
ra-
Ży-
chwa-
gu,
odwo-
brac-
Ety-
Pra-
milo-
zuc-
rze-
ic-
ich.
rzek-
nie-
wien-
sie o-
Pier-
Dob-
dziej-
twor-
mila.
otry-
y ni-
wy-
wie,
Pan-
od z-

Izraelskiego. Tak ona przystąpiwszy do Pána Jezusa, pąkla przed tego nogami dając iemu chwałę przy modłach jego prawdziwemu Bogu, y rzekła: Panie wspomóż mie. Który odpowiedział iey, mówiac: Nie dobrzeć brać chleb Synowski, a miotać go psom. Słyszac to ona, pokornie odpowiedziała: Prawdác to iest miły Panie, ale ty odrobine miłości twey dan iáko łezenieciu. A tym zmięwołká miłościwego Pána Jezusa, gdy rzekła: Wszak też miły Panie y łezenieć iedza odrobiny, ktore spadáia zstołu Pánorich. Tedy odpowiedział iey miły Jezus, y rzekł. O niewiásto wielka iest wiára twoia, niechci sie stánie, iák sáma chceś. Y uzdrownona była iey córká tenże godziny. Náucz sie od tey pogánki, dobrych trzech rzeczy. Pierwsza, ábyś miał wiáre y usność w Pánu Bogu, gdy sie modlisz. Wtóra, lubo nie będziesz wysłuchan natychmiast, postáreńu trwaj bez przestánku, iák tá Niewiásta czyniła. Trzecia, pókore iey wielka, dla ktorey otrzymała, o co prosiła. Wiedz to záperwne y niewatpin, iż máiac te trzy rzeczy, będziesz wysłuchan. Anioł twoy stróż, y Apóstołowie, za toba sie przypiecznia tym wiecey, do Pána Jezusa, áby dušá twojá była wolna od złego ducha.

Niektorzy Uczniowie z słow Pána JE- zusowych zgoršyli sie

Nzedzimun sie, iż sie wiele ludzy goršy z
nášnych vobrych uczynkow y słow, ponie-
waż iednego času Licemiernich z goršymšy
sie, Pána Jezusá pytáli: Czemu to Ucznio-
wie twoi iedza, á reku nie umywáia? Pan
Jezus srogo im odpowiedział: Pokryci (to
jest Obludnich) niepokalać to cztowieká, ani
zmáze, co w usta idzie; ále co z ust y z serca
pochodzi, iák owe sa myšli zle, cudzołóstwa,
mezoboystwa, y drugie tym podobne. Drugi
raz, kiedy Pan Jezus ná Kázaniu mówił w
Synágodze Żydowskiej. Jezeli nie bedziecie
požywać Ciáta mego y pić Krwie moien,
nie bedziecie mieć żywota wiecznego. Wiele
Uczniow zgoršyło sie, y odstapili od niego, iá-
ko cielesni, nie rozumieiac tego duchownie:
potym mówił do dwunastu Apostołow. A
wy chcecie też odemnie odejść: Odpowiedział
Piotr za wšytkich i Pánie á do kogo po-
dziem? gdyž ty słowá żywota wiecznego máš.
Z tego náuke wziąć potřebá, že nie mamy nic
dbać, kiedy kto goršy sie z nášnych dobrych u-
czynkow. Powtore, iż mamy wiecey dbać o
serdeczna czynšošć, niž o powierzchowna, álebo
zewnetrzna, iednáž y ten jest potřebá. Po-
trzecie, iż Duchownie mamy žyć, á słowá Bo-
žie nie máia nam bydž przykre; iáko onym
glu-

głupim, ktorzy odstapili od Pána Jezusa,
lubo niekiedy widza sie nam bydz proste, y
nie wysmienite.

O zaplacie tych, ktorzy wszytko opuści-
wszy, násláduia Pána Jezusa.

Czasu iednego Piotr Swiety chcac sie do-
wiedziec, co mu z tego przyidzie, y To-
wárzyskom iego, że w takien niedzy mieškali z
Pánem Jezusem, wszytko opuścimszy, y przy-
stapil do niego, mowiac: Oto my wszyscy o-
puścimszy wszytko, násladuiemy ciebie; á
coż nam z tego przyidzie, albo bedzie? Jezus
mily odpowiedział: Jż wszyscy, ktorzy rzeczy
doczesne opuścziá dla Zmienia moiego: sto-
kroć wiecey weźma, á nád to żywot wieczny
otrzymaia. Rozwáž dobrze te zaplate, á
dziekuy miemu Bogu, wszytkim sercem, że cie
przypuścił miedzy takich kupcow, ktorzy tak
hándluiac, zyskuia rzeczy niewymowne; to
iest, zá doczesne, biora wieczne. D gdy du-
śá nabożna zákuśiwszy wdzięczney wonności
swietego ubóstwa, swieten czystości, y poko-
ry; także smáku innych cnot/ á kocha sie w
nich; áżali nie stokratny owóc z lásti milego
Jezusa odbiera? ponieważ to prawda, co
Syn Boży, który iest Prawda wieczna, kto-
ra omylic nie może, mowi: iż ná tym świecie
cie stokrat weźmie, á nie ieden raz, ále wiele-
kroć, y czestokrat. Ktorykolwiek tedy czło-
wiek

wieł rozkořhá sie milego Boga, iż nie tylko opuści wszytek šwiat, y co ná nim miał, ále y nádto, že wszytko to, co opuści, waży sobie iáko guon šmierdzacy, ábn tylko sámeho Jezusa pozyskal, á škodkošci iego zakusiwszy, ná wieki iego miłošci zostáwał.

Pan Jezus pytal swoich Uczniow cobý o nim ludzie mniemáli.

Rzyspedł Pan Jezus w strony Cesáree Filipowey, y pytal Uczniow swoich: Kogo ludzie mniemáia bydz Syná człowieczego. A oni rzekli nie ktorzy: Jáná Chrzciciela drudzý Eliášá, inši Jeremiášá, albo ktorego z Prorokow; Mily Jezus rzekl: A wy czym mnie bydz, mieniécie? Szymon Piotr zá siebie y zá inše Towárzyše odpowiedzial. Ty iestes Chrystus Syn Boga žywego. Pan Jezus ná to mu odpowiedzial, mowiac: Błogosławionym iestes Szymonie Báryoná, álbowiem ciálo áni krew nie obíawilo tobie tego, ále Ociec moy, ktorý iest w Niebieštech. Ja zaś tobie powiádam, żeš ty iest Piotr, twarda skála, ábo opoka, á ná ten opoce zbudue Košciol moy, y dami tobie klucze Królestwa Niebiešskiego: A cokolwieř zwiážeš ná ziemi, bedzie zwiázáno y w Niebie: A cokolwieř rozwiážeš ná ziemi, bedzie rozwiázáno y w Niebie. A w tym słowie dał iemu, w iego Namieštnikom moc zwiázania y rozwiázania

zania na ziemi. Potym gdy Pan Jezus przepowiedział meke, ktora miał cierpieć. Piotr wedlug miłości cielesney rzekł: D miły Panie, niechże sie to nie stanie tobie. Odpowiedział Pan Jezus obrociwszy sie do Piotra. Podź odemnie śatanie, a nie sprzeciwiasz sie mnie, bo nie rozumiesz, co jest Bożego. Namieniał tu niktorz, iż to tu Pan Jezus nie Świętego Piotra strofował, ale śatanę ktory go do tego poduszczył, żeby zbawieniu ludzkiemu mógł przeszkodzić. Naucz sie z tego, iako nie dawno przedtym Piotra wysoko wielbił, a po małym czasie śatanem go nazwał; dla tego, iż odradzał miłością świecła, iego przysła Meke przenajświętszą. Tak y ty mieny za śataną tego człowieka: ktory odradza miłością cielesną służbę Bożą.

Pan Jezus na gorze Tabor przemienił sie.

Potym miłościwy Pan Jezus, wziął trzech Uczniów swoich, Piotra, Jakubá, y Jáná na gore osobną y wysołą, Imieniem Tabor, y przemienił sie przed nimi? to jest ukazał sie im w Uwielbionym Ciele, tak, iż iego świete Ciało, y oblicze iego, było świetne iako słońce, a iego odzienie było białe iako śnieg. Przysłł też tam Mojżesz zochłanił piekielnych; y Eliasz z Ráin, ktorzy rozmawiali z Pánem Jezusem o Mece iego przysłł.

Gley, mowiąc: O náš mily Pánie Bože, mo-
 żeš ty, byleš chciat, ináčey zbáwienie lud kie-
 ziednać, á nie přez twa cieška y okrutna mie-
 še. JEzus mily odpowiedziat, nie. Pásterz
 Dobry dawa žywot swoy za owieczki swoje,
 tak y ná mnie slušna to uczynić. Dbaczy-
 wšy Swiety Piotr Moysesá y Eliášá, řekl
 do Pána JEzusa: Pánie, dobrze nam tu
 bydž: chćešli uczynimy tu trzy Přybytki, to-
 bie ieden, Moysesowi ieden, y Eliášowi ies-
 den. Ledwie tego domowil Swiety Piotr,
 nátychmiáš oblok swietny začnul ie, y slyšeli
 głos z obloku mowiący: Ten ieš Syn moy
 najmileyšy, w ktorým sie mnie dobrze upo-
 dobało, tego slušaycie. Ušlyšawšy Ucznio-
 wie ten głos, pádli ná swe oblicze, y počeli
 sie bać niewypowiedžiane. A přeto přy-
 stapiwšy mily Pan JEzus, dotknal sie ich,
 y řekl im: Wstáncie, á niebojcie sie. A oni
 podniožšy ocy swoje, nikogo nie widželi, tyl-
 ko sámeho JEzusa Chrystusa. A zchodzac z
 niemi z gory, přykazal im mily Pan JEzus,
 zebh tego widženia nikomu nie powiedáli, po-
 ži Syn čłoweczy nie wstánie žmrtwych. A
 žtad proš iego Swietey miłosći, aby raczył to
 w tobie odmienić, cobh bylo přeciw dobroći
 y zbáwieniu twoiemu.

Jeżus miły wypędzał z Kościoła kupi-
puiace y przedaiace.

PD dwa razy miły Pan Jeżus wypędzał
kupiuiace, y przedawaiace z Kościoła,
aczkolwiek się niektorzy opierali, y ociągali,
przecie wszyscy uciekli. Dziw to jest,
iż ich tak wiele przed iednym wżgardzonym
uciekło, ale nie dziw, bo się im bardzo srogo y
surowo pokazał, gdyż z oblicza iego, iakoby
stoneczne, albo ogniowe promienie wychodzi-
ły; albowiem gniewał się, dla nieufanowania
y niewdzięczności Domu Dycá swego Niebie-
skiego. My także Chrześciane kiedy jesteśmy
w iego Kościele, z osobliwych łaski iego,
ieżeli się zbytecznie sprawami świeckimi po-
platamy: że to będzie omieszkaniem chwaly
Bożej; dla zbytniego przestawania do rzeczy
świeckich, słupnie nas wypędzi Pan Jeżus z
Kościoła swoiego. Jedną chcemy się nie-
bać wypędzenia, warujemy się zbytniego
świeckiego swawolowania, y wykłwintnych
rzeczy sprawowania y sporządzenia, które czas
tráca, także do chwaly y służby Bożej prze-
skadzają.

Pan Jeżus paraliżem náruśonego
uzdrowił.

Jednego czasu siedł miły Jeżus do Jeruza-
lem, a tam był staw, w którym obmywá-

no bárány, y owce do ofiárowánia. W tym stáwie było iedno drzewo, ná ktorým Pan Jezus miał umrzeć zákopáne: á dla uciążliwosci tego zstepował Anioł Boży ná každý rok rúšáć onego drzewá, z ktorego woda táka moc bráta! iz ktorykolwiek niemocny nappierwey przybiegł, y wstąpił w. on staw, był zdrow od niemocy; á dla tego bárdzo tám wiele niemocnych ležáło ná brzegách, czekájac rozrušenia oney wody. Námieniáia tu niektorzy iz Krolowa Sábba, kiedy przecháta do Jeruzalem, slucháć mądrosci Sálomonowey, poznáta drzewo ná ktorým Chrystus uci rpieć miał: przeto rzekla do Sálomona: ná tym drzewie má umrzeć ten, dla ktorego smierci máia Żydowie zágináć, tákžé ich ziemia. á korone máia stráćić. Uznawszy to Sálomon, dáł zátopáć ono drzewo w ziemié bárdzo głęboko, ná ktorým to mienscu potym staw był uczyniony, á gdy sie inž przyblizal czas Pánstkiego umeczenia, poczeło bymáć oney wody porušenie przez Anioła, dla Swietego Krzyžá. Przy tymžé stáwie był tám nie ktory człowiek, ktory był przez trzndziesci y ośm lat párálizem zárážony. Zego gdy uyzral Pan Jezus poznawszy iz dawny czas w ten niemocy zóstáwal; rzekł do niego: Cheeš byś z zdrow? Odpowiedzial on niemocny: Pánie nie mam człowieka ktoryby mnie do wody przywiodł času tego, kiedy bywa porušo-

na wodą, bo kiedy iść chce, zastępuje mi inşi.
 Rzekł mu Jezus: Wstan. a weźmij łóże
 twoje. a idź do domu. Ściąchnął on czło-
 wiek wstał y był zdrow. Dla tego mówili
 Żydowie do niego, nie jest słusna, abyś ty no-
 sił swe łóże w światło: Odpowiedział im;
 Ten który mnie uzdrowił rzekł mi; weźmij
 łóże twoje, a chodź. Pytali go potem Ży-
 dowie, który jest ten co tobie rzekł: weźmij łó-
 że twoje. A on niewiedział kto był, który go
 uzdrowił, y rzekł jemu: otoś już zdrow nie-
 chciejże już więcej grzeszyć, abyś się potem
 gorzej nieprzytrąfiło. Wyśedł on, powie-
 dział, że Jezus był ten, który go uzdrowił.
 Dla tego potem Żydowie go mienawidzili,
 y poczęli szukać przeciwo niemu przyczyny, że-
 by go z świata zgładzili. Tak też cielesni lu-
 dzie czynia, dobre w złe obracają, a z czego by
 się mieli polepszyć, z tego sobie mają wieczne-
 go polepienia nabywają y przyczyniają. Stąd
 tu weźmij naukę, iż iako miły Jezus temu
 niemocnemu nie dał zdrowia bez tego przy-
 zwolenia, tak też nam nie da zbawienia bez
 przyzwolenia naszego. Przeto nie beda my
 mówieni grzeszni, którzy nie chcą dać miejsca
 Duchowi Świętemu, gdy ie pobudza do po-
 wstania, y poprzestania grzechom. a przywo-
 dzi ie do pokuty swieten; o czym Święty Au-
 gustyn tak mówi: Ożłowierze, Bóg, który cie
 stworzył bez ciebie, zbawić cie nie chce bez cie-
 bie;

bie; to iest, bez twego przyzwolenia y ušilo-
wánia, máiac sie do Dobrego. A dla tego
mamy sie wárować, áby powiátomy nie upa-
dlišmy znówu w grzechy, bo bedzie nas Bog
ciepko karať dla nášey niewdzieczności.

Apostołowie práżmo iedli.

Dziś iednego Jezus miły sedł z Uczniá-
mi miedzy Żydy, á Uczniowie iego sa-
kneli, bo ná on czas nie mieli požitku, a śnać
áni zá co kupić, y poczełi táragać y wyżymać
miedzy rekoma práżmo. Widzac Licemier-
nicy, šemráli ná nich mowiac, że to nieprzy-
żwoita bylo w Sábát, to iest, w Sobote, ná
co sie oraz gniewáli mowiac do Pána Jezus-
ša. Widziš iák sie twoi Uczniowie spráwuia,
coby nie należało czynić w Sobote. Ztad ma-
my obaczyć, że wydlug stárego Zakonu, oprocz
Soboty, innych dni mogł każdy pożywać
práżná, to iest žytá, ná polu bližniego swe-
go, także śiac, álbo žać nie godziło sie. Miły
Jezus ná to im odpowiedział, y wymawiał
ich, mowiac. Nie slyšeliście co uczynił Da-
wid, kiedy sie mu ieść chciało, y tymi co z nim
byli, iákto przyšedšy w Dom Boży, iadł chleb
ofiárowány; ktorego niť nie mogł pożywać
iedno sami Kápláni, á iednáť nie zgrzešył, bo
była tego potrzeba: á táť y dziś ubogi cžło-
wieť, ktory nie ma dostátku, co ma, ieść może,
á žlamiełi post, nie zgrzešy. Przeto ábyście

wie-

wiedzieli, miłosierdzia chce á nie ofiary, y ábysście niewinnych nigdy nie posadzali. A oni mu ná to odpowiedzieć nie umieli. Z tego sie náucz, uważając y poglądając ná Króla świata, miłować ubóstwo, gderż oni Uczniowie Pánscy, będąc tak świeżemi y wielmożnemi, dla miłości miłego JEżusa ubóstwo dobrowolne, wesóło bez szemrania cierpieli y ponosili: álbowski slyšeli y slychali Mistrza kázacego. Błogostánieni ubodzy duchem, bo ich iest Królestwo Niebieskie. Miłosćiwý Pan JEżus poglądał ná Apostoły swe miłosćiwie, gdy práżmo iedli, weselac sie z tego, iż dla iego miłości to podieli. A w tym nam przykład ubóstwa y cierpliwości zostawili, á dla tego chępliwość świecka ma byđz od nas opuśczone, pokarmow wysmienitość y sodyczny wółekie wzgárdzone.

O posłudze Świeten Márty.

NJedn Pan JEżus dnia iednego przyšedł do Miasta Betánien: Niewiasta Márta imieniem, przyieła go wesóło w swoy dom y czeladke iego, gotuiac im coby iedli; á tá miała siostry, ktorey bylo Imie Márta, przezwiskiem Mágdalená, ktora siedzac u nog miłego JEżusa, slychala słow iego, bo sie w tym hárdzo náđ ludzkie domniemánie kochala. Tu z tego obacz, iż náš miły Zbáwiciel nigdy nie pro-

proznowat; ále álbo kazať, álbo niemocene uz-
 zdrowiať. Ale Mártá tá sama tylko wysłu-
 gowaťa sie Pánu JEzusowi, co sie dźiało we-
 dług ciáťa, začym zazdrošezac Máryi tego,
 že ia widźiaťa siedzaca u nog milego JEzusa,
 stánawšy przed miľym JEzusem, tak do nie-
 go rzekła: Pánie nie maš o tym pieczy y stá-
 ránia, iż oto šioštra moia dopušci mi samey
 služyc, a przeto mow iey aby mi pomogła.
 Ale uslyšala odpowiedz przeciwna ná swo ja-
 danie, bo iey rzekł Pan JEzus: Mártó, Mártó,
 ty prácuješ y pieczoluješ staráiac sie o
 wiele rzeczy: ále Márya nanlepša czaštkę o-
 brála, ktora nie bedzie od nien oddalona. Tu
 rozmnošlan, iáko Márya Mágdálená slyšac
 šioštre škárzaca, bała sie, by iey Pan JEzus
 nie przykazal z nia pracować, a słow swoich
 nie slychac: z ktorey przyczynn spušciwšy
 głowe nieiaťo žásmucona miležala. Ale kie-
 dy ia Pan JEzus wymowil, hárdzo byla z
 tad wesola: Doktorowie tu Šwieci mowia,
 iż siedzenie Máryen, a slychanie słowa Bože-
 go, przewyžňylo službe Mártyn Šwieten: nie
 dla tego, žeby wieššym žáštúženiem bylo; ále
 w tym y przež to ukazal miľy Zbáwiciel náš,
 že bogomyšľny žywot, wieššy y doškonáľšy
 jest, niželi žywot pracowity.

Miłościwy Pan Jezus rozmaicie kazał.

ZBawiciel nasz Pan Jezus miłościwy,
sprawiając nasze zbawienie, dla którego na
ten świat przyszedł, chcąc ludzi z reku nieprzy-
jaćielą dusz jego wyrwać; a znając ludzkie
przypodobienie różne y rozmaite: niekiedy miłe,
łaskawe, y pokornie; niekiedy sułając y stro-
fuiac; czasem przez podobieństwo y przykła-
dy; pod czas cudami y cnotami kazał: A
iako dobry lekarz, według sposobności przy-
rodzonych na choroby duszne ludziom lekarstwa
dawał. Pod ow czas, nadesłi do niego ias-
nowo grzesznicy y inni grzeszni, aby tego kazania
słuchali, gdzie Wbarzeusbowie y Doktorowie
Sądgrzeszy poczęli szemrać mówiac: że oto ten
grzeszne przyjmie, y przestawa z nimi. A
mily Jezus powiedział im ten przykład. Kto-
ryby się nie znalazł między wami taki człowiek,
aby miałby sto owiec, a straciłby, albo zgubił
jedne z onych; ażeby nie zostawił dzie-
wiedziesiąt y dziewięć na puszczy, a nie był-
by po owe ktora zaginęła, żeby ją znalazł; ale
gdyby ją znalazł, nie włożyłby ją na swoje
ramiona weselać się, a przyszedłby do domu
nie mówiałby przyjaciół y sąsiadom swoich
mówiac: weselcie się ze mną iżem znalazł owec,
ktora mi była zaginęła? Zeprawdę powiadam
wam, iż takie y więcej weśle będzie w dzie-

bie, nád iednym grzešnym pokutuiacym, niż nad dziewięćdziesiąt, y dziewięć sprawiedliwych, ktorým nie trzeba pokuty. Tánże ná dieym miešcu miłosćiwý Pan JEzus, przez cwoťo Niazetom y Pharizeuškóm srodze y surowo kazał: y przytoczył strážliwy przykład o winnicach oraczách, ktorzy slugi, Pána winnice, pozabíłali, do ktorých potym posłał syná swego, mowiąc sobie. Beda sie wstydzić y obawiać syná mego, á tak nie zabíja go: ále oni obaczywszy syná mówili: Tenčí uest dziedzie, podźcie zabítemy go, á bedziemy mieć dziedzie twoiego: á uchwyciwszy go z winnice wyrzucili n zabíli. Y spytał Żndow: Nicim przyidzie Pan tey winnice, co uczyni onym Winogradom? A oni odpowiedzieli, źle slugi, źle pogubi, á swoie winnice osádzi innemi robotnikami, ktorzy oddadza mu owoc, gdy tego bedzie czas. Pan JEzus potwierdzaiac mowę ich, rzekl. Takci od was Królestwo Boże bedzie: odiete, á bedzie dane Pogánóm czyniacym owoc woli iego. Oni zrozumíawszy iże to o nich mówił, bárdzo sie rozgniewáli, y chcieli go poimáć, tylko źe sie bali ludu poswolitego, ktorý Pána JEzusa miał za Proroka.

JEzus oświecił ślepego wedle drogi.

Widzac Pan JEzus iż inź przyblízał sie czas Meki iego Przenawiercieńcy, ktorá w Jeruzalemi cierpieć miał: poszedł tam z

Apo-

Aposto-
dan
uplwa
po sm
miał n
zumieli
stało si
sta, ied
wielki
Powie
poczał
mowa
zmiłui
poczel
on tym
Dawid
miłos
przym
wstał
cwośny
sie uż
wac
Danie
JEzu
otrzy
prze
chwał
to, da
gacem
iego,

Apostoły, opowiedaiac im, iż miał bydź wy-
 dān pogānom: y iak miał bydź nāgrāwan
 upłwan, ubiczowan, y ukrzyżowan. Potym
 po śmierci y zabiciu swym iako dnia trzeciego
 miał wstāć zmartwych. Ale oni tego nie ro-
 zuumieli, bo to było zākręto przed niemi. Y
 iako sie, gdy sie przybliżali do Jerychā Miaz-
 sta, ieden ślepy siedzac wedle drogi, ā slyšac
 wielki zgiewt ludu, poczał pytać coby to było.
 Powiedziano mu, iż Jeżus Nazareński idzie:
 poczał tedy wołać glosem do Pānā Jeżusa
 mowiac: Jeżu Chryste Synu Dawidow
 zmiłuy sie nādemna. A ludzie idacy mimo,
 porzeli nań sukāć aby mięzał y nie wołał: ale
 on tym bārdziej wołał, mowiac: Jeżu Synu
 Dawidow, zmiłuy sie nādemna. Łaskawy y
 miłosierdy Pān stanął y kazał go do siebie
 przyprowadzić. A oni wezwali go mowiac:
 wstań, woła cie Pān Jeżus. A on porzu-
 ciwszy odzienie swoje pośedł ku niemu. A gdy
 sie już przybliżał, spytał go miły Jeżus mo-
 wiac: ā co chcesz abyś ci uczynił? ā on rzekł:
 Pānie abym widział. Odpowiedział miły
 Jeżus, mowiac: Przyczwi. A natychmiast
 otrzymał widzenie y wzrok dostateczny. Y
 przęrzamysł nāsładował miłego Jeżusa
 chwalac Boga. A wszytek lud obaczynszy
 to, dał cześć y chwale za to Bogu Wszechmo-
 gacemu. Pātrzy tu nā P. Jeżusa y nā pilność
 iego, ktora miał w uzdrowieniu tego miżerne-

go człowieka: obacz także moc Wiary Świe-
tey, która miał ten ślepy: bo Wiara tego
zdrowym go uczyniła, y stałość iego modli-
twy: że niedbał nic na fukanie ludu przecho-
dzącego który mu zakazywał, aby za Pánem
Jezusem nie wołał. On niedbając na to,
przecie wołał; co było bardzo miło Pánu Je-
zusiowi: gdnż im kto więcej woła y wzdycha
do iego Świetej miłości, tym bardziej to od
nas przyjmie: bo, im dłużej y nierniechlej
bývámy wysłucháni, tym goręcej y pilniej,
nieprzestając, wołać mamy. A tak, o co be-
dziem prosić w żądaniu naszym, otrzymamy:
oraz y to, iako miły Pan Jezus rzecze. Co
chcecie abym wam uczynił, bo bez wątpienia
wszystko to odbierzemy, o cokolwiek z dobra
wiara y bez przestánku Boga miłego prosić
będziemy. Zaczyni się nie wstydamy ani
wyskrzegać wołać, lubo nie usły, iednak
sercem, do miłego Jezusa, obyczajem y przy-
kładem tego ślepego, y oney Niemiędzy po-
gánstien. A Pan Jezus z swey łaski nas
oświeci, y na duszy uzdrowi.

Pan miły Jezus wstąpił do Domu
Zacheusza iawnego grzesznika.

Gdy Pan Jezus przybliżał się do Jeru-
sálmy, Zacheusz z wielkieradzą chęcią wi-
dzieć Pána Jezusa; a że tamtey miał iść
Pan Jezus, bojąc się aby przed tłu-
mem,

mem,
albow
wsy m
rowe,
na JE
Kiaze
Widze
blizy
żarow
chle, b
stać.
go dr
dości
nity, a
Phari
mowa
wstaje
go Go
nie mi
iego d
utrzy
wraca
temu d
on cz
jest na
mowa
wiecz
zginie
zusa,
dał ab

mem, nie mogli oglądać y obaczyć Pána,
 albowiem mátego wzrostu był, przeto zabiega-
 wszy mu droge, wstąpił ná drzewo Sykomo-
 rowe, to iest plonney figi, aby tym lepien Pá-
 ná Jeżusa widzieć mogli. Al ten Zacheus był
 Książę z iawnogrzešnikow bárdzo bogáty.
 Widzac miły Jeżus tego żadza, y wiäre, przy-
 bliżywszy sie ku niemu wzeźzał w gore, a wy-
 żęzawšy go, rzekł iemu: Zacheuszu zstap ry-
 chło, bo dzisiaj w twoim domu musze przemie-
 ſkać. Al on to usłyšawšy, co rychley z one-
 go drzewa zstąpił, a z wielkim weselem y rá-
 došcia, przyiät w dom swoy, y godny znamie-
 nite, albo bankiet dla niego spráwił. Widzac to
 Pharizeusowie y inši wšyscy, poczeli šemrać,
 mowiąc: iż do człowieká iawnego grzešnika
 wstąpił. Ale Zacheus będąc wdzieczen takie-
 go Gošcia; rzekł stojac przed Jeżusem. Pá-
 nie miły, oto połowe máietnošci y dobrá mo-
 iego dawam ubogim; a ieżelim kogo w czyn
 ukrzywdził, osukał, albo zdrádził, czworáto
 wracam. Rzekł iemu Pan Jeżus: Dżis-
 temu domowi státo sie zbáwienie; dla tego, iż
 on czuły y ochotny Zacheus stał sie synem, to
 iest náśládownca Abraháma, ktory rad przywi-
 mował Pielgrzymy w dom swoy: a Syn czło-
 wieczy uzdráwiać przyšedł y szukać co było
 zgineko. Uwáž y obacz šczodrošć Pána Je-
 zusa, ktory wieccy dawa niżeli kto żada. Bo
 dał zbáwienie Zacheusowi, o ktore on nie

Śmiał prosić, ani żadać od Pána JEZUSA. Z tego poznaj, iż sama goraca żadza jest wielkim głosem, y modlitwa do miłego Boga iako Dawid Król y Prorok wielki w Zoltarzu, to jest, w Psalmach swoich mowi. Żadzy naszych wysłuchywaś miły Panie. Dgladaj tu nabożna dušo Króla Niebieskiego, siedzącego w domu grzesznego między grzesznemi; podobieństwo, iż dał miensce komu świeckiemu pierwsze, a sam z Zacheušem niżej siedział, iako uśtawca y nauczyciel pokory. Uważaj też y obacz Ucznie tego, o nabożnych rzeczach z grzesznikami rozmawiających, y na drogę Boską ich prowadzących.

JEZUS uzdrowił ślepo narodziłego.

Jdac Pan JEZUS przez Jeruzalem, obaczył człowieka ślepo narodziłego, y pozawali go pytać Uczniowie, mowiac: Nauczycielu kto zgrzeszył, ten człowiek, czyli rodzice jego, iż się ślepy urodził? Odpowiedział miły JEZUS, y rzekł: Ani ten człowiek zgrzeszył, ani jego rodzice, ale się to stało, aby uczynki Boże, w nim były objawione. Muszę czynić uczynki tego, który namie postać, czynicie dobrze, poki macie dzień, gdyż przyjdzie noc, kiedy nikt nie będzie mógł co czynić: bo dośladem na świecie, jestem światłością tego świata. A gdy to przepowiedział miły JEZUS, rłunawszy na ziemię, uczynił błoto ze

śliny;

śliny; y pomazał iego oczy, á rzekł mu: Idź omiy sie w stawie Syloe, który sie wykłada posłany, to jest Posel. Y będą y umył sie, y przejrzał dostatecznie, y przybędł potym widzacy. Tedy sąsiedzi, y ci, którzy go widzieli, że pierwej był ślepy, zebrałiem, poczeli mówić: wśak to jest on, który siedział zebrać: nie którzy mówili, ten, á drudzy, że nie, ale podobny iemu. Ale on rzekł: Jam jest. A oni rzekli iemu: Ják sie otworzyły twoie oczy? odpowiedział: On człowiek, którego zowią Jeżusem, uczynił z śliny błoto, y pomazał moje oczy, y rzekł mi: idź do stawu Syloe, umiy sie. A będąc y umyłem sie y widzę. A oni mu rzekli: Gdzie jest ten Cudotwórca Jeżus. Odpowiedział niemiem. Ják potym przywiedli go do Pharizeuśkow, á było to w Sobocie, kiedy miły Jeżus uczynił błoto, y otworzył oczy iego. A dla tego poczeli go drugi raz pytać Pharizeuśkowie, iákimby sposobem widział. A on im rzekł: Położył mi Jeżus błoto ná oczy, potym umyłem sie, y widzę. Tedy niektórzy Pharizeuśkowie poczeli mówić: nie jest ten człowiek od Boga, który Soboty nie świeci. A drudzy mówili: Ják może grzeszny człowiek takie cuda czynić? y było rozdzielenie między nimi, á dla tego drudzy rzekli ślepeму: Co ty mówisz o tym, który otworzył twoie oczy? á on rzekł: Proszę, rok jest wielki. Nie wierząc ięszcze Żydowie

temu, aby on był ślepy, a przeryzał, wezwali iego rodziców, y poczęli ich pytać, mówiąc: Tenli jest wáś syn, o którym wy mówicie, że się ślepo narodził, a teraz widzi? odpowiadzieli rodzicy iego, mówiąc: Wiemy, iż ten jest syn náš, y też, że się ślepo urodził, ale iako widzi, nie wiemy, y ktoby iego oczy stworzył, tego nie wiemy y nie znamy, spytaliście go, wszák ma lata, niech sam za się odpowiada. A to mówili dla tego, że się Żydów bali, bo się już byli Żydowie sprzyśięgli, że ktokolwiekby go wyznawał, aby on był Chrystus, ten z Synagogi miał być wyrzucon: a dla tego rodzina iego rzekła, mać lata, pytaliście go samego. Y przozwali znówu one go człowieka, który był ślepy y rzekli mu: Daj chwale Bogu, boć my wiemy, iż ten człowiek jest grzesny; odpowiedział im on, y rzekł: Nie wiem iestli grzesny; iedno to wiem, że byłem ślepy, a teraz już widzę. Dni zaś mu tak rzekli: Coć uczynił, iakoć otworzył oczy? odpowiedział: wszákem powiedział wam już, y dowodnieście słyżeli, coż ieszcze chcecie wiedzieć albo słyheć? czyli y wy chcecie być iego Uczniami? Tedy oni złorzeczac iemu, rzekli: ty bądź iego Uczniem, ale my iesteśmy Ucznie Mojżeszkowi: my wiemy, iż z Mojżeszem Bog mówił, ale tego nie wiemy, gdzie iest. Odpowiedział on człowiek y rzekł im: Dziwna to rzecz iest, że wy mówicie;

nie wiemy, żład iest, á on otworzył moje oczy,
 á wiemy, że Bog grzeszących nie słuchá, tylko
 tego Bog wysłucha, który iest sługa Bożym,
 y który czyni wola iego; y rzekł dále: od
 początku świata nie iest słuchano, aby kto o-
 tworzył tego oczy, który sie ślepo narodził,
 wyiawşy to, żeby ten człowiek od Boga był.
 Odpowiedzieli mu Żydowie, y rzekli: W grze-
 chu wşyństeś sie urodził, á ty nas chcesz uc-
 czyć? y wyrzucili go z Synagogi. Słyszác
 to mişy Jeżus, że go z Synagogi wyrzucili,
 przyszedł do niego y rzekł: Wierzyś ty w
 Syná Bożego? Du odpowiedziałşy, rzekł:
 Al który iest mişy Pánie iżbym wierzył weni?
 Al mişy Jeżus rzekł mu: Widziałeś go ser-
 cem, który mówi z toba, á on odpowiedziałş
 wşy, rzekł: wierze mişy Pánie, á padşy ná
 swe oblicze, oddał iemu cześć y chwale. Do-
 bacz tu wdzięczność tego człowieka; słuchay
 iáko opowiada rzecz Pána Jeżusowe, ná prze-
 ciw Żydom niewiernym, ták, iż powiedziały
 im swego oświecenia obrezan, śmieie rzekł:
 Albo chcecie byđż Uczniami iego, y dał
 sie wyśłac dla tego z Synagogi. Zład wiedz,
 iż wdzięczność Dobrodziejstwa, iest mişemu
 Bogu bárdzo przyienna; á zaś niewdzie-
 czność, wzgárdzona: o tym S. Bernard mo-
 wi: Uczcie sie Chryśćianie za nawnińską
 rzecz Bogu mişemu dziękować. Uważ pilno
 y obacz, co z toba mişy Bog czyni, co ci dał

ý dáie, gdnš nie był, on cie stworzył, gdnš był
zginął, on cie Krwia swoia Przenajświețša
z niewoli czártowskieu odkupił. Pámietanze
tedy, iż iáko żadney godziny bez iego dobro-
dzienstwa nie ieșteš, ták żadna godzina nie-
chay nie bedzie, ktorenyhs mu dzieťom ý chwa-
ty nie oddawał.

**Ježusá milego chcieli Żydowie ufa-
mienować.**

Tu sie inż poczyna Záiemnicá Mełi Zbá-
wiciela nášego. Gdy bowiem náš miły
Pan kazał, á miedzy inšemi słowy mówił:
Kto moje moje bedzie chował, to ieťš, bedzie
ia peťnił, šmierci nie oglada ná wieki. Od-
powiedzieli mu Żydowie: Terazšmy pozná-
li, iż diablá w sobie maš, Abraám umárl ý
Prorocy, á ty mówiš: Ježeli kto słowa moje
chowác bedzie, šmierci nie oglada ná wieki.
Ižališ ty wiekšy ý lepšy náđ Dycá nášego
Abraáma, ktory umárl, ý Prorocy pomárl,
czyniže sie ty czyniš? ná to Ježus odpowie-
dziáł: Abraám Dítec waš, z rádošcia žadał,
aby widział dzieť moy, ý ogladał ý rádownáł
sie. Odpowiedzieli Żydowie, ý rzekli mu:
Piedziesiat lat ieške nie maš, á mówiš, iż
Abraámáš widział: bowiem Pan Ježus dla
wielkych prac ý umartwienia, widział sie ná
twarzy stárály: iákoby mu piedziesiat lat
było: á z tey przyczyny Żydowie mu rzekli:
Pie-

Piedzieśiat lat ieſzcze nie maſz, a powiedaſz, żeś Abrahama widział. A miły Jeżus im rzekł: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam, iż pierwej, niż Abraham był iam ieſt. Uſłyszawszy to Żydowie porwali nań kámiennie, a rozgniewawszy ſie, chcieli go ukámieniować. Ale miły Jeżus nie ta śmiercią chciał odku- pić naſz, y czas też był ieſzcze nie przyſzedł ie- go Meſi: zakrył człowieczeńſtwo ſwoie, y wy- ſzedł z Kościoła, bo Boſtweſm to ſwym uczy- nił iż go żaden nie widział. Rozmyſłay tu żásmucenie miłego Jeżusa, y żánnieſanie U- czyniow iego, iáko ſami zoſtáwſzy w Kościele, nie widząc Pána Jeżusa, ſkloniwſzy głowy ſwoie, wyſli ſromieźliwie z Kościoła.

Drugi raz chcieli kámieniować Pána Jeżusa.

Drugí raz w Śwíeto Poſwiacánia Ko- ſcioła Jerozolimſkiego, gdy Pan Jeżus modlił ſie w Portyku, iákoby w Káplicy Sá- lomonowej, obſtapili go Żydowie, iáko wilczy drapieżni y wſciętkli, a zgrzytárac zębami, mo- wili do Pána Jeżusa: Y poſiż duſze naſze, to ieſt, myſli watpliwe będzieſz trzymał? po- wiedź nam iáwne, ieſliſ ty ieſt Chryſtus? a Pan Jeżus iáko bárańek cichy odpwiedział im pokornie mowiac: Wſák powiadam wam, a wy nie wierzyćcie. Uczynki, które czynie miedzy wámi, w Imie Dycá mego, dawáia ſwía-

Świádecstwo o mnie, á wy postáremu nie wierzycie, bo nie jesteście z moich owiec. Dwa moje słucháia mnie y głosu mego; á ja znám je, á ony mnie násláduia: gdyž ja im dam żywot wieczny, že nie zgina ná wieki. Pozgláday co sie tu dzieie, iáko Pán JEzus pokornie odpowiaáa nieprzypiaćetom swoim głosownym, á oni z káždy miáry frogs y gniwliwie odpowiedáa, y tájemnie iad w swoim sercu gotuia. Al przeto Żydowie zá temi słowy, rzuciwszy sie powtore do kámieni, chcieli Pána Jezusa ukámenowác. Ale miły JEzus odpowiedziáa im bárzez skromnie y łagodnie. Wiele dobrych uczynków pokázoválem, y czynnikem miedzy wámi, zá któryž mnie chcecie ukámenowác? Odpowiedzieli Żydowie, y rzekli mu: O dobry cie uczynek nie chcemy kámenowác, ále iż mówisz przeciw Bogu, že ty będąc człowiekiem, czynisz sie Bogiem. Przypátrż sie niewymowney złości Żydostien: pytaia y chca wiedzieć, ieżeli on iest Chrystus w Zákonie obiecány, že im tego słowy y nemkami dowodzi y pokázuie, oto go chca ukámenowác. JEzus miły odpowiedziáa: ieżeli nie czynie, uczynków Dycá mego, nie wierzcie mi, á ieżeli czynie, czemuž niechcecie mi wierzyć: wierzcież tedy uczynkom, ktore czynie, abyście poználi y wierzyli, iżem ja w moym Dycu, á Dćiec we mnie. Żydzi zá tymi słowy stáráli sie, žeby go poimác mogli. Ale miły

JE-

Jeżus, iako y pierwey wyszedł z ich reku, y
ustąpił za Jordan, na ono miejsce, gdzie
Święty Jan krzcił, y niechciał iść do Jado-
wstey ziemi, bo wiedział, iż go Żydowie su-
kali, żeby go mogli poimąć y zabić. A dla
tego, gdy było blisko święto dnia Żydowskie-
go, które zwano Szenopegia, to iest, Gody
namiotowe, bo tedy Żydzi rozpostarli na-
mioty, czynili sobie bankiety. Tedy rzekli A-
postołowie Jeżusowi: Wynidź Nauczycielu
z tej Galilejskiej ziemi, a podź do ziemi
Żydowskiej. Odpowiedział im miły Jezus:
Czas mój ieszcze nie przyszedł, ale czas wasz
iest, ten świat nie może was nienawidzieć, ale
mnie nienawidzi, przez to, że świadectwo o
nim dawać, iż tego uczynki są złe: a dla te-
go, idźcie wy na to święto, iac ieszcze nie poyde,
bo nie ieszcze czas mój nie wypelnił. Przepo-
wiedziawszy im to Pan Jeżus, został w Ga-
lilei, ale Uczniowie milego Jeżusa szli do Je-
ruzalem: a miły Jeżus potym szedł do nich
na on święty dzień, tédnák nie iáwnie, ale iá-
koby potáimnie. A gdy iuż było święto,
szukali go mówiac: gdzie iest on Jeżus: y
były rozmaite gadki o nim, y uznánie między
Żydami, bo niektórzy mówili; iż
on iest Chrystus w Zakonie zdawna obiecany,
świety y dobry. Ale drudzy mówili: Nie
iestci dobry, bo lud tylko zwodzi. A inśi zaś
mówili: Tego znamy, zżad iest, ale Chrystus
tedy

Kiedy przyjdzie, nikt nie będzie wiedział zkąd przyjdzie. A to wszystko mówili, co Izaiáš napisał. Pokolenie, albo Narodzenie iego kto wystawi, kto wpłiczy, albo wymowi, iednąk nikt o nim niechciał mówić iáwnie, bo- iac się stárkuzny Żydowskiy. Ale miſy Je- zus gdy iuż przyſeďł ſwiety dzień, wſtápi- wſzy do Koſciola, poczał náuczáć, á Żydo- wie ſie temu dziwili / mówiac: iáko ten umie piſmo nie uczac ſie go. Odpowiedział miſy Jezus, y rzekł: Moia náuka, nie ieſt moia, ále tego, ktory mnie poſtał, bedzieli kto wola iego czynić, pozna te náuke, ieżeli od Boga, czyli ia ſam od ſiebie mówie. Kto ſam od ſiebie mówi, właſney chwały ſuka: ále ktory ſuka tego chwały, ktory go poſtał, ieſt pra- wdziwy, y żadney nieprawdy w nim nie maſ. Wpáť Możyſz dał wam Zákon, á żaden z was Zákonu tego nie wypełnia, czemu mnie zábić ſukacie? Odpowiedziała tłucha Ży- dowſka, diabła maſ w ſobie, á kto cie ſuka zá- bić? Jezus im odpowiedział: Jedenem u- czynek uczyniſ, á wszyscy ſie temu dziwuiecie; Możyſz dał wam obrzezanie, á w Sobote człowieká obrzezanie. Poniewáſ to ieſt, iże człowiek w Sobote przyimuiac obrzezanie, nie łamie Zákonu Możyſzowego, ani gwałci ſwietá: czemuż ſie wy ná mnie gniewacie, iżem w Sobote uzdrowiſ człowieká niemocne- go. A rzekſhy to, ſeďł znówu zá Jordan gďzie S. Jan pierwey krzcił, y mieſtał tam.

Jezus miły wskrzesił Łazarza umarłego cztery dni w grobie leżacego.

Na on czas roznie mogli sie dnia iednego śliczny, y bardzo nadobny Pánie imieniem Łazarz w Betánii, Brát rodzony Máryi Mágdaleny y Mártyn, (á tá była, Márya, ktora była námáściá Pána Jezusá Chrystusá máściá droga, y ucieráta nogi iego swoimi włosámi, ktorego żáłować te obie siostry, posłáły do Pána Jezusá zá Jordan) ná tánto miejsce, gdzie był ustąpił, dla gniewu Żydowskiégo, gdy go chcieli imáć y zabić, oznáymuiąc mu, iż kochánek iego Łazarz w niemocy chorób zostáie. Słyszác to Pan Jezus, obwiedziáł: Niemoc tá nie iest ná smierć, á żeby sie chwala Boża przezeń rozgłoszóna. A ták przez dwa dni, o tej rzeczy zámilezał: y rzekł potym po dwuch dniach do swych Uczniów: Podźmy do Żydowskiejéj ziemi. Słyszác to Uczniowie iego, rzekli: Náuczycielu, niedawno cie Żydowie chcieli kámiénować, á ty táń przećie iść chcesz. Odpowiedziáł miły Jezus, y rzekł: Alá! nie dwánaście godzin iest dnia? bedzieli kto chodził w dnie nie zabládzi, bo widzi światłość tego świata: á bedzieli chodzić w nocy, zabládzi, bo światłości nie widzi. To przepowiedziáwşy miły Jezus rzekł im: Łazarz przynáciel náś spi, ále idź, ábym go ze snu obudził.

budził. Tedy rzekli Uczniowie: Pánie ie-
 šlie spi tedny będzie zdrow. A to mily JE-
 zus rzekł, o iego śmierci, a oni mniemali, by
 mowił o spániu twardym snem iego. Przeto
 mily JEzus, gdy tego nerozumieli, iż to mo-
 wił o iego śmierci, rzekł im wyrażnie: Lázary
 przyáciél náš umárl, a radem, iżem tám nie
 byl, dla was, ábyšcie wierzyli, ále podźmy
 do niego, ábyšmy go obudźili. Tedy S. To-
 maš rzekł do drugich Uczniow: Podźmy,
 y my z nim umrzemy, y pošli. A kiedy by-
 ło blisko Betánii, dowiedziáwšy sie tego Márt-
 tá, iż Pan JEzus przybližal sie do Betánii,
 zábíežalá iemu, a padšy przed nogi iego, z
 pláczem rzekłá: O moy mily Pánie, gduyš
 ty tu byl, Brátrhy moy nie byl smárl, ále
 iednáž wiem, že czegožkolwiek žádać šed Bogá,
 da tobie. Mily JEzus, ien odpowíe-
 dźal: nie plácz, wstánieć Brát twoy. Od-
 powiedziáłá mu Mártá: wiem mily Pánie,
 že wstánie zmártwých w šadny dzień. Mily
 JEzus odpowíedźal: iáć to špráwíe, že wstá-
 nie zmártwých y žyw będzie, gduž kto w Žmie
 moje wierzy, choćby tež y umárl, będzie žyw
 y zdrow. A wšelki, ktory w mnie wierzy, nie
 umrze ná wieki: wierzyšli temu? A Mártá
 rzekłá, wierze mily Pánie, žeš ty Chryštus
 Syn Božy, ktornš przyšedł ná ten šwiat.
 A iáć to wpmowilá, odešlá y wezwálá šwey
 Šiostry Máryi, potáiemnie iey mowiac:

Mily

Mistrz przyszedł á woła cie do siebie. A oná skoro usłyszála, nátychmiast powstáa, y ná przeciwto Jánú JEżusowi bieżáa, bo ieższe był Pan JEżus nie przyszedł, ale był ná tym miejscu, ádzie mu Mártá zabieżáa byta: á dla tego Żydowie, ktorzy byli z nią w domu, cieżyli iá, kiedy obaczyli, że sie ták pretko porápiła y wstáa: pokli zá nią, mowiac: idzie do grobu pláć. Mártá gdy przysła tam góże był P. JEżus, unżrzáwşy go, pádła ná we kolána y ná oblicze, przed nogi iego, y rzekła iemu: Pánie, gdybys ty tu był, Bráthny moy był nie umarł. P. JEżus widzac, iż oná pláce, iże Żydowie plákali, ktorzy z nią byli, poruşyl sie Duchem do pláczu, y gorzko plakał, á rozżeróniwsy sie, zasmucil sie sam w sobie, potym westchnawşy, rzekł: Gódzieście go položyli, lubo wiedział, iáko Bóg prawdziwy. A oni rzekli: podź Pánie ogládań; y poczał tym wieceny pláć, łzami sie zálewáć. Widzac to Żydowie mówili, o iáto go hárdzo miłował: drudzy zaś mówili: iżáli nie mógł ten uczynić, żeby nie umarł, który ślepemu oczy otworzył. Rozmyślan tu, iáko P. JEżus, idzie pokornie, pláczac z siostrami Łázarzowemi, á snadź też y Apostołowie plákali, á ták pláczac nád grob przysli, który greb był wykowan w kámieniu, to iest w skále, y był przyłożony kámieniem z wiezrzchu, y kazał go P. JEżus odiać, ále Márta

ta odmawiała, mowiąc: O moy Pánie, już ci smierdzi: boć już cztery dni w grobie ležn. Rzekł ien JEzus; Márto, ažám ci nie rzekł: Jezeli uwierzysz, uprzedz nátychmiast chvale Boža. Gdy kámenia odieto, JEzus podniozł w Niebo swoje oczy, rzekł: Dziekuie tobie Dnyze Niebieski, iżes mnie záwždy wysłuchał, a wiem, že y teraz mnie wysłuchaš, dla tych co tu stoia, aby wiedzieli, iżes ty mnie zisłat. O nabožna dušo, rozpámietywan tu Stworzyciela twego pláczącego, uvaž iego wielkú milosť, y žadza ľudzkiego zbáwienie. Ktore sie ukázuie z pláczu, y z wolána wielkiego. A gdy to mowil JEzus, záwołał glosem y rzekł: Łázáru wynidz z grobu, nátychmiast sie za tym slowem podniósł z grobu, ožywšy; ale zwiázane byly iego rece y nogi. Y rzekł Pan JEzus Apostołom: rozwiážíte go, niechay wyszedšy z grobu chodži. To Dobrodzienstwo widzac iego šiostry: przed Pánem JEzusem poklekawšy, potornie, za ten džiwny uczynek, iego šwieten milosťci, džekowały. Wiele Žndow, ktorzy to widzieli, w Pána JEzusa uwierzýlo, a niektorzy z nich ten cud džiwny šedšy do Miásta miedzy ludzmi rozniesli; tak, iż z Jeruzalem y z mšnych Miost, wiele ludzi przychodžilo ogladáć Łázárza žywego. Ale Doktorowie Pharýzofowie, y náuczeni w Zákonie, slyšac ten Cud ktorý JEzus uczynil, bárdzo sie gásmucili y

o tym

o tym ieſzcze wiſniey myſlili, iakoby go zabić mogli.

Biskupi z Pharizeuſkami radę uczynili,
aby Pána Jeżusa zabić mogli.

A Jedn przybliżał ſie czas năznaczony od
Boga Dycą, do odkupienia ludzkiego:
dla wſkrzeſzenia Łazarzowego, z poduſzczenia
ztego ducha zebrali ſie w radę Biskupi, Kia-
zeta Żydowſcy, Pharizeuſowie, năprzeciw
Pánu Jeżusowi, iakoby go poimáli y zabili;
a tam naradzaiac ſie, mówili: Co czyniemy?
oto ten człowiek wielkie cuda y známiona czy-
ni, puſćciemyli go tak nie zabiwſzy, wſzytek lud
weń uwierzy; a potym przyida Rzymiáne,
y wezna nam Miáſto náſe, iakoby rzekli:
widziéie, iż to Miáſto Koſciółem ieſt, y ſwia-
toſcia Pogánſka, bo Alexándery y Królowie
Perſcy, y Królowie Egipſcy, w wielkietey częci
ten Koſciół mieli. Ale ten człowiek năucza,
iakoby náſza ſłużba w Koſciele bytá marna
y lądaiáka, przeto Rzymiáne uſłyszali o ſkar-
bie Koſcielnym, y obaczali takie cuda iego,
przyida y wezna Miáſto náſe, także Koſciół
y lud náſz. Ale ieden z nich Káifaſz, ktory
był ná ten czas Biskupem, rzekł im: Wy nie
wieéie, muſi ieden człowiek umrzeć za wſzytek
lud, ráczy, niżejliby miał wſzytek lud zginać.
O przekłera rado! o mizerni Wodzowie ludu
poſpolitego, w rece wáſze dał Bog Syná

swego, aby od was umárt, on ci umrze od was, y zbáwi swoy lud, á wy bedziécie potepionemi. A dla tego od tego dnia poczełi myšlic, aby go zábili: á Pan JEzus iuž nie chodzil iáwnie miedzy Żydy, ále šedl do Místá Ešfráim, y mieškal tám z Mátká swoia miłošciwa, z Mártá, z Mágdálena, z Lázárem, y z swymi Uczniámi, čiešac Mátké swá rozmowa Synowšká. A gdy iuž byla blisko Wielkanoc Žndowšká, wiele Žydwu przyšlo do Jeruzalem przed Wielkanoca, aby še ošárowáli Pánu Bogu. A šukájac miłego Jezusa, mowili miedzy soba stoiac w Košćiele. Co še wam widzi, á šnadž nie przyidzie ná ten šwiety džen, bo Biškupi iuž byli przyšázali, g dzieby kto JEzusa widziat, aby dawat znát o nim, žeby go poimát mogli.

Márna Mágdálena JEzusa mášciá pomášciťá.

GDn bylo šostego dnia przed Wielkanoca, przyšedl P. JEzus do Betánii, g dzie byl Lázarž umárt, ktorego wštrzesł P. JEzus, y zgotowáli mu tám wíeczerza, ná ktorey Mártá šluzyla. A Lázarž siedziat z P. JEzusem, y z goduiacemi. Márna Mágdálena šiedzac przy tej wíeczerzy, ná Pána JEzusa pilno pátržatá; á iego šrudžonego widzac/ w iáwny sunt mášci drogíy z žiela Nárduso- w go/ pomášciťá nogi iego/ y wlošámi w árla, á ošá-

a ostatek na głowę jego przenajświętszą wy-
 lała. tak/ iż ow dom wszytek był napełnion od
 oney maści rokoszna wonności: dla tego
 rzekł ieden z jego Uczniow Judaś/ imieniem
 Iskariot/ ktorego miał zdrądzic: Ach iak sie
 to wielka szkoda stała/ iż ta maść tak droga
 jest zepsowana: lepien iżby było te maść za
 trzydziestu pieniedzy przedano/ a ubogim te pie-
 niadzy dano. Ale to rzekł nie dla tego/ iżby
 myślał za to ubóstwo iakmużna opatrować/
 ale iże był złodziey: worki miał, w których to
 nośił/ co Jezusowi stano/ y dawano: a ie-
 dnaś dziusiara częśc zawşę kradł: z tego te-
 dy poduszczenia y drudzy Uczniowie szemrali/
 iednak nie dla kradzieży/ iako Judaś/ ale z
 politowania ktore do ubogich mieli. Ale Pan
 Jezus Marya Magdalenie z tego wymowil/
 mowiac: Zamiechajcie ien, boć to uczyniła
 na pamiatke mego pogrzebu. Y rzekł daley
 Pan Jezus: Ubogie zawşdy z soba macie/
 a kiedy chciecie/ możecie im dobrze uczynić; ale
 mnie nie zawşę z soba mieć będziecie. Judaś
 przecie niedbając na to, bardo sie gniewał/ a
 z t. y. przeczynnym począł myśleć, iakoby go
 przedał, bo iuż wiedział, iże Żydowie uan sie
 byli znowili/ żebn go koniecznie zabili Czego
 potym we Szrode dokazał, gdy do Żydow
 przybieżał, mowiac: Co mi dacie, ia go wam
 wydam/ a na znamię sam go pocałuje. Ży-
 dowie temu radzi byli/ y trzydziestci pien.

Dáć mu pošťánowili, ktore byl stráćil ná onen
drogien mášci/ ktora mogła bydz předána za
trzystá pieniedzy. A gdy sie domiedziat
wielky tłum Żydow, iże P. JEzus w Be-
tánien; przyšlo tamże wiele Żydow, nie tyl-
ko dla Pána JEzusa, ále żeby obaczyli Łáz-
rza, ktorego Chrystus wstrzešil zmartwych.
A przeto przyšedšy do niego, pytali go o
Dyncu Abrahámie, y o mekách piekielných. A
on im z miłostí ná wszytko, o co go pytali,
odpowiedziat. Tedy Kiazetá Kapłán'cy,
Biskupi, y Pharizeušowie, poczełi myšleć, iá-
koby y Łázarza zábili: bo wiele Żydow dla
niego odrywáło sie od ich pospolstwá, ktorzy
wierzyli w Pána JEzusa.

JEzus z wielką chwałą przyniechal do
Jeruzalem w Kwietna Niedziela, sie-
dzac pokornie ná Oslicy y potym
ná Dóle.

A Tedy sie przybližal czas, aby Pan JEzus
uleczył šwiat przez Mekte swa cieška, dla
tego dniem iednym przed Kwietna Niedziela,
gotował sie Pan JEzus nowym y niezwy-
czaynym obyczáiem do Jeruzalem. Ale Má-
tká iego miła tego mu odradžala, mowiac: O
mon najmilszy Synu, doładze sie to bierzesh,
á wsakże wieš przeciw sobie Żydow namowy
y bunty, ktorzy cie o šmierć chca przyprawić:
proše twen šwiety miłostí, nie rácz tam
wie-

wiecen chodzie. Toż także od radzala Ma-
gala: a y Marta, mowiac: O nasy mily Mi-
strzu, nie chodze wiecy do Jeruzalem wsak-
ze wieśdowze, iż Żydowie twen śmierci prą-
gna a ty dobrowolnie chceś wpaść w ręce ich.
Ale Jezus na to odpowiedział, że to jest wo-
la Oycy Niebieskiego, aby tam dziś był nie-
iaki przedtym, ale z wielmożnością y uczciwo-
ścią: a zacząym nie smuć się moia miła Matko,
obronić nie Dziec mój, y stawić się wam dziś
na wieczor. A tak pocieszywszy Matkę, po-
szedł z Ezeladką swoia z Betanii do Jeruza-
lem, a gdy się przysbliżał do Jeruzalem, y
przyszedł do Betśae ku Oliwney gorze, postat
dwu Uczniow, mowiac im: Idźcie do tego
Miasta, ktore jest przed wami, a skoro wni-
dziecie w Miasto, natychmiast znajdźcie Os-
łice y Osle z na, na którym ieszcze nikt nie
siedział, a wzięwszy, przywiedźcie do mnie,
a rzecze wam kto co, mowie, iż Pan nasz te-
go potrzebuie, a natychmiast was puseza. A
to się wszytko stało aby się Pismo wypelniło,
ktore było przez Zacharyasza rzezone. Po-
wiedźcie Corce Synoſkiej, iż ci oto Król twoy
przyszedł tobie na twoy pożytek cichy y po-
korny, siedzac na Osle, y na Osłicy. A po-
szedſzy Uczniowie uczynili tak, iako im rozka-
zał Jezus; y przywiedli Osłice z Oslem, a
włożywszy odzienie rá Osłice, wsadzili go na
nie. A iako się już P. Jezus ku Jeruzalem

przybliżał y zieżdzał z gory Oliwnen, wielkie
 rzeże cudá uslyšáwšy, iže P. JEzus idzie do
 Míastá, á oraz, že tež slyšeli o wstřezšeniu Pá-
 zárzá, ktore sie stálo przezeń; wyszedšy z Mías-
 tá pošli przeciwko niemu, šcielac, swe odzie-
 nie ná drogę. A drudzy obémáli y tamali
 gálasti z Oliwnego dřewá, y miotáli předeň
 ná droge. A rzeže, ktore náprzed před Pá-
 nem JEzusem šly, y tež ktorzy zá nim náste-
 powáli, mowili wołájac, Džánná to iest chwa-
 lá Synowi Dawidowemu, Błogosłáwiony,
 ktory idzie w Imie Pánškie. O Krolu Iz-
 zráelski, chwálá badž tobie ná wysokešci.
 Džiatki tež Žydowskie, rošczki Oliwne před
 nim niosac, špiewáli, žbaw náš ná wysoke-
 šci Krolu Izráelski. Błogosłáwiony, ktory
 w Imie Bože idzie: ná wieki mu chwálá
 niech bedžie. Inni záš špiewáli: Ten iest,
 ktory přyšedł ná žbáwienie ludu, Tenci iest
 žbáwienie náše, y odkupienie Izráelskie, Žemu
 Tronowie, y tež Pánštwá služa. Drudzy
 záš žábiežáwšy iemu droge, kwiatki před
 nim kládli, dájac mu češć iáko Žwyčiežcy, á
 mowiac: Chwálá, češć, y sláwá, badž to-
 bie Krolu, Chryšte Odkupicielu, ktorego dzie-
 činna niewinnošć wystawia, y chwále Božka
 oddawa. Izráelski Krol iestes, y chwalebny
 Dawidow plod, ktory w Imie Bože Krolu
 Błogosłáwiony přychodziš. A gdy sie ku
 Jeruzalem przybližał, obaczýwšy Míasto Je-

ru-

ruzalem, rzewno płakał, mówiac: O Jeruzalem bñs uznało upadek twoy, który ma na cie przysć, y tybñs perwne płakało, ktore sie dzisia w. seliś, bo przyiida dni na cie, iże cie o garna nieprzniaciele twoi walem, a nie zostawia w tobie kāmienia na kāmieniu, boś nie poznało czasu nawiedzenia twego, ktore sie tobie od Boga stało, bez twego zasłużenia. Pátrzan tu duśo nábożna na Stworzyciela twego, który iest Pan nád Pány, Król nád Królmi, iáko idzie pokornie, aby nauczył ludzi świeckich, gárdzić wyniosłoscia y chępliwościa. Dbacz, iż lubo był Królem Niebá y ziemie, przecie niemiał żadnych stroiom przepychnych, ale tylko proste odzienie Apostelskie. W lubo z tak wielka chwata y czcia prowadzili go, postáremu sie z tego nie wynosił, ani chępił, áte siedzac na Oslicy rzewno płakał ten, który grzechu nie miał. Pizeto też ty dzis mu pomoż płáczu, á iedne iże, ábo wiecen za twe grzechy wyleń. A iak wśedł z tąka czcia w Miásto Jeruzalem, porużyło sie wśytke Miásto, dziwuiac sie tak wielkiemu ludowi á nie wiedząc, coby sie to działo, poczeli pytác, mówiac: kto iest ten? tedy lud pospolitny rzekł, chcąc, żeby sie to do stárbnych doniosło. Toć iest Chrystus Jeżus Prorok od Nazáreth z Galileyskien ziemie. Uślyśáwśñ to Pharizeusowie: rzekli sami w sobie. Wi. ż. cie, iże nic nie móżem pomóc, oto wśytke lud za nim idzie. Mo-

Modlitvá.

Mnie JEzu Chryste, ktorýs przyszedł do browolnie ná Meke, rácz teź przyść przez łaskę twą do miżernego serca mego. Ty miły Pánie, ktorýs w ten czas grzesznego mnie náprawił, kiedyś ná Starzu Krzyża šwietego ofiarowan był, nápraw upadek mój, przez te błogosławiona Meke, y rácz dáć mi grzesnemu, ážebym we wszytkich správách moich pokore y cichość zachował, á tobie čiáto y ducha mego pod moc doskonałe poddał, m-a iáko Osłeciem twoim kierun, teraz do wiecznego pokoju podług žádania y potrzeby: á potym do pokoju widzenia twego raczyteś przypro-
wadzić.

O wyrzuceniu kupuiacnych y przedáiacnych z Košciola.

Wszedšy JEzus w Košciol, nálažł tám kupuiace y przedáiace, woły, y owce, y teź zmienáiacnych pieniądze mennicarzów, takéž przedawáiacnych gošebie dla Košcielney ofiary, á to správowało łakomšтво Żydowskie. A przeto P. JEzus uczyniwszy bicz z powrozów, poczał wyganiać kupuiace y przedáiace z Košciola z wielkim zázniewaniem, bo w ten czas widzieli pochodzaca od niego šwiatłość y z tego šwietego Obliczá, iákoby promienie sloneczne, á dla tego zlažšy sie, wszyscy z Ko-
šciola

ścioła uciekli; ani sie mu mogli sprzeciwić. A wygnawszy owce, woły; y powynwracawszy stoły tych, ktorzy pieniadze odmieniali, y co gołębie sprzedawali, rzekł: Wynieście to precz zjad, a nie czynicie z Domu Dycá mego, do mu kupieckiego, boć tak napisano: Dom mój, Dom modlitwy będzie zwan, a wyście go uczynili iáskinią lotrowską. Żydzi mu rzekli: powiedz nam, ktore znamie ukazujesz, że to czynisz. A on im tak rzekł: Dbalcie ten Kościół, a ja we trzech dniach zbuduje go. Żydowie odpowiedzieli: Czterdzieści y sześć lat stáwiano ten Kościół, a ty we trzech dniach, chcesz go podnieść y wystáwić. Ale on to mówił o Kościele Ciála swego, ktore on zmartwych, po trzech dniach, po zamordowaniu Ciála swego wzbudził, czego oni iáko cielesni nie rozumieli. Potym przystąpili do niego ślepi, chromi, támże w Kościele, a on ich wszystkich uzdrowił. Widząc to Biskupi, że takie cuda czynił, oraz, że jednym biczem tak wiele ludzi wagnał, także dzieci wołały: Nazánna Synowi Dawidowemu: Błogosławiony, ktory przychodzi w Imie Boże. Szukáli go zabić, ale nie mogli, ani śmieli przed ludem, a dla tego rozniciawszy sie, rzekli: Słyszeli, co ci mówią, starz ie, y przykáz im, niechay milczą. A P. Jeżus odpowiedział, mówiac: Alasście nie widzieli w piśmie, że z ust dziaśtek małych y nieumieiających mówić, pokazawszy

chwale dla nieprzyjaciół twoich. Y rzekł dále: Záprawde powiadam wam, ieżeli te zia-
tki miałyby milezeć, kámenie beda wołały: á
to sie wypełniło času meki tego, kiedy sie opo-
śki padały, dájac świádecstwo o iego świato-
ści. Támže w Kościele rostkóne Kazanie
przepowiedział, ná ktorým sie był ciężko sprá-
cował, bo do sáмого wieczorá kázal, á přičie
žaden z nich nie był ták wdzięczen y lástkw,
ktorým go ná wíeczera wezwał y záprošil.
Al ták láknac z Apostoly swemi, pošet Zé-
zuš w sami wieczor do swen miley Mátki w
dom Mártý, w ktorým byla, y Mágdaléná
Swietý Mártý Siostrá: nátychmiast z wiel-
ká lástkwostí y miłostí přiznali go, y wie-
czera dla niego zgotowali. Bo áczkolwief
Žydowie ráno z weselem y z wielká czéia go
přiznali: lecz wieczor sromotnie go wypędži-
li, dla tego, že ich wygnal z Kościoła.

Modlitwa.

Wszystkim iáwne, postráchu twego známie
y pámiatke miły Pánie pokazales, kie-
dy biczynkiem z powrozow ukreconym, wshttkie
kupuiace y předáiacé z Kościoła wyrzuciłš,
ukázuiac w błogostáwionnyh oczách plomien
twoiego Bostwa. Proše cie moy Pánie, дай
mi cie strážliwym uznáć ná tym šwiećie, že-
bym sie ciebie šwieta bojáznia bał uštáwicznie.
Wielkie záiste y niepoiete Sady twoie, ktore

gdn

gdy sobie uważam, wszystkie we mnie członki
trętwicia, ponieważ wiem, że nie jest bezpieczny
człowiek żyjący na ziemi, ale na przyszły czas
sa zachowane wszystkie tobie wiadome rzeczy.
A to dla tego, żebyśmy zawsze w miłości słu-
żyli tobie, a oraz w bórażni y w postrachu to-
bie się radowali.

Pan Jezus Figowe drzewo przeklął.

Najświętszy w Poniedziałek, po Świąteczny
Wniebieniu, pojechał Pan Jezus, iako mi-
łościnny a wierny robotnik, do Jeruzalem: a
idąc obaczył na drodze drzewo figowe, a w
ten czas zachciało mu się pokarmu: raczem,
chciało się mu zbawienia ludzkiego; albo, że
łaknął, pokazywał tym istotę ciała swego.
Tęta podle drogi wyrzał figowe drzewo; to
jest Synagoga Żydowska, która była nie na
drodze rozumu duchownego, ale podle drogi
prostego pisma ich. Przyszedłszy tedy ku te-
mu drzewu, nie znalazł na nim nic; tylko sa-
me liście, przeto rzekł na to drzewo: Nigdy,
albo na wieki się z ciebie więcej owoc nie na-
rodzi: a tak za tym słowem uschło. Widząc
to Uczniowie dziwowali się temu bardzo, me-
wając: Ach iak presto uschło! ale P. Jezus
odpowiedział im mówiąc: Niewiecie wiare, bo
nie tylko co czynić będziecie, ale choćbyście
rzekli gorze, poruś się y wrzuc się w morze,
natychmiast się to stanie. A dla tego, o co-
toś

Kolwiek bedziecie prosić, nie wątpiac, wierzyć,
 że sie wam to wszytko stanie. A gdy P. JE-
 zus przyszedł do Jeruzalem: bedł naprzód
 do Kościoła, y przepowiedział tam Kazanie
 bårdzo zbawienne, dając nam náuke, abyśmy
 też toż czynili: á gdy sie tego Biskupi Żydo-
 wscy, y Pharizeusowie dowiedzieli, przysta-
 pili do niego, y pytali go, mówiac: Powiedz
 nam iáka to mocą czynisz, że náuczasz lud, nie
 wziawszy od nas żadnego pozwolenia. Od-
 powiedając im JEzus, rzekł: Spytam ia też
 was o iedno słowo: ieżeli mi ná to odpowie-
 cie, to ia też wam powiem, iáka to mocą czy-
 nie: Chrześť Jáná zład był, z niebá, czyli od
 ludzi? á oni poczełi myśleć między soba, mó-
 wiac rzeczełi kto z nas z niebá: bedzie mówił,
 á czemuście mnie nie wierzyli: á rzeczemyl-
 od ludzi; obawiać sie potrzebá rzeby, áżeby
 nas nie ukámielowáli, bo wszyscy mieli Świe-
 tego Jáná za Proroká, á przeto, tak odpowie-
 dzeli: nie wiemy. P. JEzus rzekł: áni ia
 też wam powiem, ktora to mocą czynie, iá-
 koby rzekł: ia wam też nie powiem co wiem,
 kiedy wy niechcecie mówić co wiecie. A tak
 po tych słowách Pan JEzus powiedział ten
 przykład: co sie wam widzi: był ieden czło-
 wiek, ktory miał dwoch synów, á przystapi-
 wszy do pierwszego, rzekł mu: Synu, idź dzi-
 sia robić do winnicy, á on nie chciał. Potym
 obaczysz, iże źle uczynił, pośeđł do winni-
 ce.

ce. Potym przyšedł do drugiego, y rzekł mu także, a on i mu odpowiedział: Poyde mity Dycze, a nie będi. Powiedźcie mi, który z tych dwoch synow uczynił woła Dycá swego. A oni odpowiedzieli, że pierwszy. Jezus odpowiedział: Zaprawdę wam to powiadam, iż iawnogrzešnicy, y rozpustne niewiaſty, uprzędza was do Królestwa niebieskiego. Ko przyšedł do was Świetny Jan, nauczając was drogi prawdziwej; a wyście temu nie wierzyli. Ale iawnogrzešnicy, y grzeszne niewiaſty temu uwierzyły. Słuchac to Biskupi Żydowski, chcieli go uchronić, ale przed ludem nie śmieli. A gdy mu tam nie mogli nic uczynić; wšedłszy w radę, poſłali do niego ſwoje ſługi, y z Herodowemi, ktorzy byli na dzień Świetny przywiechali; a przeto chcąc podchwycić w ſłowie Jeżuá, poſłali do niego z tym pytaniem. Słuchnali dawać dań Ceſarzom Rzymskim, aby ſie zaſtawiali za pokoy? co ná to powie: ieżeli rzecze, żeby nie miało dawać, to go poimáia ſłudzy Herodowi: a rzecze, że dańcie, to ſie ná niego lud rozgniewa. Wiec tedy oni Poſłowie poczeli P. Jeżusa pytać. Miſtrzu wiemy, iżeś prawdziwy, y drogi Bożey w prawdzie nauczają, niſkoſo ſie nie obawiać bo niepatrząc na pozer ludzki. Dla tego nam powiedz, ieżeli ſłuszna dawać dań, alſo czyńſ Ceſarzom, czyli nie? ale P. Jezus poznawszy ich chytroſci,

odpo-

odpowiedział im nie podług ich pytánie y słow, ále bádzo przytro. Czemu nie kusićcie Hipokryci (to iest obłudni,) pokážcie mi pieniadz, ktorym czynsz pláćcie. A oni mu pozdáli, á on ich peczał pytać, mowiac: Czyi to obraz y napis ná tym pieniadzu? (nie dla tego pytał, áby nie miał wiedzieć ále áby słusnie y przyzwoicie odpowiedział.) A oni mu rzekli Cesarsti. Tedy on rzekł: Dáncieś Cesarzowi, co iest Cesarstiego, á Bogu, co iest Bożego. Ustyháwšy to dziwowáli sie temu wielce, y odšedšy od niego opuścili go.

Niektorzy w Jeruzalem iáwnie mowili, áby Házeta poznáty, že to iest Chryštus.

A Tedy to P. JEzus mowił, niť mu ná to nie odpowiedział, á dla tego poczeł mowić niektorzy Jerozolimianie. Wšák ten iest, ktorego szukáia zabić: oto iuť iáwnie mowi, á nie mu nie mowia; snadź iuť poználi náši Przełożeni, že to iest Chryštus: iednáť tego wiemy, žád iest; á gdy Chryštus przyjdzie, niť nie moťe wiedzieć, žád bedzie: á dla tego Chryštus žáwołał wielkim głosem: Wy mie znácie, y mácie wiedzieć/ žádem iest, wiećie, gdyžem sám od siebie nie przyšedł, ále ten iest, ktory mie posłał. Gdy to przepowiedział P. JEzus, chćieli go Żydowie uchwyńć: lecz žáden nie mogł ná niego reki podnieść, iť

godziná iego ieszcze nie przysła była, á w ten
 czas wiele w niego uwierzyło, y mówili: kie-
 dy Chrystus przyjdzie, ázali będzie wiekše cu-
 dá czynić, niżeli ten czyni? usłyszawszy to
 Pharizeusowie, y Kiazetá Żydowscy, takie
 sępty y szemránía miedzy ludem o nim: po-
 siáli sługi, áby go posmiali: ále P. Jeżus
 lástkawie im odpowiedział, mowiac: Jeszczem
 máły czas z wami, a ponde do tego, który
 me posłał: szukać mnie będziecie, á nie znaj-
 dziecie, á gdzieś ja jest, wy nie możecie przysć.
 Ełysac to Żydowie, rzekli sami do siebie: gdzie
 ten chce isć, żebyśmy go nie znaleźli, ázali
 miedzy pogaństwo chce isć, y nauczać pogań-
 stwo, co to jest za słowo, ktore rzekł: szukać
 mnie będziecie á nie znajdziecie, á gdzieś ja
 jest, wy nie możecie przysć. Y potem zawo-
 łal P. Jeżus wielkim głosem: Zadzali kto,
 ábo prágne nápoju, niechay przyjdzie do
 mnie. Bo kto uwierzy we mnie, rzeki żywey
 wody pocieka z iego żywota: á to słowo P.
 Jeżus rzekł, o Przenayświetszym Duchu, kto-
 rego mieli przyniac ci, co weń uwierzyli, bo
 Duch Świety nie był dány, iż Jeżus ieszcze
 nie był uwielbiony. Od tego dnia, gdy to
 usłyszály rzęśe poczęły mówić: ten jest Pro-
 rok: á drudzy mówili, iż ten Chrystus: nie-
 ktorzy rzekli, ázali od Galilei przyjdzie Chry-
 stus: wśak Pismo mowi, iż z Pokolenia Da-
 widowego z Miastá Bethleem: á taká była

sporá y zwáda on miedzy nimi: á niektorzy z nich chcieli go uchwycić, iednák żaden nań ręki nie śmiał podnieść. A kiedy powrócili stúdy do Biskupow swoich Pánom, spytáli ich: czemuście go nie przywiedli? odpowiedzieli stúdy mowiac: Nigdyśmy nie slyšeli człowieka tak mowiacego, iáko ten mowi. Odpowiedzieli im Pharizeuſowie y Kiazetá, mowiac: Tednyście y wy iuż zwiedzeni! áżáście slyšeli, áby ktory z Kiazat, ábo Meirzow ten uwierzył? wſakże żaden w niego nie wierzy, tylko rzeká, która Zakonu Bożego nie wie. Slyšac to Nikodem, który był przyſzedł do P. JEzusa, który też był ieden z Kiazat Żydowskich, rzekł: Alza wák Zakon ſádzi ktorego człowieka pierwen, niżeli od niego co uſlyſzy. A obáczmyſzy to z odpowiedzi iego, iż on wierzył w Pána JEzusa. odpowiedzieli mu, mowiac: Alzażes też ty Gálileyſki człowiek, pátrzy y przemártuy dobrze piſmo wſytko, iż od Gálilei żaden Prorok niepowſtat. A tak zátnym ſlowem rozgniewámyſy ſie, poſzedł każdy do domu ſwego. A Pan JEzus ſzedł ſie modlić ná gore Oliwná. A kiedy był iuż bliſko wieczor, poſzedł z Miáſtá, bo tego dnia nie mógł mieć żadnen goſpody w onym Mieſcie: á przeto ſzedł do Betánii, do Świety Mágdálenny, do Lázárza y do Mártyn: á tam też była Mátká iego, która ſie wielce ſmuciła, iż go tak długo nie było, á dla tego,

go, g
lá, n
cho m
Pan

W
pocza
przym
W m
u śle
prz d
nie w
ktory
dca
ſowia
czacie
jeſcie
ſtrá
poten
grobo
pecho
ſpram
ſny
nie b
kwie
com r
Pror

go,

go, gdy przybędł z uczciwością go przywita-
ła, mówiąc: Witaj wesele serca mego, pociesz
cho moją naimdzielniejszą.

Pan Jezus we Wtorek po Kwietney
Niedzieli wrócił się do Jeru-
zalem.

W Wielki Wtorek po Kwietney Niedzieli,
przyšedł znou do Kościoła Jezus, y
poczał tam rozmaite nauki przepowiadac, y
przymawiac Żydom, mówiac: Biada wam
Pharyzeusowie, że się czynicie mądrymi sami-
u siebie, bo zamykacie Królestwo Niebieskie
przed ludźmi, a sami tam nie wnijdziecie, bo
nie wierzyte w mnie, ani tym dopuszczacie,
ktorzy wnieść chcą, coż wam do tych, ktorzy
chcą w mnie wierzyć? biada wam Pharyzeu-
sowie, y przykreści obłudnicy, ktorzy oczysz-
czacie, co jest powierzchownego, a we wnatrz-
żeszcie pełni kradziestwa, nieczystoty, łakom-
stwa, y wszelkich grzechow; biada wam Hi-
pokrytomie, to jest obłudni, y wzruszyciele
grobow Prorockich, y ktorzy okrażacie (to jest
pochozycie zdradliwie) groby prawych y
sprawiedliwych Prorokow; a mówicie, by-
śmy byli w te dni, kiedy byli Dyncowie nasi,
nie bylibyśmy im towarzyżami w przelaniu
krwie Prorociej: zaprawdę swych zlych Dn-
cow naśladowacie, boście tych synowie, ktor y
Prorokow pozabiali, a wy jesteście też je
gorszy,

gorši, bo zabiélie Pána Prorockiego, á ták
wypelnicie wola Dycom wáshnych, že czego oni
nie wykonáli, to wy wypelnicie. Dni zabiłi
Proroki, á wy Pána Prorockiego zabiélie.
Dto ja posyłam do was Proroki, ážebý przy-
šle rzeczy opowiadáli: Doktorn y Medrece,
žebý Pismo wykládáli: táž Ešryby, (to
ieš Mistrze, álbo Náuczyciele,) ktorzyby o
rzczech przyrodzonych náuczáli: á z tych ie-
dne pozabíiácie, druhé ušrzyžniélie, niektóre
tež bedžiecie biczowác w Synágogách: á bez-
džiecie przešládowác od Miášta do Miášta z
Žydowskíen zemie od Pogánistwa: áby ná
was przyšlo przekleélie y pomistá křwie niewin-
nych, ktora ieš przelána ná zemie, od Ablá
spráwiedliwego, áž do Zácháryáša Syná
Bárráchiaszowego, ktoregošcie zabiłi miedzy
Košciotem y Oltarzem. D Žeruzalem, Že-
ruzalem, co zabiáš Proroki, y kámienuješ
tych, ktorzy do ciebie sa posłáni. Wielekroć
chćiałem zgromadzié jiny tвое pod škrzydla
moie, á niechćiałoš? dla tego bedžieš spusto-
šone; y przyidžie ná cie nie žadlugo, y ná
twe pokolenie, wšytko žte.

**Cudžoložnice od kámienuwánia wybá-
wienie.**

Slyšac te wielka sromote Pharizeušowie
y Kájetá Žydowský, myšlili iakobyž
w słowie podchwycili, bo mniemali, aby Ešry-
by

stus
šim
ben
chwy
mow
stá za
Mow
ty co
go, á
šie z
go, i
nie fa
šimeg
Ešry
pále
šank
dzy n
rwen
remu
da E
te što
to en
nikt
wiáš
on: y
cie po
N M
powi
diam
tym z
stus

stus nie miał bydź sprawiedliwy, álbo miłos-
 ścią w sadzie. A dla tego przyniósł prze-
 den Niewiastę, ktora była w cudzołóstwie u-
 chwycona, y postawili ją w pośrodku ludu,
 mówiac P. JEZUSOWI: Mistrzu, ta Niewi-
 sta zastana y uchwycona na cudzołóstwie, a
 Monżeś w Zakonie takie kazał kámielować, a
 ty co mówisz na to? a to mówili, kuszac
 go, aby go mogli w słowie podchwycić; aby
 się z niego nasłaniali, o nie miłosierdnym sad ie-
 go, jeżeliby ją kazał kámielować: a jeżeliby
 nie kazał/ podług Zakonu Monżeśowego/ aby
 samego osadzili, y ukámielowali. Ale miły
 JEZUS nácleniwszy się tu ziemi/ począł pisać
 palcem na kámienu. A gdy o to bez prze-
 stanku pytali. P. JEZUS rzekł: ktory mie-
 dzy wami jest bez grzechu/ ten niechaj nayspie-
 rzej cisnie na nie kámieniem, y pisał posta-
 remu na ziemi. Ale coby tam pisał, powia-
 da Sw. Ambroży w iednym liście/ że pisał
 te słowa: Ziemia ziemię pomawia. Widząc
 to oni/ posli ieden za drugim z Kosciół/ aż
 nikt nie został, tylko miły JEZUS y ona Nie-
 wiasta, a podniosłszy się P. JEZUS, rzekł do
 ony Niewiasty: Niewiasto/ gdzie są ci/ co
 cie potępiali: widzisz, że żaden cie niepotępia.
 A Niewiasta rzekła, żaden miły Pánie. Od-
 powiedział JEZUS y rzekł: ani ja ciebie pote-
 piam/ idź w pokoiu/ a więcej nie grześć. Po-
 tym zaś gdy się Żydowie zešli/ rozmáćcie z so-
 ba

ba gadáli, ále wšyntkich záwštydžít P. JEzus. Wíec, že iuž byl wíeczor/ pošedl do Betánii ze swemi Uczniámi: támrže w Drodze idac z nimi/ o zepšowánú Míáštá Jerozolimského/ y o sadnym dnu im powíadał. Mátká iego mřá w ten čas sie bárdzo smecřlá, že ták dlúgo mřego Syná nie wídać byto z Míáštá Jerozolimského: bo sie obawíalá/ áby go Zydowie nie pochwyćili, y czego žt-go iemu nie uczynili. A dla tego wídzac P JEzus smutek swoien Mátky; postál naprzod Janá z Piotrem do nien, áby sie nie smucřlá, powíedáiac ien, žeć iuž idžie Syn twon błogostáwioná Mátko. Záčym kiedy JEzus przyšedl, Mátká go przywítalá, tam z Mágdaléną y z Mártá, prošilá, áby wíecy nie odchodžít do Míáštá Jerozolimského žeby z nimi raczył poznowáć Báránká Wielkonocnego; gdnžesmy slyšeli, že sie ná cie grožá wnymřláiac ná twa šwieta osobę, rozmáite zelžymošći y potwaržy, oraz niežliczone meři. A ták P. JEzus ná prožbe ich pokorna, obiecal z nimi bydž przežutro/ to iest Erzode cály džen. A oni wšyscy z tego wielka rádość mieli, mowíac: Dútro žás go uprošiemy, že do Jeruzalem wíecy nie pondžie. Ale tu z námi Wielkonocnego Báránká poznowáć bedžie. Záčym mu Mágdaléná z Mártá wíeczerya zgotowály, y z wielka ochota słužily. A ták iuž byto po wíeczery; počal im

ro-

roz
má
cierp
džac
Pán

D
nag
gi c
po u
tego
su
swo
D n
dla
míá
dla
zmí
džia
wen
JE
tky
wř
prze
wia
sob
mí
má

rozmaíte rzecz o mece swoien przysztych opo-
wiadac: iáko wielkie zelżywości y meki miał
cierpieć: tak, iż wshyscy za ona wieczerna sie-
dzac płakáli.

**Panny Máry Dziewice błogosławio-
ney zasmucenie.**

Dziewicá Máryna, á Mátká iego, kiedy to
usłyszała/ wszytka potruchlawszy, dla
naglego smutku, obumarta, tak, iż przez dłu-
gi czas słowá przemowić nie mogła: iednak
po mátej chwili, ná stódkie nápowinanie mi-
łego JEżusá, Panná Najświetsza, iákoby ze
snu twárdygo ocknęła, á poklekawszy przed
swoym miłym Synem, tak do niego mówiła:
O moy najmilszy Synu, y me miłe Dziecię,
dla oney prace, utrudzenia, y żalu, ktorem
miała, gdyś z toba do Egiptu uciekała; y
dla wielkiej miłości, ktorą cię miłowała,
zmiłuy się nádemną, y powiedz mi, co się ma
dziać z toba? boć tobie iáko Bogu prawdzi-
wemu, nic nie iest skryto ani tájczymno. Tedy
JEżus dobrolitwy, ná pokorna prozbe Má-
tki swey miłej, tak się był náskonił, iż wzia-
wszy iá z sobą do Cella, ná miejsce osobne;
przez one wszytke noc, z nią żalósnie rozma-
wiał, opowiedaiac ien wszytek porządek y spo-
sob meki swey ciężkiej, iáko okrutnie cierpieć
miał, wykládaiac ien z wielką pilnością Pi-
smá Prorockie, ktore o nim Prorocy Duchem

Świetym nápełnieni, nápisáli, mowiac: Ż
 muſa bydz Piſmá wypełnione/ aby Jeroſo-
 w prawdzie ſie znánowáli. Co moze bydz,
 że ten mowil/ (iáko niektorzy naboż u Dokto-
 rowie Świeci rozmyſláli.) O Mátko moia
 najmilſza, o Dziewico błogostáwiona, inż w
 krotce z toba ſie rozlacze, á iáko Baránek nie-
 winny dla odkupienia rodzái ludzkiego, od
 Żydow ſmierć y okrutne zámordowáníe ná
 Krzyżu ponioſe, á dla tego umyſliłm moie
 wſytkie meki y boleſci tobie najmilſza Mátko
 obiawić: ponieważ wieſz dobrze. że przez J-
 zaiáſá prorokowano. Ż poczwſzy od pie-
 ty nożney, áż do wierzchu głowy moien; nie
 ma bydz w Ciele moim zdrowego mienſcá. A
 dla tego to chce tobie obiawić, aby, gdy oba-
 czyſ, miałáſ ſtátoſć y cierpliwóſć Mátko
 moia miła. A poczne naprzód od Głowy
 moien: widzisz te włoſy moie ſliczne, ktore ſa
 iáko nići złote, od niewiernych y złoſliwych
 Żydow, w Páłacu Káifaſowym y Pilato-
 wym beda wtárgáne y oberwáne. Tyle bo-
 leſci, dla ludzkien urody y roſtoſy, głowie
 moien uczynia, ile włoſom z głowy moien wy-
 rwa. O iákaż tedy bedzie boleſć z wyrrywá-
 nia wſytkich! przeto gdy to obaczyſ moia mi-
 lá Mátko, mien cierpliwóſć. Widzisz teraz
 roſtoſna głowe moie bydz bez rány y boleſci,
 w Piátek obaczyſ ia cierniem zło-á y uforo-
 nowána. Gdy to obaczyſ, proſe cie, mien
 cierp

cierpliwosć. Widziś uszy moje bydź bez wszelkiego obrażenia, w Piątek usłysz a ustawicznie od Żydów wołanie, ukrzyżuj, ukrzyżuj Płacie Potrá tego, boć jest złośnik y zwoďca ludu Bożego. Widziś te oczy moje bydź we sołe, iasne, y niepokalane: czasu meki moiej, obaczyś ie od Żydów zawiązane, zbolate, płaczliwe y krwia żalane. Widziś także, o Dzieńwico błogosławiona te lice y iągody moje bydź rumiane: ale czasu moiej okrutney meki weznia y otrzymáia policzki nieznosne, y plwocinami smrodliwemi beda ošťarádzone. Widziś usta moje bydź pełne wszelkicy słodkości; w Piątek beda octem y żółcią nápełnione. Widziś te plecy y rámiona moje bydź niešťazone; w Piątek poniosa ná sobie Krzyż cieśbki, dla ktorego cieśkości ná ziemié upadac bede, y usta sobie do krwie rozránie. Widziś te ręce moje bydź bez boleści, ale w Piątek obaczyś ie ná Krzyżu okrutnie rościaqione y gwoźdzmi tępymy przybite. Widziś nogi moje, boć práwy mój bydź w caleści; wiec obaczyś, boć włoczniá przekłoty, a nogi gwoźdzmi przebite. Widziś teraz brode moje bydź cała, potym ia obaczyś wynarżana. Widziś teraz wszytko Ciało moje bydź zdrowe, ale w Piątek obaczyś šestcia tysiecy, šestset, šestdziesiat y šestcia ran u słupa bydź gránione. Náđ to wiecy, o Mátko moia namilša, dzisia mnie widziś żywego, ale w Piątek o-

baczyſz mnie umártego/ y ná Krzyżu zawieſko-
nego. Przeto moiá miá Mátko, gdy to
wſytko obaczyſz, proſe cie, wien cierpliwóſć.
Gdy teſy te rzeczy Syn rozpowiedział Má-
tce ſwoiey: Słyſac to płacziwa y ſmetna
Mátka, łzy niezmierne wylewála: á wiſła
boleſćia zdzieta będąc, mowić nie mogła;
tnlko rece wznióſz y ná ſynie ſwego miłego
Syná/ obłápiła go, y zá obumárta upádlá,
táſ, iż iey miły Syn, pátrzac ná iey boleſćia-
wy ſmutek, gorzko plákał, á nie mogac wy-
trzymáć tego, podnióſz yá z ziemi, wyſedł
z wielká żáłoſćia od nien. D kto to moze wy-
mowić, w iákim ſmutku przez one noc wſytkę
Pánná Máryſwietſza z ſwoim miłym Synem
była! o iáko gorzko Mátká plákała meki o-
krutney ſwego miłego Syná! proſac Bogá
Dycá, áby iego meká mogła bydz odmiemo-
na; táſze teſy iey miły Syn Bogá Dycá pro-
ſił, áby iey ſmutku ulżył, á dał iey táta ſile
y umyſł, iżby ſobie w ſmutku nie zteſtkniła,
ále ſkromnie go przynieła.

Pánný Máryni pierwſza proſbá.

WE Szrode iáſ ſkoro ſwitało. Dziemiciá
błogoſłáwiona ſpieſno przyſła do ſwe-
go miłego Syná, á pokornie poſleſtnawſzy,
rece złożywſzy, poczeła go proſić, mowiac: D
moy miły Synu, rácz ſie zmiſowác nádemna
ſmetna Mátká, y nie daj mi ponosić táſ
wiel-

wielkiego żalu. Wysłuchaj mnie w proźbie moiej, nie podawaj się na tak okrutną mekę krzyżową, ale innym obyczajem odkup plemię ludzkie, a nie przez twe okrutne umeczenie i zabicie: bo to iako Bóg prawdziwy uczynić możesz, jeżeli zechcesz: a jeżeli też koniecznie umrzeć chcesz, obierzże sobie lekka i uczciwsza śmierć.

Jeżus dobrośliwy, swej miłej Mátce, łaskawie na to odpowiada, mowiac.

D Moja miła Mátko, wiedz to, że nie mogę według sprawiedliwości, ani chce inaczej odkupić człowieka, iedno iako Prorocy prorokowali o mojej śmierci. A tak też jest wola mego Ojca, ażebym tak odkupił człowieka, żeby się wypełniło o nim wszystko Proroctwie pismo, które od początku świata o nim było pisane; i żeby też niewdzięczni Żydowie, zemna uczynili, iakoby tylko chcieli. Przeto, mienj cierpliwość moja miła Mátko, iż cie w tym wysłuchać nie mogę.

Panny Máryi wtora proźba.

Widniważ tak mój miły Synu, iako Prorocy prorokowali, umrzeć chcesz, prośże cie wysłuchaj mnie w tym, abym ja cierpiała za cie. Jeżus miły Mátce odpowiedział, iż to być nie może, mowiac: Iżby ona Bogu Ojcu nie dosyć uczyniła za człowieka, a to
zjad.

ztad. Bo kto ma doshć uczynić zá človie-
tá, musí bydz Bog prawdzivy y človiek
pravdzivy; Bog, žeby mohl doshć uczynić:
človiek, iżby mohl učierpieć. Ale ty milá
Mátko tolkoš iest človiek pravdzivy. Erze-
to cie nie moge wysłucháć, bo nie možeš zá
zbáwienie ludzkie Bogu Dycu doshć uczynić.

Trzecia prožba y nápomnienie Pán- ny Máryi.

Matka Božá uslyšáwšy to á omdlávšy,
ná zemie upadlá. Potym wstávšy,
pořornie do swego Syná y z goržkim pláčem
rzeklá: O moy mily Synu, wspomniy ná to,
ižci tolko čiebie iedyneho mam: á stráceli čie-
bie, stráce oraz moy žywot. Beznyi ná moje
zrátnone serce, y ná me goržkie tžy, obacz, iá-
ko me serce y moia duša držy před twemi o-
czymá, od wielkiego udreczenia. Dla tego
zmysluy sie nádenma, moy mily Synu, wyslu-
chay te posledniejša prožbe moje, uczyni te
lástke mně smutney Mátkce, ktoram cie poro-
dziá, swemi pieršiami Páničskimi kar-
milá, y z milostí wielka wychováá: nie-
chay ia pierwey umre. niželi ty čierpieć be-
džieš; ábym nie widžiałá moicimi oczymá, tá-
kich twych bolešci y okrutney šmierci: bo sie
we mně ledívo serce nierostoczny. Czego moy
mily Synu iešli uczynić niechceš: uczynž te
milosť ze mna, ábym času twey Měti bylá

w zá-

w zachwyceniu: żebyś takien wielkien gorzko-
ści nie czuła: wszakże ty wstawnym Zakonie
przekazał cię Mátke, spełni teraz coś przy-
kazał, boś ty nie przyśbedł Zakonu ani ac. ale
wypełniać. Niechajże co od ciebie uproszę y
otrzymam, ucieś mnie w tym, a wysłuchaj
mnie dziś w mey proźbie.

Jezus miły ná to odpowiedział bár-
dzo łaskawie swoy miły Mátce,
mowiąc.

Droga miła Mátko, rácz wiedzieć, iż mi
uczonie nie służy, abyś ty pierwey
umrzeć miała, niżeli ja: bo wiedz, że moy mi-
ły Ojciec, nikomu Niebá nie chce otworzyć,
aż sie ja dam wprzód umeczyc y zabić. Al tak
kiedybyś ty pierwey niżeli ja umarła, Duszą
twoią Nanswietła do otchłani piekielney w
ciemności iśćby musiała w moc złego ducha.
Al takby twa Dusza według sprawiedliwości,
w tymby nie była uczczona. Jedną to jest
rzecz słuszną, y sprawiedliwą, że Dusza twoja,
iako żadnego grzechu nie jest winna, tak też za-
dney mece nie ma być podległa, ale prosto
do Królestwa Niebieskiego ma być wzięta.
Al przeto, niechaj ja wprzód umre, y Niebio-
śa otworze, poyma po cie z Jezusa Niebieska
przyjde, y chwałebnie cię nád wój zkrz Chora
Złotistie posądze. To też miła Mátko być
nie może, abyś ty miała być zachwycona,
boćby

bočby to byt džim wielki, iż ty bedac mnie
 Mátká wielkij miłości, nie miášabyš pono-
 sić y cierpieć/ bedac przy men smierci, wiel-
 kiej boleści. A ktoby mnie žalował gdybyš
 ty mnie žalować nie miáša. Żali nie wiéš,
 iż mnie moi uczniowie opuścza y wšyscy po-
 spolićie prześladować mnie beda: tylko ty ja-
 má Mátko najmilša, będziesz zemna boleść
 cierpiáša. Najświeťša Pánná slyšac te slo-
 wá, wielce sie zleká, á westchnawšy serdecznie,
 z wielkim płaczem pokornie rzeká: O moi
 miły Synu, wšytkam zmartwiáša, slyšac te
 słowá: ták dálece, iż serce moje opuścilo mnie:
 Pan Bog Niebiešty rácz cie rzadzić w ten to
 twen cieškiey sprawie. Ja już nie wiedzac
 co mam czynić, iego Boskiey miłości ciebie po-
 lecam: gdyž ci tego zábronić nie moze, nie-
 chże już bedzie Synu najmilšy wola twojá,
 y twego Dycá Niebieškiego, kiedy nie moze
 temu pomoc prožbá twen Mátki: ná ten pláč
 Dziewice Máryi Aposłolowie wšyscy przy-
 biegli: á obaczywšy ja bydz w wielkim inu-
 tku y boleści, pokornie do nien rzekli: Dze-
 wico Błogosławiona powiedz nam ktora iest
 twen boleści przyczyna, y co maš zá sprawę
 ták trudná, że pláčzeš ták rzewno. Dziewica
 Márya żałostliwie ná nich wenyramšy rzeká:
 O moi mili Synáčkowie proście ze mna po-
 spolu mego Syná, á Mistrzá wášego: ábym
 z nim pospolu užíwáša ten Wielkieynocy w
 Jer-

Jeruzalem, Bărănkă Wielkonocnego, abym
widziała co sie ma stać z nim, tym miłym
moim Synem. Tedy wyszy Apostołowie z
płaczem wielkim rzekli: Wysłuchaj dobrotli-
wy Nauczycielu, głosu Mātki twey miłej,
boć nie podobna abyś miał odmówić tak sto-
dkiej modlitwie y pokornej proźbie. Jezus
miły ukazyiac Synowsta miłość Mātce swej
miłej; uronivszy też, rzekł do niy bārdzo łā-
skawie. Bedzieś moia miła Mātko, (nie frā-
suy sie) w Jeruzalem Wielkanoc odprawiała,
āleć bedzie bārdzo gorzka. A potym obroci-
wszy sie, z żalościā rzekł do Māryi Māgdāle-
ny y Mārty. Proszę was miłe Siostry, mien-
cie teraz nād mā Mātka politowanie. A sam
rozrzewnivszy sie, nie mogac pātrzyć dla Sy-
nowskiej miłości nā iey smutek, odszedł nā
chwile od niy, żaliby sie iāko uciśnūtā.

Wesrzode po Kwietney Niedzieli Pha-
rizeusowie, y Kiazetā Zydowscy / ośtātnia
Rādę uczynili, iżby koniecznie
Jezusa zābili.

Kiedy sie tā miłościwa / pospoku y boleści-
wa rozmowā miedzy Synem y Mātka
stała, Biskupi Zydowscy obaczynvsh, iż P.
Jezus nie przyśedł w Wielka Erzode do Je-
ruzalem, iāko inneao dnia, ā to dla tego, aby
im nie przeszkodził Rādny, ā Judašowi zera-
dy, zebrāli sie wyszy w dom najwyższego Pi-
tus

stupá, imieniem Káifasá, y uczynili Ráde,
 iákoby poimáli y zábili naymilšého Jezusa.
 Tedy i ten den miedzy nimi Káifas počal mo-
 wić. Wicie, iżesmy nie dawno Ráde uczy-
 nili, że go mamy zabić: á ten on Rá y po-
 strzegšy, zechce sie schronić, że sie nas obawia,
 y dla tego do Miásta przysć nie śmie. Bo
 rzekł iáwnie ludowi wšytkiemu, przez krotki
 čas bede z wámi. Al przeto niželi sie rezu-
 dziemy, dokonczmy tego, ktorego dnia, y kto-
 rym sposobem poimáć go mamy. Boć po-
 trzebá, áby ieden człowiek umárl, niželiby miał
 wšytek lud zginać! iákoby ták rzekł ten prze-
 wrotny Káifas. Ale nie możemy inšey przy-
 czyny wynátesć iego śmierci, tedy niechay tá
 bedzie, škáza y utrátá pospolitego dobra: áby
 nie przysli Rzymiánie, y nie ošlagneli náše-
 go mienscá y ludu. Tedy niektorzy miedzy
 nimi rzekli: Kiedy przysidzie ná dzień Wiel-
 konocny, tedy poimawšy go zabiemy, bo in-
 nego dnia mieć go nie możemy. Ale drudzy
 przeciwno temu mówili. Nie w dzień świę-
 ty, boćoy był wielki tumult, rozruch, y zá-
 miesanie miedzy ludžmi, á tákby go nam z-
 rak nášych wyrwáć mogli. O przekleci ży-
 dowie! bali sie hemránia ludžkiego, á nie bali
 sie zabić Jezusa niewinnego, á ieszcze do tego
 w święto. O przewrotni nárádmen, y co
 czynicie, czemuście sie tu zebráli, ábyście po-
 twarz

twarz na Świętego Syna Bożego wynaleźli,
a tāt fałszywie go oskarżyli, y bez winy zabili.

P. Jeżusa od Judasza przedanie.

Gdy tāk Ziajerā ściapłānsen y Pharizeu-
sowie o tym mówili, nānichmiast opetāf
zły duch serce Judasowe, który potāiemnie
od młego Jeżusa odszedł, wiedząc iż Ży-
dowie byli pospekū w Rādzie, y że gadali, iā-
łoby go mogli poimāć tryjono przed rzekā:
przyszedł śmieie, bez żadnego wstydū, do Nā-
dy Żydowskiej: mówiac do nich bezpiecznie
bez wielkiego wzdrnānia y boiāzni. Wiem,
o czym myślicie y radzicie. Wnście sie tu
zešli, radzac, y śubārac iākobyscie zabić mo-
gli nieprzyacielā wāzego Jeżusa Nāzārān-
skiego, który wam c yni krzywde, mówiac nā
was sīła złego. A przetom do was przyszedł,
oświadeżāiac, że chce bydz przyacielēm wā-
szym, y chce sie pomścić wāsey krzywdy nād
nim. Dla tego postanowicie miedzy soba co
mi chcecie dāć, a iā go wam wydam w wāse
rece potāiemnie, bez wielkiego rozruchu, bo-
ciā, iāko iego Uczennik, wiem iego wszytkie tā-
iemnice. Jākoś chciał rzecz Judasz przele-
śny. Tāk mi ten Jeżus iest obumierzony y
obrzydzony, iezeli tylko chcecie, wydam go
wam zā cokolwiek pieniedzy: o chāniebny Ży-
dzi, y kto cie tākim kusem uczyni! zāpra-
wde niśt, tylko trze przekleśte lākomstwo, ma-
nie

nie miłość, y tve zlodzienstwo. Y kto cie do tego przywiódł, izes položyl cene tve kupien w woli kupuiacych. Záprawde nie innego tylko twa niewierność. Z coš Judaszu za niedostátek ponosił, izes to uczynil? wšak cie tego twon Mistrz nie uczyl, anić teŝ tego záslužyl, ále cie náuczył tego žly duch, ktorež goš sie Zwolennikem stał? uslyšawšy to Bizkupi, y wšhscy duchowni Žydowscy, bárdžo temu byli rádžy, y náznáczyli mu dáć trzydzišći pieniedzy, co každý wažyl dziešíc pospolitých. A tak od trzechset pieniedzy włásnie dziešáta częšć zniškal iáko on mniemál, izby za to mášć oná stála, ktora byla Mária Magdáléná pomášćitá mišego Žezusa w Swietna Sobote. A to sie státo, áby sie Visšmo Jeremiašá Proroka wypešnilo, ktory mowił. Záwiesili cene moie trzydzišći rzebrníkow, to iest, iáko předan Jozef od swoich bráći. A od tad šukał Judasž sposobnego času y mienšćá, iákožn mohl wydáć Žezusa křniomo před ržešá, áby go im wyrwali z ich reku. Mow! tu ná to mienšce Swietu Jan Złotousty, o tym překletym Judaszu, mowiac: O Judaszu kupce překlety, nád wšpntkie zlošniki nanžlošlivšy, cožes to wyržekl? co mi chceš dáć, á ja go wam wydám. A za tego nie wiesz, iz go žádná cena šácowáć y kupić nie wystárežy, ani može. A coć mogá dáć? bo choćbyć teŝ cáte Jeruzulem, y ze wšhzy

wszystkim światem dąli, ięszcebn Syna Bożego w którym są wszystkie starby, mądrości, y nauki kupić za to nie mogli. Gdyż Stworzyciel Kapion, ani przedan bydz nie moze. D przeklety Judaszu! powiedz mi w czym ci wadzil? albo co z tego kiedy uczynil? iżes sie takien zdrady nad nim dopuścić? w czym cie takim zdradzil, wsak cie zawsze śanował, cięcił, y śasargem swoim uczynil. Czemuż mowisz? co mi chcecie dać ia go wam wydam? gdzieś sie podziata ona niezmierna pokora Syna Bożego, gdzie iego dobrowolne uboństwo? gdzie iest iego do ciebie łaskawa mowa? gdzie one miłosćne łzy wylane nad Jeruzalem, także y przy śmierci Łazarzowen? Bożiez Przywilej, którym cie Apostolem, sluga, y swym przyjacielem uczynil? Zali go za to wydawał, że ci twe cieśkie grzechy odpuścić, y odwieodsy cie od złego stanu, Apostolem cie uczynil, tak dälce, żeś niemożne uzdrawiał? te tedy y inne tym podobne rzeczy, miałyby serce twe przeklety Judaszu zmiekczyć? y przywieść ie do pokuty? D śalony Judaszu, gdyś go chciał przedać, czemuż go nie przedał Mării Magdalenie? Ktoraby nie trzydzięści rzebrników, ale insiac zań była dała? czemuś go nie przedał Mării Mätce iego miłey? Ktoraby zawnę te pieniądze była dała, by ie też chodząc od domu do domu wyzebrać miała. Wiec uweselili sie z

tęgo wślysz, że im Judaś obiecał wydać Jezusa, krzyżom przed rzeź. A przeto wziął wśly klucze, natychmiast skrzynie otworzył, y trzydziści srebrnych dał mu / iako był Jozef przedan Izmaelitom. Ktore pismażę Judaś wziawśly ślubował im powiedzieć wy, i tko to, cokolwiek do tego poimania było potrzebno, a to jest nayspierwsze. Żeć iśt ieden z Uczniow we wślytkim iemu podobny, a przeto omylwśly się, iegobyście nie mieli, y nie poimáli. Dacie wam to za znać, iż ktere goć ia pocałuję, y na tego reke prawey podniosę, ten ci bedzie. Śmieję go więc dobrze, a mądrze sobie postąpię, by wam nie ukieł, iako uczynił, kiedyście go kāmienować chcieli. Boć przez to ia niechce utracić wasz wicmiedzo / jeżeliście go wy z reku upuścić mieli. A dla tego nągotujęcie wczesnie broń y ludzi wiele. Wiczenie pogorowu wlocznie, siły, kopie, kłagance, y rozmaite pochodnie, aby się nam nie mogli skryć nągotujęcie też mocnych powrozow, y lāncuchow, abyście go mocno związáli, y na śmierć potepili. Mówi tu na to mienśce, o złosliwym Judaśu, Św. Augustyn. O Judaśu przelętny, y zładźce takie okrucieństwo? iżś za taka mała cenę przedał Nauczyciela y Miśrżę twego, ktoru cię przewiedł wykupić grzechom zaprzędanego? Wszak cię tego twoy Mistrz nie nauczył? Jezus ci na to nie zarobił, niedostatek też pewnie do te-

go cie nie przywiódł. Zżelis sie przekleſty
zdrayco nied ciaſ zmiſkowac nad Synem zmi-
ſkowac ſie bylo nad Matka iego ſmutna. W
czemużes złoſniku przekleſty, takim ſposobem
nie przedał z Synem Matki. ponieważ ich mi-
łość nie była rozdzielona? Tenże Świetły
Doktor, y dalecy mówi: O wielce zdradliwa
złości! ſtworzenie przedało Stworzy ciela!
Uleżon Mianuż ciela! ſlugą Páná! tomarzyſ
Przmiaciela! O iako tedy nierowna ſie rzecz
ſtala. Syn przy Matce zoſtawał w Betanii,
chcac dać ſwoy miłen Matce niciaſcie pććieſe-
nie, a Judas zdraycá ſakomny, znaydował ſie
u Żydow w Jeruzalem, przdaſiac miłego Je-
zusa ná ſmiere. O miłościwa Matko, byſ
to była miedzy aſá, żeby twoy Syn náymilſzy
zá tála ládaraka y bezudka cene miał bydz
przedan od Judasá, ieſzebyſ była miedzy
przmiacieliſi tyle pieniedzy zdebyła, abyſ ie
była Judasowi dała, żeby ie był náząd wro-
cił tym przekleſtym Żydom y Ziażetom Ká-
plániſkim: y ż by nie zdradz iſ nielutoſciwie
twego náymilſzego Syna, tylko zes tego nie
wiedziála.

Márya láſkawie Judasá gdy przyſedł
prznieła y przywitała.

Gdy ſie to przedanie inż ſáło, przyſedł
Judas do Betanii kárdzo vezus y me-
ruchło. Ktorego Dziewicá gdy obaczyla,

pryhwitáwšy go wprzód, miłośćiwie spytáá, iáko by sie o ien miłom Synie rzecz w Jeruzalem miáá? Judaš ien odpowiedziá, mowiac: Dobrze Gospodze miá. Albowiem wiedzac iż był znáiony Biskupom/ wielce náń byá káštáwa; á przeto iemu rzeká opócz innych. Miły Judašu, polecám tobie miłego Syná. Ná to mienšce S. Bernard mowi: O Dziewico Błogostáwiona, izáli nie wieš, izes lišowi swego Syná polecá, kámeny prawde przedwieczná, miłowi nánpotorniejša Dwieczke. Odpowiedziá Judaš: Nieby sie Páanno miá niczego, użem ia to wšutko spráwił, že o nim wšyšcy dobrze trzymáia.

JEzus miły chcąc Judašá odwieść od iego złego uczynku posádził go ná wíeczery między soba, y swa miá Mátká.

A Jedn sie wieczor onego dnia przybližat/ tedy Jezuš miły chcąc ušmierzyć Judašá w iego złošci, posádził go ná wíeczery między soba, y swa miá Mátká; ná zná, iż on miał smetnie ich rozlaczyc drugien noci. A ták ná oncy wíeczery/ z iedney strony siedziá P. Jezuš, ktory jest rzodem wšelkien prawdy y mądrošci: z drugien strony siedziá Mátká iego, iáko studnicá wielkien miłošci. Mowi tu Świety Jan Złotousty. O przekletý Judašu, poniewažes w pošrzedku, czemu

czemu sie nie zgadzaś z dobrocią tych strą-
nych rzeczy? bez wszelkiego wątpienia: nie
jest inka tego przyczyną/ iedno, iże diabeł iest
w pośrzedku twego serca. Przeto tobie mo-
wie Mátko miłosćiwá, obacz ktoś siedzi po-
dle twego Syná, y podle dusze twoiey, gdy-
bys wiedziáta że zty pośrzedek iest, który
odlaczá żywot, nátychmiastbys wstała, y przy-
cisnelabyś do siebie twego miłego Syná/ y
nigdybys Judášowi nie domierzałá. Gdy
tak zá ona wieczera siedzieli, począł mówić
iáwnie Jezus przed swá miła Mátka, y swo-
iemi Uczniámi o swoiey przysley śmierci;
przedkuzáiac ono powiádanie, áże do sámej
noc. Co nie było krom wielkiego płáczu y
boleści Apostolow y Mátki Najswiętszey
Máryi Pánnuy: także też Jezus miły od wiel-
kiego smutku pobladł, ná on stoł upadł, y
leżał tam przez czas, płácząc zátrácenia prze-
kłerego Judášá. A po málty potym chwili,
podniósł sie Jezus: y niechcąc swey miłej
Mátki zostawić w onym smutku y żáłości, po-
czął mówić do wszytkich, ciesząc ie: Niechcień-
cie sie smecić najmileyši moi z moiey powie-
ści! boć chce bydz memu miłemu Dnu po-
stuszeń, aż do sámej śmierci: ále wiedzie to
zápewne ná wasze pocieszenie, iżec do was trze-
ciego dnia powroce y ciebie moia najmilsza
Mátko pociesze. A zátym przez one wszytke
noc, udał sie na modlitwę áże do dnia, wzy-

wáiac Bogá Dycá, aby iemu táka moc y síle
dal zeby mógł wypełnić iego wszytke wola.
A gdy sie dzień przybliżał, počal sie brát y
spiešné do Jeruzalem.

W Wielki Czwartek ráno, poslal JE-
zus Piotrá, y Janá do Jeruzalem Míastá,
aby mu nágotowali Báránká Wiel-
kanocnego

A Jedn przyszedł Dzień świąty Wielkano-
cny, ktorego dnia mieli zábić ku wieczoru
Báránká, to iest czterdziesteo dnia Wieśiacá
pierwszego (to iest) Márcá: a pięćdziesiątego
dnia, počynało sie święto Wielkanocene, gdzie
było koniecznie potrzeba zábić Báránká Wiel-
kanocnego, według tego, iáko był Bog przy-
kazal Możeszowi w Zákonie, tak mowiac:
Wieśiac ten, to iest Márzec, będzie wam pier-
wsy między Wieśiacami Roku, a czterdzieste-
go dnia będziecie ofiarować Báránká ku wie-
czoru. A poslal miło Jezus Piotrá, y Jan-
na, mowiac: Wśedźy do Jeruzalem Míastá
nágotować nam Wielkanocnego Báránká. A
oni go spytáli, gdzie chceś, abyśmy przygo-
towáli Wielkanoc? iáko by rzec chcieli; myśmy
ubodzy, a tyś też ubogi, iednak ciebie, nie iá-
ko Pána, ale iáko Bogá, náśládujemy, bo-
śmy wszytko dla twej miłości opuścili. Prze-
to powiedz nam, gdzie chceś, abyśmy Wiel-
kanoc przygotowáli? a on im rzekł: Ják tyl-
ko

ko wnidzićcie w Miasto, potka was niekto-
ry człowiek noszący dzban wody, podźwiesz za nim
do domu, w który wnidzie, ten rzeczy Gospo-
darzowi domu onego. Mistrz nasz mówi,
gdzie jest odpocznienie tego, gdzieby pożywać
miał z swemi Uczniami Żaranka Wielkanoc-
nego. A onci wam pokaże i ci wielka u-
przejmiona, także Wielkanoc przygotować. A
popędzi Uczniowie tego, gdy weszli w Miasto
znaleźli iako im powiedział, Jezus i przygo-
towali Wielkanocnego Żaranka. Pan Je-
zus tu nie wymienił Imienia onego Gospo-
darzą, a to uczynił dla przekleśtego Judasza,
aby nie poszedł do Żydów, i nie powiedział
im, iż tam u tego Gospodarzą będzie wiecze-
rza: wzbudziwszy ich do gotowości, aby go
tam poznali a tak mogły być przeszkodzić i
rozrywać one wieczerza tego ostateczna. A
zstad sie tu pokazuje wielkie Chrystusowe ubo-
stwo, że ani iakieścia, ani domu swego nie
miał. O najmilszy Jeżu, iakie te twoie u-
bostwo! Tyś Stworzyciel Nieba i ziemi,
Tyś Pan wszytkiego Stworzenia, Król nad
Królmi, Pan nad Panym, a iednego domu nie
miał, w którymbyś odpoczął z swymi U-
czniami miał? według twego Świadectwa:
liści nraia iamy; Niebiescy albo powietrzni
ptacy gniazda: ale Syn człowieczy nie ma,
gdzieby głowę swą skłonił. Przypatrzyć sie
tu temu pyśni, co z wielkim staraniem y pil-

nošcia domy swoje budowiecie, y drogiemi marmury ie ozdabiacie, y co sie w wáskych gmáchach malowanych kochacie. Dbaczte/ że miły Jezus, Pan wszytkiego stworze nia, miásta, ani domu własnego nie ma, gdzieby sie z swymi Uczniámi mógł sklonić. A dla tego pytáli, gdzie chceš, ábyšmyc przynotowali (według zwyczáiu) Wielkanocnego Bárańka.

Jezus przykazał swoien miłey Mátce, áby w Betánii została nie chodząc za nim do Jeruzalem.

Gdy sie już czas przybliżał, iże Jezus miły ná meke do Jeruzalem iść miał, z żalostí wielką Mátky swey do siebie przyzwał, prosiac iey áby za nim do Jeruzalem nie chodzila: ále w Betánii z Mágdáléną y z Mária została, y táń żążyła pospołu z nimi Wielkanocnego Bárańka; boć już najmilša Mátko czas sie przybliża, ábym poszedł od ciebie ná okrutná meke Krzyżowa. A pokloniwšy sie iey, ostatecznie ia zegnał, y iey dziekował pokornie mowiac:

Jezusa miłego swey miłey Mátce pokorne dziekowanie.

Mátko moia miła, dziekuie tobie teraz, ižeš mnie dziewięć Miesiecy w swym Páni-
enškim żywocie nošila, porodziwšy karmila, służyła, y z pilností wychowála. Zle kro-
pli

pli wziąłem od ciebie pokormu twego Pánienskiego, tyle mię odpląty od Dycá Niebieskiego. Dziękuję też tobie za one zaśmucenie, któreś dla mnie cierpią, gdyś do Egiptu zemuła uciekała, także, żeś o mnie zawiadomiała do czasu swego, niechci za to będzie nadgroda od Dycá mego Niebieskiego. Ach! z jaką boleścią, y z jakim smutkiem Mátka iego te słowa przyjęła? kto to może wymówić? wiec tedy Mátka iego ledwie mogąc od żalu przemierić, wzięła mu, pokleknawszy, dziękowała, mówiąc: Dziękuję tobie mój najmilsi Synu, iżżeś mnie uboga Panno, obrat sobie za Matkę, y że każda moja postluga przyjemna tobie była, tegom ja twej świętej miłości nie zaśmucę.

Smutne y bolesne Syná Bożego z swą miłą Mátką rozstanie.

Jeżus miły, gdy sie z swą miłą Mátką dla naszego zbawienia rozstać miał, niewypowiedziana y niezmierna boleść z tego miał. Gdzie naprzód Oblicze swe święte do pocatowania ien podał. Potym Najświętsza Panna, obłapiwszy swego najmilszego Syná, oblicze iego, głowę, usta, oczy, y przenajświętsze iego ręce całowała, y nad każdym z osobną gorzkie łzy wylewała, tak, iż z silnego smutku omdlała, na ziemi upadła, gdzie ien miły Syn począł ciężko wzdyhać y zaśłonił

łosnym bydz, widzac wielki smutek y udrecze-
nie Mátki swojej miloy: á nie mogac dla
wielkien žalosci na ten smutek pátrzyć/ odsedl
w ten žalosci wielkien, y posedl do Jeruza-
lem Ale Márya Mádálená/ y inšie swiete
Pánie zostály sie, pláczac przy Pánnie Wo-
gostáwioney. Dbácz y rozmysl tu sobie du-
šo nabožna/ iáka tam žalosc y boleśc brlá/
gdy sie z Synem Mátká rozstáwála Jezus
milu idac do Jeruzalem rzewno plákal. gon-
ná swa mila Mátku wspominał, częstotroć sie
táke ogládal, bo Mátku swa mila bardzo mi-
lował. Wiázac teź mienšcá one gdzie miał
bydz poiman, zwiázan, ubit, y ukrzyžowan,
plákal bez přestánku, poši nie přyjšedl do
Wieczerniká.

**Žalosc y udreczenie Nášswietšey Pán-
ny Máryi, o Meke swego mil. go
Syná.**

Potom/ gdy Dziewicá Márya do siebie
přyjšlá/ porozumíawšy, iż ten milu Syn
sedl od nicy do Jeruzalem počelá lúmento-
wać z wielká žalostí przed Dyncem Niebie-
štim. mómiać: O Stworzycielu Niebá y zie-
mie, táke wšelkiego stworzenia, y czenňž-
mi dáł twego nawnilšego Syná, gdy go ták
gnáwtownie teraz odbáczáš odemnie! gđie y
ktora wšechmogacy Krolu može sie ználec
Mátká, žeby ták nelutošciwie Syná pozlá-
wiona

wiona była, iako ja smutna Niewiasta. O mi-
 losieray Dyeze, gdzie jest twoje zmiłowanie,
 czemu sie nie raczysz zmiłować nad tym Syn-
 nem, także nad tego Matką? dokogo sie ja
 uboga Matka ucieć mam, kiedy mnie wszystkie
 moje ucieżenie y wesele dzisiaj opuściło?
 Niebieski Dóce zamilkł. Syn pojechał na
 śmierć, y umrzeć chce, Anieli-ućichli: niemaj
 ktoby sie zmiłował nademną y nad moją ża-
 łością. A przepowiedziałoby to, obroćcia sie
 ku owym świętym Niewiastom, które tam
 przy tym iay smutku żalowały były, mówiac
 do nich te słowa z płaczem: Panna byłam w
 domu mego Dóca, a nie zasnęła w żadnego
 kłopotu, ani strasunku / potym oddana byłam
 służyć Bogu Wszechmogącemu do Kościoła,
 a tamem płaczę, lamentuję, y smutku żadne-
 go nie uznaję. W czasie dał mi Bog Dóce
 Wszechmogący, z niewymowney łaski swojej,
 swego jedynego y miłego Syna. A przez me-
 go mam dziś żalosc, utrapienie, y wielka te-
 sknica: a przeto płaczę ze mną wszyscy w ten
 mój y żalosci, która mam przez me najmilsze
 Dziecie. Otom wszystka postradał a y zeznają-
 ła, niemogąc zcierpieć y znieść śmierci okru-
 tney mego miłego Syna. Wszechmogący D-
 óce zna, iże me serce y moja dusza opuściła
 mnie, bo światłość oczu mego obłąkała me w
 żalosci serca mego. Za tym z wielkim pla-
 czem porzuciła sie Bogu Dócu modlic, potę-
 wać

iac mu swego milego Syná, áby ia w nim
raczył uciechy, y raczył go w iego Wcece po-
silac.

Wieczerza milego Pána JEzusa ostateczna.

Mzhy JEzus widzac, iż sie iuz przyblizal
czas meki iego okrutney, przez ktora
miał odkupic lud swoy z reki nieprzyjaciela
dušnego. Przyszedł ze dwunasta Apostolow
do Jeruzalem, áby tam z niemi/ iáko ze swemi
Miłosnikámi wieczerzal pierwey, niżeliby sie
z niemi rozstał. A to dla tego uczynił, áby
tenabrnosc, y potwarz od niemiernych Żydow
oddalił, ktorzy nań mowili, iáko by ich Zako-
nu nie zachowywał. Draz dla tego/ áby w
swym cielesnym rozstaniu z swemi Apostolá-
mi, nieiaki znak miłosierdzia im pokázal, mie-
dzy ktorymi był Judasz zdrajca. A gdy iuz
była godzina wieczerzy, siadł za stoł z niemi
JEzus mily: y postawiono im ná stoł Wá-
runká Wielkanocnego, á oni wšyscy naprzod
rece omyli, potym Benedic'ie mowili, tamże
też látkufe, álbo saláte postawili. A skoro
Wárunká poŹnywac peczeli, boty ná nogi po-
wzuwáli, biodra swe przepasali, lastkami sie
podpieráli, żadnen košci niełamáli. A ie-
dzac spiešno kwápili, bo tak z przykazania
mieli. Dgladay tu dušo nabožna Zbáwicie-
lá twego, iáko pokornie miedzy swemi Apo-
sto-

stolami siedzi, y wesolo ze wszytkiemi rozmawia, mowiac: Najmilsi Bracia y Synowie moi, z wielkim pragnieniem y żądza, żadałem tej Wsiekłanocy, y tego ostatecznego odpoczynku, abym pożywał z wami tego Baranka, pierwej niżelibym ucierpiał, bo wiem zaprawdę, że nie mam dąsley z wami w tym śmiertelnym ciele używać. A za tymi słowy, i dliuż z wielką boiaźnią, boiaący się, aby tam nie był poimany. Zatem wzięwszy napoy, y dzięki Bogu Oycu uczyniwszy rzekł: Wezmijcie ten napoy, a podzielcie go między sobą, boć wam powiadam, iżcie nie bedę pił z tego rodzaju maciecznego, (to jest tego wina,) aż przyjdzie Królestwo Boże, to jest, aż będzie ukazana chwala mego Zmartwychwstania. Potym zaś z nimi iadł y pił na pokazanie, iż prawdziwie Zmartwychwstał. A ten napoy, który to Jeżus za ta wieczerza rozdał, nierozumie się o iego świętey Krwi, ani ten pokarm o iego świętym ciele. Ale była ta wieczerza, aby Zakon wypełnił, bo było przykazano w starym Zakonie, aby to iągnie iedzone było, obuwszy się, stojąc, dzierżąc kiel w ręku, iako by natychmiast mieli precz biec. Dlaż znać tego, iżcie tegoż czasu mieli z niewoli wyrwać. A przeto też, nasz miły Zbawiciel, który nas miał wywieść z niewoli piekielney, chciał to wszytko wypełnić w sobie, co był przykazał w Zakonie. O przekłety Judaśu, czemu nie odpi-

pił

piš od twego złego zámyslu? widzac táka lá-
stke twego Murzá, ktory oštátecznego swego
pokarmu chácal z toba požynwáć. á sw y mien
Mátki do ten wieczery nie razyl wezwáć?
cheac, ábyš sie iesteze mogl upámmetáć. y ábyš
tego wielkiego grzechu twego poprzestál.

Modlitwá.

Mnie JEzu Chryste, ktoryš godžinu wie-
czorney oštátnia wieczery z uczniami
tvoiemu w Pálacu známie ácie uczynil, y o-
nych Nayswietšym Cíálam y Krwie twoia
nákarmił: uczyn Páne pieršim moie Palacem,
álbo Wieczerníkem koštorwym, y známená-
cie zgotowánym tobie, á rácz rozšerzyc Wá-
re, Mládžicie, y Mílošć w sercu moim. Roz-
množ Páne w čierpliwosći y w pokorze lá-
stá žywotá nášego. Day mi, áby čiebie, kto-
regó Miebíolá y žiemia ogárnać nie može, zá
pomoca twoia ogárnelo škrškone y pokorne
serce moie, žebym zá přemieštwáćaca u mnie
lástka twoia. mogl wypeknić wšitkie rzeczy to-
bie přzyiemne, á wšitkie rzeczy přecíwne nie-
náwidžć y oddalić od šiebie. Al tak trwátiac
áž do koncá, bym mozl dostápic, Přzenay-
šwíetého twého Cíálá y Krwie, godného
přzyiećia.

**Pokorne Jeżusa miłego, swym miłym
Apostołom nog umywanie.**

Jezus miłościwy, ktoremu nie nie jest stry-
tego, wiedząc, iżże przyszła godzina jego, to
jest, dzień Wielkanocy; ktorego miał iść przez
Wiekę z tego świata do Oycy, miłując swoje
wierne, którzy są na świecie, stawszy się dla
nich człowiekiem, miłował je aż do skonania,
umierając za nich. A przeto, chcąc im przy-
kład po sobie świętey pokory zostawić, do-
kończywszy wieczerzy Wielkanocy, wstał od
wieczerzy na znak wstrzymać się w mierno-
ści: także złożywszy z siebie swe odzienie, na
znak swey czystości w niewinności prześciera-
dłem się przepasał, w namiednice wody nalał,
a pokazując miłość, począł umywać nogi
swym Apostołom, w otarłszy całował. O nie-
widziana miłości! o niewymowna Dobroci!
o nowa w niesłychana Pokoro! Chrystus
Syn Boży z czystey w niewarżonej Matki,
urodziwszy się Król Królom, w Pan wszy-
tkich Pánom, wstał od wieczerzy, odzienie z
siebie złożył w złożył, prześcieradłem się o-
pasał, przed swemi sługami swe kolana skła-
ma, a skłoniwszy się przed nimi na ziemi, no-
gi im umywał. A kto słyszał kiedy takie rze-
czy, coż dalecy poczucie pyśny człowiecze?
ktoryś, gwałtem zapalony, żądrością nie-
dżony, łakomstwem zmierzony. Oto Strwo-

rzyciel wšego stworzenia pokleknuwšy ná swe
 kolána, nogi swych slug umywa, y oćieráac
 cáluie, á ty sie wstydaš upokorzyć sie. D iak
 wielka pokora y miłošć iego! gdn sie teŝ ná-
 klonił do zdrancy swego! Niebiosá sie dŝiwu-
 cie, y wšytkie rzeczy ziemskie zádrzviecie, iŝ
 Stworzyciel wšytkiego stworzenia pokleknuł
 przed swym zdrancá ná swe kolána! o serce
 złošliwe! o serce kámienne! ktore sie nie moŝe
 wstrzýmáć od umyslu złego, widząc táka
 pokore Krolá Anielskiego. Gdn przyšedł do
 Piotrá Swietego, y chciał mu umyć nogi,
 zláŝy sie Piotr, iŝe Bog chce umyć nogi czło-
 wiekowi prostemu, rzekł do miłego JEzu'a,
 Pánie, ty mnie umywaš nogi: iakoby rzekł,
 Tyš Bog y Pan wšytkich Panow, Tyš Krol
 nád Krolmi, Tyš Swiátl-šć wiekuišta, y
 Zwiérčiádlo bez zmázy, Ty ták wielki y nieo-
 grániczony stlámaš sie przedemná, przed kto-
 rym pádára Anielskie kolána, umywaíac nogi
 mnie grzešnému człowiekowi, ubogiemu y pro-
 stemu? Odpowiedział miły JEzus potázuiac
 godnošć tej rzeczy, y mowił: Piotrze, coć iá
 czynie, ty teraz nie wieš, wšakŝe be- ŝieš wie-
 dzał potym. Ale Piotr nie mohl zcierpieć
 tákien pokory iego, rzekł: Nie bedzieš mi nog
 umywać ná wieki. Odpowiedział JEzus ie-
 mu, groŝac mu: Ješli iá ciebie Pietrŝe nie
 obmyje, nie bedzieš miał czešći w mym Kro-
 lestwie. Ułáŝy sis Swiety Piotr, y boíac

sie strącić Towarzystwa Jezusowego, także
 Chwały Królestwa Niebieskiego; rzekł: Panie,
 nie tylko nogi, ale ręce y głowę do umycia to-
 bie podanie. Rzekł mu Jezus. Kto czystym
 jest, nie trzeba mu, tylko żeby nogi umył, y
 wyszcie czyszczeni, ale nie wszyscy. Potym po-
 kornie przed Judasem pokleknawszy umył mu
 nogi. A przecie Judasz nie powściągnął się
 od swej złości, ale tym więcej myślił, iakoby
 go co przedzy w ręce Żydom wydał. O kotrze
 przekleśny! o zdranco niewierny! nędza iwa o-
 krutniejszy! który z przyrodzenia swego przez
 pęczę, gdy się mu, kto upokarza, y gdy na
 ziemię przed nim upada: a tyś nadeń sroższy
 zdranco przekleśny! widzisz że Mistrz a Nauc-
 zyciel twój, Król Nieba y ziemi przed toba
 na swoje kolana kładł, a ty nie chcesz nędz
 się zmiłować. O zaślepiony Judaszu, odstaw
 od twego złego umysłu, obacz wielką pokorę
 Mistrza y Boga twego! że ten, któremu się
 klania wszytko stworzenie, pokleknawszy na ko-
 lana, umywa tobie swymi świątymi Rękoma
 nogi! które to Niece Niebios stworzyły, tre-
 domatych oczyszczają, ślepe oświecały, chleb
 na puszczy rozmazały, umywały tobie twe
 pluśnię y niegodne nogi! Usta one, któremi
 umarłe wskrzeszał, y które są pełne wschodzących
 słowczy, całowały twoje przekłete nogi. O
 żalę sama Matko y pełna boleści! gdybyś
 widziała Syna twego kłęczac y umywałac

nogi tego, ktory go ma wydać w ręce Żydow-
skie! wiem milá Pánno, iżeby sie tve bol sne-
serce rozstapilo! dla nie znosney cięskości: ale
tvoyn milý Syn niechćiał, abyś to widziála,
bo snádzbyś byla dla smutku wielkiego u-
mártá.

Jeżus náuczał Apostoły.

MŹy Jeżus, umywszy wszytkim nogi,
wziął potym ná sie swe odzienie, y po-
czął mowić do Apostołow te słowa: Wście,
com ia wam uczynił? wy zowiecie mnie Mei-
strzem y Pánem swoim, a dobrze mowiecie,
boć iestem. A dla tego, żem ia umyl nogi wá-
sze, Meistrzem y Pánem wászym bedac, y wy
mácie umywać ieden drugiemu, boć w tym
dałem wam przykład, aby iáko ia czynię wam:
wylýšcie tákże drugim czynili. Záprawde
powiádam wam, cierpiećci ia bede, y wy cier-
pieć musićcie, boć nie iest fluga więkšy nád
Pána swóiego, ani Uczien nie iest więkšy nád
tego, ktory go posłał. Wścieci to, com uczy-
nił y náuczał: błogostáwieni bedzićcie ieżeli
to czynicie, ábo czynić bet ziccie, boć ia wiem,
ktorychem wybrał, aby byli, náśladowcy moi.
Alle Judaša niemybrał ná to, tyłko żeby sie
Pismo wypelnilo, ktore o Judašu w Psalmie
iest przepowiedziáne, wowiąc: Bistupstwo
iego weźmie inny. Táže dáley mowi, kto-
ry pożywał chlebá mego, podnieś przeciwko
mnie

mnie zdráde swoje. A to wam powiádam
pierwey, niżej sie to stánie: że kiedy sie to stá-
nie, ábyście wierzyli iż ci to o nim nápisáno
w Kiegách Prorockich, á iednáť to Judasá
nie porużyło, ále wiecey y bárdziej go zá-
twárdziło.

Ciátá Bożego poświęcenie y postá- nowienie.

Dkończynsny miły JEżus Wielkanoey
stárego Zakonu, poczał nowy Zakon, bo
potrzebá było pierwey Wielkánoc stárego Za-
konu uczcić, toż dopiero potym świątość pra-
wdzwey Wielkanoey ustáwić: á dla tego,
gdy wieczera kończyli, wziawsny miły JEżus
chleb prasny (to iest chleb srodsko pszeniczny)
Bogu Dycu dzięki uczynisny przeżegnał go
y poświęcił. ták do nich mowiac: To iest Ciá-
to moje. A rozjemniac dawał swym Ucznióm,
y mowil: Bierżcie y pożywajcie, boć to iest
Ciátó moje, ktore pod osoba chleba widżicie/
á to będzie wydáne ná śmierć zá was: iáko-
by chciál rzec: Wybhyście mieli byđ dáni ná
wieczne potępienie, ále Ciátó moje zá was be-
dżie ná śmierć, y ná okrutná mekę wydáne,
prżeto to czynicie ná moje pámiatke, to iest
moiey meki. Tákże y Kielich z Winem wziá-
wsny, á moca swoia poświęcawsny, y też uczy-
nisny dziekowanie Bogu Dycu, dał im, mo-
wiac: Pijcie z tego wsysey, boć To iest
Krew

Krew moia, ktora za was y za wielu innych
 bedzie przelana, na odpuszczenie grzechow. Za
 tym rzekł: Już odtad, (to jest od ten go-
 dziny,) nie bede pil z wami z tego rodzaju má-
 čicznego, to jest wina, ktore sie z winney má-
 čicc rodzi,) áže do onego dnia, (to jest Zmar-
 twychwstania mego:) kiedy to bede pil no-
 wým obyčájem. A to sie wypełnilo po iego
 Zmártwychwstaniu, kiedy ze swymi Uczniami
 iadł y pil, w ten čas iego Cíálo nie bylo
 čierpietliwe, ále chwalebne y wielebne: á dla
 tego nie potřebowáto pokármu: bo áczkol-
 wiek miły Jezus byl ubłogostáwioným od pier-
 wszy godziny iego nanswíetšego poczečia, ile
 względem dušy: iednáč podług Cíála, byl
 podrožnym przed swým Zmártwychwstáním.
 Ale po swým chwalebnyým Zmártwychwstá-
 niu byl Ubłogostáwioným y Uwielbioným ná
 Dušy y ná Ciele. Tak tedy poznwáli onego
 Chlebá, y pili z onego Kielichá wšyšcy, gdyž
 ani Judášowi dobrotliwy Chryštus niechčiał
 odmowić šwiatošči Cíála y Krwie swen bło-
 gostáwioney, áby drudzy Apóstolowie nie u-
 ználi, iže on go miał zdrádzić. O zákámiášy
 Judášu! y czemu poznwánie táč drogiego
 Cíála y Krwie twoien twárdošči nie zlamie?
 oraz y do pláczu nie zmieczy? žebyš žalował
 za ten čieški grzech twoy, y poniechal go. Zá-
 prawde inša nie jest přyczyna, tylko, iž žly
 Duch jest w pošrzedku twego serca, dla tego
 bedzie teč tobie ná wielki biádá.

Pan

Pan Jezus zdrance swego odwodzi.

Zatym widzac miły Jezus Judasá tym
bardziej zatwardziałego, ktorego, ani ie-
go potora, ktora uczynił przed nim, gdy mu
nogi umywał, ani pożywanie Ciała iego naj-
świętszego, nie mogło zmieścić, y odwieść od
iego złego umysłu, zaśmuciwszy się w Du-
chu, poczał gorzko płakać nad grzechem y
potępieniem iego: á chcąc go ieszcze odwieść
od iego złego umysłu; áżeby się przedzeń mógł
uwamiętać, rzekł do wszystkich płacząc słowy
srogimi y strąśliwemi, ściszac bardzo smu-
tek w edzynieniu. Zaprawde, zaprawde po-
wadam wam, iż ieden z was ma mnie wydać.
Y przylóżył wiecey, Syn człowieczy idzie iá-
ko o nim nápiśano przez Proroki, ále biáda
temu będzie, przez ktorego on będzie wydan;
dobrzeby mu było, by się był nigdy nie náro-
dził. Słyszac takie słowa Uczniowie, wstyscy
się zlekli, y posrąchali; pátrzac ieden ná dru-
giego, y nie wiedzac o kimby to mówił, bo rzekł
káždy w swoym sercu. Ten Nauczyciel náš
wie wszystkie przysze rzeczy, á snadź to do mnie
mowi; bo lubo teraz nie mam go woli zdra-
dzić, iednak potym z iego depuszczenia bndź
to może. A tak wiecey, wierzoli Mistrzowi
swemu, niżeli sami sobie, á dla tego z bóiaźni,
porzeli ieden po drugim pogla dáć y mówić,
zamawiaiac się. Ażálim ja miły Pánie? y
N 4 był

był ieden ná drugiego zten woli. A obacz-
 wšy ich smutek mišy Jezus, řekl do nich:
 Ktory šciagnie reku zemna do mišy, ten mnie
 zdrádzi. A skoro to řekl, umknal každy re-
 ku swey od mišy, tylko Judasowá zůstala. Bo
 tak ten Judas překlety, byl niewstydlivy, iž
 šiaгал pospólu z Jezusem reka swa do mišy,
 ale Apostołowie inši poturbowawšy sie y po-
 miešawšy, tego nie uwážali. A obawiajac
 sie Judas, aby sie przez to nie wydał, že mił-
 czal, kiedy drudzy pytali, mowiac, azalim ta,
 řekl tež iakoby nie swymi usty, azalim ia mi-
 ly Mistrzu, odpowiedział mišy Jezus: Tyš
 powiedział: to jest tns sie sam wydał. Bo
 Pan Chrystus niechcial wyiáwić grzechu Ju-
 dasowego, dáiac nam przykład, že niht nie
 ma wyiawiać grzechu tájennego: albowiem,
 gdyby byl Piotr y inni Apostołowie te zdrá-
 de Judasowa wiedzieli, snadžby go byli zera-
 mi tárgáli. O zapámietáš Judasú! czemu
 swego Mistrzá táski nie uwážáš, ktory tway
 zlošci niechce wyiáwić? o zákamitáš Judasú!
 czemu sie niewstydaš Mistrzá twego, ktory
 wie cieškosć grzechu twego? o Šanu zatra-
 cenia! ktory sie grožby mał piektielych nie
 boiš, iž či sie može dobrze rzec: lepienyby by-
 lo, byš sie byl nigdy nienárodził. W ten čas
 Jan siedział wedle Jezusa mišego, iako po-
 dle mišosníka swego, a z ten přyczyny gdy
 tego inši Apostoli nie rozuměli, ná Swietego
 Jana

Janá skinełi, żeby spytał iego miłości/ który to jest co go miał zdrądzic? Ktoremu poćichu rzekł Pan JEżus miły: iż ten jest komu ja podam Chleb rozmoczony. A rozmoczywszy Chleb podał go swa rłasia reka Judasowi. Jan to widząc, na pierśiach JEżusowych ząsiał, bo w ten czas wysoko był zachwycon; Judas, tym bąrdziej, że tym kawałkiem chleba/ zątwąrdził; bo cząrt go wiecen y zupełnien mż przedtym opetał, y lepiey go iako swego ośiadł, y opánował. Y rzekł do niego miły JEżus: Co masz czynić, to czyni wychło! Ale tego żaden nie zrozumiał z siedzących przy stole, na coby to iemu mówił: bo niektorzy umiémali, iż Judas miał wórtki, w których chował to, co dawáno miłemu JEżusowi, na potrzeby iego, y z Uczniami, dla wspomóżenia iego ubóstwa. A przeto, umiémali, że iemu JEżus rzekł. nákup co nam potrzebá ku świetemu Dniu: á drudzy zaś rozumieli, by mu co kazał dáć ubóstwu. A tak żątym wyszedł Judas do Żydów, którzy sie już gotowáli, żeby Páná JEżusá potmáli.

JEżusá miłcao skodkie Kazanie. y Apóstolskie miłe y káśkawe náuczanie.

Ntedy Judas odśedł precz/ rzekł miły JEżus: Już jest oświecon Syn człowieczy! iakoby chciał rzec: Już wyszedł syn ciemności, á zostáli sami czysći, ze swym Czysćcićielem.

V počat im rostkofne Kazanie przepowiadac,
 pełne łodkości y miłości, mowiac: Syna-
 łowie moi mili, ieſzcze przez máty czas beda z
 wámi, to ieſt tylko do godźiny ſmierci moier,
 w cierpietliwym ciele, ale po ſmartwychwsta-
 niu, beda z wámi w uwielbionym Ciele/ przez
 czterdzieſci dni. Szukacie mnie, to ieſt
 chcac mnie náſladowac: ale doſad ia ide/ wy
 teraz nie możecie przyiſc, to ieſt, ninie, ale wo-
 łaćcie Duchá Świetego: y rzekł im dále.
 Wyſkazante moje dáie wan., a yſcie ſie mi-
 łowali, iákom ia was miłował. Boć/ po
 tym znać beda ludzie, żeſcie moi Ucznio-
 wie, ieżeli ſie będziecie ſpotem miłowac. Sły-
 ſzac to Uczniowie, że ſie z niemi rozſtác chce/
 zwádźili ſie między ſoba, ktoby z nich miał
 bydz wiekſzy po tego ſmierci? ale miły Je-
 ſus pokázuiać im drogę ſwietey pokory, rzekł
 do nich Królowie pánuia nád tymi, ktorych
 pod ſoba máia/ ukázuiać moc nád niemi ſwe-
 go Pániſtwa y Przetożenia: ale wy nie ták,
 to ieſt/ macie czynić. Albowiem kto między
 wámi w ſwiatobliwoſci y w cnoſcie wſzyſzy,
 niechay• będzie iákby najmnieyſzy y nawnó-
 dleſzy: a ktoby wiekſzy byt, czyli ten co ſie-
 dzi, czyli ten co ſłuży? według ſadu ludzkiego
 ten ieſt wiekſzy co ſiedzi. Jam ieſt wiekſzy
 między wámi, a iednak czynię ſie bydz tákim,
 iákoby ten, ktory ſłuży. A wy obyeżantem
 ſwieckim przez Przetożeniſtwo chcecie do do-
 ſtoy-

skrytności Królestwa przysię, a to nie może
bydź: bo wy jesteście, którzy naśladowacie
mnie, y jesteście w pokusach y przeciwnościach
moich, ja gotuję wam Królestwo wieczne, iako
mnie zgotował Ojciec mój: abyście jedli y
pili, y byli napełnieni pożądanego wesela na
mym stole w Królestwie Niebieskim, abyście
siedzieli na dwunastu Stolicach, sadząc dwana-
ście Pokolenia Izraelskiego, bo gdyście wy
wierzyli, oni wierzyć niechcieli. W rzekł do
Świętego Piotra, Symonie, oto Sattan jest
przy tobie, y drugim się sprzeciwia, chciał, cie
prześcić iako pszenicę do świętych Wiatr, ku-
szac cie y dręcząc: ale ja proszę za tobie, aby
nie ustawała Wiara twoja; ty tedy nawróć:
wsy się, utwierdź Bracia twoje, przysła-
dem twej pokory, aby nie rozpaczali w miło-
ści Bożej: y rzekł dalej miły Chrystus do
swoich Uczniów: Niechaj się nie smuci serce
wasze, wierzyćcie w Boga, y w Mnie wierzyćcie.
W domu Dycy moiego są rozmaite przybytki,
gdyby było inaczej, powiedziałbym ci wam,
boć ja idę wam gotować miesiąc: a odepdę
od was, ugotuję wam miesiąc, a zaś potem
przysię y przyjmę was do siebie samego, aby
gdzie ja, y wy tambyście byli; a dośad ja idę,
wy wiecie, y drogę wiecie. Rzekł mu To-
masz, Panie, nie wiemy dośad idziesz, a iakoś
możemy drogę wiedzieć? Rzekł mu Jezus. Ja
jestem, Drogą, Prawdą, y Żywot. A żaden
nie

nie może przyść do Bogá Dycá, iedno przez
 mie: byście poználi mnie, záprawde poználi-
 byście y Dycá mego, á od tego času pozna-
 cie mnie y iego, y iużeście go widzieli. Tedy
 rzekl Swietý Filip. Pánie, pokaz nam Dy-
 cá, á dosyć nam bedzie? Rzekl mu Jezus,
 przez tak dlugi czas bytem z wami, á pzećie-
 šcie mnie nie poználi: Filipie, křoć mnie wi-
 dzi, widzi y Dycá meiego: iákoř ty mowiř,
 pokaz nam Dycá? áza nie wierzyř ižem ia w
 Dycu, á Děiec we mnie: Słowa, ktorem ia
 mowił wam. samem ich od ůbie nie mowił,
 ále Děiec we mnie bedacy: Tenči czyni uczyn-
 ki. Nie wierzyliście ižem ia w Dycu á Děiec
 we mnie/ wiec dla uczynkow, ktore ia czynie,
 wierźcie. Záprawde, záprawde powiadam
 wam, kto wierzy w mie/ uczynki, ktore ia czy-
 nie, y on bedzie czynil; y wiekře cudá, niř te
 bedzie czynil: bo ia ide do Dycá, á o cokol-
 wiek bedźciecie prořić Dycá w Imię moje, da
 wam, aby Děiec byl pochwałon w Synu
 swoim.

JEzus miřy przed swá šmierćiá, obieco-
 wał swoim Apořtolom Dar pećieřny ze-
 řlác, Dar Duchá Przenay-
 řwiewřego.

Potym miřy Jezus gdy swym Uczniom
 powiedziat, iže od nich przez okrutná meř-
 ře do swego Dycá iřć miał, chćiał im niekřo-
 ry

W Dar pocieszenia dać, aby w testnicy nie rozpaczali: przeto im rzekł. Jezeli mnie miłujecie, Przykazanie moje zachowujecie, a ja bede przesie Drocą mego; że innego da wam Poczieszciciela, Duchą prawdy; aby na wieki z wami zostawał: ktorego, Świat nie może przyjąć, i że go widzieć nie może. ani go zna, ale wy go poznacie, bo u was zostanie, y w was będzie przemieszkował. Nie zostawie was sierotami, bo przyjdzie zaś do was, a redzcie wesole serce wasze. Jeszczem mały czas z wami, lecz już mnie ten świat niewidzi, ale wy mnie widziecie, iżem ja żyw, y wy żywi będziecie. W on czas poznacie, iżem ja w moym Dycu, a wy we mnie, a ja w was: kto ma Przykazanie moje, a zachowuje je, ten ci jest który mnie miłuje, ale kto mnie miłuje, będzie miłowan od Drocą mego, y ja go bede miłował, y obowiąże sam siebie temu: bo będzie miłował, kto miłował, słowa moje będzie chował, y Ociec mój będzie go miłował, y przyniemy do niego, y uczynimy mieszkanie u niego. Kto mnie nie miłuje, słowa moich nie chowa. A te słowa ktoreście slyszeli, nie są moje, ale tego który mnie posłał, Drocą mego. Tom wam mówił z wami mieszkać, ale Pocieszciciel Duch Świony: ktorego pošle Ociec w Imię moje, Ten was nauczy wszystkiego, cośkolwiek em wam przepowiedział. Pokoy zostawiam wam, pokoy mój daję wam, niechaj się nie smieci

smeči serce vaše, ani sie niechaj nie leža; sly-
šeliste izem ja mowil wam. Zde od was, a
zaśie przyjde do was: gdnęyscie mnie miło-
wáli, weselilibyscie sie, iże ja ide do Dncá;
bo Dćiec wiekszy jest nád mnie: co teraz po-
wiádam wam, pierwey niżeli sie to stáło: iz
kiedy sie do stánie, ábnęcie wierzyli. Już nie
wiele bede mowil z wámi, bo przyszło Czas
tego Świátá. á we mnie nic nie ma. Ale że-
by poznal Świat, iże ja miluie Dncá mego, y
iáko mi dal Przykazánie, ták czynie. Wstáń-
cie podźmy z tad precz, y posli z nim ná go-
re Oliwná.

Modlitwa.

Słuchaj Jezuś, y przykładźie prawdziwey
pokory, któryś unymał nogi Uczniom
twoim: proszę cie, miły Pánie, oczyść wszy-
stkie prágнення moje, ábym ták bedac z lastki
twey oczyszczony, y miłościá zapalony; do
ćiebie Dezyścićciela mego bezpieczniey przysta-
pić moął. Oczyść mnie gresznego, do końca
żywota mego, y obmyj moje zamázy grzechó-
we: áby dla odpuszczenia wsęlkich nieczemno-
ści, y sprosności grzechow moich, nieprzynia-
ćciele dušni w dzień śmierci odesli odemnie
zástromoceni, którzy moich krokow uśtawicznie
strzegli. Deprowadź Pánie Jezu Chryste
nogi moje ná drogę pokoiu, áżebym z rań
wsęstkich nieprzyniaciów moich wyzwolony,
wiel-

wielbił ciebie, ze wszystkichimi wybranemi two-
żem, na wieki wieków, Amen.

Wan Jezus, z onego miejsca, gdzie by-
ła Wieczerza, wstawszy, siedł z swemi Uczni-
mi na górę Oliwną.

Odpowiedziawszy to Jezus, wyszedł z
onogo domu, w którym z swoiem Uczni-
mi wieczerzał, y siedł tu gorze Oliwney przez
iedne rzeki, która zwano Cedron, dla drem
Cedrowych, wziawszy z sobą swoje Ucznie. A
gdy z niemi przyszedł tu gorze Oliwney, pod
która była Wioska Jetsemani, rzekł do swych
Uczniow bardzo śmucno Jezus miły. Nany-
mieński moi, powiedziałem wam nie dawno/
co się ze mną ma stać, teraz wam powiem/
co się wam ma przygodzić; wy wszyscy będziecie
pogorżeni we mnie tej nocy: gdyż kiedy mnie
od Żydow pominanego obaczycie, wszyscy mnie
opuścicie y ucieczecie, a mnie samego w ich re-
żu zostawicie. bo się musi wypełnić Pismo,
które jest z Ducha Ś. napisane, uderze Pá-
sterżá, a wszystkie się Dmce rozbieżá z moiey
trzody. Ale wiedźcie, iż trzeciego dnia Zma-
rtwych wstanie, y do Galilei wam uprzedze.
Rzekł Piotr iáko śmielszy, by też wszyscy się
zgorżeli, ale się ja ieden nie zgorżę, bo mi jest
gotow iść z Tobą do więzienia, y na śmierć.
Także też wszyscy rzekli. Wanie, gotowimy
wszystcy umrzeć, y cierpieć z tobą. dział

dział miły JEzus, y rzekł Piotrowi. Miotrze, pierwey niżeli kur dwa razy tej nocy zapiecie, trzykrć sie mnie zaprzę. Odpowiedział Piotr. Pánie nigdy sie ciebie nie zapre, by mi też umrzeć z toba. O Pietrze! ty mowiš wzgledem swowego požadánia, á nie wieš przyslyen przegodny, boć sie nie moze zniezníc slovo Krystža twego! czemuš tak šmiały, iż go chceš uczynić nieprawdžiwego? žáton miły JEzus poczał tož mowić do nich: kiedym was stał bez mieštká álbo kálcny, ážali wam czego nie dostawało? á oni rzekli, nie, wšystkiegošmy došyć mieli. Rzekł Pan JEzus/ najmilši moi, kto ma miešek niechay weźmie y kálete: á kto nie ma, niechay přezda šaknie, á kupi sobie miecz. Powiádam či wam žáprawde/ iže muší sie wypeknuć we mnie, co iešt nápisáno přez Proroki. Nže, že žłemi policzon iešt: álbowiem inž wšystko, coťolwiek o mnie nápisáno, bedžie miało końiec. Tak tedy žá tym rzekli Uczniowie. Pánie mamy tu dwa miecze. A on im rzekł: došyćci, y pošedł z wielkim płaczem ku gorze Oliwney, y iego Uczniowie takžé žá nim šli gorzko pláczac, bo im inž iáwnie opowiedžiał o swotey šmirci. A tak inž přyšedšy ku gorze Oliwney, rzekł do šwých Uczniow. Pošidžcie tu troche, á já odejde ná málučny čas od was/ y pomodle sie, á wy też modľcie sie, ábyšcie nie wšgli w pokušenie, to iešt, áon

połusa nie otrzymać nad wami zwycięstwa :
 a wziawszy nuty Jezus Świętego Piotra,
 Świętego Jakuba, y Świętego Jana, którzy
 byli nad inne tajemniczy : y którym także
 był na gorze Tabor światłość swego Bóstwa
 ukazał, kiedy się przed nimi przemieniał :
 chciał także im samym, krwawość swego ciała
 w tenże czas pokazać : y siedł z nimi za rzekę
 Cedrona do Daryncá, nie żeby Róża albo
 Lilja zbierał, ale żeby mek cierpiał, y aby
 zdawać swemu, przystęp dobry do swego wy-
 dania dał, y pokazał. Bo to Judaś dobrze
 wiedział, że tam Pan Jezus często na modli-
 twe chadzał.

Rozmawianie.

Z Alnże kiedac / poczał się miłościnu Pan
 Jezus ciężko smuć, y poczał przed nie-
 mi drzeć, blednieć, testnić : potym zaczął z
 wielkim smutkiem do onych trzech Uczniow
 mówić. Smetna jest Dusza moja aż do śmier-
 ci, iakoby im rzekł. O najmilsi miłościnu
 moi, ciężcie się sami, boć iam jest tak bardo
 smutny, iż mój smutek równa mi się śmierci,
 a przedzy pećieson nie kede, aż dla zbawienia
 wszytkiego świata na Krzyżu chwalebnie y
 okrutnie umrę, y cż Dnye swiete z Otchłani
 piekielney uwolnie y wyprowadzę : Niebo
 mizernemu człowiekowi otworze : Was Ucznie
 moie, czasu mek męj rozprošone zgromadzę,

y w Bierze Swietey utwierdze: wšyſcy wy
 odemnie poućiekacie; á ia poyde, y dam ſie
 oſiárować zá was. Al pržeto ſiedźcie tu, á
 czynćcie zemná, nie z dyablem, ktoryć nie ſpi,
 ále kućaiac krazny, kogo by požarł: áni z Sy-
 dámi, ktorzy, nie ſpiac myſla á zabić mnie
 chce: nie z Judaſem, ktoryć nie ſpi, ále po
 Mieſćcie Jeruzalem biega, Żydow ná me poi-
 mánie zgromadzaiac: nie z ſwiátem, ktory
 mnie záwſze przeſláduie: áni teſz grzeſznemi,
 ktorzyć czuia nie zemná, ále przeciwno mnie.
 Jednáť wy czynćcie zemná modlac ſie: bo ie-
 żeli będziecie Towárzyſkami mego umiecenia,
 będziecie y weſela: wiec ia teraz ná máty
 čás odchodze modlić ſie Bogu Dycu. Swie-
 ty Auguſtyń ná to mieyſce: O miły Pánie,
 widziałeſ oczemá twego Boſtwa, ná Dworze
 Biſkupow Żydowſkich y Kiazat Kápláńſkich u-
 bieráiace ſie ná twe poimánie w zbroie, jaſwiz-
 cáiacych láternie, y gotuiacych bron. Wi-
 działeſ teſz niewiernego Judaſá woynſko, ktore
 pitno námauiat, y ná nich nálegał, áby ſie co-
 rychley, wybieráli, mowiac: Jużci ieſt čás,
 wybierancie ſie co rychley, ten bowiem godzi-
 ny, moſzem y wynáleſć y poimác krynomo
 przed rzeſa, że go niſt odiać nie będzie mogł.
 Al dla tego nie dawno była ſmetna Duſá
 twoiá, pókiſ ſwa ſmierćia grzeſznych nie wy-
 kupił. Tu człowiecze, okiem miłóſiernym ná
 twego miłego Pána wenyſzry, á obacz iáko ſie
 smeci,

śmieci drży, strachając się przykren śmierci, żałuj tego, śmieć się z nim, y sercem nabożnym mów do niego. **O** pocieszenie Anielskie! y czemuś się to śmieciś, który wszystkich smutnych iesteś pocieszeniem? á on tobie odpowie, śmiece się człowiecze dla zgorżenia Apostolskiego, y dla zatracenia Judaśowego, do wiekuiſtych maś piekielnych idącego: także dla wielkiej y okrutnej meki moiej? y dla skądadnego żamordowania y śmierci moiej, oraz dla wielkiej niewdzieczności ludzkiej, ponieważ Meśka moia ciebie, y Krw niewinna, nie tylko nie będzie im pożyteczna na zbawienie, ále wyindzie na ich większe potępienie. **My** tedy miły Pánie, prośiemy ciebie pokornie, ábyś nam dał serce wdzięczne: ábyśmy się z toba śmiecili: za náśę złość, y za twa mekę niewinna płakali: áby twen święten Krwie rozlanie, nie było nam na wieczne potępienie, ále duśne zbawienie, Amen.

Pierwsza Modlitwa.

A Odśedź od nich, tak daleko, iáko byś kamień mógł kto zarzuć, padź na ziemię, y na swe Święte oblicze, pokornie modli się, mówiac. **O** mon miły Dycze narządków; wszystkie rzeczy sa u ciebie podobne, przeto prośe cie mogli bydź, żeby moia śmierć mogła bydź oddalona, á Niebo było otwórzone, y plemieniu ludzkiemu stało się Odkupienie.

pienie, wysłuchaj mnie w mojej prośbie, niechaj ten Kielich, to jest, ta gorzka męká ode mnie odejdzie, iednąk nie moia w tym ále twoia niech sie stanie wola: to jest, niech nie człowiecza wypełni sie wola, ktoraby nie rádá cierpiáta: ále stań sie wola Boża, która umrzeć zá człowieká prágne. A w tym tu nie-rostropnych ludzi náucza, co sie nie uważnie y uporczywie modla, to niech przyktádáia; iezeli to jest miły Pánie wola twoia. Uczcieś sie tu tedy wszyscy Chrześciani, że kiedy ná was przynida przeciwności, y takie uciążenie; weźmijcie przed sie Boże umeczenie, á odłóżywszy ná strone swoje upodobáne žádanie, mówcie. **Boż twoia wola miły Pánie.**

Apostołow piertwse náwiedzenie.

Wyrzekłszy P. Jezus te słowa do swego miłego Dycá, y nie otrzymáshy żadney ná nie odpowiedzi, wstał od Modlitwy, y náwiedzil swoje Ucznie, á przybedłszy do nich znalazł ich spiących, y rzekł Piotrowi. Czyż moni spać? nie mogłeś iedney godziny czuwać zemna, á zá nie wieś coś mi nie dawno obiecał, iżes ze mna ná śmierć iść chciał? zá tym rzekł do wszystkich. Czujcie á modlcie sie; abyście nie wpádli w pokusy, boć duch ochotny y predki jest do obietnic by też y umrzeć zemna, ále z krewkości Ciáło boiáżliwe do wytrwámá y do wypełnienia: iátoby rzekł. **Cze-
mu**

mu mili Bracia śpicie, ponieważżście gora-
cego y ochotnego ducha nie dawno mieli; g-
żeście umrzeć zemna chcieli, a teraz przez ma-
łą godzinę czuć ze mną nie mogliście. A po-
wiedziawszy to, odszedł od nich powtore, y mo-
dlił się, mówiąc: Dnyze moy miły, który ie-
steś wysoki w stworzeniu, słodki w miłowaniu
miłosierney w odkupieniu, weyrzni na mnie
Syna twego iedynego, obacz iako Duch moy
we mnie iest wielce żasnucon, że mi nieprzy-
iaciele moi grożą: przeto mogli, bydz, zmi-
łuy się nademna / oddal ten Kielich gorzkien
meki odenmie, odkup inszym sposobem plemie
ludzkie, a nie przez me ciekie umeczenie: iednak
ieżeli nie może odenmie oddalony bydz ten Kie-
lich gorzki, tylko żebym go pił, niechże będzie
twoiá wola, a nie moiá, to iest, niechay się nie
stanie iako ia chce, ale iako ty chceś Dnyze
moy miły.

Apostołow wtore nąwiedzenie.

Po tym Jeżus miły z Modlitwy powsta-
wszy, przyszedł do swych Uczniow powtor-
nie, y znalazł ich znou spiacych, bo oczy ich
śnutkiem były obciążone: troche nad nimi
stanał; a zrozumiałwszy ich krewkość, nie rzekł
im nic innego, tylko to. Jużci się przybliża
godziná. A oni od wielkiego śnutku nie wie-
dzeli, cobym mu odpowiedzieć mieli. Wodo-
bno dla tego, że im było żalosno, albowiem

im byt przykazať aby nie spáli: á tak, gdy
 przyšedł do nich, porwawszy sie ze snu, nie
 śmieli mu nic odpowiedzieć z wielkim wsty-
 dem żałuiac tego, iż iego posledney woli nie
 wypełnili. Al przeto opuścivszy ich, šedł zaś
 po trzecie ná to mienšce gdje y pierwey, aby
 sie tam swemu mišemy Dycu modliť, żeby
 śmierć okrutná y meke gorzka od niego odo-
 lať. Tamże ná gołe kółaná ná zemie pokle-
 knawszy, rece swe šwiete roztrzyżowawszy, z
 wielkim płaczem modliť sie mowiac do Boga
 Dycá. Dycze moy Niebiešty; proše cie przez
 miłosierdzie twoie wielkie, nie odwracay twe-
 go oka odemnie, ále weyrzyj dzisiaj ná mnie
 łaskawie, rácz mnie wysłuchać w moiej pro-
 Źbie, ktorác oto potrzebie czynie: obacz iáko
 cierpie wielkie udreczenie, áže inž oto omdle-
 wam: Moželi bydž wedlug twej spráwiedli-
 wošći, niech odstapi odemnie ten šcielich nie-
 wymowney gorzkošći. Podobáło sie tobie
 dobrotliwy Dycze moy, žebym ja ná ten šwiat
 žstapiť, y w żywocie Pánienškim náture czło-
 wiecza z mym Boštwem žlaczyl; á nie prze-
 ciwilem ci sie. Chćiaťš Wšechmogacy Dyc-
 ze, ábym Ciało moje Najšwietše, Duchem
 Šwietym spráwione, ze Krwie czysten Pá-
 nienškiej, ná robote y prace wydať: žebym
 uboštvo y przešládowanie cierpiať, á słuchať
 Źem cie: Niemáiac iešćže Bože Dycze ná tym
 došć, chćeš iešćže, ábym dla grzešnego czło-
 wieka

wieką krew swa niewinna rozlał: chceß, aby
w rece nieprzyacielskie wpadł, aby iako
Łotr był związany, y na śmierć skazan, y aby
ta u ostatecznie dla wielkiej meki, żywota swe-
go dokonał. Wiedz miły Dycze, iżcisie y w
tym przeciwie nie bede, oto gotow iestem:
prz. cie Dycze miły wemrzyi na moje nature
człowiecza, mdła y bārdzo krewka. Dgladaj
ciało moje Pānicuskie, bārdzo subtelne, iako
drzy, że sie okrutney meki boi, a oraz śmierci.
Wemrzyi też na moje meke cießka y niegno-
śna, albo nie zniesiona, ktorać mi iuż okrutni
ludzie gotuia. Żāli sie znayduie iaka miły
Dycze winā moia! oto ia im wiele dobrego
czynilem, a oni mi płāca zhyłm za dobre; U-
czniā mego przenāieli, y Wodzem go sobie u-
czonili, aby mnie im wydał. Przeto mog
miły Dycze, mogli bydż oddal ten odemnie
Kielich, boby też dobrze nie wiedzieli iżem
Syn twoy, ponieważem niewinnym żył mie-
dzy niemi, iednāk niemożeli sie stać według
prożby moiey, ktora według żadzy Ciāła me-
go czynie, stañ sie podług woli twoiey, ktora-
mem z twa pomocā wykonał w ubostwie: ie-
dno cie tylko proße o wspomozenie y ratunek,
aby nie ustał w tej cießkiej mece. Wpoczał
sie silic y przemagāć, aż krawoy pot z niego
poczał na ziemie padāć. A przez to ukazał
swoy smutek, y meke swa cießka, ktora miał w
krotce cierpieć.

Modlitwa.

O Pánie JEzu Chryste Synu Boga żywego, ktorýś sie godziny Jutrzenney dla niedźnego y grzesznego narodu ludzkiego, ady sie tuż twoia przybliżała meka, raczył lekać y wielce smutnym bydy. Daj nam to abyśmy wszystkie smutki serca nášego do ciebie Pána y Boga Wszechmocnego przynosili, a ty do brotliwy JEzu, do iedności meki twoiey y smutku raczyłeś ie przypuścić, y pospeku z námi ie znosić. Aby tak przez zasługę meki twey Przenayświeťsey były ná zbawienie náše, Amen.

JEzusa mitego pośilenie.

W Jec w tenże czas, zstąpił z Niebá Archaniot Gabryel z wielką swiátkością, a pokleknamy przed swym Stworzycielem, pozdrowił go z wielką uczciwością, y począł Rycerz umacniać y wspomagać Króla, sługá Pána, stworzenie Stworzyciela, mówiac: D Królu Niebieski, iak sie to lekaś bárdzo śmierci, a wsak dla tego raczyłeś sie ná ten świat národzić, abyś przez swa swięta śmierć, rozdzyał człowieczy odkupit y náš upadek náprawił? między Bogiem Dyzem y grzesnym człowiekiem zgodę y pokon uczynił. Bedzieś tedy miły JEzu związany y zkrępowany, uplwan, policzłowany, ubity, ukoronowany: przeto
bady

bądź posilon, gdyż dla Najwyższego Pána
 słusna znamięniete y trudne rzeczy znosić, aleć
 to miły JEzu w krotce przemienie, lecz chwa-
 śa, która weźmiesz za to/końcá mieć nie będzie.
 A w tym miły JEzus naybárdziej onidlat/
 y Krzyżem ná swoje świete oblicze ná ziemię
 upadł: tamże tak leżac, meke swa cięśka ro-
 zmyślał, która wkrutce dla zbawienia ludzkie-
 go cierpieć miał: á dla tego uznáiac y widzac
 to, iego człowieczeństwo, tak sie silno śmierci
 bało iż nie iáko umrzeć niechciało. Przeto
 miły JEzus tak potężnie z natura człowie-
 czeństwa swego walczył, że sie aż krwawym
 potem pocił; dla wielkiego bowiem Chrystu-
 śa Pána spotykánia sie, y ciężkiego pássowa-
 nia álbo przepomagánia/ wśzystá Krew co
 w ciełe y w żyłách była, tak sie leśaniem wiel-
 kim poruszyła, że aż krwawy pot, iáko krople
 padał ná ziemię z Jego Najświatłego Ciáśa.
 O drogi potie JEzusa miłego! O znanie zbá-
 wienia człowieczego! Tu człowiecze z płaczem
 rozmyślał, iáko gorzka śmierć y cięśka meke
 twon miły Pan za cie cierpiat, kiedy same tyl-
 ko rozmyślanie śmierci/ sprawiło w nim tak
 choyne y wielkie krwie wylanie. Coż tedy be-
 dzie przy iego mece, kiedy tak wiele poniosł
 ná ten Modlitwie. Przeto mowi ná to miysce
 Bernard Świety. O náymiłosćiwśy JEzu,
 iak wielkac záda boleść y meke, okrucieństwo
 hániebney śmierci; kiedy cie same tylko ro-
 zmy-

zmyślanie, tak bárdzo smieci? á iáko Doktor Duchem Swietym oświecony, y inši Dektowic nabožni mówia. Iz oney godziny Bosstwo iego Najsławietšie/ widziáło wšystek spozsob meki, y okrucieństwo hániebne smierci, tak iz dla wielkiego smutku wšystkie w nim członki drzály: w Ušciech zebny, w Okowie oczny, w Ciele kości, żyly y stáwy, tak sie byly bárdzo, dla wielkości przysły meki, w nim poruśly, iz krwáwym potem sie počily: á tak nie tylko przez oczy, ále przez wšystkie członki Ciáta swego Najsławietšiego, kzámi krwáwemi zá nás plákal: táńže boleść serdeczna tak wielka miał; že, gdyby go byto Bosstwo w onym smutku nie wspomagało, iużby był w samym ieszcze Dgroycu umárl. A dla tego, bedac w tákoy wielkoy ciężkości serca, mowil z pláčem do Boga Dycá. Dycze miły prośe cie, wspomagay mnie/ ábym nie uštal w tey gorzkoy mece: oto miły Dycze wielki gwałt ponośe, poniewaž widze, že ia ktory iestem y byłem Wáránek niewinny, bede iáko łotr iáki zwiázany. Ja, ktorym iest nájpiěknienšy miedzy syny ludzkiemi, bede džiš pšpecony iáko tredowáty. Ja, ktorym swe mite Ucznie tak bárdzo umiłował, žem im nogi umywał, džiš od nich bede opuűcony. Ja, ktory mam Ciáto nájsubtelniěšie, y nájrośkoűniěšie, bede džišia obnážony, y pocza wšly od piety noűney, až do wierzchu głowy, krwá-

krwawemi ranami bede skaliczony. Ja, ktor-
 ym tak chwalebnie w dzien Świecny wieźdzał
 do Jeruzalem, gdzie mnie dziatki Żydowskie,
 niosąc roszczki Oliwne, prowadzili: a kwia-
 tki rzucaliac/ Błogosławiony który w Imie
 Boże przybedł, śpiewał: dzisiaj zesromoco-
 ny, Krzyżem obciążony/ z Miasta bede wy-
 prowadzon y wyrzucon, abym na śubienicy
 między dwiema Łotrami był zawieszon, tamże
 sam żywota postradam, który wśniskim żywot
 dąwam. Przeto Dycze sprawiedliwy, gdy-
 żeś to rozkazał, abym był ukrzyżowan, Bądź-
 że Wola twoia. Alle Matkę moie miła, y
 Ucznie moie tobie polecam. Ja dotad strze-
 głem ich, odtad ty Boże Dycze zachowuy ie.
 Y poczał sie dłuży modlić wysławiać on
 Psalm: Boże, Boże mój, y czemuś mnie o-
 puścił, aż do tych słow Psalmu, W tobie
 Gospodynie nadzieie miał. Ten Psalm w
 puł przespiewały przestał: bo w ten czas do-
 konywał swego walczenia. A taki strach y le-
 śkanie zdielo go, że każdy członek w nim drżał,
 y aż obfity pot wypłynął y wystąpił z niego,
 który przez dwie sukience przefedł, y na ziemię
 padał z spolem ze Krwia Przenajświeksza:
 para z iego Słowy Najświeższ kurzyła sie
 dla wielkiego upracowania y mocowania sie
 na Modlitwie. Tu płaczac, ogladającie,
 niedźni swiata tego miłośnicy, co sercá wáże
 wyflecie w bogactwach y rozkoży: iáko wielki
 smu-

smutek y boleść wáš Stworzyciel cierpi! Má-
trzanćie tu ludźie w rostkóšách utopieni, iáka
rostkoš miał ná tym šwiećie Krol Niebiešči!
ogladayćie Pánnu ſwego Oblubienicá iákim
iedwabiem y kolorem iego odźienie ieſt uchá-
ſtowáne: Przystapćie bliżej ludźie grzešni,
á obaczćie iáka pokute ponoſi zá wáš Syn
Boży! á nie odwlecćie pokutowác zá wáſze
grzechy. Zkainiće ſie w poſpolitóſci wſzy-
ſcy ludźie: boć nie ſłuſzna ſpáć ſtudze gdy Pán
dla ſługi nie ſpiac w polu ſpotyká ſie y woiuie.
Wzbudźże tedy náſ iuſ miły Pánie! á day
nam lzy obſite, ábyſmy z toba y z twa Má-
tká pláćac mogli: day nam te láſte, žádanie,
y prágniienie, ábyſmy ſie z toba modlili, y o
náſze zbáwienie mocno z nieprzyaciélem du-
ſnym potykáli ſie; bo nie ieſt przyſwoita y
przyſtonna, áby gdy Krol znáydnie ſie w boiu,
ſlugá iego miał odpoczywác ná tožu w pokoju.

Sukienki ukázanie.

Máť Anioł wziąć one ſukienke, y ukázac
ia Bogu Dyeu mowiac. Ogładay Bo-
że Dyeze Sukienke Syná twoiego, ná coſ go
poſtał, że ſie ták krmáwo poći: niech tá meká
nayıſtáwſzy Dyeze co predzey go ominie.
Rozmyſlay tu o tey ſukience, gdy ia Anioł u-
kázal Dycom w Dchtáni piekielney zoſtáia-
cym, co ná ten czáſ mowali, Co tákże Mátká
iego mowiá, gdy ia ukrmáwiona ogładáá.

Pro-

Rozmyślanie.

Nu możemy przystąpić do nabożnego rozmyślenia, które S. Brigidzie jest przypisane: iż gdy się miłościwy Jezus tak pokornie i gorąco modlił Ojcu swemu przedwiecznemu, aż się krwawym potem pościł. Dzieci mając pożątkowanie nad jego świętą osobą; uczynili radę w Niebie z Aniołami pytając, iakoby z swym miłym Synem, tak bardzo żasnuczym, miał sobie postąpić. Wiele oni wyszły iednoznacznym zgodnym głosem zawołali. Niechaj Pan nasz będzie ukrzyżowany, gdyż inaczej nasz upadek nie będzie naprawion. Ale iże Syn Boży, był też prawdziwym Synem Panny Maryi: dla tego możemy tu rozmyślać. Iż od Boga Ojca Panna Maryja przez Anioła była pytana iako kochająca Matka, iezeliby też chciała przyzwolić na śmierć swego miłego Syna, a tak przybedszy Anioł do niej mówił iey. O Panno Maryjo, powiedz, która jest wola twoja, i co chcesz, wybierz, śmierć albo żywot Syna twego kochanego. Jeżeli żywot obierzesz, wiedz to zapewne Panno, iż zbawienie wszystkich światów zaginie: i wszystko pokolenie ludzkie, wiecznie musi być potępione i zatraczone. Wszak wiesz miła Panno, że Bóg Dzieci Wszelkich i wszystkich Dniarzy za grzech Adama nie przyjmuje, tylko Krwie i śmierci swego i twego

twego iedyneho Syná. Jużci przyzwolit ná
 to Dciec Niebieski, y twon iedyyny Syn, táž
 y Duch Swiety, žadaia tegož wšychny Amo-
 łowie, czekaia ná to spolnie y Pátrnárchowie.
 Ty Pámmo chcešli tež ná iego smierć przy-
 zwolit czyli nie? powiádan co rychle, boť sie
 už náń Žydowie gotua, Krzyž y gwoździe
 sporządzaia, rácz bez omieškátiá odpowídieť.
 Słyšac to Nášwíetša Pámmá, od wielkie-
 go ná sercu pláczu, przemowit nie moglá. A
 gdy troche uspokoiła sie sámá w sobie, z plá-
 czem wielkim rzekla: Wszechmogacy Bože Dycze, á zmiľuy sie nádenma
 smutná Mátká, ktora z kážden stronn ponosí
 učišnienie: á co obrát mam, nie wiem, bo ie-
 želi žywot obiere Syná mego, tedy plemie
 ludžkie ná wieki nie bedžie zbáwione; ieželi
 žáť smierć obiere, tedy w wielkim smutku. Ža-
 lu, y bolešći žostawáčby mi przyšlo: á ták be-
 dac w tym udreczeniu, z wielkim glossem žáwo-
 tála do Boga Dycá mowiac. Wszechmogacy
 Dycze Niebieski, obacz, iáko niežnošny gwaľt
 cierpie, nie wiedzac co mam czynit: Odpo-
 wiedz Předwieczny Dycze žá mnie, gdyž ie-
 želi ná mego milého Syná smierć nepožwo-
 le, á ktož inšy ludžkie zbáwienie w pošredku
 žiemi spráwi? Zapráwde žaden inšy, tylko
 Krol mon y Bog mon. A ták wielká láška,
 z miľošći y politowánia ku narodowi ludžkie-
 mu rozpálona, przy wielkim pláczu wymowi-
 la

Iá słowá nápisane u Maláchiaszá Proroká w rozdziale šestym: Dam ia Syná mego, zá występ, y Dwoc Żywotá mego, zá grzech y wine, aby Bogu zá krzywdę Aldaniowa dosyć uczynił: á dla tego/ weźmir cieś go ná śmierć, á ia z nim pospółu cierpieć bede zá zbawienie ludzkie. Al tak stało sie przyzwolenie Błogosławioney Panny Máryi ná śmierć iey miłego Syná/ ále z wielkim smutkiem y boleścią.

Apostołow trzecie nawiedzenie.

Młoscimy Pan Jezus, dokończymy swey Modlitwy, widzac, iáko Bog prawdziwy, iż sie iuż przybliżał czas y godzina, gorzkien meki iego y okrutney śmierci, wstał z onego miejsca wskutek zemdlony y krwia zbaczony. Al otárcy siwe światło oblicze wrócił sie po trzecie do swoich Uczniow/ y y znalazł ich śpiących, y rzekł. Spinyć iuż y odpoczywajcie, iáko by rzekł. Máło sie wyspić, boć iuż Judaś z Miałstá wychodzi, á z nim Dzeka wielka Żydow ná me poimanie, tu mnie samego zostawicie, y wszyscy odemnie ucieczcie. Al w tenże czas Judaś, zebrałszy slug Biskupie y Pharizeusowie, szukał miłego Pána Jezusa; náprzód w onym Domu, gdzie P. Jezus ze swoiemi Uczniámi wieczerzał, á nie nálażył go tam, rzekł Judaś: Posłoczcie co rychley zá mná do Ogroyca, tam go znajdziemy, á bedac z niemi ná oney drodze,

dze, mowit do nich. Jáč poyde przed wámi, y przystapie nappierwey ku niemu, boć ma ten obyczay, iż kiedykolwiek ktory slugá iego zład przyidzie; tego on całuje; á oraz iż też ma iednego Uczniá swego, bárdzo sobie ná twarz y podobnego; á dla tego, iżec noc iest/ byście sie nie omylili, á iego Uczniá nie poználi, to odemnie zá znanie bedziecie mieli, iákom wam tákże pierwey powiedział; iż ktorego ia pocałue, tenći bedzie, dotrzymućeś go, y prowadźcie go mądrze, boć iest ták bárdzo mocny, żeby mogł latwo wynisć z wáśnych rąk.

Apostolow Wzbudzenie.

PAn Jezus gdy obaczył z daleká Judasá, Żydy z mieczmi, y z pochodniámi, obudzit Apostolow, mowiac: Doszyćcie odpoczywali, otoć sie teraz przybliża godzina, że Syn człowieczy bedzie podan w rece. A przeto wstańcie, podźmy náprzeciwko Judasowi zdrancy/ y przeciwko Żydom, żeby nas nie szukáli: Jáč chce w ich rece dáć sie dobrowolnie/ bo ten, ktory mnie wydać ma, oto sie już przybliża.

Żydom záslepienie, ná ziemié upádnienie.

Wiedzac Pan Jezus wśhyskie rzeczy, ktore nam przyisć miáły, á chcąc pokazać, że dobrowolnie chciał cierpieć, pośedł ná przeciwo

ciwko nim, iáko gotowy ná śmierć, y ták do nich rzekł: kogo szukacie? A to rzekł, nie izby nie wiedział czegoby chcieli, ále izby zapewne wiedzieli, że on iest, ktorego ná śmierć szukáią. Ták ich meca swoia zaślepił, iż go poznąć nie mogli. A przeto, przystąpiwszy ku niemu bliżey, wszyscy iednostánnym głosem zawołáli, mówiac: Jeżusá Nazareńskiego szukamy. Odpowiedział im Jeżus, ja iestem. A z tym iego słowem wszyscy wznák pádli, y ták pádáli po trzy rázy. Lecz po trzecim rázie gdy wstáli rzekł im Jeżus miły. Jeżeli mnie szukacie wsiátem wam już powiedziałem że ja iest, oto mnie macie, iednak ci, to iest, Apostołowie moi, niechaj wprzód odeyda w całosci, to iest, bez nárużenia.

Modlitwá.

Panie Jeżu Chryste Synu Boga żywego, któryś ná Modlitwie zemdłony, od Anioła posilenie wziąć raczył; także zostáiąc w potnyżce, krwawe krople z potem płynące, z twego Najświatłego Ciała obficie wylewając, daj mi przez moc Modlitwy twoiej, gdy sie bede modlił do ciebie ábym miał swietego Anioła twego przy sobie, któryby mnie grzesznego, w rozpamiętywaniu meki twoiej posilał. A ja, ábym krople krez moich, dla Krwie twoiej Najświatłey przed oblicznością twoą w słodkości wylewał, Amen,

P

Jus

Judašowe Pána JEzusa wydanie.

Judaš, nátychmiast do milego JEzusa przystąpiwszy, bez wszelkiego wstydu pozdrowił go, mówiąc: Pozdrowion bądź Mi strzu. Rzekł mu Pan JEzus Przyjacielu po coś przyśeđł? iákoby mu rzekł: O Judašu mój miły Przyjacielu! ktoregom ia tak bardo miłował, iżem cie sobie za Apostolá wybrał, nogim twe umywał, y Ciało swe Maysšwietše dałem tobie; ná iákaš to nedže y mizerna przyśeđł, že ledac mým Uczniem, zdrádzic mnie chceš, jednáť luboš sie tak wiele ziego dopušciť y ważyť: ieżeli chceš, gotowem cie znowu przysiać do swey przysiężni iáko y pierwej. Ale złošlivy Judaš ná te słowa Pána JEzusowe nie niedbáiac, przystąpiwszy śmieie do Pána JEzusa, á oblápiwszy go cáłował. O wielki fałšu złošlwego Judaša! iż przystąpiwszy do Pána JEzusa, najprzód go oblápiť, ktorego opušciť chciał: pozdrowił, pečaťował, ktorego wydáć y zabić háťał. Przysiępiť iáko Domowu, pozdrowił iáko Uczien y Przyjaciel miły, stámszy sie nieprzyjacielem y zdráncá iego wielkim. Przewet tu šwietý Bernard mowi. O zdrádzieci Judašu y kupce przekleťy! czemu przez zámiepořou y miłošci, žádawał Šimowi Boremu okrutná ráne šmierci? Potázuieš przozazit ušty, á peťeneš wemnatrz gorzkiey žolci, y
nieš

nieumotywnen złości? Przeto potym rzekł Pan Jezus Judasowi: o Judaszu? pocałowaniem Syna człowieczego wydawaś? Tedy Judasz namiętnie nań rece swoje rzucił, y zawołał głosem: Pochwyćcie go, a ostrożnie prowadźcie. Gdy tedy Żydowie iac chcieli Jezusa miliego: rzekł Piotr do Pana Jezusa. Panie, mamli bie mieczem? a nie czekałac odpowiedzi wyjawył kord, uderzył y przybił na Matusa sługę Biskupiego, y uciął mu prawe ucho iego; ktore Jezus wziawszy ułtrowił go, y rzekł Piotrowi Błóż miecz w pochwy, boć nie jest teraz czas bronięcia, ale przyszłego odkupienia. A za nie wieś Piotrze gdybyś sie tu chciał bronić, dałoby mi Dzieć Niebieski więcej niż dwanaście orszakow Aniołów, ktorzyby mnie obronili. Potym rzekł do Żydów: Przysłisćcie iako na Eotrá iakiego, z mieczmi y z kłymi iac mnie? Kiedym ustawicznie w Kościele siedzac uczuł, czemu nie poinaślisćcie mnie? ale toć jest godzina waga y moc ciemności.

Modlitwa.

D Jezu miłościwy, ktorýś od Judasza zdrayce twego przez pocałowanie wydan bytyś raczył: daj mi miły Panie, nigdy w bliznim albo we mnie samym Ciebie nie wdawać, a potwarcom moim owoc miłości nie odmarwiać, Amen.

Jezusá milego okrutne popychanie, y
ciepkie o ziemie uderzenie, tákze po Dgrodzie
za wlochy wloczenie.

An Jezus gdy to wymowil, fereg albo
Rotá calá Myncerzow y woysko rzucilo sie
nań, iakoby drapieżni Lwi, ná cichego Bá-
ránká. Jedni go zá wlochy uchwycili y o zie-
mie uderzyli, a wloczac go po Dgrodzie zá
Przenayświatke wlochy, boleściewie go zranili.
Drudzy powrozami go skrepowawszy, Prze-
nayświatke Rece iego ták potężnie ná opak
związali, že až Krew Nayświatka iego zá pá-
znocty zaskoczyła. Inni, táncuch mu ná iego
prześliczna swie włożyli, inși mu grubianko
y bluzniersto táiali, inși zaś bili; niektorzy
po nim deptali, až stekal Jezus mily.

Apostolskie rozprošenie.

Apostołowie gdy to obáczyli, wšyscy sie
precz rozbiegli, od smutku mowić nie mo-
gli, o ziemie sie rzucili, mowiac: O Jezu,
náš Mistrzu mily, žeśmy ciebie opuścili, žal-
ci nam ciepko tego, že widziemi Ciebie Pána
y Náuczyciela swego związanego: gdy tobie
nie pomoc nie możemy, wrec sie sami od strá-
chu wielkiego pokryjemy. Jednego potym z
nich uchwycili, ktory miał ná sobie przesze-
rádło białe, z ktorego im wywiktał sie y uciekl.

Modlitwa.

O Pánie JEzu Chryste, Synu Boga żywego, któryś dobrowolnie w ręce y potęmanie dać się raczył: day mi, aby'm mogł zmyślić moje na służbę twoją w powściągliwości ustawicznie dźmierzyć: żeby'm przez twoją dobroć od śmierci wiecznej zaśluził sobie wyzwoleńie, Amen.

JEzusa miłego pedem, y z ścierpianiem z Narodą wyprowadzenie, w Cedron rzekę zepchnienie y wyrzucenie, tamże o kámię uderzenie y obráżenie.

Przez strumień Cedron kiedy go wiedli, sámi po moście śli, á miłemu JEzusowi brnąć kazáli, z mostu go zrzuciwszy; w ten czas P. JEzus na kámię upadł, tak że się usta jego Najświeższe od gwałtownego upadnienia rozkrwawily, wszystkie się żebn w uszczecich jego poruszyły; y wody w usta jego dostatkem się nálało. Potym niernychło zá wlośli go wyćiągneli, y nieco z nim spoczynwáli, aby wodá z niego osiáklá, która mu odzież jego do szcetu zmoczyła, JEzus miły stojąc na brzegu, od boleści y zimná bárdzo drżał; gdyż w ten czas wielka dolegliwość y mekę cierpiął.

Jezusa milého, zbiciem z popnycháním,
do Měasta provádžeme.

Wtec potym do niego przystapili, za syie
go Najsławietsza bili, rwali, y z gajowu
wielkiego brode iego rostosna tak bardo tar-
gali aże upadal y ulekaf Jezus mily. Tedy
iedni po nim deptali, drudzy palkami, y wlos-
czniami w iego swieta Glowe uderzgli. Pan
Jezus noski swoje rozkrwawil, albowiem po
ostrym kamieniu chodzie musial. Tedy az
sie udyshal mily Jezus od wielkiego zmordo-
wania y upracowania. Jego wshscy pozas-
luniecie, y placzcie, boe on wola do was mo-
wiac: O wy wshscy, ktorzy przechodzicie
przez droge do wiecznego zbawienia, ogladaj-
cie, jezeli iest boleść wietka, iako ta boleść
moia. Kiedy go tak sromotnie po padole Jo-
zafat ku Měastu przywiedli: wshscy Biskupi
Pharizeusowie, y Mistrzowie Zydowsy, tam
sie byli ku bramom Měyskim z wielka rze-
ludzi zebrali, ktorego kiedy obaczyli, bardo
sie radowali, mowiac: Juzci poiman Lotr
Diablen opetany! poczekay Jezusie, prze-
wracales wiare dobra, opowiadas nauke
Zakonomi przeciwna y przewrotna: iuz teraz
tego przypłacisz, y sromotna smiercia zgumiesz.
A tak poczeli nań cistac blotem y kamieniem.
O Wshchemogacy Panie, gdzie teraz Wiel-
możność twoia Krolewska? gdzie dobroć Bo-
ska,

sta, gdzie sa niemocni ktorzychś uzdrowił?
gdzie tredowáci ktorzychś oczyścił? miedzy
temi wszytkiem, nie máś teraz żadnego, kto-
by cie poznał? ktoby słowo rzekł za toba, y
ná cie iáskawie wyrzał. Wszyśc cie bicia,
bluznia, uragáia, wszyśc cie / miły Jeżu,
przysłáduia, y nád toba moc máia. á iaywie-
cey ci co sa wodzami y Kiazety Żydowskich
ludzi. D iego sromotnym prowadzeniu da-
rno przedtym Izáiaś prorokował, mowiac.
Jáko ciwá wiedzion ná zabicie, á kiedy go
nágrawáno nie otworzył ust swoich. D kto-
żby to mogł poiać y wymyslic iáko go rozmaie-
cie ná ten drogę dreczyli y meczyli, iáiac mu
słown zelżywemi / rozmaicie śiepałi, gniewli-
wie á cięsko policzkowali; zá wlosy rwáli,
miedzy soba niemilosiernie tãrgáli y kámorá-
li, y śmierdzacemi ślinami náń plwáli. A
to wszytko ná iego wielką wzgárde bo go so-
bie po woli mieli. A ták náńieczymyś sie go
poganom w rece dali, áby z tego u ludzi nie-
iáko pochwałę mieli, iákoby oni byli ludzie
miłosciwi y miłosierni, mowiac sobie. Po-
ganie beda mić wymowkę, iż go dla tego u-
meczyli, że zázazował dáwać dań Cesarzowi,
á ták sie tym wymowiemy przed ludźmi. Wiec
Rece iego rostkosne z wielkim okrucienstwem
pokrepowawszy y zwiázawszy, do Alinafá sro-
motnie iáko iákiego Lotrá prowadzili y wiedli,
ná iego święte oblicze plwáiac, iákoby wolu

ná ofiáre przed soba čiagneli, popycháli, potracáli, zakładáiac y podstawiáiac swoje sprosne golenia, przed noški Pána Jezusa, aby tak tym wiecny udreczyli.

Modlitwa.

O Najmilešy Jezu, ktoreś zwiazan iáko iáki lotr álbo złoczyńcá. zbroni a reka nieulutościwych y złośliwych żydow, z mienšcá ná mienšce wodzon bydg raczyt: day mi šwieta twoie łáste y moc, abym od Duchá złośliwego, také od człowieká žłgo, do žadnego grzechu y obrázy čiebie nie byt przywiedziony: ále Duchem twym dobrym, do wšyštkich rzeczy y spraw moich, á twoy Najšwietszy moli przyjemnych, abym byt náprošwádzony, Amen.

Jezus miłostíwy y pokorny do Annašá przyprowadzony, y oddány.

A Jedn go z táka nieuczciwošcia, cháńba, wzgárdá, y udreczeniem do Mláštá przywiedli, do Annašá Louškiego, to ješt, Rocznego Biskupá z nim wštápiłi, ktery byt šwágregem Káifašowym. A chcac iemu w tym czešć, to ješt honor uczynić, umyšlili z Jezusem do niego wštápic, iákoby rzekli: Dtoč poiman ten Lotr, ktery wiele złego czynil zá twego Biskupštwá; přeto štarž go, boč to ná twoy uržad náležy. Annaš přewrotny

JE

Jeżusa gdy obaczył, o dwie rzeczy go pytał. Najpierw, gdzieby Apostoli podział, albo dla czego ie zbierał? Wtore iego pytanie. Coby za naukę nowa wydawał? Pan Jezus o Apostołach nie nie odpowiedział, bo wszyscy od niego oncy nocny uciekli, ale o sweicy nauce rzekł. Na co mnie oto pytasz, kiedy mi nie wierzyś, pytan tych, co mnie słuchali, boć ia nie potajemniem nie uczył, ale iawnie w Synagodze y w Kościele, gdzie wszyscy słyszeli Doktorowie Żydowski, dla tego moia nauka nie iest podcyzana, ale prawdziwa.

Jezus u Annasza policzek otrzymał.

Gdy to Makkus usłyszał, ktory, aby sie Annasza przypodobal, zadal wielki policzek milemu Jezusowi Chrystusowi, aże sie mu zeby Najświętsze poruszyły, bo miał niezbedny Makkus. rekarowice na reku zelazna, y rzekł: Alza tak odpowiadala Biskupowi: iakoby rzekł. Ty zesromocony człowiecze, potimany y związany, śmieś tak bezpiecznie mówić z tak wielkim Biskupem? Pan Jezus mu na to nierychło odpowiedział, bo sie wyszystek od silnego razu Najświętsza Krewia oblał, a dla tego po mały chwili skromnie rzekł do niego Jezus miły. Jeżeli źle rzekł, daj świadectwo o złym, a iam gotow iść na mekę, ale iesli dobrze, czemu mnie bićś? y czemu oddawaś źle za dobre. A tak sie Pismo

Proroctie wypelnilo. Bili nie lutošćiwie w
 twarz moie/ nášceni sa maľ moich. Y drugie
 Pišmo, ktore nápisal Izaiáš: Ciało moie za-
 tem biacym mnie, y policzki mnie žádná-
 cym, oblicza mego nie odwróćilem od tá-
 cych y od pluiačych ná mnie. A ták stať do-
 brotliwy JEzus przed Annašem ukráwio-
 ny, nákteniwyšy Náššwietšy Słowe swa ku
 ziemi. Potym záwiazawšy mu ocy, zápro-
 wádzili go w pošród Domu onego, y dáli
 mu dluga chwile ták stať, támjže bieğájac oke-
 lo niego, iedni go bili, drudzy popycháli, nie-
 ktorzy zá wlošy rwáli, áže ná zemie upadať
 JEzus, á oni przyštoczywšy dźwigáli go mo-
 wiac: Powstań Krolu náš. Táś sie dlugo
 z niego nágrawáli y náurağáli, že ož od wiel-
 kiego udreczenia, y od wielkezy młóšći, nie
 mogť stať ná nogách JEzus młn. Gdy to
 nášmiewánie y inne rozmaíte, á złošliwe bića
 nád nim czynili, przecie nie rzekł im zá to przy-
 krego słowa JEzus, błogóšławiony, ále wšy-
 ško štronnie čierpiat, iáko Băránec niewinny.

Jan Świety Mátee Náššwietšy to opowiáda.

SWiety Jan widzac co sie z Pánem JE-
 zusem dzieie, do Betánien, do Dziewice
 Máryi špiešno pobiezał: á wšedšy w dom,
 przed nogámi Dziewice Máryi ná zemie plá-
 czac upadł. Widzac to Dziewicá Márya, z
 wiel-

wielkim płaczem poczetą mowić do Świętego
 Janá. D najmilszy Janie, przemow słowo
 do mnie Niewiasty ze wszech najsmutniejszy,
 powiedz mi, gdzie jest mój Syn Kochany, a
 mój Mistrz miły. Marya też Magdalená,
 y Matka od smutku podłachy, drżąc poczetą
 go pytać, żeby im powiedział, czemuby tak
 gorzko płakał. Jan Święty na Panny Mary-
 świetnej upomnienie y prozbe, wstawszy z zie-
 mie, z płaczem wielkim zaczął powiadać Ma-
 tce utrapionej, o poimaniu najmilszego ien-
 Syná, iako go nielutościwie bili, popychali,
 tam y sam ścypali, gdy go przez pádół Józaf-
 fat prowadzili, rozmaite mu przykrości y me-
 ki żądawałac. Jako go także w domu Anny-
 szowym policzkowano, aż sie iego święte Oblis-
 cze krewia oblało, tak, iż od wielu ran y od
 krwi zastrupiało y ztrudowaciało. Wiec tu
 już o Dušo nabożna! Corko miłego Boga!
 słysząc to, przynoblecz sie za przykładem Mar-
 ty w odzienie żałobne, weźmyi ná sie odzienie
 wrośiane, upłakuy żałobliwie, y bardzo gor-
 zko, boć już upádło wesele serca twego, swá-
 dła korona głowy twojej. Przeto mehan
 już będzie smutne serce nasze, niechay sie łzami
 obleie nasze oblicze, płacząc gorzkiem meki Sy-
 ná Bożego y wielkiego żasnucenia Matki mi-
 łej iego.

Pláč y nářekání Džewice Błogo- stawioney Pánný Máryi.

Błogostáwiona Džewicá Márya, uslyšaz-
wšy te powieść žalostnā, z wielkim plá-
czem do tych, ktorzy okolo nię stali, rzekła.
Serce moje od smutku zemdláło, żywot mój
y duch mój mnie opuścić! A przemówiły to,
ná tymże miejscu ná ziemi upadła / a om-
dlawšy, od wielkiego smutku, bárdzo długo
práwie pbumártá ná ziemi ležáta. Ach, iáka
žalost, y iákie kłanie táń bylo Pánný Czys-
tey. Potym troche przyszedłšy do siebie y
otrzągnawšy, také nieco uspokoiwšy serce
žáslucone swoje: vzdycháiac, z wielkim plá-
czem y nářekáním, rzekła. Ach mój miły
Synu cz. mužesmy cie do Jeruzálem puścić,
Dwieczke między wilki, lutošewego między
okrutniki. Zátym obroćiwšy sie do Janá
rzekła: Coli sie miły Janie widzi, czyli go
iż nie zábili? wiešli, coli z nim do tych czas
uczynili? á czy rozumieš, ieżelibym go żywe-
go ználázta? žebym táń bieżáta, žebym go
iešce umieráającego obaczyta. Potym do
Máryi Mágdáleny, y do innych Pan ktore
táń przynie y brły, z pláčem gorzkim powsta-
wšy rzekła. O wy Mierwiásty Jerozolimskie!
proše was požálućie mnie, žalczcie sie ze-
mna, y zemna też uraniancie boćiem dżiwne
nowimy slyšáta o mým miłym Synu. Prze-
to

to nieomieszkanie podzię zemna do Jeruzale-
lem, abym ieſzcze mego miłego Syna pierwey
obaczyła, niżeli umrze.

Z Panna Najświeſzja ida Mátroyny
do Jeruzalemu.

Niektŕy to Dziewicá Błogostáwiona, ná-
tychmiast bez wſelkiego omieſzkánie, z o-
nemi Świecemi Pániámi do Jeruzalemu po-
ſpieszyła z wielkim płáczem: á káiac, ná oney
drodze mówiá. **A** biádaſ mnie niedzney, cze-
mum go wezorá ſámego zoſtawiá, co mnie
wzdy zátrzymáto, iżem ia niedzna zá moimi
mitem Synaczkim nie poſlá! **O** moia iedy-
na Mádzieio, gdzie cie nájde? **O** moje miłe
Dziecie, co ſie z toba dzieie, iuż cie ſnadz ży-
wego nie znáde? **y** kto mi to niedzney dá, á-
byim ieſzcze obaczyá moje najmilſze Dziecie
ieſzcze żyace, żebyim ſie náđ nim pierwey ná-
plákaá, niżeli będzie chánebnie zamordowa-
ny y umorzony! **O** moy miły Synaczkú, po-
cieſz mnie ſwoie Mátke ſmetná, abym cie ie-
ſzcze obaczyc moglá, niżelibym od ſmutku u-
márá. **G**dy z takim nárzecániem do Miáſta
weſlá, nayprzod do Annáſá przyſlá, á gdy
w dom iego wniſc chciáá, tedy niáć nie me-
glá, bo były zamkátione wrotá u Annáſá.
Pánna przed wroty ſtoiac, gorzko plákaá, á
w wielkim ſmutku będąc, z płáczem woáá.
Ach moy najmilſzy Synu, **P**ocieſzenie moje,
ſwiá-

świátłości oczu moich, y má wielka miłości;
 Ktoby mi to dał żebym za cie umária twoia
 żasnuciona Mářka! kto doda więcej á więcej
 łez oczom moim, iżebym plákała we dnie y w
 noci Twych gorzkości Synu moy miły. Już
 ia niedźna nigdy nie moge bytż wesela, gdyż
 me wesle y moia wójska uciechá odemnie od-
 dalona. A ták žalostnym sercem nářelárac,
 po kilkákroć przed onym domem omólewáta:
 iednáť one Świeta Pánie, ktore z nia byly,
 iáko to, Mářna Mágdálena, Mářta, Mářná
 Kleofasová, y inše pobożne Pánie iey pilno-
 wáły, dżierzáły, y upasć iey ná ziemié nie
 dáły.

Modlitwa.

D JEzu Najświetszy, ktoryś do Annasá
 nappierwej był przywiedziony, y iemu
 oddány. Daj mi dla tvey świety miłości,
 bytż bez wśelkicy boiaźni, gdy bede oddan
 albo przywiedzion ná odmienny świát ten,
 nád mgle znikomy. A niechay łáská twoia
 żáwiśe pánuie w mnie, tákże y dořkonáły moy
 rozum, żebym ták kierował wśyřtkie uczynki,
 wola y żádza moje, aby znárády dobrego ro-
 zumu, řrutek otrzymáwřy, przez cie JEzu do-
 brotliwy Bogu Dycu byly opárowáne, A-
 men.

**Jeżusá miłego do Káifasá nie miko-
siernie wiedzenie.**

Niedzi sie inż z Páná Jeżusá, nedzui Zy-
dowie w Domu Annakowym do woli
ná gradowáli; Annak wiedzac iże nie był Dy-
skus-
pem onego Roku, dawšy mocno zwiázac Pá-
ná Jeżusá, odestał go do Káifasá. Nie-
szczęśliwi Żydowie wiedac scomotnie Páná Je-
żusá, że kłóli go bili, y błotem ná iego święte
oblicze ciśáli, z krzykiem wielkim náń wołáli.
Postępuy co rychley zwodzcią niebezpie-
czną. Błogosławiona Dziewica Mária obaczywszy
swoie miłe Dziecię, ták ciężko y wielce ubite/
chciała tu niemu przystąpić. Ale żył lud Ży-
dowski pochwyłszy go za iego święte włosy,
tym twardziem go ściskáli y chaniebnie tógáli,
y odepchneli icy miłego Syná od nien: Wi-
dzac to Dziewica błogosławiona, iż go ták o-
krutnie bicia, rwa, y tógána, poczeła z wiel-
kim płaczem nárzekać. Ach mój miły Synu,
mórá uciecho, gdzie sie podziála oná twá miko-
dość wielebna? Ach gdzie sa twoie lice nado-
bne iakby róža rumiane, gdzie jest twoja mo-
rta wdzięczna, y twe miłe zemna przedsta-
wie: w tym od wielkiego żalu y smutku om-
dlałszy ná ziemié za umarła upadła, á gdy
ia podnieśli, trochę obaczywszy sie, chciała
znou a tu niemu przystąpić: ale przed wielką
razą y tłumem ludzi która za nim posre-
wiała,

walá, nie moglá. Támže Zydzi co rychlen
špiešyli z nim, y wiedli go do domu Káifa-
šá, który był Biskupem tego Kótu, qdže sie
byli wšyſcy Phariſeufowie, Miſtrzowie y
wšyſcy Duchowni Zydowscy zebráli, aby fał-
ſhywe ſwiadectwo náprzeciw Pánu JEzuso-
wi wynáležli, żeby go na śmierć tym przedzen
Władowi podáli. Tedy, iedni mówili, że
był czarnoxiežnik y potemocá Zakonu Božego
y Zydowſkiego; Inſi zaś mówili, iż zaka-
zo-
wał Ceſarzowi Dáni y plátu, to ieſt, podatku
dawác, chcąc ſie ſam Ceſářzem uczynić: ktore
fałſhywe ſwiadectwa ſlyſzac Káifaš, rzekł do
Pána JEzuſá, nie ſlyſyſz co to mówia o to-
bie, czemu teraz nieodpowiadaš ſmieie, wſá-
žeš umiał mówić w Koſciele.

Piotrowe záprzenie.

Gdy z Ogroycá Pána JEzuſá wywiedzio-
no, Piotr z daleká, z bojáznia poſtepo-
wał za miłym JEzusem. Ktorego Sw. Jan
puſcić kazał do domu Annaſá, bo tam miał
znátiemoſć. Dziewká iedná gdy Piotrá grze-
zacego ſie przy ogniu obaczyła, z politowania
do niego rzekła. Ty teſz ſnadž niebože by-
ieš w Ogrodzie z JEzusem! Piotr gdy to u-
ſlyſzał, nátychmiáſt ſie záprzał tego. Nie-
mieni Dziewko co mówiš. Potym u Káifa-
šá, rzekł mu tákže niektory z Żołnierzow, że
on ieſt z Kóty JEzuſowey. Piotr ſlyſzac to,
zuomu

znowu zaprzat sie mowiac, ze go iako żyw nie
znał. On mu zaś rzekł. Czemu sie prześ
nieboże, wszakem ja ciebie widział z nim w
grodzie! y twola mowa ciebie wdanie, żeś z
Galilei. Tedy Piotr poczat sie przysie
gac mowiac: Bogdabym ja zdechł nagle,
bodabym był w głębokim piekle, oraz bodabym
zla śmiercia zginął, ieżelim ja kiedy te
go Jezusa znał. A w ten czas kur zapiał, a
Chrystus milu kaskawie na Piotra weyrzł.
Tam zaraz rozpamiętywał Piotr Chrystusa
Pana słowa, ktore P. Chrystus rzekł mu był
przedtem: Iz pierwey niż dwa razy kur za
picie, trzykroć sie mnie zaprzęś. A wyszedł
by Piotr z onego Domu, bardzo gorzko płá
kał, żalując wielce, iż sie swego Mistrza za
przał. A to/ dla tego Pan Bog na Piotra
dopuszczł, aby sie Piotr politowania nad im
nemi mieć nauczył, ponieważ on będąc Nays
wyższym Apostołem, y Słowa całego świata,
jednák grzechu sie dopuszczł. Nayszytsza
Dziewica Marna w ten czas przed domem
Kaisakowym stała, aby o swym Synu nays
milszym cokolwiek uslyszála, y obaczyla bár
dzo rzewliwie y gorzko płaczącego Piotra: a
rozumieć, że już ten milego Syna umeczono,
omdlawszy/ na ziemie iakby umarla upadła.
A iako Piotr do niej przyszedł: nieco otrze
żliwawszy rzekła do niego. O Piotrze w
nu/ gdzie jest mistrz twoy, a Syn moy? do
tad

řad idzieř bez niego, gdzieř go zůstawiť? po-
 wiedzże mi miły Piotrze, o mým miłym Sy-
 nie/ coř tám dźiać sie z nim widźiať. Piotr
 obaczywřy Mátkę Pána Jezusa Chryřtusa,
 ták udręczona y ták gorzko płacząca, tym bār-
 dziey sie poczał w płáczu rzewnić, ták ďalece,
 że zaledwie od płáczu mógł przemowić: á o-
 dechnawřy troche, poczał ták do niey mowić.
 O biádaż mnie uedźnemu, bodaybym był
 pierwey umárt/ niżeli, com sie twego Syná
 trzykroć z przyřiega záprzał! bodaybym go
 był iák żyw nie znať! albowiem widźiaťem mi-
 lá Mátkę y Pánnę, iż twego miłego Syná,
 w Domu Annařowym sromotnie policzkowa-
 no, zá wlořy nie miłosiernie rвано, ná ziemi
 deptano, zwiázawřy iego Najřwietře oczy
 zá řyć go biťo, y řłowe iego ostrymi dre-
 wnami porániono, á teraz ieř w sieni Káifá-
 řowej, gdzie sie tám wřyřcy z niego urazáa
 y nářmiwáa, fařřwego nář řwiádectwá řu-
 řáa/ áby zřřmócili, y ná řmierć tym pre-
 dzeý wyďáli. řłyřac to Pánná Najřwie-
 řřa/ przemowić nie mogła y řłorá iednego.
 A przeto Piotr od niey opodal oďředł, y
 gorzko w łářini řwego záprzenia płákať, zá-
 tym Dziwiciá řłogorřławiona chćiaťa wniřć
 do sieni Káifářowej, ále od řług řudowřřich
 nie była przypuřřczona, owřeni sromotnie z
 uragáaniem, od onych wrot była oddáłona: á
 ták řłoiac ná drodze bárdzo rzewno płákaťa, bo
 řłyř-

skryśłała się i tapanie osob Duchownych, y
Mistrzom Żydowskich po śieni biegających,
ktorzy się wyszli z ich miłego Syna naszym
woli, y Postawu jego Najświeższemu z ura-
ganiem umłodziłi; pluiąc na jego święte obli-
cze, na ktore żądają patrzeć Aniołowie.

Jezus miły z chęcią do Káifasa
przywiedziony.

Młody Pan Jezus gdy stał przed Káifa-
szem/ świadkowie fałszywe, przeciw nie-
mu świadectwa dawali, ktore nie do rzeczy
były, aż potym na ostatku dwu świadkowie,
występując rzekli. Myśmy słyseli że rzekł.
Ja żourze ten Kościół reka uczyniony, po
trzech dniach postawie inny nowy, za trzy
dni. Wysłuchawszy Káifasz tej stargi, wi-
dząc że Jezus milczy, rozgniewawszy się że
nie znalazł świadectwa dostojnego śmierci,
rzekł do Jezusa miłego. Alza nie słyszysz, co
ci naprzeciw tobie świadczy/ y co na cie mo-
wia; czemu nie odpowiedasz na to, w czym
cie winnia? Jezus miły na to y słowa nie
odpowiedział, ale skłoniwszy Głowę ku ziemi,
mlezał.

Jezusa miłego poprzysięganie.

Káifasz widząc że Pan Jezus milczy, ro-
zgniewał się tym teście bádziej, y rzekł.
Poprzysięgam cie przez Boga żywego, abyś
2 2 nam

nam powiedział iezeliś ty Chrystus Syn Bo-
gá żywego. Kiedy go tak Káifasz przez Imię
Boże poprzysiegał, tedy czując Boskie Imię
Pán JEzus bárdzo skromnie odpowiedział,
mówiac. Ty mówisz, co uzna człowiek każdy,
iżem iest Syn Boży, gdy przyjde w mocy y
w Máiestacie sadzić żywe y umárte. Sły-
šac do Káifasz, poczał drapác ná sobie odzie-
nie, mówiac do Żydow wielkim głosem. Y
slyšeliścieś bluznienie y zeskromocenie Boskie,
coli sie wam widzi, czyli potrzebuujemy iákiego
šwiádectwa? A oni wšyscy poczeli nań zgrzy-
tác zębami, y krzwić oczemá wołáiac wiel-
kim głosem. Winien ten zwodźiciel, žhm
Duchem opetány, šmierci. Mátká gdy to u-
slyšála, wíclce y rzewno plákala.

Modlitwa.

D JEzu pokorny, ktorys poſtan był od
Annasá do Káifasá Biskupa, dla mnie
grzešnego człowieka: przed ktorým pytan y
bádan bydz raczyteś: day mi dla miłešci Ž-
mienia twego, nie bać sie žlych ludzi sadu nie-
spráwiedliwego, á przed oblicžnošcia twoia
ábym sie mogł pokazać dobrym y pokornym,
Amen.

JEzusa miłego poſhyſkowanie.

B Ezbožni Žydowie, chcąc sie przypodobáć
ſwym ſtáršym, ná niego ſie tákže rzucili.
Jedni

Jedni go za szyć bili, drudzy nogami popychali, inși na szyć powroz założyli, inși wykręcając iego Najświeższe Rece pośnyki żada- wali, a kto go lepiej uderzył z tego sie prze- chwalali, byli y tacy co sie z niego nasmie- wając na iego święte oblicze plwáli; za wło- sy go tągali y w koło z nim trąyli, a kiedy upadł to po nim deptáli, a za przenajśli- czniejszy wlosy wloczac, o ziemie Głowe iego święta tłukli, y kłofami przytracáli, tak iż Głowy trzymać dla wielkiej żolatości nie mogli. Wiec mu y oczy zawiązali, a bez mi- łośierdzia biąc go mówili. Prorokuy nam Chryste, któryby to był, co cie uderzył: po- tym chustę na Twarz iego Najświeższego przy- miazawszy, podnosili icy, a w święte y nad- obne usta iego plwáli; za iego przedostojna brode tągali go y innych złości sprosnych tak wiele mu tam wyrządzali, że aż świeci E- wangelistowie napisać tego wzdrzali sie y wstydzili. Dnego tedy czasu Pan Jezus od onych okrutnych żydow tak był uderzony, iż od mdłości wielkiej, na Nośkach nie mógł stać: z tej iednaki przyczyny, iż Żydowie i- żo lud nieczysty y bardzo smrodliwy iedli w tedy czosnek, y inne śmierdzące gornych: wiec, że nieznosnie śmierdziło z ich pańszek pluga- wych y nieczystych, tedy serce miłego Jezusa od onego smrodu omdlewało, którzy to okru- tnicy iębcze się nasmiewając, do niego mowi-

li: Pokrzep sie JEzusie iákožez to omblat, iáko byś Boga Lycá nie miał! W kto sie znandzie tak twárdego serca žeby nie záplá-
 kał, slyšac iz Pan wšego stworzenia, a swe
 stворenie, y od swego stworzenia, ták sromo-
 tnie, želžynie, y okrutnie cierpiat, a sadzon
 byt iáko by umłoczeá czci Božey, ktory iest
 Bogiem prawdziwym y wiernym: uplwan
 iáto wzgárdzony, a on iest Bogiem Naywyz-
 szym: pokyni y policzki okrutne mu žáda-
 no, y bito ták iáť kalonego, ktory ze wšech
 naymedršy: záviažáno iego šwiete oczy, iá-
 koby obiešenia ná šubienicy byť godny: a on
 iest wšech Sedzia Naywyzšym y nayláská-
 wšym.

3 JEzusa mitego náigráwánie.

A Tedy Káisaf, y inši Żydowie, iz sie inž
 byli nád Pánem JEzusem tyráńštwem
 žmordowali, dla odpoczynku šli spáć; oddá-
 li Pána JEzusa miedzy chłopieta y páchole-
 tá przykazawšy im, aby go pilnie strzegł, y
 spoczínwáć mu przez one cáła noc žeby nie do-
 pušćzáli. Tedy z tych złošliwych bacherow,
 iedni go zá Přzenaššwietša brode tárgáiac
 wlošy z nich wyrrywáli, drudzy z tytu zá šlo-
 we tárgáli, y oblicze iego Šwiete do krawie
 žbili y utłukli. Potym JEzusa mitego do
 piwnice ciemney záwiedli, a táť oczy iemu
 záviažawšy, do šlupá go przywiažáli y mie-
 dzy

Dzy oczy pieściami bili, nasmiewając się y nasmieszając z niego, iak się im tylko podobato; potym mu oczy odwiązawszy na światło jego oblicze pływali, y pod nos smrodliwie puchali, w nos na wzgardę szudkiem bili, y między oczy nogami kopali. Dłudzy zaś od słupa go odwiązawszy, za włosy go wtoczyli y po nim deptali, a żłosliwie mu śmiając y przeklinając mówili. Rozumiałeś się bydz lepszym, miedzym, y naučenym nad Doktory, y nasze Biskupy, śkalując ich przed ludźmi, tuć teraz ukazuje się śmiałość y niewiadomość twoja: nie umiesz teraz ust otworzyć, ktoryś śmiał Doktory nasze nauczać. A wżawszy go, do słupa znówu przywiązali, y powrozami tyrancko biczowali, tak aż płakał Jezus miły. Potym gnoiem smrodliwym nań pluwali, a stojąc przed ciemnicą z niego się nasmiewali mówiąc: Dtoż masz za twe sprawy, zostawaj tu iakoś na to zarobić, godzieneś skądniey śmierci która cie przez wawpienia nie minie. Mówia tu niektorzy Nabeżni, że miły Jezus będąc w oney Piwnicy aż do białego dnia w wielkim udreczeniu, miał mówić z gorzkim płaczem ten Psalm: *Salvum me fac Deus.* Zbaw y uzdrow mnie Boże mój, boć przysły wody aż do Duże moicy. Bo zmeczywszy go, w kadz zimnem wodny napełnioną wrzucili go, z czego cieśka boleść miał Jezus miły: a tak, siedząc nago od boleści

y od wielkiego smrodu sferał y rzewno plákał, až Mátká iego y Uczniowie stoiać przed onym Domem slyskeli głos iego. W takim tedy, á iefezę y w goršym uragániu, dreczeniu, y ná šmiewániu Stworzyciel y Bog twon byt až do dnia sámeho. Y iáka mu tám wiecey wiesrutna žlóšć w oney piwnicy wyrzadzáli, nie bedžie obiańwiono až ná sámych Dniu saduom. Gdy to Mátká iego slyšála, bez žadnego poćiešenia plákała, mowiać: Biádaš mnie Máťce twej Synu miły, y ktož mi to da, aby mžá ciebie umrzeć mogła? á wtch žálošći y smutku žostáiac, cála ta noc iáko y naysmilšy ien Syn nie spála.

Dziwiciá Márya Žydy upominála, á by nie meczylí mišego ien Syná.

W tym obroćiwšy sie ku Žydom, poczeła rzewnym głosem mowić. Słuchaycie žá pámietałi Žydowie, grzechámi wášmi žáslepni/ ludžie niemilošćiwí y niewdžieczni, czemu ták bádžo mego mišego Syná, niewinnie dreczycie? Alžá nie wiecie že on was wywiódł z niewoli Fáraonowej? z mocy reči niepržiacielstey? á wy go žá to wiažecie. On was ná pušczył przez czterdžiesć lat karmić, gdje sie tákžę odžienie wáše nie psowáło, á wy teraz obdárlišćie z odžienia Syná mego? Słuchaycie Niebiosá y zrozumiey žiemio, težešć kómu žlym žá dobre oddáia? iáko wy Žydzinie

niełutościwi y bez miłosierdzia, za nauce zbawienia, żądacie ciepkie meki y przerażliwe słowia, pełne kłamdy y wszelkiego zezromocenia: Mon tochany Synu, obiecał wam wesele Królestwie, a wy mu teraz żądacie meki nieznosne. On gotow był dać wam odpuszczenie grzechow waszych, wy mu teraz żądacie meki rozglicznych biczow. Temi słowy y innemi rozumiałemi Dziewicą Maryą przez one wszystkie noc nie przestając narzekając, aby sie wypełniły słowa Jeremiasza Proroka, gdzie mowi o Dziewicy błogosławionej Maryi: Narzekając płakając w nocy / y były gorzkie były na obliczu iey, a nie znalazł sie żaden z iey najmilszych, któryby ia pocieszył.

Pan Jezus rano wzbudzon.

Jeżeli sie tedy rano na radę Żydowic, y posłali do ciemnicy oprawcow, ktorzy tam po niego biegeli, y od słupá go odwiązawszy, z niego sie nasmiewáli, y wstać mu ze spánia kazáli lubo nie spał: co wszystko sromnie znosił y cierpiał Jezus miły: a spuściwszy oblicze swe na dół, iakoby winny, kiedy mleżąc iako Baránek pokorny, gdzie tylko chcieli.

Pana Jezusa do Rady Żydowskiej wioda.

Do Rady gdy go przywiedli, drugi raz go pytáli, jeżeliby on był Synem Bożym?

žym? Řekl Pan Jezus. Chočbym ia wam
powiadał, nie uwierzycie mi; ieželibym was
pytał, nie odpowiecie mi, ani mnie teŝ wolno
puścić. Řekli znouu Żydowie. Ale wšák
ty ieštěs Syn Boží? Odpowiedział mŝy
Jezus, wy mowicie iżem ia ieŝt: tedn wšy-
ŝen zawałali Żidowie mowiac. A což ieŝcze
wieceŝ požadamy ŝwiádecťwá, iužci nam
ŝwiádkow nie potřeba/ boŝmy sami z uŝt iego
ŝlyŝeli, iže ŝe czyni Synem Božym. A tak
poczeł ŝwiťác, kažali trabić w traby, kiedy
go do Pilatá prowadzić mieli: lud uŝlyŝa-
wŝy traby, že wáech ŝe ŝtron zbiežal, bo mŝie-
máli by žłodžieia miáno prowadzić ná ŝmierć.
Žiemia błogostáwiona, gdy traby uŝt ŝá-
la/ nowa boleŝć w iey ŝercu ŝe wzbudžila, y
poczeła z wielkim pláczem ná te Pánie wołáć,
ktore z nia byly, mowiac? Wŝtáncie Cerki
Jerozolimŝkie, wŝtáncie co rychley, obaczcie
Syná mego nedžnie umeczonego, y káncucha-
mi zwiázanego. Gdynž go iuž do Pilatá
Prowadzić mieli, ieden z nich wystápnwŝy z
Řádu, začal mowić do Řiazat Žydowŝkich
temi ŝlowy: Jáč wam rádze ábyŝcie ŝe zmo-
wili koniecznie přečiw iemu, ábyŝmy go u-
morzylu bo ieželi ŝe nam ŝtánie to nieŝečieŝcie,
ižby go Pilat puŝcił/ lud poŝpolity zebrawŝy
ŝe y zbuntowáŝy/ wŝnytkich náŝ wngubi y
požábie. A přeto wam rádze, ábyŝcie byli
ŝtálemi, áby nie řekl lud žeŝmy go z žazdro-
ŝci

ści wydali. Pierwszy tedy niżej go do Pila-
ta przynwiedziliśmy, choynie go przedaruiemy,
wynajęł go on dobra przyczynę jego śmierci,
że go na śmierć osadzi, chociażby też y nie
był winny.

Modlitwa.

O JEzu miłosćiwy, ktoryś od Żydow niez-
bożnych policzkowan y pośmiewan
był; raczył: daj mi, aby mi cie tak usty wy-
stawił; żebym cie moiemi występkami uczyn-
kami, y żadnemi złemi obyczajami, także y
postępami nie pośmiewał, Amen.

JEZUSA miłego wiodą do Pilata.

Aż się ze wszystkimi Pharyzeuszami, y Do-
ktorami, dawszy zwiazać bardzo ściśło
miłego JEZUSA, iakoby iakiego złoczyńcę, ka-
zał grubych łańcuch na jego święta byle wło-
żyć, y prowadzić do Pilata, aby go na śmierć
skazał, iako godnego śmierci. JEZUS że był
wielce strudzony, upadał często na oney dro-
dze, ale go oni za włosy podnosili, y brzydko
mówiąc śmiali. Podjęł Łotrze, a zwodzco
ludu Bożego, dziś już będzie iakowa wszystka
złość twoja.

Matka Pánu JEZUSOWI ząbiegła.

An JEZUS, gdy z wielką rzęsą prowadzono
był do Pilata, Matka jego drogo mu zą-
biegała.

bieżalá. Y twóli iesteš moy miły Synu, py-
táta? bo wšystek tak ubit był, že až go nie
poznáta. Pan JEzus do nich gdy chciał
mowić, poczeli go Żydzi śpiešniem prowá-
dzić, šárparac, tárgáiac, poczeli go rwać y
bić. Dzieci Żydowskie, y ludzie od niego u-
zdrowieni, ná tenže drogę mu zábieżeli. A
onže to iest cošmy go w Díedziele przywitáli?
gdyšmy kwiatki y rošęzki Oliwne przed niego
rzucáli: oto iuž teraz zwiázan, ubit y upl-
wan, ażešmy go nie poználi.

Pan JEzus ošárżon przed Pilatem.

A Jedn Pána JEzusa przywiedli do Pila-
tá, sami nie šli do Przysionku, áby mo-
gli bez pokálenia pożywáć prášnego chleba,
táťže Baránka Wielkánocnego, bo to sobie zá-
znaczny grzech mieli, w nišć do Domu pogán-
skiego. A przeto sie Pilatá iáko pogániná
chronili, bo bliška Wielkánoc mieli, przetož
sami w Dom nie wešli, ále stáli przed Do-
mem, prošac Pilatá, áby wyszedł do nich;
Pilát wyszedłszy á widzac Pána JEzusa, že
žáńcuch, ktory był známie śmierci, ná iego
šnie włożyli, iákoby człowieká winnego śmier-
ci, poczał ich pytáć, o coby náń stárzyli? ál-
bo iákaby wine ná niego mieli? Oni poczeli
rozmaíte stárgi náń kłáść, mowiac. Jž on
bedac Synem Jozefowym, czyni sie bydž Sy-
nem Božym, táťže y Krolew nášym, gwał-
cac náře Soboty, y inne Święte dni. Ju-

Judaś widząc Jeżusa mitego łącuchem związanego, wrocił Żydom ną-
żad ich pieniadze.

Tak skoro Judaś obaczył, że Jeżusa mitego łącuchem związanego, do Przysionu ku wiedziono, aby go na śmierć osadzono. Porozumiał się iże za to godzien potępienia wiecznego, że wydał przez zdradę mitego Pána Jeżusa, potuta przymiedziony, przyniósł Żydom pieniadze, za ktore był Pána Jeżusa przedał, y rzucił ie przed Biskupy Żydowski, y przed tych co z niemi byli w radzie mówiac: Zgrzeszyłem wydawszy y zdradziwszy Krw niewinna a przeto weźmijcie nążad wasze pieniadze, a Jeżusa niewinnego uwolnijcie. A oni rzekli co nam do tego, ty użyłszy y obaczysz co uczynił, y czuiesz coć sie ma za to stać. A on porzuciłszy one pieniadze srebrne w Kościele, rozpaczłszy o sobie, to iest zdesperował się; tedy y obiecił sie; a przez to wiecen zarzekł niż pierwcy Biskupi y Duchowni Żydowscy, niemielić, aby przez to sławę dostać, y pochwałę otrzymać mieli, wziawszy teże pieniadze rzekli: Nie iest słusna tam ie włożyć zładeśmy ie rozieli/ boć iest Wzrost, to iest Cena Krwie przedanej. A tak wśedłszy w radę, kupili za nie rola figulowa to iest garnćarka, y dali ja na pogrzebienie Pielgrzymow, za rzadzeniem Biskupów, aby

Cena

Cená y šácunek Krwie niewinney Zbáwiciela nášego, nie grzechnym, ale Wielgrzymom ubogim odpocznienie dawała y gotowała, dla tego nazwana jest tá Rola Żydowskim iezykem Maceldamach, to jest Rola kupiona Węstem Krwie niewinney, aż do tego dnia; a to sie stało, aby sie Proroctwo Jeremiasza Proroka wypełniło: Wzięli Książetá Kapłánscy y Biskupi Żydowscy, trzydziści pieniedzy srebrnych, starb, a nie myto zakupione, od Synow Izráelskich, a dali ná Rola Bárn cársta, iáko postanowił Bog.

Pilat zaprowadził Pána Jezusa do
Przysionku.

Widząc Pilat iż mu z nienawiści Pána Jezusa wydali, nie náležácy w nim żadney przyczyny śmierci, poczał nátychmiast Żydow pytać czemubych człowieka tego przedstąpił przypiedli niewinnego. Dni wszyscy wielkim głosem zawoláli Wskáżešmy tobie powiádali, iże záfázuie dawać Dámin Cesarzowi, a nášym sie Krolem czyni, náš Zákon y ludzi przewraca, náše šwieta gwałci, z diabłem trzyma, bo mocá Belzebubá Książetá piekielnego złe duchy wypelá, nowe náuki wšezná, y wiele złego czyni. Kiedykby to nie był złošník y przeklešty człowiek, tobie byšmy go nie wydali, bo my nie iestešmy tácy, ábršmy tego bez winny ná śmierć wydali, y Sedzie-
mu

mu podali; lecz zapewne wiemy, iż jest go-
dzien śmierci. Święty Augustyn tu woła.
Odpowiadajcie na słowa Żydowski, ludzie od-
głuchych duchów przez Pana Jezusa wybawieni!
tredowaci oczyszczeni! głuszy słyszący! niemi
mówiący! ślepi widzący! jeżeli Chrystus jest
tak przewiniony; iako nasz skrzyżowany Biskup i
Dziękujęcie Żydowski. Wszakże to nasz
mianowicie mówili; iż ie karał za ich występ-
ki, i za ich złe uczynki Jezus błogosławiony.
Pilate widząc, iż Jezus Żydom na ich skrzy-
gi nie odpowiada; rzekł do Jezusa Czemu
na skrzyżowanie nie odpowiadasz, wszak ty masz sto-
wować słodkie, miłe, i tak łaskawe, iż jednym
słowem wszystkich pokonać możesz? Jezus
Pilateowi na to nic nie odpowiedział, a tak się
temu bardzo Pilate dziwował. Przeto zaś
rzekł do Żydów. Weście go wy, a według
waszego Zakonu, na śmierć wyście go, boć ja
nigdy takim Sędzią nie będę, iżebym kogo
miał wam osadzić na śmierć zabita, nie zna-
jąc w nim żadnej winy. Odpowiedzieli
Żydowie, i rzekli: nam nie jest rzecz słuszną/
abyśmy kogo zamordowali i zabili, dopieroż
w te dni święte Wielkonoce. A w tym się
ich wielka zdrada pokazuje, że chcąc niewinnego
Jezusa umorzyć, chcieli swój grzech na
Pilate złożyć, iakoby rzekli. Tobie Panie
Pilate słuszną rozsądzić i rozstrząsać takie rze-
czy; boć jest winien śmierci. O przelęci

Żydowie, tym sie nie wymowicie, boście go dosyć ubili, upliwali, y fromotnie zchámili: á niemáiac ná tym dosyć, iefceze, o śmierć go przynprawiać! y fałszywa wine náń kładziecie.

Pilat pytał Jezusa mitego o rozmaíte rzeczy, á osobliwie o to, bylliby on Krolém Żydowskim.

Pilat wziawszy w swoy Dom mitego Jezusa, rzekł do niego. Twoy lud podał mi ciebie, ábym cie umeczyl, powiedz mi coś im uczynił, żali ty iestes Krol Żydowski? iáż to ná cie mówi lud Duchowny? á to Pilat dla tego pytał, áby w niełásce Cesarzka nie wpadł, bo sie to wieccy osobn Cesarzskiy tykáło, niżeli żogo inšego. Ná to miły Jezus Pilatowi odpowiedział, mówiac. Samże od siebie mówisz, czyli inni tobie o mnie powiedzieli, bym ia był Krol Żydowski? Pilat odpowiedział, y zaczął ia Żyd, oto lud twoy wydał mi cie w moje ręce, á oto cie winuia, iż sie ich Krolém czynisz; iákoby rzekł Pilat, ia sam od siebie tego niewiem, ani też ciebie winuie, ále Żydzi y twoi Biskupi co cie podáli w moje ręce, mówia to ná cie. A to wszyśtko Żydowie czynili, áby świećkie Kráże przeciw niemu pobudzi, bo sie nie śmiał żaden czynić Krolém bez mowy Cesarzki. Przecież Żydowie tej skárgi przyczynę wzięli z

oney

oney chwały; ktora mu Dzieci Żydowskie w
Kwiecie Niedziele oddawały, gdy go chwa-
lebnie do Jeruzalem prowadzili, y przed nim
idąc śpiewały. Osanna, to jest, zdroro bądź
ná wysokości Królu Żydowski. Na te skarge
odpowiedział Jezus miły Pilatowi, mówiac.
Królestwo moje nie jest z tad, to jest, z tego
świata, bo gdyby moje Królestwo z tego swiata
było, słudzy moi niedaliby mnie Żydom w re-
ce. Rzekł Pilat; Tyż ty wżdy Król? Od-
powiedział P. Jezus, Ty mówisz iżem ja jest
Królem, iakoby rzekł, nie pre sie iako ty mo-
wisz, iżem ja jest Królem, ale iednak nie przy-
szedłem Królować doczesnie, iako ty myślisz,
ale wiecznie: przeto prawdę mówisz iże ja ie-
stem Królem, boćiem sie ja nim narodził, a
przeto przyszedłem ná ten świat aby mi swia-
dectwo dał Prawdzie, to jest, bym nauczał
prawdy; bo wszelki człowiek ktory jest z pra-
wdy, słuchá głosu mego, y nauki moiej.

Pilat pytał Pána Jezusa co by była
prawda.

ZA tem słowem Jezusowym, P. kt. spytał
Pána Jezusa, co jest prawda? a nie do-
czekałszy odpowiedzi, y słysząc wielkie wola-
nie Żydowskie, nátochmąst roszął y wyszedł
do Żydów, bo baczył dobrze iż im było mar-
kotno, iż z nim tak długo rozmawiał, y oba-
wiał

wiali sie aby go wolno nie pušćit: á-to sie státo za Boštim sporządženiem, bo niepřizná-
 čiel prawdy, nie był godzien slyšeć coby byla
 prawda, á ták přyšedšy do Žydów, řekl,
 ia nie moge y jedney winy ználešć w tym cztó-
 wieku, o ktoraby miał umrzeć, á teŝ nie iešt oz-
 byczaj Rzymškiego Práva, aby togo zámor-
 dowác o lekkie słowá, ktore czeštokrát cžlowiek
 głupi z přyzrodzenia mowi. Gdy Žydowie
 ušlyšeli, iŝe Pilát nie dbał nic ná ich škargi,
 wielkim głosm zámowali, mowiac: my mamy
 Zákon, á według tego ma umrzeć, bošmy go
 ználežli odwracájacego lud Žydowski. ktorego
 porušíł peczawšy od Galileicy po wšy-
 škien ziemi Žydowskien, áŝe do Xiášá: á my
 tákie Právo mamy w nášej ziemi. Iŝ kto-
 rokolwiek náucza. álbo kaŝe bez dopušćenia
 Nanwyżšego Biskupa, tego powinnómž zám-
 mordowác. Al ten JEzus nie tylko ŝe fałšy-
 wa náuke kaŝal, ále nad to zámiešánie y nie-
 pokoj w ziemi Žydowskien uczynil, dla tego
 Pánie Pilácie, według tej škargi nášej, go-
 dzien iešt šmierci.

Modlitwa.

S JEzu Baránku niewinnym; ktorys przed
 Pilátá přynwiedzion y fałšownie tamŝe
 oškaržon: náucz mnie fałšow ludŝi głóšli-
 woch wyštrzegáć sie, áŝebyu wiernym Chře-
 šćianinem przy dobrých uczynkách znando-
 wał sie prawdzwie, Amen. Pilát

Pisał poslat milego Jezusa do He-
roda.

Pisał kiedy slyszal o Galilejskiej ziemi,
bardzo temu byl rad, y poczat pytac,
byliby Pan Jezus Czlowiek Galilejski, z
pod moen Herodowen: a iako uslyszal y po-
znal ze z Galileien, z Pansstwa Krola Hero-
da; wiedzial sadzic iakiego czlowieka, ale
chcac Herodowi czesc uczynic, damygn zwia-
zac Jezusa poslat go do Heroda Krola, kto-
ry Gaiucia zawiadowal, bo w tenze czas byl
w Jeruzalecie, aby swieto Zydowskie uczynil.
Matka mila za nim tamze posla, azaliby go
wypuszczonego widziec mogla. Herod oba-
czywszy milego Jezusa, zwiazanego, udreczo-
nego, y bardzo znedzionego, uzalil sie go, y
byl jemu bardzo rad, bo od dawnego czasu
zadal go widziec, nie znabozenstwa ale z dwo-
rnosci, y ciekawosci. Dla iakiego znaku cudo-
wnego, aby ktore cudo prz d nim uczynil, kto-
remuby sie mogli zadjawic. M rzekl Krol He-
rod Panu Jezusowi, gdy go Zydowie przy-
wiedli: Jezusie uczyn tu przedemna iaki
znak cudowny, a slubwie tobie iz bedziesz
zwy, y uwolnie cie z ich moen. A gdy Pan
Jezus milezal, o wiele innych rzeczy tamze
go pytal, mowiac: Powiedz mi Jezusie
prawde, o co cie ptac bede, kiedy dla ciebie
moy Dziec dal pobic w Betleem wiele niewin-

nych Dziatek, powiedz mi iákoś uszedł w ten
 čas tártien šmierci? y tyžes Łázárzá wštrze-
 šil, ktory przez čtyry dni w grobie quil? ty-
 žes šleponárodzonego ošwirčil? tážže, tyžes
 czynil w žy: owsťien žiemí Eudá wielkie, u-
 zdrowiaiac wiele Žydowskego ludu? wieleni
 o tobie dživow šlyšal, á dla teqom cie rad o-
 baczył. Mily JEzus ná to wšyřsko nie od-
 powiedział mu y iednego slová, aby sie tym
 predzey wypeknil čas Prorokowánia. Žy-
 domie w ten čas do Herodá przystapiršy;
 ž žazdrošci y nienawišci wielkíen ná JEzusa
 milého ustáwicznie šáržyli, mowiac: že on so-
 bie Boga zá nie ma, gdy sie Synem Božym
 czynil, Kápłány y Biskupy náže zá nie šobie
 nie mial, y ž ich Košciola ie wypędžal; šro-
 motnie przed wšyřskim ludem im przymawial,
 přećiw Zákonowi Božemu náučal. Ale iž
 sie kroći čas powiádać o iego žlošci, přeto
 milošćiny Krolu Herodžie, rácz go nam ošá-
 dže co predzy ná šmierć: koć on iest, dla kto-
 rego Dćiee tвоеy milošćiny, dáł po šie okolo
 Betleem wšyřskie Žydowskie Dziatek: přeto
 sie náđ tym žlom čłowěkem rácz pomšćie
 ten křyzowd: to iest Křwie niewinnéy tnych
 Dětci ktore sa dla niego pobite. Dněi iest
 ktory šwym čarnošćieřtwem p:gnioł Dv-
 cá tвоеgo do žniwu; iže zá il uřech dwóch
 Prátorow, ná konie to uřwol, iže tвоеgo Dv-
 cá žámoržyl. JEzus mily ná te wšyřskie
 šárži

stargi nie nie odpowiedział / ani Żydom, ani Herodowi, bo nie byli godnymi słyszeć jego głosu Przenajświętszego, gdyż to wszystko z nienawiści nań mówili.

Modlitwa.

O Najmilszy Panie Jezu, który dla mnie grzesznego od P. latá, do złosliwego Heroda chciałeś być postaw. Daj mi prośbę cie miły Panie dobrym umysłem poddać się pod rozkazanie starych, dla ciebie, luboby też byli niemilosławni y złosliwi. A oraz / a tym wesołym sercem, bez omieszkania wpełnienia, na posłuszeństwo, siebie samego wydać, Amen.

Herod wzgardziwszy Pána Jezusa, dał go oblec w białe odzienie, iakoby iakieś go lekomyślnego czeka.

Kol Herod widząc iż Jezus milczy, y nie chce mu odpowiadać na jego pytanie, wzgardził nim iakby iakim śalonym y nie wdzięcznym, mówiąc. Gdyby to był człowiek iak powiadają mądry; widząc iż ia go chce wybawić od meki y śmierci, wzdychny mi odpowiedział? a przeto, nasmiwając się z niego, kazał go oblec w białe odzienie powłóczyste, a to uczynił z wielkiej namiętności y pychy, że nie chciał Jezus przed nim cudownych czynić: y kazał go wyprowadzić od siebie, mówiąc:

wiac: wiedzcie go názas do Pilatá Brátá mego, á podziekuycie mu, že mnie tym uzcít, y takowa mi przyházi uczynít, y powieziéce mu, že mui zá to moy gniem odpusté t. Al od tych čas Herod z Pilatem stáli sie przyiáciolmi y Towárizskými, bo předim z seba w nieprzyházi zostawali, á to dla tego, že Pilat pewnego času dáł byl zbíe lud Galilejski, ktory byl w mocu Herodowem. Ki dy go od Herodá prowadzić mieli, wšpsej sie z niego zá przykazaniem Herodowym, iáby z iákego blázna násmiewáli: iedni go pomyslami lali, drudzy mu iego z šwietey Glowy wlošy obrywáli, áže kóšé ná Glowie widáé byto: inši rozniewawšy naň táncuchem go w Glowe bili, y nogami kopáli, ták iz w oney wielkíey Rošie, nie znalazł sie žaden, ktorny mu nie uczynít y nie žádał iákeň przykrošéti. Al przeto uplotšy (iáko Jan Šwietny piše) forone z čiermna, gwałtem ná iego Šwíeta Glowe wložyli, oblotšy go wprzéd w biale odzienie, kłekáiac před nim mowali. Zdrów badž Krolu Žydowski! y žádawáli mu przytym wielkie policzki. Al ták sie ná každym mienšcu z niego násmiewáli, iák z iákego baletěná. Przywiazáli tež potym do onego bialego odzienia wielkie floce, dla ktorych, idac od Herodá po schodzie, oraz dla dlugieho odzienia/ y ich popychánia/ upadł ná onym schodzie Jezus mih; y uderzył sie bárdzo w Šwíe

w Świała Słowe swoje y w swe Świete obli-
cze. Mātka tego miła gdy to widziała, krzy-
knawszy omdlała, bo wielki smutek z tego na
sercu miała. Świetny Augustyn tu mowi, iż
nie darmo Jeżus miły obleczon u Herodá w
białe odzienie, bo przez to ukazał niewinność
iáwna swoje, y wielkość okrutney meki: iż on
będac Záranek niewinny, z wielka miłościá
przyjał naše grzechy; zá ktore on cieško po-
kutował/ y sromotnie á chetnie był nágra-
wan.

Modlitwa.

N Najpokorniejszy Jeżu, który dla mnie
człowieká grzesznego w białe odzienie
przeobleccon, y iáko iáki kałony od Herodá
náświawan byłś: Day mi mądrość Świała
tego, ktora u ciebie Páná mego iest kałen-
stwem/ od siebie w ostrożności oddalać; á
do ciebie, który tyłko sam iest prawdziwa
mądrością, bezyrmy sie umysłem udać, A-
men.

Sromotne Jeżusa miłego od Herodá
do Pitatá prowadzenie.

A Jedn z Pánem Jeżusem niewierni Żydo-
wie od Herodá wyskli, sromotnie go po
drodze przez Miásto Jeruzálem do Pitatá
prowadzili, y zgrubá nań wołáiac/ y nie u-
czciwie láiac, do wszytkiego ludu ták mowali.

Pátržcie ná tego człowieká wšychny ludžie, boč on jest stážiciel Zakonu Božego. Tenčí jest, ktoryč przepowiadał náuke nowa přečinná Zakonowi Božemu. A tak tym řetřewyá woláním, wšystek lud ná Pána JEZUSA pobudzili, y pochwyćewšy kámenie, blodem, y czym tytko kto miał nan čistáli, že go winowecz upluskáli. Gdý upadal ná onen drogze dla kłocow ktore mu u suknie uwiazáli, teon go gwałtem zá Przenawsłwetše wlošy podnošili. Pan JEZUS tym upádniem wielce byl žráuon, áže Krew z iečo swietlych řlř čiekla y z blodem sie pomiešála, ále oni ná to nie dbáli; owšem go poliečkowáli y zá wlošy rwáli. D czym tak mowi Petrus Damiani. D Krolu wielkych chwabo, iákoš to džs zesromozcon tym žalostnym pošniwiskiem? o wšego swiátá mřlošua madořči! iákoš džs wysmiana! D wielmožny Mářestacie, iákoš ty džs žbitý, iáko može twá niewinnosć čierpieć tákie sromocenie, iáko Děice može z čierpieć tákie nie učeženie Syná swego? D Zwierciádlo wšelkiego widzenia, iákoš džs upřwan! D džiw náđ džiwý! Krol jest uczynion sluga! Bog uczynion jest niestátkiem! niečhay tedy džs wšytko stworzenie swego Pána žákuie, zá tákie nášmiewanie y zesromocenie. Potym, gdý Pána JEZUSA przed Sadoma izbe do Pilátá přywiedli, tedy przed nim proporce y kopije řkloniono, y tym mu

čzešć

część czyniono: ale Żydowie się o to gniewali, mniemając, by im to Rzyccerze y Żołnierze Piłatowi na przykrość czynili.

Jeżusa miłego Piłatowe u Żydów wymawianie.

Altym Piłat widząc iż mu znówu Jeżusa przywieśli, wezwawszy do siebie wszystkich Żydów, rzekł im: Przywieśliście mi zaś tego człowieka, iakoby oswobodzającego lud wasz, mówiac nań, iakoby on miał być przestępcą Zakonu waszego, a ja teraz przed sądami wasmi nie mogę náleść nań żadney przyczyny śmierci, lecz nie tylko ja, ale y Herod, do któregośmy go byli posłali, luboście y tam nań skazyli iakoście tylko chcieli. A to wszystko Piłat mówił z wielkim gniewem, bo widział iż go Żydzi, z nienawiści wywali: a przeto niechcieli go puścić, lubo niewinnego, dla tego rzekł do nich. Kiedy nie chcecie się upamiętać w swej złości, dármyście go przynajmniej Światu już na śmierć osądzonego: bo wieście, iż macie zwyczaj, na święto, że dwoch jednego człowieka wolnym uczynić y wypuścić: a drugiego zamorzyć. Przeto obierzcie z tych dwoch jednego, albo Jeżusa Nazareńskiego, albo Barábbasá zbojce złego. A to Piłat dla tego uczynił, rozumiejąc, iż Żydowie obaczwszy tego złego y przekletego człowieka Barábbasá, będą się wstydzyc pró-

šic o Bárabbasá, á tak wypuſzcza Pána Je-
zuſa.

O Bárabbasá proſa.

Biskupi y wſyſtkie Kŕaſetá Žydovſkie
przykaſáli ludowi wſyſtkiemu, á y o
Bárabbasá zboyce proſili. Tedy wſyſcy
Žydowie iednoſtáynym głoſem wołali mówac.
Nie tego, to ieſt, JEzuſa Nážareńſkiego na-
wypuſcié, ále Bárabbasá: Wſat iedná-
k chcac im wypuſcié miſego Pána JEzu-
ſa. Al což uczynié z JEzuſem Nážareń-
ſkim? Oni wſyſcy záwołali, uſkrzyſny go.
Odpowiedział im Pilat y rzekł. Dniemdzie-
cz i ludžie, ſlepi, y ſalemi, czy niewiecie iže
Bárabbas iſt gorſzy nád wſyſtkie zle lu-
džie tego ſwiátá, bo žyie bez Zákonu, bez mi-
ſierdzia, mežobonca y wielkim ieſt zdran-
a, á przecie on proſicie, y wypuſcié go kažeéie!
á JEzuſa miſego ktory wiele znákw Cudo-
wnych miedzy wámi uczynil, náuczaiac was
w Zákonie, wſtrzeſaiac umárle, uzdrawiaac
was niemocene, á iednáſ proſicie aby brl u-
ſkrzyſowan, y co tákiego z tego uczynil, aby-
m go miał uſkrzyſowác? á oni tym wiecey wo-
łali, uſkrzyſny go, uſkrzyſny. Odpowiedział
im Pilat: nie záſlužil ſmierci, ále ieželi w-
czyni wſſroczył przeciwko wám, álbo przeciw
wáženmu Zákonowi, dam go ſtarác, á potym
go puſzcze, y zákaže mu aby wiecey nie poſtał
w žie-

w ziemi Żydowskiej. A tak Płat chcąc u-
 koić gniew y żąrtosć Żydowską, Barabbasą
 im wypuścił, a JEzusa oddał im do ich woli,
 mówiąc do nich wielkim głosem. Oto wam
 wypuszczam Barabbasą, a JEzusa, ponie-
 waż jest nieposłusznym własnemu Zakonowi, ka-
 że go zbicię miotłami, biczem, y kłami, a po-
 tym Starannu puści go, natym już dosyć
 mienicie. A tak Barabbasą puszczono, a
 miłego JEzusa nie litościwym katom bicz-
 wac podano. Przeto wezwawszy Płat do
 siebie niektórych slug Żydowskich, rozkazał
 im mówiąc: Woinowacie tego JEzusa, ponie-
 waż tak wasze Książęta rozgniewał, a zemłot-
 ku z sat, uwiązcie go u słupá y starzcie go
 dobrze, żeby wasze Książęta obaczyle, iżem się
 dobrze pomścił iż krzywdy. Tak tedy żaraz
 owi Żydowie rzucili się ná pokornego Baran-
 ká Páná JEzusa Chrystusa, iáko wilczy dra-
 pieżni: y poczelu go ściepác, y niemilosiernie
 śarpác, aż przyniedli go w posrzed przy-
 sionku ku słupowi.

Modlitwa.

S JEzu Krolu Niebieski, ktory dla mnie
 od Herodá ná zad do Płatá chciałeś
 bydz odesłan, przez co zgode y przyniażni mie-
 dzy niemi sprawiłeś: dan mi złośliwych lu-
 dzi przeciwko mnie zmowienie się bez boiażni
 pogardzić, y ábym mógł ich zawziętości do
 po-

podobnego konca przywieść ná wielšá zašlus-
ge y przyrownánie nášládománie čiebie, A-
men.

Pán JEzus zivleczon z odžiemia bárdzo
nie lutošćiwie, y štať názi przed wšy-
šćim ludem bárdzo sro-
motnie.

JEzusa milego gdy w pošrozod przyšienku
táť zelżywie przywiedžiono, katoroie šie
nań rzucili z wielkim okrucieństwem; y po-
czeli go hárpác, šámotác y šiepác, zewloššy
z niego odžienie, že štať názi, iáko by šie dopie-
ro urodził. Miłošćiwý Pán JEzus bárdzo
šie tego wštydžyl, že táť šromotnie przez t lugi
čas nágun štať, bo táť bylo wiele ludzi kto-
rzy šie temu džiwowali, y bárdzo go žalowali,
že go táť niemiłošćiwie hárpáli; niektorzy
žás bárdzo pláťáli pátržac ná iego wielkie u-
dreczenie, ná nieznosny žal iego miłey Mátki,
przy ktoreń stáło Pán wiele, między ktoremi
byly tež iego Čiotki, Márya Šelcoffe, Márya
Mágdálerá y Martá, á tnych šie miłý JEzus
nabárdžien wštydžyl, iže táť názi przed nie-
mi štať: áleč tá prawdžywa Čiotká iego Má-
rya Šelcoffe, ždiawšy zawićie rabkowe ze šwen-
glown, podáľa go iednemu kátowi, prošac
go, áby go nim zákrýli y obwiazáli. Kiedy
JEzus błogosławiony iuž štať táť zewleczony,
šam dobrowolnie przyštapuššy, z pokora on
šlup

flur obłapił. Natchmiał kátowie gwałtem
 się do niego rzuciłi, y Rece iego Najświętsze
 tak mocno do słupá przywiązali, że aż czernia-
 ły: y tak mocno ciągneli, że się iego świe-
 tych Reku skóra popadała, y z iego świe-
 trch pązłoków krew wypryskała. A tak do-
 brzliwy Jezus, Pan wznoskiego Świata,
 który wpylił przyczyna stał nagi przed o-
 nem wpyliłemu ludzai w wielkim zawyndze-
 niu, bo onego Wznanyszwierzego y Najli-
 czniejszego Ciała żaden człowiek aż do onego
 czasu nie widział nagięgo, okrom Panny Ma-
 ryi Matki iego. Kátowie gdy go tak mocno
 do słupá przywiązali; miotły, łoká, pegi, y
 lánecdn gotowali, którymiby Pána Jezusa
 biczowali. O iaki smutek iego świętá Matká
 miała, gdy go nagięgo widzała! dla tego
 obrocir się się ku onum światom Pániom/ kto-
 re tam z nią stały, rzeka. Dładanie iáko
 sromotnie y niedźnie stoi mój Syn miły! iáko
 iego święte są uńá bláde! czy iego przesli-
 czne/ iáko máia śmiertelne wciężenie! a wy-
 mówiszy to, od nieznośnego smutku, więcej
 przemówić nie mogła y lednego słowa, bo się
 wkrótce brzy w niej wnetrzenieci poruszyli
 dla niezmiernych boleści iáko to sama potami
 powiedzała przed słudze a rógdzie Światech,
 tak mówiac. Pięć dni widział i mego aniego
 Soná, tak oświadczył y tak memie śmiercie wo-
 wrozami do słupá przywiązanego, Ciała moje

wszystko było ná mnie od wielkien boleści iáko skorupa uschlo, y ztretiálo, á fiednym obaczy-
lá, iže iuž bráli miotły áby go biczowali, w
ten czás mi sie widziálo iáko by wrazone w me
serce miecz ostey, ták, ižem iuž dáley przemo-
wić nie moglá. Przeto Przyaciéle moi, kto-
rzy tám zemna byli, ná strone mnie odwiedli
pátrzyć mi ná to wieceny nie dáli, dla niegno-
snych mych žátości y boleści.

Modlitwa.

O Jezu Bárátku niewinny, ktorýś dla
mnie z odzienia zewleczon, y ná biczowa-
nie byleś obnázon: daj mi przez bezyrę grze-
chow mych wyprawádanie, stárego człowieká
ze wszystkichmi zleci użynkami zewlec, y przed
toba ábym sie ze cnot obnázoným nigdy nie
widziáć, Amen.

Jezusá milego okrutne y bez wszelkien
litości Biczowanie.

Mžtościwy Pan Jezu: gdy ták stat ná-
gi, a stupá uwiązány, nayspierwen z
miotlami do niego przynapili: á bez litości
siekac y biac, ták mówili: Jezu sluchay ná-
sych Kiazát Káptláńskich, Jezu usławy ná-
se choray, Jezu stárym nášym nie przy-
marnay, Jezu Zákonn nowego nie wymy-
słay: Gdy sie ci pierwsi zmordowáli, potym
drudzy z pegami, to iyt, z suchymi žylami wy-
dte:

dlecemi/ albo rzemieniami przystapili, a biac
 go temu wymawiali. Jezus lucz nieodwodzi,
 Jezus; Czarnoxieznikiem sie nie czyni, Jezus
 Soboty nasze swiec, Jezus nie wybawiaj
 Endzof. Jezus. Potym gdy sie ci zmordowali,
 przystapili do niego trzeci kaci, lancuskami
 biac go, tak mowili: Jezus Krole sie nie
 czyni, otoz tobie cos zasluzyt. Tak tedy mi-
 tego Jezusa tyranskto y niemilosciernie ubiezo-
 wali. iz sie iego Najswiezsze Ciało krewia
 wiskostko wolalo; tak dalece, iz poczynsly od
 Glowy aze do piety nozney; nie bylo w iego
 Darszwierzym Ciele calogo miescá, takze nie
 byl w nim staw ani jeden czlonek, ktorzy nie
 odiaost y nie ci rpiat osobney meki. A po-
 wiadana to y pisa niektorzy, iz go w ten czas
 ledwo nie ubili, iz wiskostka stola z niego sie
 b. la zupila, y iz aze Ciało od kosci odnalo
 b. lo. A gdy sie y ci nad nim zmordowali,
 ktorzy go po arzbicie bili; inni zaslonu przy-
 stapili, a od slupa go odwiazawszy, Krew za-
 mi zo, to jest, grzbieciem do slupa odwrócili y
 pryncypowali, a potym go po pierśiach y zu-
 wiecie zelami suchymi y miotkami tak okrutnie
 bili, az Ciało sie odrzynalo y zostawalo na ko-
 lach, bo za kazdym innym razem, kiedy go ko-
 lami bili; z Ciałem z niego bieze wyrzynali,
 az bylo widac na pierśiach kosci. A tak po
 wspanilem iego Strictym Ciele, przed koncem
 soba nie bylo micyca na nim zadnego, tylko
 y zdrowo

y zdrowego, tam ciekła krew dla wielkiego zbicia/ z tego Ciała Najświeższego strumieniem na ziemię, że w krwi Przenajdroższej Swoich Pan JEzus stał. A tu się Pismo wypełniło napisane: od piersi nożnej aż do wierzchu Głowy nie było w nim zdrowia: bo w każdy członek najmniej dziesięć razy uderzono kiedy go biczowano. Przy tym tego niezmiernym biczowaniem stali Sadowie, rozmaicie ich mni kłając, y złami słowy sromocąc. A tak dwójako był ubiczowany, napprzód biczami y mioskami, potem złosliwymi y bluźnierstwiemi słowy. Gdy tedy Pana JEzusa tak długo bez miłosierdzia bili, ieden także przystąpiłszy, poczał im kłąć/ mówiąc: O memłoscierni ludzie y także chęćcie zabić człowieka ięże nie ojadzonego? a przeto wzgarzył nożą pobiłszy u niego słupą, a tak miły Pan JEzus nie mogąc stać na świętych Dłozach swoich u onego słupą dla wielkiego zemdlenia, upadł na ziemię w krew Przenajświeższą swoją. A tu się wypełniło Proroctwo Izaiaszowe, który mówił. Widzieliśmy go iako tredematego, y iakby od Boga opuszczonego. Dgladaw tu o duszę nabożną, a rozpamiętniwszy iako wielką Meke Pan Chrystus za cie cierpiał! aby dusze twoje wykupił od Meke męcznej: nie darzę cię zaś na zatracenie, uważ ięśli kto widział, ta a meke iaka była Pana naszego JEzusa Chrystusa

stusa: iaká milosć ku tobie miał, kiedy taką
nieleżać cie cierpił. Dowiedz, co też ty dla
niego uczynił albo ucierpiał, skoro y iaką
wzbudziłeś y przysługę za to iemu oświa-
dził? lubo wszystko twoie uczynki dobre, kto-
reś czynił przez wszystkie dni żywota twego,
niemoga wyrównać y za dostęć uczynić, by ie-
duen kłopi Krwie jego Przenajświeższej.
A tobie kiedy sie co przynadzi małego, tedy
dla niego cierpieć nie chcesz, ale na tychniaś
semrzysz, ani Jezusowej Przenajdroższ. y
Krwie, która za cie cierpiac wylała, obaczyć
nie chcesz. Dla tego, zmieszay rączey twa
gorzkie y wszelka dolegliwość ze Krwią mi-
łego Jezusa; a rozpamiętywając to tak niez-
miernie y przykre jego stanie u sław, wiedz
zapewne, że ci będzie wszystko słodko cierpieć
dla miłego Jezusa, Zbawiciela twego.

Pánu Jezusowi oblec sie kazáli.

Dobrothny Pan Jezus, dla ciężkiego u-
biegowania z bóla y zemdlenia, lubo cho-
dzić nie mógł, iednak onie okrutni latowie bi-
łac go, z niego sie nasmiawali, y oblec sie mu-
kazáli. Pan Jezus ze wstydem zbierał swe
odżenie, które było po ziemi rozrzucone, a
głazekolwiek stąpił, wyrażało sie jego Prze-
najświeższe serce dla obfityści ciężacem z Cła-
ła Krwi, y kiedokolwiek siedł, tedy tam była
ziemia czerwona, boac Krwia oblana. A tak
S

že nie tylko iego święte stopy było znać krwawe, ale kedykolwiek šedł, tedy dwiema strumieniami z iego świętych nożek Krew Przenajdrożša plynęła; iż własna iego Sukienka, wšystka była rumiána, že sie we Krwi umazчала, z ktorey až ná ziemię Święta Krew plynęła.

Pána JEzusa ná Koronowanie wiodą.

Po tym przystąpiwszy do Pitatá, rzekli. Pánie Pitacie, wšak sie czynił Krolew, dopuść y pozwól nam že go w Páwłoke przybierzemy Pitat chcąc dosyć uczynić Żydowskięgo gniewu żą tartości; kazał go w páwłoczyste odzienie oblec, aby Żydowie nasyćiwšy sie žádánny iemu przykrości y smot, nie žádali dálej przelania Krwie iego niewinney. A tak rzućiwšy sie nań, z iego go sukienki niemilosćwie zwlekli, a w odzienie go czerwone, páwłeczyste, sprosne y bárdzo stáre, w ktorým niegdy Krolowie Żydowscy bywali koronowani, przoblekli, a to wšystko uczynili aby sie tak do woli z niego násmiali.

Modlitwa.

S Pánie namięłosćiwšy, ktory do stupá przywiazan także też chćiałeś byđż biczowan: day mi bicz twęgo Dnecowskiego karania wdzięcznie przniac, y abyś cie arzechánu memi nigdy nie biczował, ani też tobie anieli ná nowę žádawał, Amen.

Jezusa milego Koronowanie.

Z Tamże wziawszy go studzy Pitatowi/ iako
Krola na stole posadzili, zeby nań wy-
sedy Zydowie patrzyli, a uploty korone z cierni-
nia konczystego, y bardzo ostrego wlozyli mu
ia na Glowe tego swieta, y dragami tak mo-
cno przyrazili, ze tegoz ciernia kolce przepty i-
go Swietego Glowe, aze do mozgu, tak, iz krew w
oczy, w usia, w uszy, y po Obliczu z tego swie-
tego Glowy obficie ciekla, y aze po iego edzieniu,
na ziemie plynela. Zydowie y studzy Pita-
towi poczelu sie z niego naswiecac, mowiac:
otoz tonie Krol Zydowski, otoz masz Korone
twego Krolestwa przyzwolta. Po tym koro-
nowaniu na iego wielkij posmiech, dali mu
miasto berla, tuzine morska w rete, przez to
iakovu pokazuiac y mieniac nieszczesni Zydow-
wie, ze iego Krolestwo miakoby byt z czeze, y
ia o trzcinu prozne. Tamze przed nim na
iedno kolano klekali, y obludnie go pozdrawia-
li mowiac: Pozdrowion badz Krolu Zydow-
wski: za tym policzki mu zadamali, y gru-
biansto mu tialali, drudzy zas wziawszy z i-
go refu trzcinu, w glowe Naswietka go na-
bili/ On tak ona ostru korone tym alecien w
glowe iego w bili. Insi mu na swiete obli-
cze iego plwali, y pieściami miedzy swiete
oczy go bili. drudzy mu zaszytki dawali, dru-
dzy go zas za wlosy targali. A nasmiaw-
S 2

sie z niego do woli, dopieroż go Pitátowi po-
dali. D tym koronowaniu stoi w Piesniách
Sálonomowych pisano. Wymidźcie y ogle-
daycie Corki Syon, to iest Pánuzy Jerozo-
limskie Krolá Zbáwiciela, iakož go ukorono-
wátá Mátká iego, to iest, Synádogá Zymo-
wsta, bo w ten čas iego pieknošć bytá odda-
lona, že iego šwieta lice ubite byty y zeplwá-
ne, iego šwieta głowá bytá zdziuráwiona, ie-
go wdzieczne y bárdzo šlázne á roškosne
wenrzenie, y to sie byto zmienilo, bo okolo ie-
go oczu wiecey niželi tyšiac zránienia byto.
D náš mify Stworzycielu, nie pátrž teraz
ná náše grzechy, ále wenžrži ná oblicze po-
mázánca twego, JEzušá mšlego, který dži-
šlaj nieczystymi á smrodliwými šlinámi upl-
wan, y škárádnie dla náš wzgárdzon y ze-
sromocoan iest. Pržetož ukážme twoy mify
Syn šwe oblicze ubite, aby ty mify Stworz-
cielu ponzrzawšy ná nie, bytš nam mišošci-
wym, y odpuščil grzechy náše, pržez ub cie
twego naimiľšego Syná, Páná y Zbáwicie-
lá nášego.

Modlitwá.

D JEzu Krolu Niebieššy, kterýš chcial
bydž dlá náš čiernioma Korona ukoro-
nowan: day mi ták godne pržez čiernie šwie-
ten pokuty udreczenie, žebyni žašlužni od cie-
bie w Kroleštwie Niebieššun koronowanie, A-
men.

Pá-

Pana Jezusa Pilat ukazuje.

Po okrutnym Pana Jezusa ubiczowaniu,
 y sromotnym ukoronowaniu, Żydowie
 przekleci/ przyniedli zaś w starym pawloczyn-
 stym odzieniu, miłego Pana Jezusa do Pi-
 lara. Pilat wyjrzałszy tak sromotnie zbite-
 go y zniedoconego, y że iego świąte oblicze ze-
 śmiało, oczy y wargi opuchły; wśzystek ubi-
 ty y iako tredowaty, że aż dla wielkiego zema-
 dlenia nie mógł stać na swych Świątych No-
 gach; y poczał sobie myśleć. Jak tylko Ży-
 dowie Pana Jezusa obacza, tedy sie nād nim
 zmiłuią y puścić go kaza. Dla tego go wśy-
 stkiemu ludowi tak zęskārādzonego y zālicz-
 nego, tak uplwanego y niedźnie ukoronowa-
 nego, chciał ukazać. Przeto Pilat kazał Pa-
 nu Jezusowi na iedno okno bārdzo śerokie
 wstąpić, aby go tak wśyscy widzieli, āzaby
 mu na śmierć nie stali, zāwołał Pilat wiel-
 kim głosem do Żydow mowiac / Oto Czło-
 wiek, iakoby rzekł: ogladajcie ubitego, y ze-
 krwāwionego. Dla Boga, mięćcie dosć na-
 tym, użalujcie sie go, boć iest ten człowiek
 wāsz Brāt, y wāszego pokolenia, nie przele-
 wajcie iego Krwie niewinney, puśćcie go,
 gdyżem sie wāsey krzywdy nād nim dobrze
 pomścił: iakoby im rzekł: ogladajcie Żydo-
 wie iezeliście kiedy widzieli człowieka temu po-
 dobnego, zęplwanego, y oskārādzonego. Dla
 tego

tego proše was/ poruście sie nieiákim požalo-
waniem iego meki, boč iest Człowiek niepianny.
Żazarci Żydowie ná te słowa Pilatowe nie
niedbáiác, wszyscy wielkim głosem, ukrzyżuj,
wołáia; Odpowiedział im Pilat. Al co wzdy
z tego uczynił, ábym go miał ukrzyżowác? á
oni tym bárdzien woláli. Weźmij, weźmij,
ukrzyżuj go. Pilat im odpowiedział: we-
źmijcie go wy w wasze moc, ukrzyżujcie go
boč ia nie nándruje w nim ni iednej winy, dla
ktorehby był godzien śmierci. Má to odpo-
wiedzieli Żydowie. My mamy Zakon, á we-
dług Zakonu ma umrzeć: bo sie Synem Bo-
żym czyni, á to iest uwłoczene czci Bożej:
dla tego ten iáko náśmiewcá Boży ma um-
rzeć, bo nam ták przykazáno w nášym Zako-
nie. Bedzieli kto uwłoczył czci Boží y, śmier-
cia zła nechay umrze! ale ten iest uwłaczyczá
czci Bożej, bo bedac prostym Człowiekiem
czyni sie Bogiem. Pilat to uslyšawszy / iez-
boże sie bárdzien zláł tych słow miżeli pier-
wen, á boiac sie áby Syná Bożego nie ukrzy-
żował, mniemáiac iáko Poganin, áby on nie
był Synem ktorego z Bogow, iákich wiele
mieli Rzymiánie. Przeto bał sie myślac sam
sobie. Puscilibym go, tobym przeciw Zako-
nowi ich uczynił, á nie puscilibym, obawiac
mi sie trzeba, ábym Syná Bożego nie ukrzy-
żował. Wrocił sie tedy náзад do przysion-
ku, wziawšy z soba Pána Jezusa Chrystu-
sa

sa, ktorego byl wywiódł Żydom przed sieni,
 y rzekł do Pana Jezusa. Powiedz mi z fa-
 des ty, jeżeliś z Boskiego pokolenia, czyliś
 tylko czlowieczego: a to Pitat dla tego py-
 tał o iego pokolenie, że go Żydowie w tym
 pomawiali, że on czynił się Synem Bożym,
 y rzekł dalej. Powiedz mi gdzieś się uro-
 dził? coś jest za człowiek? coś uczynił iż cie
 twon lud tak wárdzo nienawidzi? że wśhyścy
 poburzyli się przeciw tobie, chcąc cie umorzyć
 krzyżowa śmiercią?

Jezusa miłego pokorne milczenie.

Jezus miły Pitatowi żadney nie dał odpo-
 wiedzi, a to dla czworákien przyczyn.
 Pierwsza, dla głębokości pytania: bo Pitat
 pytał o to, czego by był nie mógł rozumem
 swym osiągnąć, gdyż pytał o Pokoleniu Pa-
 ną Jezusa Chrystusa; o którym Izaiasz tak
 mówi: Pokolenie iego kto wypowie? iákoby
 rzekł, że żaden. Wtóra przyczyna dla kto-
 rey nie odpowiedział. Iż on dobrowolnie
 dla zbawienia ludzkiego śmierć chciał podiać,
 dwoie go bowiem rzeczy nawięcey pomawia-
 li, nampierwey, iż się Królem idy czynił, po-
 tym iż się Synem Bożym mienił. A to oboie
 miły Pan Jezus mógł pokazać, że był Kró-
 lem, także Synem Bożym, ale tego przez to
 uczynić niechciał, aby nam swoje pokore y
 cierpliwość pokazał dla nászego przykładu, a

byšmny go w tym násládomáli. Trzečia, Pán J^{us} uš mliezat, wet lug Swietego Jána Zlotoustego, aby pokazal, že go Pítat darmo pytal, po lubo widzial niewinného Pána Jezusa. nie wybáwiby biť go ani uwolnit dozgadza ac Žydowskicy žlošci y uporewizáwž e emu. Czwartá, nieodpowiedzi pryzczyrá, že Pítat pytal z ľad, y coby zá cžlowiek byť, lubo iego uczynki pokazowáln, iz on biť Syn Božy, á iednák nie wypuščáť go ani wybáwitiť od smierci: y dla tego nie odpowiedzial ná iego pyťanie ni iednym stowem JEzus miľy, až sie temu Pítat bárdzo džiwowal. Dla czego mu rzekť? niechceš ze mna mowić, áza nie wieš, že ja mam moc nád toba, y moze čie dáť ná Krzyžu rozbiť, y moze čie tež wypuščie. Jákoby táť nieščešny Pítat dčial wyrzeť. JEzusie mogľbyš sie mnie slušnie bať, y prošie mnie abyť čie wypuščil y od smierci wybáwitiť, á ty nie pomniac ná to niechceš zemna mowić. Mowi S. Ján Zlotousty; iz Pítat tymi stowy sam sie osadził y potepil. Bo poniewáž to bylo w iego mocy, iz go mogť wybáwitiť od smierci, žadney wymowki mieť nie bedžie, iz go nie wyžwolitiť widžac go bydž niewinného. Y mogť mu rzec miľy Pán JEzus, ono stowo, ktore piše S. Máteuš, z ust tvojich sadze čie slugožy. Ale to ná kárezenie odpowiedzial Pán JEzus mowiac: Nie mialbyš ty žadney mo-
cy

cy nademna gdybyć nie była dana od wyższej
mocy, to jest od Cesarza, albo od zwiercy ien
mocy, to ien od Boga, od ktorego jest wszel-
ka moc, a przeto nie uniemam, iżbyś ty sam
tylko był winien mojej śmierci, ale wieceny
ten, kto mnie tobie podał, to jest Judaś y lud
Żydowski, większy grzech ma niżeli ty: bo oni
z własney złości to uczynili, a ty z niewiádo-
mości, bojąc się Cesarza sadyś mnie twa wo-
la na śmierć, a w tym grzechyś gdy mówisz
iż mam moc, a nie chcesz mnie niewinnemu
dopomoc. Po ten odpowiedzi, wywiódł zaś
przed przysionek Páná Jeżusa, y zámował
do Żydów wielkim głosem, oto znówu wy-
wiódł go wam ábysście poználi, że ja nie
nájdúie w nim żadnen przyczyny śmierci;
áżebyście temu wierzyli przysiegam wam
przez Cesarstwie zdrowie, żeć y lednen winy w
nim znaleźć nie mogę. Dla ktoreby miał um-
rzeć, przeto zmuszycie się nad nim, boć cięsko
jest udreczony y zátomány, ogładacíc iáko
drży, y ledwo ná nagách stoi. Dtworz tedy
tu człowiecze oczy sercá twego, á ogładaj Zło-
wieká, á Włodzianá nadobnego, niewinná
Krwia oblanego, śmóścia y rányami cšťará-
zonego, od głowy do stopy nożney zátalco-
nego y śieczzonego. Dtworz oczy, á wacz,
ktoli to jest, co ták okrutnie zá cie ćierpi. nie
jest ci to człowiek prosty, ále Bóg wierny pra-
wdziwy. Poniewáś Bóg, uwážé Bóstwo

iego nieogárnione y nieográniczone, y iáko
 taki Máještát Niebieski y nieográniczony, od
 wšyškich iešt wzgárdzony y opušczony, iáko
 by mgdy nie był Bogiem prawdziwym. Prze-
 to człowiecze płáč we dnie y winocy, iego
 wielkien sromoty, korač on podiał dla ciebie
 z wielkien swen miłošci. Mowia tu niekto-
 rzy nabožni, iż kiedy náš miły Zbáwiciel ták
 iáwne był poť zan Žydom, byto iáko by trzy
 godziny ná dzień. A w ten čas Dziewicá
 błogostáwiona obaczymšy swego miłego Sy-
 ná, ták wyšmiáneho, y sromotnie w páwłoke
 obleczonego, zdumiewšy sie y stracimšy mo-
 we, bylá iákby umárlá. Swieta Márna
 Mágdálená obaczymšy teŝ swego Mištržá
 ták zmeczonego, uplwánego y žłátowánego,
 znaglá krzyknawšy, bylá tákŝe iáko by umár-
 lá. Potym gdy wstáta, obápiwšy zá šnye
 Dziewice Márna, poczelá pláčac mowić.
 Ach mnie nedžney, biádáš mnie nieščešney,
 y kto mnie žáwił tákiego Náuczyciela! tá-
 kiego Mištržá! tákien šlodkošci y šwiátlošci!
 Drujie žás Pánie mowily do Dziewice Má-
 ryi w te slowá: o Dziewico y přeštáwna Má-
 tko smetnych Mátek, nie widži sie nam, by to
 był twon miły Synaczeť, boč on był náď
 šlonce šwletnienšy á ten iešt, ták tredowátn,
 že wšech nanokropnienšy; Syn twon byl
 piekny y urody Unielškieň, že wšech Synow
 człowieczych nanšlicznienšy, ále ten iešt mie-
 džy

Dzi wstytkiem ludźmi nanyiepodobnienysy, śnadź mylenn sie, że wierzenn, aby to był Syn twory nity. A takinże sposobem wsty-
sen ktorzy byli z Dziwica Marna, nárzekali, ale Dziwica Marna dobrze to wiedziata iż on był Syn ien nity, a dla tego nieznośna boleść na sercu miała, y za nim sie Bogu Synu modliła, mowiac. D nasytastawysy, nanyłościennysy, y nanyłościennysy Boże Dycze! ktorzy zwykles dawac miłościerdzie grzesznym ciebie prośacym: rącz sie dżystan zmiłowac nad iednym Synem twoim, a nie bay go na taka śmierć okrutna Krzyżowa, iaka mu Żydowie niemierni żądai! bo serce iego y moie iest wielce strapione dla sromoty niewymowney y okrucieństwa ktore mu żądai; ale Bog Dćiec ien nie wysłuchał, że dla nas te śmierć nąznaczył. A od tego czasu Pitat szukał przyczyny iakoby go wypuścić dla iego niewinności, ale Żydowie tym wiecey wołali y inne do wołania pobudzali, mowiac: Jeśli tego wypuścisz, nie iestes przyciiciel Cesarzow, bo wszelki co sie czyni Krolom, odpowia da y sprzeciwia sie Cesarzowi. Pitat boż iac sie Cesarza, a z Żydow nasmiewaiac sie żawołał. Oto Krol wąż zmiłuncie sie nad nim: żawołali wysy, weźmin, weźmin, u-
krzyżuj, a iako złego człowieka nie żałuj. Pitat rzekł: Krola wążego ukrzyżuje? oni odpowiedzieli: Krola nie mamy, tylko Ce-
sarza.

Mo-

Modlitwá.

Snanlutošćiwšy Pánie JEzu Chryste, ktorys chćiał bydz z znamienitym posmiewiściem dla mnie Żydom przekletym ukazan: day mi sie zaszczytu prozney chwaly uchronić: a z temi znákami inż Duchoronnemi, przed oblicznošćia twoia, ná ostatnim sadzie ciebie widzieć, Amen.

Pána JEzusa ná śmierć Krzyżowa
osadzenie y skazanie.

Pilat widzac iże nie mógł przemoc, owšem iże wielkšy zgietł, woláme, y cizbá n. i. dzy ludźmi bytá, wziawšy wodn obmyt rece swoje przed wšyskim ludem, mowiac: ia nie chce bydz winien Krewi tego spráwiedliwego, wy dobrze obaczćie. Odpowiedzieli wšyscy Żydowie. Krew iego niechay bedzie ná nas, y ná synách a dziećiach nášych. Zátym Pilat siadł ná Stolicy, ná mienscu ktore zowia Litoitratos, gdzie byto spleciono zwierzechu, a tamże teź byly dwa wielkie kámenie czerwony y biały. Ná czerwonym siedział Pilat, a ná białym stał JEzus, a to znaczyło niewinnošć iego. W ten czas Zoná Pilatos wá imieniem Proculá, przysła do Pilata, mowiac: Proše cie niechay sie nie stanie temu spráwiedliwemu człowiekowi, bomci wiele ten nocny cierpiátá dla niego przez widzenie.

Albo

Albowiem diabeł iako stary chytrym bedac,
 y rodząc przez niektóre znaki, iż on był pra-
 wdziwym Bogiem, bo widział iego wielką
 cierpliwosć y pokorę, widział że się Świeci
 Dyncowie radowali iego śmierci / a przeto
 chciał Pana Jezusowej śmierci przeszkodzić
 przez Niewiastę: iako też wprowadził był
 śmierć przez Ewę, ukazawszy się Żonie Wila-
 towej, strąsając ją, a mówiąc jej. Ten czło-
 wiek o którego się Żydowie starają, żeby był
 na śmierć osadzony, jest całę niewinny y Przy-
 iaciół Boży, oraz wielki Świateł, a dla tego
 przeprosił się y sprzeciwił aby nie umierał. D-
 wielkie zaślepienie Żydowskie, wśpółcy niewin-
 ność Chrystusa wyznawania. Wołał Judasz
 zarzekł się wdawszy Krw sprawiedliwa.
 Pilat też rzekł: ja nie nąduję przyczyny
 śmierci w tym człowieku. Herod też uczyn-
 kiem pokazał, kiedy go w białe odzienie przy-
 oblec dał, diabeł przez widzenie potęgał y obia-
 wił. Potrzeż na krzyżu wymawiał go: są ni
 tylko Żydowie winniym go czynili, y śmierci
 iego żądali y pragneli. Pilat w tym żony
 nie wysłuchał, we dzwon radzonoć y w tra-
 by zabić kazał, aby się wśpółstet lud zaro-
 mądził, przed którym Pan Jezus na
 śmierć skazał. A gdy się lud zśodził / wypro-
 wadzono Pana Jezusa związanego, ciernio-
 wa koronę na Głowie mającego, aby go na
 śmierć osadzono. Pilat tedy siedząc na S- o-
 licy

lich przed sienia, aby go iáwnie osadził, wy-
 dał y przeczytał obyczáiem Rzymstkim z tábli-
 ce sentencya, ktora iest nápisana w Ewángel-
 lich u Jána, w te słowá. Lud twoy, y Bi-
 słupi twoi, Mistrzowie w Piśmie náuczeni/
 Pharizeusowie y wysyscy Przekozeni Żydow-
 scy, Ciebie mi sadzić dáli, ktorzy cie temi wi-
 námi obwinili, iákobyś ty náuka fałszywa
 lud odwracał, táž rosterki miedzy Krole-
 stwem Żydowskim y Gálilenskim czynił, żeś
 sie Krolestwu y Pánem ich bydz powiádał y
 miánował. A przeto wedlug práwa y oby-
 czáiu Rzymstkiego, kazałem cie mroctwami y bi-
 czmi bić, lecz iuż teraz ná cie Decret śmierci
 wydam táki. Że cie máia wywiodłszy z Je-
 ruzálem ná mienescu łyscy gory ná Krzyžu
 rozciąć, y nád wysytkie lotry nawiązy wá-
 nieść y postáwić, aby wysyscy ná cie mogli
 párezyć. Potym zámował wielkim głosem y
 rzekł. Jezusa Nazárenskiego, Syná Joze-
 fowego y Máryi, osadzam bydz winnego, y
 przynánie, aby gwoźdźmi żeláznymi byt przy-
 bity ná Krzyžu, y byt záwiáson nawiązy
 nád wysytkie lotry, żeby go wysocy widzieć y
 poznać mogli. Tenże godziny, ná tákáz
 śmierć opát jít dwóch łotrow. á tak przytázáł
 Pána Jezusa prowadzić zá łáncuch, ná go-
 lá kónie zázuciony y zá kreguiony, rece mu
 opát zwiázawey: Żydom sie temu rado-
 wało, Pátarowi dzekowali, z Pána Jezusa sie
 ná

naśmiewáli, dopieroż na ten czas co chcieli
 zł. sęcia wa to mu tam wyrządzáli. W ten
 czas stála też tam z Mátka Rodzima tego,
 bardzo z ciężkim żalem płakáli, patrząc na
 tak okrutne morderstwo. O człowiecze! u-
 waż tu, iaka w ten czas żalosc Dziewica Má-
 rya miała, gdy widziála go tak sromotnie zel-
 żonego, y cierniowa korona ukoronowanego!
 łańcuchem niezmiernym ją sębie uwiązanego,
 na obliczu plwocinami umazanego, y trwia-
 zbrogzonego? Dżiw, że sie w ten czas ien serce
 nie rozsiádko. Przeto temu żądżiwiszy sie
 Bernat Swietny, z płaczem narzekájac mowi.
 O narstodsy Jeżu, y cos udziálat, iżes na
 táka śmierć osadzony! czegoś sie takiego naye-
 miłsy Metodzieńcze dopuścić, iżes tak zesro-
 mocony? y ktora może bydz przyczyna twen
 śmierci? gdzie sa twoie grzechy/ ktorychbyś
 sie dopuścić? gdzie takie sprosne ucynki?
 gdzie mezhonstwa? zwady, krzywdy, láia-
 nia y bluźnienia? Dla ktoryches na śmierć
 szan y oiazon? iżáli miły Jeżu te sa iżes
 niemocene uzdrawiał? ślepe oświecał? głu-
 chym słuch przywracał, tredowáte oczyszczał,
 grzesnym winy odpuszczal? záprawdec ia in-
 nego żadnego grzechu w tobie nie nayełue, á
 iednak cie na śmierć skázanego widze? táńże
 odpowiadájac sam, mowi. D iac iestem, mi-
 ły Jeżu, przyczyna twen boleści. iámcí záro-
 bił na twe závicie, y na twa niewinna śmierć
 dla

dla czego wykrzykuiac mowi: o dziwnego sa-
du pokozenie! o niewymowney táncownie Bos-
skiej zrzadzenie! oto zgrzeszył niesprawiedli-
wy, a za to skaran jest sprawiedliwy: przesta-
pił winny, a ubity jest za to ni. winny: obra-
ził niemilosćmiwy, za to skazan na śmierć mi-
łosćmiwy y litośćmiwy. Co zasłużył człowiek zły,
to cierpiał Pan Jezus dobry: w czym sie
sluga przewinił, to Pan iego zapłacił. Czego
sie człowiek dopuścił, za to Bog umieszczon był.
D prawdzy my Smu Boży! dla czego twa
pokora tak miko sie pomizyla? czym ty a tak
rospalena? na co twa litość przyszła? czego
twoja miłość dosięgła? na co wysyłał two-
je zlitowanie y uzalenie? otom ja zle uczynił, a
tyś za mnie ucierpiał. Jam sie grzechu do-
puścił, tyś za mnie pomisie odmiost. Jam sie
bardzo przewinił, a tyś za to na meke podan
był: iam sie w pyche podniosł, a tyś nie bár-
dzo upokorzył: iam nieposłusznym był, a tyś
moim grzech z posłuszeństwem nosił. Jam żar-
liwym poddan był, tyś sie za mnie pocł? iam
żarłym roztosy a tyś okrutnie zranion
amogazni. Jam ukusł i iabłkowey siodkości,
tyś za to nápoion gorzkością. Oto me a ja-
rma ust złość, a iego ukazana jest miłość y
mielka sprawiedliwość. D gdzież jest ci-
slo rozumna Boskim tworzą, a m ozdobi-
ni! y coż to słyszę o twym Pánie. Synu
Bożym, y Máry? izali nie to jest Bog Wszech-
moż

moga
raz
szyl
z be
rdzon
drby
by m
wiek
iakt z
dziem
mgdy
wyda
iakov
lat m
skaz
zu be
nim
pygi
Erny
Nieb
sie E
W c
tak i
sis
poko
terna
mem
serce
niepo
buc

mogacy, ktory wziawszy na sie osobe slugi, teraz cierpi za nasze zlosci? Ktory tak sie wyniszczył dla swej wielkiej a dobrotliwej łaski, iż bedac Wszechmocny, stat sie dla nas wzgardzony? Ten, ktory jest Krolewem Najeśnierzszym, w ktorzym sie zamyslaia wszystkie starychy mądrości y nauki, stat sie iakoby iaki czlowiek lekkomyślny, bo sie z niego nasmiwali, iak z iakiego nieścattka. Ten ktory byl Młodzieniecem najniewinniejszym, ktory grzechu nigdy nie uznal, ani w uścicach jego postal, wydan y wywołan byl na okrutna śmierć, iakoby winny, tak iż trzydziści y trzy tylko lat miał, kiedy na śmierć gorzka krzyżowa byl skazan, a iako tote albo zbójcą iaki na Krzyżu bez litości byl rozciągniony, że aż sie w nim żyły y stawy rwały. Wstydź sie tu pyśny człowiecze, słysząc o tak wielkiej twego Stworzyciela pokorze, iż on bedac Krolewem Niebieskim, Synem Bożym, dla ciebie stat sie Synem człowieczym, a do tego ubogim. W czemu, rozpamiętywaiac dobrodziejstwo tak wielkie, nie zapłaczesz? czemu nie podnosiś sercá twego ku miłemu Bogu? mowiac pokornym sercem do twego łaskawego y potężnego Pána? O Jeżu, ktoryś jest zbawieniem dużej moiej, proszę cie, rącz zmiekczyć serce moje twarde, na oplakanie boleści twej niepoietej y niewymownej, serce też moje pyśne rącz nakłonić do świetej pokory, żeby mi

cie w niego przez wszystkie czas żywota mego
násładował: y za meke twa ciepka płakał:
a tak czyniac z twa pomoca, do swietey two-
zey chwały dostal sie.

Modlitwa.

O Panie JEzu Chryste, Dwieczko niewin-
ności: ktorys skazanie na śmierć, a
śmierć krzyżowa, dla mego zbawienia niewin-
nie podiac racył: day mi sprawiedliwego
sadu śmierci ani na ciełe, ani na duszy, zaśluz-
zyć. Ale dla twej swietey miłości niespra-
wiedliwe ludzkie sady bez boiaźni odrzucić, y
aby m nikogo o żadna rzecz niesprawiedliwie
nieposadzał, Amen.

Pána JEzusa pod ścienia Pilatowa,
niemiłościernie z pawałoki obdarto, Rany iego
Przenaswietke wszystkie odnowiono. y Ko-
rone cierniowa gwałtem ze Swietey
Stowy iego zervano.

Kiedy to żalosne na śmierć skazanie stało
sie/ żołnierze y sami Żydowie na Pána
JEzusa rzucili sie, a Pawłoke z iego y Koro-
ne zdarli, ktora sie była wpoita w rany. Przez
ktore gwałtowne zervanie, odnowily sie wshy-
stkie iego Rany, iakoby dopiero mu zadane
byln. Upadł tedy JEzus miły dla wielkien
żbolatości y mdłości/ bo mu wieksza na ten
czas meke zadali nizeli kiedy go bicowali. A
tak

tak czas niemaly zostawał nagim, poki suknie
iego nie przyniesiono, ktora byla zostawiona
w domu Pilatowym, y w iego zas go odzie-
nie oblekli, aby go wszyscy poznali. A oblo-
gli go w iego suknia, znouu mu Korone cier-
niowa na swieta Glowe wbili, ktora boli z
pawloka z iego Przestwietney Glowy zerwali,
aze ciętki mozg z iego swietey Glowy.

Pánu Jeżusowi Krzż na gore Kál-
wárna miśc kazáli.

Altym Krzż wielki y bárdzo ciężki na pie-
tnasćie stop álbo frokow dlugi nágoto-
wali, a włożywszy go na Páná Jeżusa, sa-
memu go miśc kazáli. Wziat go miły JE-
zus, y niósł dla zbawienia názego, na ono
miesce ktore zowia Kálwárna: tamże, taki
dzw nigdy nie był przed tym słyszán, aby
ktory złoczyńca był przymuśon nośić swoje
subienice, iako Pan Chrystus Zbawiciel náš
był przynwiedzion do tego: a tak, z krzykiem
y zgiełtem wielkim, około Ryńku Miásta Je-
rozolimy wiedziono go. Potym gdy Páná
Jeżusa Krzżem obciążonego z Miásta wy-
prowadzili, táncuch aruby na iego swieta
Szynie záložyli. A idac po oney drodze, po-
pycháli go, grubiańsko y sprośnie ma táiac,
bo sie inż drudzy byli popili. Jednák skro-
mnie to wszystko znosił y cierpiał Jeżus mi-
ły, ani otworzył ust swoich náyswietlszych.

Gdy mu złorzeczyli, sedł iák Dwieczfá nie-
winna ná one okrutna smieré, iednák go oni
złostliwi káci y zydowie niemilosierni siepáli,
y popycháli, wyrządżaiac mu złość/ przytro-
sáci zádawali iákie tylko wymyslić mogli.
Mila Mátká iego przy nim blisko isć nie mo-
gła, bo wielki tłum ludzi zá nim sie cisnął. á
dla tego ktoredy inedy iemu z Przyacióhni
záoieżála, ázaby najmilšego swego Syná,
ieszcze žywego obaczyła. Wiedziono teŹ z
nim łotrow, iednego po práwicy, drugiego
po lewicy, áby mu wiekšá sromota uczynili,
y bárdzies zchámbieli: tákŹe áby lud pospoli-
ty mniemat, Źe pospólu z niemi kradał, y ze
inne złe uczynki z niemi czynił.

Pán Jezus mowi Niewiástom.

Jezusa miłego w ten czás rozmaíci ludzie
wyprowadžali, iedni co sie z niego násmie-
wali, drudzy co zá nim woláiác błotem cisła-
li, byli teŹ co bárdzo plákali, iáko to byty
Niewiásty, do ktorych obroćiwšy sie rzekł
Jezus miły. Córki Jerozolimskie nie plącz-
cie mnie, ále sámny ná sie plączcie y ná syny
wáše, ktorzy mnie z nienawišci ná smieré wy-
dáli; boć przyida dni ná was tákíe, w ktore
beda mowić. Błogosławione co nie rodziły/
y šczęśliwe, ktore pieršiami nie karmiły, bo
w one dni rzeka gorom, pádnijcie ná nas, y
págorokom przukryjcie nas. Jezelić ná zielo-
nym

nym to czynią drzewie, to jest nądemna ktory
mam zieloność wśelakiem niewinności, a na
suchym coż będzie? to jest na grzesnych, kto-
rzy uszli od wielkości łaski. Widząc to oni
Żołnierze, iż Pan Jezus począł mówić, bali
się aby nie pobudził ludzi swa łaskawa mowa,
żeby go im gwałtem nie odbili, dla tego po-
tym poczęli go ciągnąć y bić, aby tym pręd-
zej postępował na gore Kalwaryi.

Pan Jezus pod Krzyżem upadł.

Dziemica Mária, ktora przed Miasto swe
mu milemu Synowi zabiegala, obaczy-
wszy że go gwałtem pedza na one lysa gore,
pytala Janá, jeżeliby to ien mity Syn był,
ktorego tak okrutnie wiedziono y pedzone?
ktorey z płaczem Jan tak odpowiedźał. O
mila Mátko, jeżeli już nie znaś Syna twego?
toć jest Syn twoy, Dwoc żywota twego, kto-
regos z Ducha Swietego poczęła, y do Egn-
ptu, twemi rełomá nosila. Pan Jezus w
ten czas na swa kochana Mátke wężrzzał, a
dla wielkiego mordy na ziemie upadł, y tam
go wraz Krzyż przywalał. Ona przynbiega-
wszy pádła, mówiac do niego. O Synu mo-
ny, nągorzey mnie Mátce twey ubogiem, ktorani
doczekala takowey boleści y wielkiego sromo-
cenia. Tak tedy oboie od wielkien żalosci u-
stali, a upadłszy na ziemi leżeli, tam oboie tak
wielka boleść mieli, ktorey nigdy ieście nie
uczuli

uczuli byli, až do tej godziny. Wiec ná-
 tychmiast oni kátowie, iáko lvi okrutni, przy-
 stąpimŝy, ná nich sie rzucili: iedni Mátkę
 Bożą, Pánnę czystą pieściami bili, y od mi-
 łego Syná onež odepchneli, y gwałtem wiel-
 kim oderwali. Drudzy zaś iey miłego Syná
 Pána Jezusa nogami deptáli: á gdy nie-
 mogli wstác, zá wloŝy go z ziemię podnoŝili, y
 Krzyž ktorego on nie mógł dáley noŝić, ná
 niego znówu wlożyli: pod którym częstokróć
 upadł: bo iuž wiecey mocy nie miał; ponie-
 waŝ wŝyŝtká iego przyrodzoney mocy siła,
 była w nim zátłumiona y zniŝczona przez cie-
 ŝkie zmezenie. Mátká iego gdy to obaczy-
 ła, chciała mu pomoc noŝenia Krzyža/ ále
 iey niechciano puŝcić, bo iedni iey kátáli, dru-
 dzy iá od miłego Syná odpchnáli, á w oczách
 iey ślepáli y bili go, iáko lotrá iákiego. D
 nabożna duŝo pomyŝrzni tu na Krolowa Nie-
 bieŝta płáčzaca nád Synem ŝwoim, mowiaca
 do Syná gdy iey nie dopuŝczono wŝpomoc
 Syná w noŝeniu Krzyža. Ach nieŝtetnyŝ
 mnie Synu najmiłenŝy, ŝodká y iedyna ná-
 dzieio mojá! gdzie ŝie podziála pieknoŝć
 twojá? tákeŝ zekŝtárádzon y oŝpecon, jem cie
 poznác nie moglá. D Synu moý! y kto mi
 to dá, iżbym zá cie umárła? chodźć wiecey
 nie moŝeŝ, á mnie nie dopuŝczaia aby m cie
 wŝfromogła? á obroćimŝy ŝie do Żydom, mo-
 wila. D brácia moi Żydowie, zmiłuyćie ŝie
 ná-

nádemna, włożcie ná rámioná moje Krzyż
Syná mego, żeby mu nie było tak ciężko.
Potym zaś do Syná mówiá. O Jeżu Syn
nu moy/ y dokądże to idziesz uciecho moia,
nádzieio moia, wesele y radości serca mego?
dokądże cie to ciągną? iżális ty tote iáki ál
bo zbóycá? Pan Jeżus gdy tak Mátkę swoje
słyszał płaczącą, wielce iej smutku żałował, á
postępując z onym Krzyżem często sie ná swa
má Mátkę oglądał: á tak płacząc gorzko
Mátká Syná, ná gore Kálmáreny prowá-
dziá go áże od wielkiego smutku chodzie nie
moglá, Jan Świetny y Marna Mágdalená
wspomagaáli ia zá nim, y prowadzili.

Symoná Krzyż nosić przymusiłi.

Widząc oni táci, iż Pan Jeżus tak był
zemdlony, że nosić Krzyża nie mogli;
bojąc sie áby nie umárt ná drodze, człowieká
idącego ze wsi táńże obaczyli, imieniem Cy-
reneuská, y przyniedli go ná to, áby pomógł
Krzyża nosić Pánu Jeżusowi; nie z lutości
iákien to uczynili, ále obawiaáli sie áby Piłat
skazánia ná śmierć nie odwołał: przeto co ry-
chley z nim przyspieszáli. Páni teź pobożna,
imieniem Beroniká, widząc Páná Jeżusá/
tak skáradnego, widząc iáko Krew Przenay
drożka z Głowy Korona gránioney po świe-
tym Obliczu ciężce, z miłości do niego przy-
stąpiá, y podáá mu tuwálnia rabskwa dla

otárčia, JEZUS gdy ia do Oblicza swego przyložyl, záraz iego Twarz Nanyšwietža ná onen tuwalni táka sie wyrážila, iáka ná on čas byla.

Ná Gore Káľwárni Pána JEZUSA przynwiedziono.

Na gore Káľwárni gdy z Pánem JEZUSEM przysli, áczkolwiek Szymon pomagat Pánu JEZUSOWI Krzyža nosic, iednák dla zemdenia wielkiego, takže dla tárgánia usta- wicznego, upadl ná onen gorze JEZUS mity Krzyžem obciažony, y tárn rozránil swa šwie- ta twarz nanyšwietžen: gdzie, iedni go zá wlošy, drubzy zá odzienie dowlekli do mie- sca krzyžowania, á tam sie dopiero náň rzu- cili, y z iego sukienki wlasney zewlekli go, á dla šárpánia wielkiego koroná z Štorny iego Nanyšwietžen spádla, Náňy iego wšyštke tak znornu sie odnowily, y krew z nich čiekla dla obdárčia z onego odzienia, ktore bylo przyn- wržato krewia do Przenanyšwietšego Čiála: tak potym nágo stal dluga chwile JEZUS mi- ly, držac, dla wielkych bolesći; Mátká rádaby go byla zástonila y przepasála, ále dla iego wielken šromety nie dopuščeno. Potym niemogac dluzy stac, upadl, ktorego bez wšelákych przystožnosći w iedne iástinia wrzucili, dotad poči Krzyža nienágotowali. Tam niektore Pánie z politowania przynio-
sly

ſny mu napoiu drogiego y mocnego, aby nie
tak czuł bolu onego; ale to oni kátowie ſamt
wypili, a iemu winá zmieſzanego z mira po-
dali, a to wſyſtko cierpiał ſkromnie JEzus
miſy. Potym go z iáſſinie oney ciemney wy-
wiedli Krzyż pierwey nágotowáwſzy; lecz ón
ſam dobrowolnie z oney iáſſinie powſtał, a
przyſedſzy drzacy ku Krzyżowi, ſam ſie do-
browolnie oſiárował, y poklenáwſzy, do Bo-
gá Dycá pokornie wołał, mowiac; oto Dy-
cze mon niſy, w poſłuſzeńſtwie, w pokorze, y
w wielkien á dobrotliwej láſce dla człowieka
trwam áże do ſmierci! y chciał ſie za tymi
ſłowy ſam dobrowolnie ná onym Krzyżu po-
łożyć, ale Żołnierze gwałtem go ná Krzyż po-
rzucili, tak iż Koroná cierniowa z onego u-
derzenia głebien w iego Przenáſwiéſſa Głó-
we aż do morgu przeſłá, tam tedy záraz do
Krzyża powrozami go przywiazáli.

Modlitwa.

D JEzu naymiłóſciwſzy, ktoryś dla mnie
człowieká mizernego, Krzyż twon bárdzo
cieſki wtaſnymi rekami trzymać y ná Rámio-
nach dźwigac y noſić raczył. Daj mi Krzyż
wſtrzymieźliwoſci od wſzego złego dźwigac:
y on za toba dla twoiej miłóſci uſtawicznie
noſić, Amen.

Jezusa milego Ruk y Nog ná Krzyżu
bolesne rozciągnięcie y do Krzyża tepeni
gwoździami przybicienie.

MUprzed iedne Reke pochwycili, y tepym
ia gwoździem przybili, że aż żyły ná
druga stronę Krzyża przebiegały. Matka
gdy dzwiek y kółat młotow usłyszała, padła
ná ziemię onidłała, a po máley chwili wsta-
wszy, Mágdaleny spytała, iezeliby to krzyżo-
wano iey milego Syna, ale y oná nie wie-
działa, bo w ten czas daleko stała. Druga
Reke gdy przybić chcieli że nie mogła dosiać
do drugiey przewierciáney dziury, ktore by-
ły daleko od siebie y nie pod wymiar wywier-
ciáne; tedy przywiązawszy powróz do Reki
ciągneli ia z wielką mocą opieráiąc się nogá-
mi o Krzyż, dotad aż ia do dziury przycia-
gnawszy tepym także gwoździem przybili.
Noge potym iedne przedziurawivszy ná to się
náradzali iákoby ia przybili, więc druga tá-
ż przebiwszy, pospólu obie złożyły, ná wie-
rzchu práwa, a zespódku lewa, gwałtem także
do dziury ciągneli, aż się w nim stáwn y ży-
ły rwały, że mogły byt w nim zliczyć wszy-
stkie kości. A ták go wyciągnawszy iák stro-
ne ná Lutni, wielkim gwoździem obie Nazy-
światłe Nogi do Krzyża przybili. Matka
gdy kółatánie z daleka słyszała, wielką boleść
z tego ná sercu ponošila.

Pána

Pána Jeżusá ná Krzyżu ofiárowanie.

Nan Jeżus, gdy tak rozkrzyżowany ná Krzyżu wznát leżał, patrząc w Niebo z płaczem wielkim Bogu Dycu ofiárował sie mówiac: o naylástawşy Dycze! wenyżęñ ná mnie Syná twego, á przyimiy mnie zá nepořalána Ofiäre, dla zbáwienía rodzáu ludzkiego! ábyś im iuż grzechy ich dla mnie odpusćit! wśákęś dobrotliwy Dycze-odpuşćiał Żydom złoşći, gdy tobie owce/woły, y kózky cátopalone ofiárowáli! otoć ia iuż tobie Zákonnych Ofiár nie ofiáruie, ále Ciáto moje niewinne ná Krzyżu okrutnie rozbite! iużći naymilenşy Dycze, lat trzydzićći y trzy przeminęto, iákóm záwşe ná ten Krzyż pářzał/ żadáiac ábym ná nim umářł, y lud twoy odkupit, który był zwiedziony od złego ducha: á przeto dla ten Ofiáry moiey zmiłuy sie náđ niemi.

Tytulu nápisanie.

Přat nápisal Tytuł troiákim iezykiem, Łáćińskim, Grecim, y Żydowskim: y kařał go przybić náđ Krzyżem, który taki był. Jeżus Nazarencki Krol Żydowski. Ten nápis gdy Żydowie czytáli/ do Pilatá mówili: nie tak piş Pánie Pilacie, ále iř czynit sie KroleŃm Żydowskim. Odpowiedział im ná to Pilat. Com nápisal tom nápisal. Wiec

przeř

przez dlugi čas, z onym Tytułem przybitym do Krzyża, leżał na ziemi JEzus mŕty, i až u-
krzyżovaný poſi onych dwu Lotrow ná Krzyž
nie przybili, gdje potym w poſrzedku mie-
dy niemi Pána Zbáwiciela nášego, iáko by
nawieſtšego y nangoršego Lotrá zámiešili.

Modlitwá.

O Pánie JEzu, Stworzycielu Niebá, y
ziemie, ktorýs byt ná Krzyžu dla mnie
rozciagniony / že wſyſtkie koſci w twoim
Náſſwietšym Ciele mogly by byt bydz po-
liczone: dan mi wſyſtkie moje członki, ták že
ſily cielesne y dušne do ſwieten twoien chwa-
ly przywieſć y przyſpoſobić.

**JEzusa mišego ná Krzyžu okrutnie ro-
zbitego niemiloſierne z Krzyžem po-
dnoſenie.**

Wotym mišego Pána JEzusa z wielkim wo-
lániem podnošili, á ledwo co od ziemie
dzwignawšy, ná ziemie záš upuſćili, od kto-
regó upuſzczenia žyly ſie w nim porwáły: á
pokrzepiwšy ſie záš, ná gore dzwigáć porzeli,
ciągnáć w gore powrozámi Dſiáre Bogu
Dycu nád wſyſtkie zápáchy wonniensá y
ſłodšá. A ták gwałtownie podnioſtšy go/
nagle z Krzyžem w wykowána opoše wpuſćili,
až ſie wſyſtko Ciáło cieſtko wſtrzeſto, že
káždá ráná y bližná odnowila ſie y otworzyła

z ob-

z obfitym płynieniem krwi Przenajdroższej:
 a ta była meka Pánu naywieksza, ná Krzyżu
 zbytnie rozciągnięcie, y ná gwoździach w cie-
 skien mece przez trzy godziny wiszenie. Spon-
 żrzy tedy dużo nabożna ná te Choragiem
 ná ktorey sie poiáwił Dwoe zbáwienia ná-
 go, to iest drzewo żywota ná-ego: ná to
 zámwzdny pátrzańcie, y boleść iego oplákuńcie:
 boć on woła z Krzyża, mowiac do człowieka.
 Poyżrzy ná mnie mily człowiecze, á ogladay
 okiem miłosierdnym, sercem gorzkim, co ia cier-
 pie zá cie. Prośe cie zmituń sie dziś náde-
 mna, pókaś lutość nád Meka moia okrutna
 bom ia iest twoy iedyny Oblubieniec, Stwo-
 rzyciel, Odkupiciel káśtawy, ubogi, gdyż oto
 wiśe ná Krzyżu nági, zesromcony, ábyś ty
 człowiecze: był bogaty y chwalebny! wey-
 żrzy prośe cie ná Słowe moje Królewskie o-
 strym cierniem zbodżiona, ná Oblicze zeplwá-
 ne, zbite, zpuchłe, iákobyś tredowáte ná Dczy
 krewia ze łzami oblane, ná Usta blade y zesi-
 niáke, ná Rece me niewinne, y ná Nogę świe-
 te/ ktore nigdy nie stáły ná drodze złośliwej,
 iákóć sa do Krzyża tepymi gwodźkami okru-
 tnie przybite! ogladay Bóś mon, y wszytko
 Ciało moje Pánieńskie, niewinna krewia obla-
 ne, iáko poczwąwszy od piety nożney aż do wie-
 rzchu Głowy okrutnie iest zránione! powiedź
 to człowiecze duszy swoien, Oblubienien mo-
 ien mily, niechay miłe w swym sercu poloży

za známie y wieczny upominek. O grzesny
 człowiecze! uważ, to Chrystusa Pána do cie-
 bie smetne wołanie y nápomínanie, á rozpá-
 mietnyway często, coé on za cie cierpi! boé on
 według Swietego Bernardá mowi: O czło-
 wiecze, wiedz co ia dla ciebie cierpie, do ciebie
 wołam, dla ciebie umieram! pátrжай ná meki,
 ktoremi iestem zmeczón! ná gwoździe ktoremi
 iestem przebodzion! ná tzy, ktore za cie wyle-
 wam! á lubo cierpie wielka meke po wierzchu,
 ieszcze wielka wewnatrż cierpie, gdy ée bydz
 niewdzięcznym moien meki znáydzie y widze.
 Już tedy o dušo miła nie zámýślan dálej twe-
 go serca, ále pátrżac ná Krzyż Swiety, o-
 gleduy upominki niewymowney Zbáwiciela
 twego miłości, iże on ná Krzyżu dla miłości
 twoier wiśi miedzy Łotry, iákoby złoczyńcá!
 wspomináiac tedy z wielka serdeczna miłościá
 y zálošcia ná śmierć okrutná Dobrodzieiá
 twego, takżé ná bolešci y sromoty niewymo-
 wne, plácz y wylewan gorzkie tzy we dnie y
 w noc, á nie odpoczyway w zálošci, áni ty,
 áni twe oczy: náležycie bowiem y słusnie te-
 go žalować y plákać przez wsystek czas żywo-
 tá twego iestes powinien! ktorý, aby cie od
 pláczu wiecznego wyrwał, za cie, bedac ná
 świecie, plákał: á nie tylko plákał, ále okru-
 tná śmierciá dla ciebie zábić sie dał. Przeto
 cie inż prosiemy JEZU miły, łaskawy Pánie,
 wepřrzyj dzisiany miłosiernym otiem ná twoie
 stworze-

stworzenie, dan nam teraz łaskę swoje, abyś-
śmy godnie opłakiwać mogli twoie umeczenie.

Smutek Dziewice Máryi.

D Páanno czysta, y Mátko Błogostáwiona,
iákis ty ná ten czas smutek miała, gdyś
ná iedyneho Syná swego ná Krzyżu zawieśo-
wego pátrzała! oraz, żeś Krwie z niego pły-
nacey otrzeć nie mogła! drżał wśzystek od cie-
skien meki, á tyś mu pomocy dać nie mogła,
tylkoś do Boga Dycá wołała, aby meká iego
była ulżona. A płacząc gorzkien meki miłego
Syná swego, pobudza nas abyśmy y my po-
społu z nią Syná ien, á Zbáwicielá nášego
plákali, y mowi do nas temi słowy. **D** Syn-
naczekowie moi mili! ogladaycie serce moje
bardzo zranione/ bo Syn mój miły, oto iuż
ná Krzyżu sromotnie w boleściach nieznó-
śnych umiera, dla wášego zbáwienia. Prze-
to prośe was zmiłuycie sie tżis nádemna smu-
tna Mátka, á plączcie iego wielkien meki po-
społu zemna! o Páanno Márya, Mátko Syn-
ná Bożego, prosiemy cie przez umeczenie ie-
go, rácz nam udzielić smutku twego, ktoryś
miała pod Krzyżem z Syná swego, JEżusá
błogostáwionego, abyśmy godnie opłakáć
mogli umeczenie iego.

Modlitwa.

D Najmiłosćiwšy Pánie JEżu Chryste,
ktoryś dla mnie ná Krzyżu podniesion,
y chćias

y chćiakeš byndž od zemie podwyżšon: dan mi proše cie miły Pánie, od ziemskich požadliwošći powštanie, y aby serce me umyštem do ciebie wzniešione byto, Amen.

JEzusa milego ná Krzyżu pošiniewanie.

Gdy Pána JEzusa Żołnierze ukrzyżowali, tamże rozmaítey kondycyi ludzic z niego sie nášmirowáli. A nampierwey drabi co go strzegli, bo ci, iáko Świety Jan w dziewicztnastym Rozdž. piše, odzienie z niego zewloššy, ná czworo ie rozdzielili y kostki o nie miotáli, co sie komu dostać miało, á to wšystkožebny wietská przytkrošć Pánu JEzusowi wzrządžali. D suknia tážke iego ktora byla nie byta, ále z wierzchu tkána, tedy o wšystke iážko o cačkowa suknia z osobná kostki rzucáli, mowiac: nie rozdžieraymy iey, ále rzucemy kostki o nie komu pádnie. Aby sie Pišmo wypełniło, ktore iest pišane w Psalmie dwudziestym y šiodmym. Rozdžielili sobie odzienie moje/ á ná suknia moje miotáli losy.

Pána JEzusowe nád swa miła Mátká politowanie.

Miły Pan JEzus, gdy w tákich ciężkich bolách zmęczony ná Krzyżu wišiał, widžac y slyšac Mátkę swa goržko płaczaca Bogu Dycu ja polecał, mowiac: o moy miły Dycze

Dyżce Niebieski! widzisz w jakim smutku jest
 Mátka moiá miła! obacz, iákoć gorzko płá-
 cze y wzdyhá, áz oto omdlewa, wśák dobrze
 wieś miły Dyżce, że ia sam tylko mam byđz
 ukrzyżowan! iednak miła Mátka moiá wśhy-
 stká ze mna jest ná Krzyżu! mieny doshć náy-
 lástáwshy Dyżce ná ukrzyżowaniu moim, á
 ien rácz ulżyć boleści, boć záledwie moge ná
 iený żale pátrzyć. Záczym możemy wierzyć,
 iż pátrzac Pan Jezus ná wielkie swoien mi-
 len Mátki żásmucenie, mógł mowić sam w so-
 bie z wielkiego nád nia politowaniá. O Mát-
 kó m iá náymilśa! y gdzieś teraz sa Anio-
 łowie, ktorzy przy moim Náródmieniu śpiemá-
 li? gdzie Pásterze ktorzy u Jásłec byli? gdzie
 oni od Wschodu i łóńcá Trzey Królewie bo-
 gáci, ktorzy w dzieciństwie moim z dárámi
 mnie szukáli, á ználázshy udárowáli? y gdzie
 jest ono náše przez trzydziésć lat y trzy mile
 z soba pomieszkánie, z ktorego sie weseliso ser-
 ce twoie? oto teraz to wśhyśtko wesele obrociło
 sie w wielkie żásmucenie. Wiec odstáw má-
 luczko Mátko moiá miła odemnie, ázác tego
 ná máta chwile zápomnie. Ale Mátka, mo-
 gła też do niego mowić. Dgladay moy mi-
 ły Synu, iżeć nieiáko od ciebie odstąpić nie
 moge, przeto cie prośe, żmiluy sie nádemna
 smutna Mátka twoia niechay tu pod Krzy-
 żem pospołu z toba umre, wśákem jest Mátka
 twoiá ubogá, boć oto iuż nie mam żadnego

człowieka ktorzyh mnie pocieszył, tylko ty
moum byłeś y iestes pocieszeniem.

Idących mimo Jezusa náśmiewanie.

Nájdowali sie y tácn pod on czas Żydo-
wie, ktorzy sie z niego ná Krzyżu wy-
pacc- go náśmiewali/ chwyciac głowa/ do niego mo-
wili. Otoż tobie coś sie czynił Krolem! ie-
żeliś Chrystus zstap z Krzyża, á uwierzemy
tobie. He, he, he, wách, co káżiś, to iest,
burzyś Kościół Boży, á trzeciego dnia go
zbuduiś? he, he, he, otoż tobie. O Pámmo
czysta, iákis ty w tedn smutek miała! gdyś
ty tak Żydom mowiacych słyskała! Drudzy
zás mowali, á co ten uczynił? czyli kradł,
czyli zdradzał? á inši odpowiadali, że zbo-
ca był y zwodzca ludzi. Drudzy uragali sie
z niego mowiac: inše uzdrawiał á sam siebie
uzdrowić nie może, dufalci w Bogu, niechan-
że go wzbáwi chceli. Zás inni tak mowali:
Wách! to iest, człowiecze kálony, gdybys ty
był Synem Bozym, iákos mowil, iż iest Bog
Dzieć twoy, wśákcihby dopomogl!

**Siedm Słow ktore wnmowil Pan Je-
zus wisac na Krzyżu.**

Młesćimy Pan Jezus, bedac okrutnie
zraniony, y boleści bedac pełny, lubo
widział weselacych sie y słyszał bluźniacych
krzyżowników y nieprzyjaciół swoich: iednak

pro.

oto sie najmniey nie rozgniewał, ale podnio-
 ższy oczy swe do Boga Dycá Niebieskiego te
 siedm słow przemówił Pierwsze słowo było
 wielkien doskonałości, gdy z wielkim głosem
 modłąc sie za swoje krzyżownicy, do Boga
 Dycá zawołał to pierwsze słowo. Dycze mi-
 li, odpuść im, boć nie wiedza co czynia.
 Wenzrzy miłościwy Dycze, ná Syná twego,
 obacz kto to cierpi, á zmituy sie nád tym, za
 kogo cierpi. Raczże prośe cie wenzrzyć ná
 Rece y Nogi iego zranione, á odpuść nam
 grzechy ktore popełniły rece y nogi naše.
 Wspomniy Boże Dycze ná rany y ná cieśka
 meke twego miłego Syná, á odpuść miłoci-
 wie wszystkie winy grzesznego człowieka! boć
 on iest ktory z wielkien swoien łaski, z łoná
 twego ná ten świat zstąpił, aby nas z meki
 wieczney wybáwił. W ten czas mogł tak od-
 powiedzieć y rzec Bog Dyc: O moy miły
 Synu, co chcesz, chceszli żeby twoie krzyżowni-
 ki ziemiá pożarli, iáko Dátaná y Abironá?
 álbo izbyły ogień spuścić ná nich, y spalił ich?
 álbo izby żywo do piekła z stąpili? odpowie-
 działby Syn Boży, nie, nie, miły Dycze, ale
 odpuść im, boć niewiedza co czynia. Si tu z
 tego możemy obaczyć wielka pokore y cierpli-
 wość našego miłego Pána Zbáwiciela, iż on
 będąc bieżni uśieczony, cierniem ukoronowa-
 ny, y gwoździ do Krzyża, przykowany,
 przecie nie złorzeczy ani żada pomsty, ale te-

go wšyſtkiego zabaczywſzy, modli ſie za ſwe krzyſzowniki: Bože Dycze, odpuſć im, boć niewiedza co czynia! Tymże też głoſem Náſtka iego Błogoſławioná, iáko by z wielkiego ſnu ocuciwſzy ſie, Głowe ſwa podnioſzſzy, rzekł do Syná: Co to za głoſ, którymem teraz ſłuchałá, iſáli to głoſ twoy Synu miſy? o Synu moy, iſzeli nierodzicznych Żydow y troych krzyſzownikow w takim ſmutku y niecierpieniu zapámietywaſ, czemu pierwey Márki twey ſmutney nie mowiſ? iuſci wtory dzień iákoſ odemnie po łagodnym rozmawianiu odeſedł, á ieſzcze głoſu twego, aſ dotad ſłyſeć nie byſám godná.

Łotrowskie z Pána Jeſuſá náſmiewanie.

Łotrowie, ktorzy z nim byli ukrzyſzowani, tákże ſie z niego náſmiewáli. Jednák ieden Zmieniem Dyſmáſ ná práwicy wiſiał, widząc iſe Boga Dycá proſi za ſwe krzyſzowniki, ſtrofował towarzyſhá ſwego z bluźnienia, mowiac; znáć że ſie ty Boga nie boiſ, ktorys też ieſt w tymże ſkazaniu ná ſmierć iáko ty on, ále ten nie dla iakiey winy; bo my ſłuſznie meke za náſze złoſci cierpiemy, lecz ten żadney złoſci nie uczynił? y obrociwſzy ſie głowa do Pána Chryſtuſá iáko tylko naylepſiey mógł, rzekł z płáczem do niego. Wſpómnij ná mnie miſy Pánie, gdy przyidzieſ do

Kroś

Krolestwa twego! O Świety Łotrze y z kad
 tobie iaka mądrość? Pan Jeżus iak iaki
 Łotr wiśi podle ciebie, a ty go Krolem bydy
 wyznawaś? umieraiacego widziś? a natch-
 miaś do Krolestwa iego Niebieskiego iśc
 go wierzyś? o zaprawdę dżiw nie mały, iże
 w ten czas Pána Chrystusa Jeżusa Krolem
 y Pánem Łotr wyznał ná Krzyżu! kiedy
 wszyscy Uczniowie oprócz Jana Świetego od
 niego uciekli! y zaprzeli sie go ná ziemi? a
 przeto Jan Świety Złotousty dżiwuiac sie
 temu Łotrowi, tak mowi: O dżiwina Wiáro
 y nawrocenie tego Łotrá! nic nie miał wolne-
 go tylko serce do wierzenia, a ieżył do Boga
 wyznania, a iednak to wszystko co wolnego
 miał miemu Bogu ofiarował wierząc weń
 sercem y wyznawając go swym iezykiem bydy
 Bogiem y Krolem Niebá y ziemi. Jeszcze
 nie widział Pána Jeżusa w Máiesticie sie-
 dzacego, iako Páwel Świety, ani z Niebá
 mowiacego iako Monżesz: ale widział ume-
 czonego y ná śmierć potępionego, przecie wy-
 znał go bydy Pánem y Dziedzicem Krolestwa
 Niebieskiego. A cożes wzdy takiego widział
 Łotrze w nim Krolewskiego? sam tylko Krzyż
 a gwoździe, ktore nie są známioná Krolewskie
 ale Łotrowskie? wiem iżes tego z Wismá nie
 wiedział, aniś też z Prorokow czytał, aleś za-
 wsze zhił. Powiedz mi przeto iakos sie te-
 go dowiedział, iżes go prawdziwym Bogiem
 U 3 bydy

bydž poznát y ustámi swemi wyznał. Tenže Doktor sam odpowíada, mowiac: O szczeli-
 my Lotrze! nie Pismo, ani tež Proroctwo te-
 go cie nauczyło / ale Stoiíce Spráwiedliwo-
 ści Pan JEzus Chrystus, ktory podle ciebie
 wiśiał, ná dušy y ná sercu twoim ciebie oświe-
 cił, y tego cie wšyřského nauczył. A przeto
 zápomniawšy Pan JEzus iego wšyřských
 złořci, rzekł iemu, wtore słowo: ktore zowie-
 mn obiecánia. Lotrze zápráwde mowie tobie,
 Dzisia bedžieř ze mna w Ráiu. O šťastliwa
 obietnico! žádn z Pátrnářchow, ani Proro-
 kow tego nigdy nie uřlyřkał, co w ten čas ten
 Lotr uřlyřkał. O szczodrořliwořci wielka Pá-
 ná nášego JEzusa Chrystusa przymuiaca
 grzeřkne w pokucie y odpuřczeniu, przez ktera
 wiecey otrzymał Lotr niželi prořil: gdyž on
 tylko prořil aby ná niego pámietal w swoim
 Kroleřtwie, a Pan JEzus dał mu chwale
 wieczna. Nie rzekł mu, bedžieř tylo pořcić,
 y ták wiele pokutować: nie rzekł mu tež: Po-
 czekaj, ale mu rzekł: Dzisia zemna bedžieř
 w Ráiu, to iest, w widzeniu mego iásnego
 Bořtwá. A co mogł ten Lotr uřlyřceć ná to
 słowo poćieřnienskiego? czym sobie to zářluzyl,
 iž miřy Pan JEzus ták go szczodrze obda-
 rzyl? nie to innego nie spráwiřo, tylko mi-
 řoř wielka, ktera ma řu cřłowieřkowi, aby w
 tym pokazał, že on nie chce iego řmierci, ani
 potepienia, ale žada iego polepřenia, y žbá-
 wie-

wienia. Ustydźawszy te słowa Mátka iego mi-
 ła, żałosnie do Syna swego rzekła. Ach mój
 miły Synu do Lotrá mówisz, dzisiaj zemina
 będziesz w Ráiu, do mnie Mátki swen nie
 chcesz mówić najmniejszego słowa? bierzesz z
 soba Lotrá á mnie żalosna Mátke komu zosta-
 wiasz ná ziemi? Bernard Sw. powiáda, iże
 stała Mátka podle Krzyża żalobliwa y płá-
 czliwa gdy wisiał ten Syn ná Krzyżu, kto-
 rey Przenajświętsza Dusze prześledł miecz bo-
 leści. O iáko smutna, iáko udreczona brła
 ona błogostawiona iedyne Syna Mátka!
 stała drżąca, y iákoby umárta stała podle
 Krzyża, obłąpiáiac Krzyż swego miłego Syn-
 ná, áby boleść meki iego obáczyla, y áby zbá-
 wienia ludzkiego doczekała.. Stała, bo sie-
 dzieć nie mogła, gdyż tám byli Żydowie y
 Poganie, którzy sie coraz do Krzyża przybli-
 żáli, á przechodząc y przeieżdżając mimo
 Krzyż z Páná Jeżusa sie náśmiewáli. D-
 raz dla tego stała áby tym sposobniem bez
 przestánku ná swego miłego Syna pátrząc
 mogła; bo Serce ten było ná Krzyżu zawie-
 szone z Synem ten miłym. Niektórzy sie też
 wielce rozrzewniwszy w płáczu, y ku Krzyżo-
 wi bliżsiénko przybliżywszy, Słowa swa
 wzgóre podnosiła pátrząc ná Dblizę Krwia
 zbroczone Syna swego miłego/ tak iż łrwawe
 krople ná oblicze y ná odzienie ten kápály y
 pádály. Stała dla tego przy nim; álbowiem

go wšyštěk šviát ná ten čas opuštěl byl. Apoštołowie iego od niego poučietáli, Phari-
zeuſkowie z niego sie násmiewáli, Žydowie blu-
žnili, samá tylko Mátká Miłosierdzia po-
žála Miłosť n Wiáre Synowi swoiemu. Je-
ſzcze n z ten přyczynny ſtała/ aby ſie požáta
bydž iedyna Poſrzednicžka miedzy Bogiem
á nedžnymi grzešníkámi. Tenže Doktor, n
dálej do Dziewice Máryni mowi, dživuac ſie
ſtaniu iey pod Kržžem. O Pánno blogo-
ſławiona, n gđžies ſtała, žali tylko podle
Kržžá: oſšem ia powiádam, žeš ná Krž-
žu ze ſwým ukočáňným Synem ukržžowána,
bo wšyſtkie Rány ktore ponosił ná ſwým Cie-
le Syn twon miły, tyš ie ná ſwým ſercu miá-
la n čierpiála: tážže miła Pánno tve ſerce
było přebite, čierniem ukoronowane, ſromo-
žnie nágrawáne, gwoždžmi přebodžione, tám
było žořćia n octem nápoione, n rozmáicie u-
drecžone! O Pánno miła, n čemuš dla náš
ná Kržž wſtapiła, ižebyš ſnač za náš poſpo-
žu byla oſtárowána! ižáli nie doſhyč nam bylo
ná twego mišego Syná mece? žebý tež tego
potřebá bylo, aby n Mátká miála bydž ukrž-
žowána! o ſerce Boſkiey miłosći! čemužeš
ſie obrocilo w piołun goržkoſći? pátržže ná
twoie ſerce, á iuž nie ſerce, ále tylko mire n
žořće ſčera widže. Szukám Mátki Boſkiey,
á nie nánduie tylko plwočiny, ubicia, rány/
boč ſie wšyſtká w to obrocila. O Mátko

gor:

gorzkości pełna! y coś to uczyniła! czemu
 najświeższe twe Ciało, które było pełne świą-
 tości y Niebieskiej słodkości, uczyniłaś je sie-
 dzeniem męki y wielkiej gorzkości? o miła
 Panno! czemu nie zostałeś samą w pomieśka-
 niu twoim, y czemuś stała pod śrubienice? nie
 jest twój zwyczaj chodząc na takowe miejsca,
 y patrząc na takowe dzwony? czemu cie nie
 powściągnęła wstydliwość Pánienska! cze-
 mu cie nie odstraszyła bojaźń Niemieścia?
 czemu cie nie zatrzymała brzydota okrucień-
 stwa? czemu cie nie odwiodła chaniebność y
 okropność onego miejsca? czemu cie nie cof-
 nęło wielkie wołanie, y wielkość nieprzelicz-
 na ludzi? żądanie y wyrzadzanie takich zło-
 ści? czemu cie nie oddaliło ich świadectwo?
 czy mu cie nie wstrzymała rzęsa wielka diabel-
 szych ludzi? na toś wszystko nie miała bacze-
 nia miła Panno, bo serce twe odmieniło się by-
 ło od wszelkiej boleści! a już właśnie nie by-
 ło twoje? ale w udreczeniu twego miłego Sy-
 ną, y w śmierci jego. Nie uważałaś ty mi-
 la Panno wielkości ludu, ale wielkość Kró-
 wie. Nie dbałaś na cisnienie się wielkiej rzęsy, pa-
 trząc na jego okrutne skłócie! nie dbałaś na
 wołanie, boś widziała jego udreczenie? nie
 dbałaś na smród y brzydotę, boś widziała
 jego cięskie bolące! o miła Panno wróć się
 do swego przybytku: abyśmy jednę godzinę
 my Syna z Matką nie stracili! nie jest zwy-
 czaj

czán izby bialá plec táka šmiercia amierála!
ani teſ mla Páanno przečiwo tobie ſkazanie
dano! ále ſnadſ tego ſlyſeć nie moſeſ! boſ
żałoſci nápełniona! y twoie ſerce ieſt wſyſtko
w mece twego milego Syná! przeto mla
Páanno gdnęſ ták bárdzo zraniona, zrań twa
wielka boleſcia, náſe twárde ſercá meka Sy-
ná twego! w náſym ſercu rácz odnowić ſerce
twoie bárdzo zranione, z náſym ſercem rácz
ie zlać, żebyſmy z toba twego milego Sy-
ná Nánn noſili, y ábyſmy od Krzyſa nie
odſtepováli, áſe bedziemy wprzód zranionymi.

**Mátka Bolesna, ſtoiac pod Krzyſem, z
żałem wielkim uſkarſa ſie Bogu
Dycu.**

Pánná Náſwietſa pod Krzyſem ſtoiac,
ſadnego pocieſzenia nie miała, á nieſpu-
czaiac oczu ze ſwego wiſacego Syná, do Dyz-
eá Niebieſkiego mówiá D Niebieſki Dycze,
tyſ mnie wybrał Mátka Synowi twemu, y
gdzieſ tedy ieſt ona láſka ktorámem znalazła?
gdzie twoie miłoſierdzie? ktoreſ opowiedział
przez twe Proroſi, iſe wſyſtkim záſnuconym
chceſ dopomóc miłoſierdziem twoim? y cze-
mu ia boleſci ieſtem nápełniona? obacz moi
mili Dycze! w iákiey nedy ieſt Duſá moia
dla meki mego námiſſzego Syná! rácz pro-
ſe ulić boleſci Synowi twemu y mojemu!
dla godnoſi tego, á bedzie umniejszona boleſć
ſmu-

smutnego serca mego! álboli ták uczyni, we-
 żmij Matkę z Synem twoim, boć iedną iest
 boleść nas obogá! Al zátym do Anioła mo-
 wiá. O Aniele Gábrjelu! gdzie twoie iest
 Wozdrowienie! kiedyś mi rzekł: Zdrowás
 pełna łaski, otom teraz pełna smutku y boleści;
 żabnego nie máiac pocieszenia! W ten czázes
 mi dobrze oredował, kiedyś mi rzekł, Pan z
 toba: ále dziś nie iest zemna, ktory nie iáko
 Pan, ále iáko Łotr iest umeczony, y ná Krzyżu
 zawieszony: pámietaś, żeś mi rzekł w tedy; Bło-
 gosławionás ty między wszytkiemi Niemiá-
 stámi; á wsákże nie zuandzie sie dziś niemiá-
 stá ná ziemi táka, ktoraby wieceny nápełniona
 bylá biedy y żalostí! do Duchá Przenay-
 swietśzego tákże mówiá: O Pócićsnyćielu du-
 szum Duchu Przenayświatśm, twoim zacnie-
 niem Synám Bożego poczełá, y z czystey
 krwie moiey Pánienskiey iennym Ciáło rálá:
 á iedná teraz, to Ciáło Nayświatśge, niem-
 łosiernie á okrutnie iest zdrápáne, posárpáne,
 y między Łotrámi naywyżey zawieszony. Po-
 tym do Syná mówiá: O moje pocieszenie y
 wesele! o Dziecie moje nayśłodśge! ktorem ia
 przez dziewięć Miesięcy w Żywoćie moim no-
 siá: perodziwśm, czystym mlekiem Páni-
 ńsim karmitá: ná swym łonie piástowálá,
 śłodko cáłowálá, y mile oblapiálá: y gdzie
 teraz iest one twe iásne oblicze? widzenie we-
 sole? obcowanie miłe? y gdzie one dui, gdmu-
 cie

cie ná łonie cálujac piástowála? mile obla-
 piála? á w tedy o Dncu twym Niebieskim z
 toba stódko rozmawiała? otom teraz wšy-
 stkiego už postradála. O gorzejš teraz mnie
 smutney Mátce, gdy cie widze z wielka bole-
 šcia y gorzkošcia umierájacego! á niemože
 ci dáć żadnego wspomóženia! y kto mi to da
 moy najmilšy Synu, ábym z toba umárlá,
 y czemu rozstáie sie Mátka z Synem! uczyni
 mi tedy miły Synu moy te lástke, ábym po-
 społu z toba umárlá. Bo mi nie može byđz
 nic przykrzejšo, iáko gdybym po tobie ży-
 wa zůstác mialá; gdyžeš ty mnie byl wšy-
 stko Děiec y Mátka, Brát y Siostrá, Syn
 miły Oblubieniec rostropny, Chwałá mojá,
 y wšystko moje wesele y pociešenie! Což to
 iest moy najmilšy Synu! iže džišian żadne-
 go pociešenia nie znáyduie w tobie? oto ty
 umieraš, á nic do mnie nie mowiš? gdzie sie
 ia obroce y podzieie bez ciebie? do kogo sie
 wiecey ucieke? oto Synu moy ukočány, bez
 dac Pánienka, we trzech lećiech iešcze, wsta-
 píam do Košciolá, opuščimšy Dom Rodzi-
 my moiey. A przeto nie mam Domu, kedz-
 bym głowe moie sklonilá bez ciebie? tyš byl
 moy Děiec, moie žmienie y ochłodá! oto te-
 raz do ciebie wołam, á ty nie slyšyš? pod-
 Krzyžem stoie, á ty ná mnie nie pátrzyš? ižá-
 liš mnie už moy ukočány Synu zápámie-
 taš, powiedž mi tedy co mam z soba czynić?
 czemu

czemu mnie w sieroctwie zostawiasz? gdybym
aby ktore slowko od ciebie uslyszala! nie by-
labym w tak ciiezkim smutku Dusza moja! O ja
niedzna y uboga Matka gdy ja nie ogladam
poeciech moich! Jezus mity gdy obaczył
Matke tak krawawemi oczema y lzami placza-
ca, uzalowszy sie iey, rzekl do nieny trzeecie slo-
wo, ktore zowiemy polecania / z placzem wiel-
kim y glosem niemalym / Niewiadsto (a nie
Matko, zeby sie w nieny wieksza boleść y zatosc
nie pomnazala) oto Syn twoy, pokazawszy,
nachyleniem Glowy, Swietego Jana. Po-
tym rzekl do Jana Swietego: Janie, oto Ma-
tką twoia. A od oney godziny, wzial ja U-
czien za swoje Matke.

Panny Marni narzekanie.

Jak skoro te slowa bolesna Matka uslyszala,
rzewnemi zalawszy sie lzami mowila. O
Boze Dncze Niebieski! iako sie to nieporo-
wnano zamiانا stala! sluge mi dano za Pa-
na! za Jezusa Chrystusa Jana! za Syna
Bozego. Syna Zebedeusowego! za Syna
Panicnskiego, Syna Diewiesciego! Stwo-
rzenie za Stworzyciela! za Syna mego, Sy-
na rybitwiego! doczesnego za wiecznego! nie
ten ci jest Syn moy, kroy podleg mnie stoi zdro-
wy, ale ten co wiisi rozciagniony na Krzyzu,
wyslystek zbolaly / krawawy, y zsinialy, iuz u-
mieraiacy! ktorego ja bardzien zadam, y wo-
le

le umárlego, niżeli tego żywego. Bernard Świetły mówi tu do Pána JEzusa: O dobry JEzu, y czemuś to tak przytkro rzekł Mátce twej nansłodzey, mówiac iey: Dziwiásko, á oná iest Mátka twojá, ktora cie słodko tarmi-
lá? y z pilnošćia wychovála? Samže ná to odpowíadá: iż w ten čás nie było tam mien-
scá słodkien mowy, y Mátczynego Imienia wymienienia: bo mniemam, iż gdyby był Pan JEzus mówił w ten čás do mien nieiá-
ko lágodnie, serce iey Dziewice od bolesći, w tedy mogło by bydz bárdziej zránione. Kto to może wymówić y wypowiedzieć! nie wiem, oprócz oney sámey, álbo tego, komuby to ob-
iáwić rácyłá? iednáč možemy temu zápe-
wne wierzyć, iż wtedy mogła mówić. O Mát-
tki wenzżycie dziś ná moje šieroctwo, bom postradala iuž wšnyškiego mego počiešenia! Apostołowie, y wšnyšcy Przhiačele odemnie pouchodzili, nikogo nie mam, ktoby mnie wspo-
mogł. Widze Syná mego zmeczonego, peł-
nego ran, á nie mogę ich zámiazać. Widze krew ná Oblicze iego plynaca, á došiac me
moge, ábym ja otártá. Widze go dla wiel-
kich bolesći płaczacego! á počiešić nie mogę.
Pan JEzus widzac Mátke swa młá, tak i á-
rdzo smutna, wielka był dla nien zránion ná
sercu žalošćia.

Stonca Zaćmienie.

Dzisiaj w godzinę aż do dziewiątej, ciemności były się po wszystkich świecie, gdyż stonca nad przrodzenie w pośrodek dnia zaćmiło się, ukazując iż nierakim swym obyczajem Pana swego meki i okrutnej śmierci płakało. Powietrze się także chmura ciemna pojępiło i zasmucilo. Dpoki się padały / że Pana swego żałowały. Ziemia się trzęsła i drżała, iakoby się Pana swego mścić krzywdy chciała. Tylko (iako S. Hieronim mowi) sam człowiek nad groby smrodliwy, i nad ziemię iardziej ociążał i gnusniejszy swego Pana nie żałuje! ktorego on tak bardzo umiłował, iż dla niego bedac na świecie, służył i pracował aby on z nim wiecznie krolował. Cierpiowa korone nosił, aby go w Niebie ukoronował. Krew swoje Najświeższą przelał, aby go ze swoim miłym Ojcem poiednal. Za stoną też Kościelną ktora była między chorem a między ciałem w ten czas na dwoie się rozewala, znamionując upad Zydowskiego Krolstwa, i dokonczenie starego Zakonu. Pan Jezus w ten czas wielka boleść i Meke cierpiac żalosnym głosem zawołał Czwarte słowo. Heli, Heli, Lama zabatani? to jest; Boże mój, Boże mój, i czemuś mnie opuścił? iakoby znądował się bez wspomozenia i miłosierdzia. Rątownie się z tego nasmięwali mowiac.

wiac. Eliášá woła ten, pátrajmy przyie
dzieli tu Eliáš zdenmowať go z Krzyža; Ale
bolesna Mátká zrozumiała te słowa y rzekla.
D moy miły Synu, dživuie sie, ižeš opu-
szez on od Boga Dncá! Takže wšytkie Pá-
nie, ktore tám przy niey staly, zároveň mites
go ien Syná žalowały. Pan Jezus w ten
čas zdiety bolámi niezmiernemi, prágnal spo-
sobem ludzkiego przyrodzenia: bo iuž wšy-
stká byla z niego wytoczona krew; oraz prá-
gnal zbáwiewia Rodzaju ludzkiego. A prze-
to wielkim głosem zawolať. Piate slovo, kto-
re zowiemy wielkij żadzy y prágniemia albo-
li też miłosierdzia, mowiac; Prágne. A po-
bedšy z kátow ieden, wziął gebkę, y nápył
ia octem z žolcia, obložymšy izopem y mira,
á to uczynil dla wielšy gorzkości y przykro-
ści, y wložymšy te gebkę ná trzćme, podať
Pánu Jezusowi piť. A Pan Jezus sko-
řtowałšy ony gorzkości, niechćiał daley piť.
Przntym tu Bernard Swiety mowi. D
dživna spráwo zbáwienia nášego! iz Chry-
stus Pan wířac ná Krzyžu, wiele ran, mať
wiele, y boleści čierpiat! iáko to Korone čier-
nioná w Słowie Nayswietšen; w Refu. w
Nogách gwozdzie, á iednáť o Nece zámítzaf:
nie woła boleie, ále prágne. Y czego miły
Pánie prágnieš? bedac ochłoda stodka wšy-
stkich prágnacych? y mářica winnic chłoda-
cych? Odpowíada tenže Doktor, y mowi:
Prágne,

Pragne/ nie winá, ani żadnego drogiego na-
 pou, ále ludzkiego zbawienia, y wszystkich
 grzesznych nawrocenia; aby grzechom poprze-
 stali! á łzami swego serca nie napawali płá-
 cząc za moje ciężka meke; ále raczej za swoje
 grzechy! Pragne do ciebie miły Dncze! abyś
 sie już nád grzesznymi zmiotował, gniew twoy
 im odpuścić, y do swen łaski przysłał! Prá-
 gne do was Dycowie Świeci, abyście swiá-
 tłość zdamną požadana oglądali. O iáka
 boli ścia serce Pánni Najświeższej wten czas
 było przeiete! gdy słysiała Syná wetáracego
 pragne! wylewáiac obfite łzy mówiła suadź
 te słowa. Ach wszystko stworzenie, Niebo y
 ziemiá, żądziwuy sie mece Syná mego! iż
 ten, ktory mocą swego Bóstwa nasyca Anio-
 ły/ opátznością karmi ptaki, ryby, zwierze-
 tá, y wszystkim ludziom sporządza swa dobro-
 cia potrzeby żywota, á teraz oto sam pragne!
 ia uedzna nie mam ni iedney skorupy, w któ-
 reyby mu mogła podać by iedne krople wo-
 dy, w tym teraz rázie pragnacemu nie mo-
 gę podać ná ochłode y samey wody! ktoregom
 gdy był w Dzieciństwie, karmiła swemi pier-
 ściami! y widze że oto od niešťczesnych Żydow
 octem y żółcia nápoion jest! Co, ná to, pie-
 kielní Żydzi uczynili, że już był ná wszystkich
 Ciáła cześciách y członkách ucierpiat, wyia-
 wszy ieznó, y ustá. Pan Jeżus będąc już
 ná każdym członku zmęczony, á widząc że wśy-
 X kto

ſtko, co o nim prorokowano, iuž ſie byto wy-
 pełniło; wyrzekł, ſoſte ſłowo, ktore zowiemy
 nápełnienia! Wypełniło ſie iuž wſyſtko. to
 ieſt, com miał uczynić za odkupienie człowie-
 cze, y ſpełniła ſie Dycowſka żadza. Synow-
 ſka ſluzbá, Prorocká wieſzezbá, y Świetny
 prágniienie. Jáko by tak miły Pan Jeſus
 chciál mowić: Dycze miły moy; iuž ſie ſp. l-
 niło poſluſzeńſtvo moje táž wola twerá; y
 wſyſtko to, cokolwiek należało do ludzkiego
 zbáwienia y odkupienia; y co byto obiecáno
 Dycem w ſtárym Zákonie; co mi ieſzcze w. e-
 cen każeſ czynić moy ukochány Dycze? otom
 gotow ieſt, co tylko każeſ uczynić; to wſy-
 ſtko ochotnie uczynię! Bog Dáiec ſnadž ná-
 to tak odpowiedziál. O najmilſy Synu!
 Dobrzeſ wſyſtko ſpráwił, dla czego ci ty-
 ſko ná ſwiat zeſtat; przeto nie chce ábyſ iuž
 wiecey cierpieł. Ale podž iuž do chwaly
 twoiey, ná prawice moje! zá tym Nayswie-
 tſza Głowe ku Mátcie ſwey ſklonił, iáko by ien
 chciál mowić. O Mátko mojá najmilſza, dla
 cieſklien boleſci do ciebie ſłowá wymowić nie
 može, iednak ná znanie, že mi wdzięczen ieſt
 poſtugi twoiey, Głowe moje ku tobie náklá-
 niam, dziekuiac ci zá wſyſtkie dobrodziey-
 ſtwá, ktoreſ mi w mým Człowieczeńſtwie czy-
 niła: á tak Głowe Nayswietſza ſklonił y náto
 zabierał ſie ku śmierci y ſkonaniu, y voczał
 bárdziey omdlewać, blednąć; y záwołał ná-
 ludzkie

ludzkie przynudzenie wielkim głosem y z gorzkim płaczem, Siódme á ostatnie słowo. Dyzce, w ręce twoie polecam Duchá moiego. Na te słowa iáko mowia niektórzy nabożni Doktorowie, Pan Jezus Słowe swoje nieiásko podniósł do góry, a iák skoro ie wymowil, natychmiast zaś ia ku Máce swojej náklonił, y wypuścił Dusę swą Najświetszą, ták iż Dusá z Ciałem sie rozdzieliła: lecz Bóstwo sie nie rozstało, ani z Duszą ani z Ciałem, ále z obiemá było! W ten czas nieprzyjaciel duszny był przu śmierci Jezusá miłego: á słysząc że on wszystko skromnie cierpi, nie przeklina, ani złorzeczy, Ale Bogu Dycu Dusę z płaczem poleca; dopiero z tego poznał, iż on był prawdziwym Syn Boży. Y poczał żałować iż nań Żydzy pobudził, bo Dycow Świetnych cále strącić musiał. Zaczyn z wielkim hukiem y krzykiem zesromocony do piekła poleciał y złym duchom to opowiedział. D iáka żalosc Máce iego Najświetszej, widzieć Synaczka swego w tákien Mece okrutney z światá zszodzącego, płaczącego, wołającego, y gwałtownie umierającego, bo w ten czas gdy porozumiała że iey Syn najmilszy już był umarł; porużony sie w nien wszystkie wnetrzości y żądzały w nien wszystkie członki y kości. Na iáko S. Anzelm, y inși nabożni Doktorowie mowia: iż Najświetszą Pánná, táka ná ten czas boleścią była zieta, iż sie była stała iás

Tobý umárlá: á to dla tego, že iuž przez šmireč
 od swego mišego Syná byla opušczona, kto-
 rego oná iedyneho miála. Dáleko wiefšy
 ſmutek w ten čas miála, niželi kiedy pod
 Krzyžem upadáiacego widziála. A przeto
 žalooliwym y pláčliwym glosem rzekla. O
 Synu moy miły, izalim ia ná to cie porodzi-
 lá? ižebym cie miedzy dwiema Potrámí ukrzy-
 žowánego y ran pełnego widziála? o Synu
 moy miły, ktorego Chwala Aniołowie, głowe
 trzymáš cierniem ukoronowana y do mozgu
 zraniona. O Dycze wieczny! zlituy ſie dziś
 nádemna ſmutna Matka, przytaž wſyſtkiemu
 ſtworzeniu, niechay ſie zemna požaluie Meſt
 mišego Syná tworego. O Anieſcy Ducho-
 wie! wziamſy ná ſie čiáta pláčcie; boć o
 was ták nápiſáno. Aniołowie poſciu wie-
 cznego beda gorzko plákać času meſi Pána
 ſwego. O wſyſtkie ſtworzenia ktoreſcie ſa ná
 Niebie y ná ziemi, pláčcie dzíſia ſmierci
 Stworzyciela wáſzego! á nanwiecey wy lu-
 dzie rozumni, woſcie ná iego wyobraženie
 ſtworzeni, boć on was przez ſwa gorzka ſmierć
 miłóſciwie odkupił! y od ſmierci wieczney
 wyháwił; ſmierć ná Krzyžu wiſiac podiat,
 ál y was z nedze do weſela, z pláczu do wie-
 czney chwaly wziął. A cóc ſie widzi, iáko teſz
 wielce bolał w tenže čas on miłóſnik Boży
 Jan Świety: ktory pod čas Wieczery oſta-
 tney wyčerpnął żywne rzeczy y tajemnice

Niez

Niebieskie ná iego Świetnych pierśiach zaśna-
wŝy. Co czyniła ona śláchetna nabożna
Mágdaléná, ktora u Nog iego grzechow
swych odpuszczenie znalazła? co też one prze-
zaczne Pánie á Siostry Pánny Máryni, Má-
tki Boskiej czyniły? mniemam iż iedne ná
ziemie padały, drugie dobrodzienstwa iego
wspomináiąc nárzekały; inŝe żátemowały re-
ce, niektóre od smutku wielkiego mówić nie
mogły, ále tylko plákały, ná Páná swego iuż
umártego czesto poglądać.

Setnikowe náwrocenie.

Widząc Setnik y ci co z nim byli iż Pan
Jeżus z wielkim wołaniem náś ludzkie
spodziewanie y donniemanie Duchá Bogu
Dyću záleca, widząc także drżenie ziemi, y
inne cudá poczał się bárdzo bać y chwalić mi-
lego Boga, mówiac. Zaprawde to był Syn
Boży! także y ludzie pospolici to widząc, mo-
wili, żákuiac iego śmierci, á ná znák tego, po-
wracájąc do domow swoich, bili się pieścía-
mi w pierśi swoje. Drudzy zaś widząc iż z
Páná Jeżusa náigrawać się nie mogli, bo
iuż był umárt, tedy z Mátki iego Maryświe-
tki náśmiewáli się, mówiac. Máryna wen-
grzy, oto twoy Syn umárt á wŝakże oba-
czemy ieżeli trzeciego dnia Zmartwychwsta-
nie?

Pláčz Dziewice Máryi, Mátki Božen.

Zydowie gdy iuž Pána Jezusa umárlego odesli, w ten čas Pánná Maryšwietka dla nieznosného smutku stála pod Krzyžem. Potny troche obaczynsxy sie, chciáta nie do- tknuć swego najmilšego Syná, ále niemogla. Wtec krew ná zemi poczelá cálować y zbieráć! Krzyž tež poczelá obłapiać, áž sie wyła bádzo skwáwila, á w onym smutku pláčzac gorzko, podnosiła bez přestánku ocy pláčli- we ná Pána Jezusa umárlego, miedzy ko- trými wišacego, y od wsystkych wzgárdzone- go. Byly tež tám w ten čas Niewiasty sto- iace z dáleká, ktore násladowály Pána Je- zusa, z Galileien služac temu; miedzy ktore- mi byla Márya Mágdaléná, Márya Jacobi, y Mátká Synow Zebedeusowych. Te oba- czynsxy z dáleká idacnych we zbroiách z Míastá dla poslamániea goleni Lotrowskich, ábr pře- džen umárli, ižeby ich dla nástepuácego Dniá Swietego tym rychley pogrzebiono, bo on Dzien byl wielki. A dla tego prošili Pilatá Zydowie, áby im dopuščil poslamáć golenie y nogi ich áby mogli byndž zdiectem, y pozwo- liť Pilat, polekály sie wsystkie y Máryi Pán- nie opowiedziály. Maryšwietka Pánná Má- rya gdy to uslyšála, z pláčzem wielkim do Syná mišego rzekla. O najmilšym Synu, poco sie žás ci nážad wracáia, co rešče čha-
tobie

tobie uczynić, iam mniemala że sie do woli na-
 szycili. iż cie umorzyli. Ale iako widze że y
 umarłego cie przesladowia: y mowika dalek z
 wielkim placzem. D moy najmilszy Syna-
 czku, co mam niedzua czynić nie wiem: obro-
 nic cie iako y pierwen z ich reku nie moge. A-
 le wiem co uczynię, stane u Nog twoich swies-
 tych prosac Dycę twego Niebieskiego, aby
 raczył zmiekczyć serca tych, ktorzy ida na ro-
 zzerwienie y ządanie wielkiego smutku moie-
 go. A życząc sobie umrzeć pod Nogami Sy-
 naczką swego, siadła u Krzyża, a oni przy-
 siedli z żagniewaniem, y obaczwszy Lotry
 żywe na Krzyżach, polamali w nich kości, y
 wrzucili w dol. Potym wrocili sie do Pána
 Jeżusa. Tam nowa żalosc y borazn ogar-
 neta miłosciwa Matke, mniemala bowiem że
 także y Synowi iey miemu uczynić mieli.
 Nie wiedząc tedy co miała czynić, poklekna-
 wszy przed nimi; a raczki złożywşy głosem
 oniemialnym rzewno placzac do nich mowila.
 D moi mili bracia-kowie, przez Przenaywz-
 nego Boga pokornie was proszę, nie rączcie
 gwałtu czynić Synowi moiemu, iac iestem
 Matka iego smutna, y żalosci pełna: wiec
 lubo widział sie wam bydz w czym przeciwny,
 wsak iuz umarł od waszych rak, wiecen niż
 przed godzina, mienicie doshic na tym. Bog
 Dziec Wszechmogacy niech wam to raczn od-
 puszcic, y ia także wam odpuszczam, lubo

wiem žem žádnemu z was nic złego nie uczyniła! proše pokornie was, nie łamcie kości mego miłego Synaczka! Jan też y Mágdalena, takže y inne z nia będące. začne Pánie pláčac pokornie prosily, aby goleni Pánu JEzusowi nie lamáli.

Modlitwa.

O Wšechmocny y wieczny chwašy Pánie JEzu Chryste, ktorys dla mnie človiežská grzešni. go te meke okrutna y šmíeř chánies bna křyzžowa podiat, octem y žostí nápaswan bydž raczyš: day mi proše cie, žebym ošitoš lež z mego sercá wypušćit, přez co škrupšnym y nabožnym sercem godžienšym ciebie chwalić, y tvoie niewinná meke goržko opláćiwáć: ižbym žáštžyl sobie z toba weso- le w Niebie miešćánie, y towaržystwo z An- žołami Šwieteli otržymáć, Amen.

Pánu JEzusowi wločžniá Boš o-
tworžono.

JEden tedy z Žolnieržow imieniem Longin, to iest Džugoš nie dbáiac ná pláč, ani ná přežny pokorny Pánni Máryni á bolesny Mátki Pána JEzusowy, žuchwále pochwy- ćit wločžniá/ umieržywsžy ku sercu přez ná- práwe towaržystow swoich, bo sam byl šlepy, otworžyl wločžniá boš JEzusa miłego, y pře- rážyl serce iego, z kžorego Křew ná náše odku-
pienie,

pienie, y wodá ná grzechom nášych obmyćie, choynie y obficie wyplyneć: wiec iedná kroplá goraca, ciekac po wtloczni, dotkneć sie oczu iego, nátychmiast przyrzecz, y uwierzyć w Pána Jezusa. Potym oświecił sie y Meczem ikiem został. Máćká błogosławiona w tedy od smutku nie mogła zstrapiona przemowić żadnego słowa. Ale Jan Sw. śmieie rzekł do nich: O nieżowie okrutni á nielutościwi, y czemu takie okrucieństwo nád umártych Ciałem czynicie? czemu sie nie żmulićie nád ta smutna Pánia. Jużście sie dosyć námczyli, y wáśen złości dosyć uczynili? idźcie już precz, złożemy tu Ciałó bez was, iák bez dzieć mogli, y pochowamy. Gdy od niego odešli Żydowie, iego miłośnicy lubo przy nim zostáli, iednak nie mieli w czymby go pochowali. Przeto Máćká z płaczem sie oto do Boga Dycá modliła. Y wzbudził Pan Bog Józefa y Nikodemá/ ktorzy wziawszy pozwolenie od Pilatá, przyšli z náczyniem, także z drábinámi/ żeby go zdieli, y z máściami żeby go námázáli.

Modlitwa.

O Błogosławionu Kroku wieczney chwaly, Pánie Jezu Chryste, Zbawicielu y Dofupicielu grzesznego człowieka. Tobie czynię dziś dzięki nieśmiertelne/ ktorys dziś dla mnie ná Oltarzu Krzyża Świętego, miedzy Lotry

postawiony, Bogu Dycu chciateš bytž Ofiá-
ra, gdje tákže Nášswietšy Bók twoy wło-
cznia (aže do rozkroienia serca) nielutošćwie
iešť otworzon, z ktorego wyplynešá krew po-
spolu z wodą, ná odpuszczenie grzechow ná-
šych. Náczje tež miłosćwý Pánie JEzu,
serce me zráně, bolešćia meki twey niewinney,
žebym wplerał křwáwe kři moie, á potom
przez zastuge meki twey niewinney, mohl do-
stapit z onym Lotrem ná práwicy twey wisa-
cym, grzechow odpuszczenia, y w chwale twey
ná wieki křolowánia, Amen.

Pána JEzusa milého w Niešporna go-
dzine z Kržyžá zdeymowánie.

Mltřá Boža, po odeněciu smych Žolnie-
řow, przystapiwšy do Kržyžá, myšli-
la rádzac sie, iakoby zložyla Cíatě z Kržyžá
swego naimilejšego Syná, wiece že bylo tru-
dno; bo mocy nie stawálo, drábn y naczý-
nia sposobnego nie bylo; odeněć go ták nie
šmíatá, ani chciatá dla miłosći wielkíey. A
táť rádzac sie coy z tym czynit míatá, zpoz-
řžatá ku Míáštu alic powtorna nie míatá Ro-
tá ludži ku nim sie z Míášta prowadži y zblí-
ža niošac naczynie y drábn y ná zdeymowánie
Cíatá Pána JEzusowego, y sto libr Míry y
Alloě, dla námážzenia Cíatá Przenášwie-
tšego. A ei byli Nikodem cžłowiek bogáťy,
y Jozef z Aromáťney Rotmířtrž nayeclnič-
šy

Był w między ludzi, oba Uczniowie potajemnie Panną Jezusa Chrystusa, w studyj nabożni Mątką gdy to obaczyła, wielce się żałowała, bo ich zdaleką, poznać niemogła. Wzeto z żalością mówiła O Boże Dnycze! w coż zaś dopuścić chcesz na Syna twoiego w Mątkę jego! żąnym Jan S. przedko powstał a pilnie przypatrując się poznał co za ludzie byli, w opowiedział to Pannie Mární: Usłyszawszy to Manewietża Mária, z wielkim płaczem tak rzekła: Błogosławione Imię Boga wiecznego, który w naszej niedzy używa nam wspomóżenia swego. Rzekła potem do Jáná S. Moim miłym Synu, pobieś co przedzy na przeciwko nim, a przynimij ich nabożnie, prośac o pomoc ich miłości. Pośpieszył się Jan Święty w pobiezał, a opodal od Krzyża z płaczem gorzkim przywitał ich. A trochę tam stanawszy iakoby na odetchnienie, zbliżyli się ku Krzyżowi, pytając Jáná Sw. Ktoży tam był przy Pannie błogosławionej u Krzyża? czyby też tam byli ktorzy Uczniowie? powiedział Jan Święty o Paniach które tam były, bo o Uczniach nie nie wiedział, kiedy się podzieli, w gdzieby się znajdowali. A gdy się ku mienscu przybliżyli z koni swoich zsiadli; a poklekawszy, oddali w uczynili częśc Boska Ciátu Świętemu. A powstałszy z mienscá onego, pieśco potem gli, w nabożnie Pannie a Mątkę Boska smutna pozdrowili.

wili. A tak pláčac y Pánně Márya čiekac, nie máta chwile, iak tytko pozwalat čas tam sie zabawili. Potym rzekła do nich Pánná Přzenašwietka. O wierni Wyznawcy y Uczniowie Boga prawdziwego, dziekuje iak naybárdziej moze wašey doštoynošci, za to tak pilne stáranie okolo Syná mego! Ktory was obudwu wielce umilował; ráczcie mi wierzyć, iż iábby mi nowe Slonice wešlo, kiedym od Janá slyšála, o przyšciu y przybliženiu wašym, bošmy wšyscy nie wiedzieli co počat, y iak sobie postapit' mielišmy. Pan Bog wam zapláta za to bedzie. Dni zaś potym mowili: Gospodze Wielebna, wšystkim sercem žáluemy tego, co sie twemu Synowi, y tobie miła Pámmo przygodžilo, gdyby to bydž mogło/ odbilibyšmy go byli, ále wielkěy mocy sprzečiwit' sie nie moglišmy. A žešmy tego uczynit' niešmeli ani mogli, to co možemy, Mistrzowi nášemu ošwiadczyć, to teraz uczyniemy y ušlužemy. Mamy álbowiem pozwojenje od Stárosty, á nšmy go ždieli y pochowali: á wstawšy, drábny do obu Rák Naysšwietšnych přystáwili, aby Pánná Jezusa z Kržyža ždieli. Wšec do práwen Reki Jozef přystápil y z práca wielka gwoždž on miazšy wybit: á Nikodem do lewy sie Reki rzucit' ktora odbiwšy do Nož sie přyzbližyt. Mátká Ráčti své wznosiła y žátržymát go čhčila, ále Jozef Čiáto Swie-

te przeiał w polu, y obłapiwszy zatrzymał. do
tad; poki Nikodem awozdzi z Noą Najsławie-
rszych nie odbił. Która iego Najsławiejsza prą-
wa na dosz była obwisła, to ten Mátka nabo-
żnie przystawiając, y oblicze swoje na nie po-
łożywszy, oglądała; łzami rżewnemi w cie-
pkości serca oblewając, oneż obmywała. A
tak Józef z Nikodemem, lekuchno Ciało iego
Najsławiejsze z wielką uczciwością spuścili, a-
by w niczym Ciało Najsławiejszego nienarus-
zyli; Potym ie z płaczem na przesćieradło po-
łożyli.

**Smutek Panny Máry, Mátki Bożej,
y Królowy Niebieskiej.**

Pana Jezusa najslodsze go gdy już z Krzy-
żá zdieli, Mátka iego smutna, natychmiast
sie do niego rzuciła, zaraz go obłapiła, z Glo-
ry koronę wyrwała, y ciernie z nię wybie-
rała; lice, usta całowała a łzami oblewając u-
mywała. Włosom oberwanym, brodzie y o-
bliczowi zbitemu, y innym członkom potáliczo-
nam bardo sie dźiwowała, y że w nich taka
odmiána widziała, każdy z płaczem pocáło-
wała, y nad każdym osobne narzekanie, y lá-
menty czyniła. Potym sie do niego Przy-
jaciele rzucili, y wielki płacz nad nim uczyni-
li: Jan Swięty w pierśi Najsławiejsze go cá-
łował, z ktorých Boga mądrość czerpał, łza-
mi ie oblewając. Magdalená Nogę iego
Swiętą

Świete obkápila, y iák zwykła zdamná kámi
 ie umyhála, u ktorých byla gzechow odpu-
 ſzczenie ználaſtá. Támże wſaſen gorzko płá-
 kaſi, bo Pána JEzuſa bárdzo miłował. Po
 málen chwili, Jozef proſit Pánnu Máryi, áz
 by dopuſćila Ciało ſporzadzić do pogrzebu.
 Oná tego rzetwym płáčem odmawiała mo-
 wiac: moy miłn Przniacielu, niechćienze ie-
 ſzcze ſkwapiać ſie do pogrzebu Syná mego, że-
 bym ſie z nim pierwey náćieſtá umárlym,
 poniewaz nie moze mieć żywego, álbo mnie
 wlož w grob wedle niego. Wiecez tam pilniey
 Mátká Najſwietſza Kámy w Ketu, w No-
 gách, y w Bokú ogleduie; raz te, drugi raz
 owe cáluie; częſćia tež Słowe zrániona, y
 Brode oberwana, Twarz poſtkáradzona,
 Szkie zbita, Uſhy wyćiaſnione, Pierſi wzce-
 te y ſkráwione, Dezy najſwietſze záwarte.
 A táka záloſć tám miała, że nie moze bndž
 wymowiona. Potym Św. Jan, iáko Dpie-
 kun, rzekł do Pánnu Najſwietſzey Máryi:
 o Mátko káſtáwa, rácz w tym uſluchać Jozes-
 fa y Nikodemá, oto wieczor západł, daj mie-
 ſce, áby Ciało máſćiami námáſćili, á námá-
 ſćiwſzy w Grob wložgli. Wá te ſłowá Pánu
 ná pokorna, bedac wdzięczna tákiego Dpieku-
 ná, ktoremu byla polecona, iáko roſtropna y
 poſlušna, tego dáley nie odmawiała. A ták
 nátychmiáſt iedni drogje máſći wzeli, drudzy
 go obmywali y z uczćiwóſćia oćieráli. Po-
 tym

tym drogiemi mąściąmi namaszczała. Mątką od Słowy ukochanego Syna nie odslepowała, ale ustawnie na nią refu miała y piastowała. Magdaleną Młogi całując mówiła. Proszę was, niechaj ja te Dłayświatke Młogi u ktorychem grzechow odpuszczenie wzięła samą namaszcze, y dopuścili tego. Tedy ona widząc Młogi porąnionie y skrąwionie kłami gorzkimi obmywała, y mąściąmi namaszczyła żałując iż nie samą swym kłostem Ciąto Jezusowe pomazała. Pan Jezus miły aby ich pocieszył, iąto by nie miał na sobie rany żadney, takim się w oczách ich stał. Kiedy tak płacząc Ciąto Pána Jezusowe namaszczywáli, na Mątkę co raz, co kędzie czynić, pogładali. Ale Mątką Bożą nie mogąc się napatrzyć swego Synaczka, na Dblicze jego padłszy, płacziwym głosem mówiła. O Synu mój najmileyszy, tu cie dziś smutna trzymam umarłego/ ktoregom z weselem piastowała żywego! o mój Synaczku najmileyszy, ktorys wiele dobrego uczynił, nikogoś nigdy nie żałował, ani żałował! czemużes teraz iąko Łotr żabit, żamordowan, umarł! w tym jednak ci Dćiec twoy Niebieski nie raczył dąć ratunku? dla ludzkiego wybawienia y zbawienia. O Synaczku miły mój, odlaczyles się od Mątki twoiej przez śmierć Krzyżowa, rącz prośbę cie, dopuścić, aby mnie włożono w grob z toba, bo niewiem mój miły Synu, iąko

iáko mam y moze bytż žywa bez ciebie? prze-
 tobym ráda pospolu w grobie z toba byla.
 Potym obrociwszy sie do stonch Przytáčiol
 mowitá. Zmítuyćie sie, zmítuyćie nádemna
 my Przytáčiele moi miłi, nie bierzćie go iešeze
 odemnie, žebyšćie go pogrzebli: proše was,
 nechay tu iuž umre przy nim, ábym wiecey
 po nim nie žylá, tego žadam y prágne. Cze-
 go ieželi uczynić niechćecie, mnie z nim pospo-
 lu pogrzebćie: á iákom go nošitá / žywego,
 nechay bede miátá w grobie umártego! ták
 tedy nárzekáiac y lámentuiac žámi oblicze ie-
 go křwia zápiekłe obmywátá, y žáwiciem z
 Stowy swoiey oćierátá. A gdy ták wielce
 dlugo Mátká nád Synem plátátá, že sie iuž
 byla nec przybližytá, poczeli iey wšněn ušil-
 nie prošić, áby co rychley Pána JEzusa do
 grobu doniešć y pochować mogli. Dná gdy
 to ušlyšátá, pocálowawšy go ná to przy-
 zwolitá.

Modlitwá.

D JEzu najmiłošćiwšy ktoryš dla mnie
 człowieká grzešnego ná Krzyžu raczył
 umrzeć, á od Jozeфа y Nikodemá z Krzyžá
 ždiem, drogiemy mášćiami pomázány / w
 přešćierádlo biale raczyłš bytż uwiniony:
 dan mi proše cie, ábym z Oltar. á twego šwie-
 tego, iákby z Krzyžá šwietego, Ciało twoie
 prawdziwe y žywe w šwiatošći doštoynie
 mogl

mogł przniac, y masćiami cnót świętych namięcać, oraz ie w czystym ciału mego sercu zachować, Amen.

Pana Jezusa miłego do Grobu, prowadzenie, y z żalem wielkim w Grob włożenie.

Po tym według obyczaju Żydowskiego, w prześcieradło Pana Jezusa uwineli, Słowe Najświętsza y oczu temu zakryli: co wbytko z nabożeństwem y uczciwością wielką czynili. Tamże Matka miła, lubo zemdłona, iednak pod Słowe go święta wzięła y niosła, Magdaleną za nogi, Jan Święty, Józef, y Nikodem, przodek Ciała wzięli. Iako mocniejsi, a do Grobu z płaczem y nabożeństwem, upadając, od Krzyża z Processją prowadzili, żeby go pogrzebli. A gdy go już z taką wielką żaloscią pochowali, zaledwie Matkę tego od grobu odemwiali Jan Ś. prosił Najświętszej Panny Maryi mówiac: D Matko moia, jużci sie noc przybliża, nie iest bezpiecznie nam tu zostać: a przeto proszę twę miłości, podźmy co rychły do Miasta. Ktoremu ona, obłapiając z wielką żądzą grob, y płaczem rzekła: Tu umre z Synem moim. A pocałowawszy grob, wzdychnąc y łkając obeszczawszy sie do Magdaleny, y do innych Niewiast rzekła: Gdzie mnie chcecie powieść, domać nie mam ani Rodziny, ani Sny, ani

D

ktorei

ktorego Przyjaciela: bom wszystko moje do-
bro straciła dzisiejszego dnia. Tak bardzo
Najświeższa Panna była zemdlona, iż sama
stać nie mogła. A przeto. Jan Świeży,
także Magdalená, wiedli ją po pochowaniu
Ciała Syná iey od grobu, a przyszedłszy na-
zad do Krzyża, pokleknela ze wszystkimi, bo
ieście stał Krzyż podniesiony, a widząc go
Krwia Syná swego pokropiony, że łzami po-
zdrowiłá, mówiac: pozdrowion bądź najs-
droższy Krzyżu Świeży, któryś był godzien
nosić Króla y Pána Niebieskiego, a Syná
meego milego. Pozdrowion bądź Krzyżu,
który Krwia Syná moiego iak złotem nieo-
ścianym, drogiemi kamieniami y perłami,
iścieś ozdobiony. O słodkie Drzewo! tyś
nosiło ciężar przenajśłodszy, Ciało z Bosstwem
złączone, tyś same było godne nosić odkupie-
nia śárby, będąc Najświeższa Krwia stro-
pione. A wyrzekłszy to/ do domu się wraca-
ła, a idąc po drodze tego patrzącá, iezeliby
która krople Krwie obaczyła, żeby ją pocáło,
wałá. Idąc do Miasta, częstokroć się ku
Grobowi pozad patrząc obracała y ogladała,
dla wielkiej żáłości y miłości swego Kochá-
go Syná; bo tam poglądała oczy, gdzie mi-
łość; a gdzie śárby, tam serce. Do Jeru-
zalemu gdy już z nią wchodzili, ludzie usłysz-
wszy płacz iey, wszyscy żáłuiąc iey, mówili.
Dłot żáłobliwa Mátká, ktorey Syn dzisiejszy

tak okrutnie y niesprawniedliwie był zawieszon
na Krzyżu. D iako się wielka krzywda tej
Páni y ien Synowi dżisja w Jeruzalem sta-
ła, iednego Syna miała, tego dżis z wielka
bolesćia y żalem swym postradała. Niektó-
re też Pánie słyżá nia płacząc, bo ien bolesć
dodawała innym żalu y bolesći: ien płacz,
inne pobudzał do płaczu. A gdy byli już w
pośrodek Miasta. Jozef rzekł do Panny
Máryi, prosząc ien aby posłała na pokon mie-
ścić do iego Dworu, gdyż nie miała swego
domu. Ale Nikodem mówił: Nie, Pánie
Jozefie, lepien będzie ien dostoiności skłonić
się do domu mego Duchownego, dla ien wie-
kszej przystoiności. Tedy Márya Mágdá-
lená z płaczem rzekła: Pánowie moi y Brá-
ćia mili, iac mam mieć u siebie Matkę Mi-
strzá mego, y do domu ja swego przypać, a
tám dosyć uczciwe dla nien będzie stanowisko,
bom to powinna Pánu y mistrzowi memu,
wiecey niżeli kto z was, bo mi grzechy odpu-
ścić y Brata ostrzeżić. Matka wielkiego
milośierdzia, rozważając to, co do nien mo-
wiono, nikomu odpowiedziała, ale na Swie-
tego Jána sponżerawsky rzekła: mity Synu
co ty mówisz? na to Swietly Jan rzekł: Jeże-
lić się podobá miá Páno, widzi uci się nawa-
stusnienska, żebyśmy się do wieczernika, gdzie
uczyniliśmy byli Wielkanoc ślauczycielowi
naśemu, powrócili, y tam sobie wypoczęli; a

my najmilši Brátia podžcie z Pánem Bo-
 giem do domow wášnych. Tedy Pánná Mary-
 šwieta pokornie podžiekowáwšy Jožefowi
 y Mikodemowi, do domu (z Maryá Mágda-
 lena, z Janem, takže z Siostrami swymi) w
 ktorým była Wieczera oštáteczna poſtá, tam-
 že po onnych ulicách y przecznicách idac mó-
 wiá. O moy miły Synu, teč ſa ulice przez
 ktoreš ty chodžił kažac, niemocene uzdrawia-
 iac, y cudá rozmaíte czyniac, á džišian tie
 Żydowie przez nie wiedli ná uſczyzowanie!
 á gdy była przywiedziona nayprzod do do-
 mu Janowego y Mátki iego, tam ušiadá, y
 cokolwiek odpoczéá. Potym powſtawšy,
 obróciá ſie do onnych pobožnych Pán y Mie-
 ſiaſt, ktore tam za ná byly przyſtly, y rzeká
 do nich: Džekuié wam miłe Pánie, ižéšcie
 mnie y Syná mego žemna žalowáli, takže
 one wzáiem džekuiac iey z pláčem odchodzi-
 ly. A nie džiw, bo widžiali iey odžienie, za-
 wiéie, rábet, y báwełnice Krwiá Syná iey
 pobroczone. A wymowiwšy to, proſto do
 Mieczerniká poſtá: á gdy tam przyſedłšy
 wchodžila, z pláčem tak mowiá. Y gdje
 ieſt Żywot! wſele moje Náđžieia moia! po-
 cieſzenie moje! Gdzie ieſt miłość moia! Syn-
 naczet moy uſochány! y poczéá pytaé Janá
 Šwieta, iáko ſwego Džiekuná; gdje iey
 miły Syn ſiedžiał kiedy wieczerał? gdje
 nogi Apoſtolum umywał? á Jan Šwiety

wšy

wszystko pokazał. Wiedząc ona te wszystkie rzeczy
 że z łzami całując mówiła. O mój najmi-
 leny Synaczu gdzie jesteś? gdzie jesteś? gdzie
 jesteś? tu nie widzę! tu było miejsce twoje!
 o mój miły Synu i Ojciec mój: Janie, i
 gdzie się podział Syn mój a Nauczyciel
 mój? O Magdalenko gdzie Miłośnik twój,
 a Syn mój? O moje miłe Siostrzyczko gdzie
 Synowiec wasz? wesele nasze? światłość na-
 sza, i jedyna pociecha? ach niewiedzieć iako
 odszedł od nas, lecz z wielką chęcią, miłą,
 boleśnią, i wzdaniem ludu wszystkiego, zra-
 nionym, i stłuczonym, zbitym, zeplwanym, zani-
 szonym; a to pomnaża wielką boleść w ser-
 cu moim, iżeszmy mu w takich gorzkich bole-
 ściach pomoc nie mogli. O Synaczu
 mój najmieleny! ty znasz iako gorzkie jest i
 żalostne sercu memu i duszy mojej twoje ro-
 złączenie nocny przesilenie! żę od ztego i zdrá-
 dliwego Ucznia wydan, i na sad niesprawie-
 dliwy od Żydów podan byłeś! potem nie-
 słusnie byłeś na śmierć osadzon, a teraz
 już umarł i pogrzebion! o mój miły Synu,
 pokaż mi te łaski twoje, rącz wziąć dziś do-
 siebie Duszę moję. Jan Świetły prosił ię
 Świeten miłości, aby sobie tak bardzo nie ro-
 zważała, a ciesząc się, namawiał, aby się czym
 pośiliła, przez co by pośilkę ciętu swemu przy-
 dała. Ona dla niepomiarowaności i nieuko-
 szonej żalosty nie iść nie mogła, ni też żadne-

go pociešenia y pošílenia wziac niechciała,
ale obrociwszy sie twarzą ku grobu miłego
Syna swego, gdzie swoy skarb miała, nie ie-
dzac ani piac, ustawicznie we dnie y w nocey
plakala, až do iá-nego Zmęctwoch: wstania
námilšego Syna swego. My tedy widzac
te rzeczy, placzmy z iego Najšwietša Márka
we dnie y w nocey miłego ien Syna okrutney
šmierci, mowiac do Pána JEzusa temi słowy
O Pánie JEzu Chryšte umeczony, otkem
twego miłosierdzia iuž ná nas wenzrzy / y
serce náše twa gorzkošcia y twey miłen Má-
tki napoy, žeby nikogo wiecey nie zabála du-
šá náša, tylko zránného JEzusa, boć on
jest žywot moy, uciehá moia, roštok Duše
moyen, šwiatkošć moia, bez ktorey ia bláde,
gdziekolwiek sie obroce. Ráč iuž miły Pá-
nie twa bolešcia y twemi Ránami ránié Du-
še moie, iáko oblubienice twoie, do mego ser-
ca rácz závitac; á moich wšyštych grzechow
rácz zapomnieć, zá ktoreš twoie krew naydo-
štonnyša ráczył obšicie przelać. Day miły
Pánie nabožnie tve umeczenie wšpominac,
rozpámietywac, y cháníebnego zámordowánia
twego niewinnošć oplákiwac, ábym sie po
tym žywocie mogli weselić y z toba krolowac,
Amen.

Modlitwa.

Dziś miły Jeżu, ktorś dla mnie w go-
dzinę Kompletną raczył być pogrze-
bion, w grobie położon, opłakan, y strzeżon:
daj mi cie Boga mego w grobie sercá meiego
pochować, opłakiwać, y strzedz: áżebym w
tobie pogrzebiony, zasłużył, z tobą do chw-
ły Zmartwychwstania przysć, y ciebie na
wieki wieków wielbić, Amen.

**Użytki z Nabożnego Rozmyślania Me-
ki Bożej, te są, iako nabożni Doktoro-
wie powiadają.**

Cześli człowiecze pomnażać się z cnoty w
cnote, z łaski w łaskę, z dobrego w lepsze.
Na każdy dzień, iak możesz z największym
nabożnictwem, rad rozpamiętywan umecz-
nie Jeżusá miłego, boć nic nie jest Panu Bo-
gu przyjemniejszego, iako częste znaydowanie
się y przeglądanie w niewinney mece najmil-
szego Syná Bożego. Iako o tym świadczy
Dziesięć Świety, á z nimi się zgadza Woj-
ciech Wielki mówiac: Choćby człowiek przez
cały Rok chleb tylko iedząc á wodę piąc na
każdy dzień miotła albo biczem do krwie wy-
łania się bił. By do Jeruzalem pielgrzymu-
jąc ciało swoje trudził. By na każdy dzień
wszystek Psalterz zmówił: ieśże iedno proste
Meki rozmyślanie, iedney tzy są Meki Bo-
żę

ska wylanie, náď to wšyšto Bogu mišemu
 ieť prziemnienske, y cztowiekowi ná zóawie-
 nie užytcrznieške. Meťi bowie y Bosťien ro-
 zmyšľanie, przymodži cztowieka do struchy
 prawdzimey, doškonat y Spowiedži, zuvelnen
 y doštáteczney pokuty, ná zúat czego rod czaš
 Pána J. zúšowen Meťi, opoťi sie pádať y
 grobn sie otwieráť; zúántonuiac, iż twárde
 y opoczyste sercá Meťa Božá od pláczu beda
 zmietskzone y struškone: gdnž przez šwieta spo-
 wiedž, ludzie arzekni, kto žy iá iáto grobn
 smrodliwe, došć czyniac y pokutuiać zá grze-
 chy swoje bywáia očnyš ženi. Albowiem
 Pan JEzúš čieštko pokutowat zá cudze. A
 nie tylko to czyni, ále náď to wšyšto, duše
 ludžka uboga, w lášce Božey ožiebla, w go-
 racen mišóci y Naboženstwie zápala, y dži-
 wna šłodnyca Niebieška nápowá y utwierdza.
 Játo o tym Šwiety Bernat mowi: Náde-
 wšyšto uczyniło mi čie mišego, JEzu uko-
 cháň, Kielich twoy, to ieť Meťa twoia
 gorzka, ktoras čierpiat dla mego zbáwienia.
 Tá záprawde goracá mišóć y naboženstwo
 w dušy mey spráwia, táč mnie we wšyškich
 smutkách y pržećimnošćiach wšpomaga, y do
 odpláty wječnego w Krolestwie Niebieškim
 zbáwienjá domiešča. Rozmyšľajze tedy iuž
 cztowiecze Meťe JEzúša mišego, zá mišóci-
 wy JEzúš okiem wielkego mišóšterdžia šwe-
 go ná čie wenzrzo, y rozum čie ošwieći: iż čie
 iáť

łak Piotra, albo na Krzyżu Łotrą rozzerwnij
y serce twoie: gorzkości kosztuj, żeby twa du-
śa pokoy w miłym Bogu znalazła, ażeby nie-
tego nie jadła tylko ranionego Pana Jez-
zusa, który tak w łasce swej nas rozmnoży, si-
po tym do czesnym żywocie, chwaly swej wie-
kuistey domiesci, Amen.

Pana Jezusowego Grobu strze- żenie.

Drugiego dnia, to jest w Sobotę, sli Bi-
skupi Żydowscy do Pilata, mówiac:
Panie Pilacie, pamiętam iż on żywocią
mówił jeszcze żywym będąc: po trzech dniach
wstanie zmartwych. Przeto prosimy cie tak
strzedz Grobu, by snadź nie przysli Uczni-
wie jego y nie ukradli Ciała iego. Bochy
był bład posledni goršy niżeli pierwszy. Dy-
powiedział Pilat. Macie straż, idźcie, strzeż-
cie iako umiecie; oni odszedłszy, osadzili Grob
strożami we zbroie ubraniem, y pieczęcia kła-
dły swa grob zapieczętowal.

Trzy Mārne māsći kupiła.

Mārna Māgdalenā, y Mārna Jākobi. Cās-
lomego, w Sobotę wieczor kupiły dro-
gich māsći, aby przyszedłszy namazały Panā
Jezusa; y bārdzo rano pierwszego dnia, po
Sobocie przyszedłszy do grobu, gdy już było
Słońce wstalo. Po drodze idac, mienścā os-

ne cátowały gdzie sie co z Pánem JEzusem
 działo, iáko to, ktoredn byl wiedzion. gdzie sie
 ná nie obenżzał, gdzie pod Krzyżem padł,
 gdzie zmleczon, gdzie ukrzyżowan. A idac
 po oney drodze, pokázowały y mowily sobie:
 Kto nam odwáli kámién od brzwi grobowych,
 bo záiste iest wielki. A wenzżawšy do gro-
 bu, obaczyły odwálonny kámién, á tam pá-
 trzac, obaczyły Młodzieniá siedzacego ná
 práwicy, przynodżianego białym odżiemem, y
 zdumiały sie, ktory im to rzekł: Nie lekajcie
 sie JEzusa Nazárenskiego ukrzyżowanego śu-
 łacie, wstałci zmartwych, á nie maś go tu te-
 raz, oto miejsce gdzie go bylo włożono. Ale
 idźcie, powiedźcie to Uczniom iego y Piotro-
 wi, iże uprzedzi was do Galilei, tam iego o-
 baczyćcie, iáko mowil wam.

Dycom Świetnych z otchłáni piekielney wybáwienie.

MŻy Pan JEzus, iák tylko Bogu Dyca
 Duże polecil, ktora z Bostwem złączona
 zstąpiła do otchłáni piekielney, aby Dycom
 Świetnych náwiedziła, ktorzy sie bádzo rado-
 wáli, żeby z onych ciemności co predzy byli
 wybáwieni. Dycomie Świeci gdy iáśność
 iego obaczyli, bádzo sie urádownili, á głosm
 wielkim spiewáiac wšyscy záwoláli. D po-
 mitay dawno požadány JEzu miły, ktorego-
 śmy przez dlugi czas z radością, w ciemności

Siedząc czekali, y z płaczem ku tobie wołali. Otożesmy dziś wzięli pocieszenie/ przez two-
ien Należyświecney Krwie rozlanie. Raczysz
nas z tad już wywieść, bośmy twoie stworze-
nie. A możemy wierzyć, iż wszyscy w ten czas
p. zed nim padli; dziekując iego świętey mi-
łości, iż przez Krzyż święty, y Mękę iego nie-
winna byli wybawieni z onych to ciemności.
Tamtę będąc długo z niemi rozmawiał, y śa-
skawie ie pocieszał. Potym wiodł ich do Rá-
iu ziemskiego, y mieszkł, tam z niemi w nie-
wymownym weselu, aż do bliskiego świtania
Dnia Niedzielnego. Tam gdy przyszedł E-
noch y Eliasz, poznali go iż on był Zbawiciel
w Zatonie zdawną obiecany, przeto pokle-
knawszy przed nim padli, y część mu Boska
oddali. Potym Pan Jezus rzekł do Dy-
cow Świętych. Już naymilszy moi przy-
szedł czas, abym wstał zmartwych: przez te
krótka chwile tu mnie doczekajcie, zaś sie wam
stawie, tylko Matkę moie smetną w przód po-
cieśe, y Apostoły z kłopotu y frásunku wybá-
wie. Usłyszawszy to oni wszyscy, ná ziemi
przed nim padli, część y chwale iemu odda-
jąc, mówili w ten śliczności Boskiej, podź y
postepuy Krolu wszystkiey chwały, wstań już
z martwych, a pokas sie Matce twej Máry,
boć jest w wielkim smutku Dugá iey. Ale pro-
siemy twej Boskiej miłości, rącz sie co ry-
chleń powrócić. A w twym chwalebnyym
Ciele rącz sie nam też pokazać.

Pá

Pána JEzusa chwalebne trzeciego dnia zmartwychwstanie.

PAn y Zbáwiciel náš JEzus miłosćirny,
we łng Ciała, w grobie ležac, a według
Duše w otehlání piekielnem z Dncami Swię-
temi bedac, Dnce Swięte z ciemności wy-
wiodłšy, a do Ráiu ie odprowadzšy, rá-
no bárdzo Dnia Niedzielnego, z liczba wielka
Swiętych Aniółow przyšlá oná Przenay-
šarietšá Dušá w grobie do Ciała, a złączš-
wšy sie pospolu z swoim swiętym Ciałem,
prawdziwy Bog y istotny Człowiek, swoia
Božská moca, nie rušáiac zámku ani pieczęci
grobowych, chwalebnie z wielka swiátlostią
zmartwych powstát. W ten čas, kiedy sie to
chwalebne zmartwychwstanie stálo, strože
wšyšcy, co grobu tego strzegli, dla wielkén-
iášności potrožení ná zemie poupadáli zá-
martwe. A przyšedšy potym do siebie, wie-
dzac iže Pan JEzus wstát swoia moca zma-
rtwych, uwierzeli weń. A pošedšy do Je-
ruzálem, wšyštkiemu to ludowi opowiadáli,
czemu Pharizeuškowie y Biázetá Káptánscy
nie rádži byli, y cobž z tym rzec/ niewiedzieli.
Pánná Márya bedac časú tego w swoim po-
miesťtáníu, z wielkim naboženstwem modlitá
sie Bogu Dncu mowiac: O naimiłosierniey-
šy y naysťáwšy Bože Dncze, Syn twoy y
moy iedyny, według woli twoien sromotnie
umárl

umarl ná Krzyżu/ między Lotry iákovy byl y
on Lotrem naywiekszym. Ja niezgodna po-
grzeblám Ciało iego ze swoiemi Siostrami, z
Jozefem y Nikodemem, także y z Janem;
przeto proszę twej Boskiej dobroci, (według
obietnice iego) rączę mi go przywrocić; oto już
Dzień trzeci iáko umarl, á nie wiem gdzie tak
dlugo przebywa, nie ciesząc ná moy cie-
ski smutek. Niechay miłościerny Dyzę co
rychley przywidzie tá godzina, w ktorąmbym
owáczyła mego iedynego Syná, rączę mi, do-
brotliwy Dyzę, proszę cię iego miłość co prze-
dzen w oczách stáwić: bo Duszá mojá nie mo-
że byndż pierwey uciekóna, póki nie oglądam
Osoby iego požádany. O mój naymilshy
Synaczku, y co sporządzasz, y gdzie tak dlu-
go przemieszkivasz, zapomniawshy twej Má-
tki? proszę cię mój naymilshy Synu, przez ser-
deczną miłość ktora cię goráco miłnie, iák ty
lepiej wiesz, nie rączę daley omieszkować rączę
mi się co prédzen pokazác; y rączę mnie smu-
tná á bolesná Mátkę pocieszyć. Pámiétay
coś mówił, że trzeciego Dnia zmartwych po-
wstáne: oto już dzis trzeci dzień iákoś sie ze
mna gorzko rozláczył! áza mój miły Synu
máłoć się widzi, iż wczorá, y przed dniem
wczoráyszym, dla twej meki byl mi bárdzo
długi dzień/ nedze y smutku pełny! Dzień
ciemności y wielkiej żáłości dla twoiej śmier-
ci, y zemná niezwyčajnego rozláczenia! już

že tedn Synu moy nanymlšy kstorego nád
wšyškto žadam widzieć návroć sie do mnje!
przydž do mnje moy miły Krolu ze wšech
nanymlšy! sercá mego niewymowna sladko-
šć! boš iest wšytek w moim požadaniu!
przydž iedyna nádzieio moia! Ty iestes moje
wesele; náviedz mnje počiecho moia, boć ser-
ce moje bez ciebie bádžo testni.

Pan JEzus Mátkce swoieny miłey
ukazał sie.

NJedn ták z płáčem nabožnie Pánná Máš,
šwietša dlugo modliła sie: w tym miłoz-
šćimy Pan JEzus zmártwých wstawšy, nany-
pierwey sie swen Mátkce ukočaney pokazal,
y stanał przed nią Błogost. bádžo wesoln,
y ochotnie ja pozdrowił w te słowá. Pozdro-
wiona badž Bogá Rodzico. Nátrchmiasť
ona pádła ná swe kolána, á wielce sie žądzi-
mowšy tzešla. Tyš iest moy nanymlšy
Synu. JEzus tákže przed nią sklonił sie y
odpowiedzial. Ja iestem, Mátko moia miła.
Žátnym ona nátychmiasť powstála, y nabožnie
go przywitała. O iaka ták radość byla! y
iaki wesołe rozmawianie! kto može wypowie-
dzieć, záprawde žaden, tyłko ty Pánnu bło-
gostawiona. Potym przywitaniu, Rece, Boš,
y Włogi iego Mášwietke, ogledowała, y ie-
želiby iaka iešće bolešć miał, pilnie o to py-
tała. Pan JEzus swen miłey Mátkce odpo-
wies

wiedział: Ż żadney boleści już więcej nie
cierpiat, y wiele innych rzeczy tam iey z wese-
lem powiadał, to iest, iako piekło poraził,
zburzył, y iako Dycow Świetnych z niego wy-
bawił a do Kráiu zaprowadził. Przeto nie
smieć że sie już więcej Mátko moiá miłá, otoć
już iestem ztoba uciechá twojá.

**Pan Jezus Chrystus ukazał sie
Mágdálenie.**

Trzy Márne w on czas gdy Aniołá w gro-
bie obaczyły, iako boláźliwe uciekły: a
nie pomniac co im Anioł powiedział, iże Pan
Jezus zmartwychwstał powróciwszy sie do
Apostołow powiadały iakoby ukrádziono Je-
zusa miłego. Ale Mágdálená, że goraco y
wielce miłowała go, niechcac bydz żywa bez
swego miłośnika, a nie wiedzac gdzieby go in-
dzien szukać/ wróciła sie do grobu, tam gorzko
plakała, raz drugi y trzeci do grobu zaga-
daiac, bo miała nádziecie, że go tam przedzy
znáydzie, gdzie go pogrzebli, y mówili iey
Aniołowie. Niewiásto o co pláceś? odpo-
wiedziála, iż wzięto Páná moiego, a nie wiem
gdzieby go položyli? uwáž tu dziwne zápa-
lenie goracey miłości: przedtym slyšála od
Anioła że zmartwychwstał, potym teraz ode-
dwu Aniołow, iże żyw iest, a tego wśnóstlie-
go niezrozumiała y nie poymnie, mówiac:
nie wiem gdzie go položyli? mówi ná to mien-
sce

sce Origenes, iż miłość goraca to sprawa, bo dusza ien nie była, z ma, ale gozie mistrz y miłośnik ien przebywał: dla tego nie mogła ozym inšym myśleć ani mówić tylko o nim. A gdy tak płakała, nie dbając na powieść Anielską: iest mistrz y miłośnik iestże u swen Matky będąc, a te pilność i y iako Bog widząc, nie mógł się zadržymać dalek, ale to wszystko rozpowiedział Matce swen miłen, prosząc odpuszczenia, że musiał odejść na pocieszenie ten nabożney Niewiašto trwając ten w tak wielkiej miłości. Odowiedziała Matka łaskawą Synaczkowi sw mu miłemu: Stań się mił Synu mola twoią siostrą, rącz iść y uspokoić płacz gorzki ten nabożney Niewiašto, bo wiernie y prawdziwie śmierci twój ien, także boleści moich, żałuje. Ale mnie też mój miły Synu nie rącz zapamiętywać, rącz zaś do mnie potrocić, gdy ja uspokoię na sercu y ukoję płacz ien. W tym Jezus miły z uczciwością odśedł od swen miły Matki, y ukazał się Maryi Magdalenie, mówiąc: Niewiašto czemu płaczesz, y kogo szukasz? a ona nie znając iego/ mniemając go bydy grodnikiem odowiedziała. Panie, iezelibyś go ty wziął powiedz mi, ja udarowawsz cie dobrze, weźmie go sobie. Rzecz do nien Pan Jezus, Marya! ona poznawsz po głosie, iż on był ktorego szukała, a iakoby obumarła będąc ożyła, y z wielką radość a

rzeita:

rzekła: O mój miły Panie! Ty jesteś, kto-
regom ja szukała! a padłszy na ziemie przed
nim, Progi iego, iak była zwykła, pocałowac
chciała. Ale Pan Jezus chcąc bardzo jej za-
palić miłością serce iey nie dopuścił iey tego,
mowiac: nie chcesz sie mnie dotykać! y rzekł
do nięj daley. Alzam ja tobie nie powiedział
że trzeciego dnia Zmartwychstańe, więc tedy
czego mnie szukaś w grobie? odpowiedziała
Marya Magdalená. O mój najmiłszy
Mistrzu. tak wielka żalosc dusze moie z przy-
czynny śmierci twoiej sromotney ścisnęła, iż
wszystkiego zapomniałam, ani sie czuiac. u-
stawieznem o świętym twoim Ciele myśliła,
y o miejscu na którym ie pogrzeblishy, chcąc
cie drogiemi maszczami namażac, a dla tego
płakała, iżm tego uczynić nie mogła. Ale
bądź za to błogosławione Imię twoie święte
na wieki; iżś wielmożnie, iakos nam przy-
wiescił, zmartwychpowstał. A nie miała chwile
tak rozumiając, pospoko stali w niewy-
mowney radości. Potym zaczął odstepować
od nięj mowiac: iże też chce ucieknyć obecno-
ścią swoją drugich. Magdalená przelałszy
sie tego słowa, bo niady od niego nie chciała
bydź odlaczona, rzekła: o mój miły Panie,
iako poznais, nie chcesz z nami zostawac iak
przedtem. Proszę rącz na mnie pamiętać y
na dobroczynności, ktoreś mi raczył uczynić,
eś z tak wielką grzebnicą nie pogardził prze-
2. sta

stawać. Przeto miły Pánie nie opuszczaj mnie y teraz, ale rácz pámietać ná meie zbawienie. JEzus miły odpowiedział: Nie бой sie Córko moia milá, bądź státa, gdyž ia ciebie nieopuszczę; ale cie do chwały swoien wezmę: á dawšy iey przežegnánie, od oczu iey zniknął. Oná tež počekóna, že swemu Zowárzyškám do Míastá došla, y ználázla ie czekájace siebie/ ktorým z weselem odpowiedziála, že Pána JEzusa, á Mistrzá swego widziála. Dne slyšac od nien iák sie iey ukazał, y že ták lástkáwie z nia rozmawiał, rozmnożyłšy smutek w sobie, odesły od nien, á z wielkien chéwosći y požádánia o Pánu JEzuse rozmawíajac, chciály žas do grobu íść: Alie miłosćiwý Pan JEzus miedzy nimi stánał y wesele im opowíadał: Bądźcie pozdrowione Siostry mile. Dni z niewymowna rádósćia przedeń pádšy, oddájac mu chwale y cześć, iáko swoiemu Stworzycielowi á wstárošy / z Pánem JEzusem gadály, y wesola Wielkánoc z nim miály. A chcac Pan JEzus od oczu ich zniknać, počal do nich ták mowić: idžcie mile Siestrzyce opowiedžcie Apostołom o moim prawdziwym žmártwycho wstáníu.

Pan Jezus nawiedza powtornie Dy-
com Świetych w Ráiu.

Młodziwcy Pan Jezus uciechywnych,
wszystkich, ktorzy przy śmierci jego byli,
poszedł z wielkim mnostwem Świetych Anio-
łow do Ráiu. Dycomie Świeci na przecim
iego swieten osobie wszystkich wysli, y spiewá-
iac weselo mówili: Oto Krol, Pan, y Bog
nás, wynidźmy, á zabiedzmy iemu! Ktorego
Krolowánu koniec nie bedzie! Dzień Świetny
stanał nam, wynidźcie wszyscy á dajcie chwa-
te z upadem Bogu. Tąmże wszyscy padli/
Boska mu chwale dali, á powstawy drugie
spiewanie zaczęli. Rozkwitnęło sie, náš miły
Panie, twoje Ciało, ktore czasu meki twoiej
uszło byto, dla tego napełniłeś nas weselem,
radością, y wielką uciechą, bo ten jest Dzień
ktoregosmy dawno czekali, abyś nakarmił
łódkością twe owieczki. Y stał tam z niemi,
pomnażając w nich przez długi czas wesele.
Kiedy sie już bráło ku wieczorowi, rzekł do
nich Pan Jezus. Mam pożalowanie nad
memi Bráćmi Apostołami, ktorzy dla bo-
iażni są rozproszeni, y blakają sie iáko Dwce
bez Pasterzá, á w wielkim smutku zostają,
żądają mnie widzieć. Przeto poyde dla ich
poćieszenia, ukaze sie im, utwierdze y poćiesze
ich, ále nie zadržo zaś do was nadejde, o-
nych poćieszywszy was znówu nawiedze.

**Pán JEzus ukazał sie dwiemá Uczniom
idacym do Emmáus.**

ZEgoż Dnia Niedzielnego, dwáry Uczniow
Pána JEzusowych šli w tenže Dzień do
Miašteczká, ktore byto ná šesćdziesiąt stáran
od Jeruzálem, imieniem Emmáus, iákoby
rozpaczáiac, to iest, opácznie rozumieiac o Mi-
strzu swoim, y že smutkiem z špołem gadáiac
o wšyřských tych rzeczách, ktore sie stały y
przygodziły ich Mistrzowi. Kiedy rozma-
wiali, Pán JEzus przytáczyl sie do nich, iá-
koby iáki inšy Pielgrzym, y šedł z nimi, py-
táiac przyezny ich zásmucenia, bo smutni šli
bárdzo, iákže coby z soba špołem gadáli potal
ich mowiac: ktore to sa mowy ktore gadaćie
z špołem idac, á iestešćie smetni? á odpowie-
dziawšy ieden ktoremu byto imie Kleofas,
rzekł temu: Wšákės tež ty Pielgrzym z Je-
ruzálem, á nie wieš tego co sie stało temi dná-
mi? ktorým on rzekł: á co? oni odpowiedzie-
li: O JEzusie Nazárenškim ktorý byl Pro-
rook mocny w uczynku, y w kazáriu przed Bo-
giem, y przed wšyřským ludem: y iáko wy-
dáli go Biskupi, y náše Xiazetá ná osadzenie
ná šmierć, y utrzymowali go, á my mniemáli-
že on miał odkupić Izráelá, á temu wšyřskie-
mu dzíšian trzeci dzień iest, iáko sie to działo.
Ale niektore z nášych Miewiašty przestrášyly
nas, ktore przedednem były y grobu. A nie

ná-

należłszy Ciała iego przysły, powiadać że
widzieli widzenie Anielskie, ktorzy im powia-
dali, iże wstał Zmartwych. A sli niektorzy
z nasych do grobu, a tak znaleźli iako im Wie-
rośły powiadały, ale iego nie znaleźli. Te-
dy on rzekł do nich o nierozumni y niernychli
sercem ku wierzeniu w tych wszystkich rzeczach
ktore opowiadali Prorocy! aza nie należało
iżby Chrystus ucierniał, a tak wszedł do swo-
iej chwały: a poczynszy od Monżesá, wszy-
stkich Prorokow wykładal im Pismo, ktore
było o nim we wszystkich Pismach Prorockich
napisane. A przybliżyli sie ku Miasteczku do
ktorego sli. A on sie ukazał iakoby dalek
miał być. Ale go oni uprosili aby został z
niemi, mowiac: zostan z nami, boć sie zmierz-
cha y przybliża sie noc. Wic tedy został z
niemi, wziął chleb y przeżegnał, a łamiac po-
dawał im. A przez to otworzyły sie ich oczy,
y poznali, go, a on zniknął z oczu ich. A na
ten czas rzekli sobie: Szali serce nasze w nas
nie pałało, kiedy mowil z nami na drodze o-
twierając y wykładając nam Pisma Proro-
ckie? A wstawszy, onenże godzinny wrocili sie
do Jeruzalem, y znaleźli iedenasćcie zgroma-
dzonych Uczniow, y tych ktorzy z niemi byli,
mowiac: iże wstał zmartwych prawdziwie: y
ukazał sie Symonowi, y poczeł im powiadać
te rzeczy, ktore sie działy z niemi w drodze, y
iako poznali go w łamaniu chleba.

grzeszna, uważ tu pilnie wielką dobroć Pána
 Jezusa dobrotliwego, że z niewymowney mi-
 łości swej nie dopuścił Uczniom swoim trwać
 długo w błędzie, ale się do nich miał y z nimi
 złączył, pytając przyczyn, czemu by się smu-
 cili? a niechając ich w wątpliwości, ani w za-
 smuceniu zostawić, Pismo im wyklada, sercá
 w miłości rozpala, wątpliwości y wąselaki
 bład od nich oddatá. Tak też ná każdy dzień
 z námi czyni duchownie. Bo gdy się przy-
 trąfi, żeśmy leniwemi y gnuśnemi ná służbie
 Bożej, albo gdy sumnienie mamy zawikłane
 lub pomieszane: iák skoro myśleć, albo mówić
 przyniemy o Pánu Bogu, natychmiast przy-
 łącz się utwierdzając nas, niewiedomie oświe-
 cając, y w zámikowaniu siebie samego sercá
 náše rozpalać: to każdy w sobie uzna, kto
 się tylko do niego ma y zabiera, bo nie máś
 lepszey pomocy á lekárstwa, w takich rzeczách,
 iáko rozmyślać, albo rozmawiać o Pánu Bo-
 gu, y o dobrodziejstwach iego. Iákó náucza
 Dawid Krol y Prorok, dzimuiac się á mo-
 wiac. O iákó słodkie w uszách moich, miły
 Pánie, słowo twoie! A ná drugim miejscu
 tenże Dawid Świetny mówi: Zgnisze bádzo
 słowo twoie, zapaliło się bádzo serce moje we
 mnie; w rozmyślaniu moim, rozgorycha się
 ogień w miłości Bożej. Uważ także tu twe-
 go milego Pána wielkie dobrodziejstwo, y
 głęboké pokorę. Dbacz iego wielką pokorę,
 iákó

iało to idzie Bog prawdziwy już nieśmiertelny, z Prostakami rozmawiając, nauczając ich miłościwie i w ich zaśnuceniu czekać ich. Przypatrz się jego dobroczynności, który pokazał dalszą drogę, abyś szukał ich tym bardziej się do niego zapalił: i żeby go przedy od siebie nie puścili, a żeby go pierwsi poznali. Przeto mówili, zawzięciagając go; zostań z nami, oto już tu wieczorowi się zbliża i słońce zachodzi. Dał się miłościwemu Pan namowić, i poszedł z nimi, a otworzył ich oczy, że go aż poznali. Tak też i z nami zawsze sobie postępuje niewiedomie Pan Jezus Dobrotliwy, chce żebyśmy z nim zostawali, i zatrzymywali go nabożnymi modlitwami i prośbami, nauczając nas przez to, abyśmy zawsze Pana Boga modlitwami błagali, i temu nie przez zupełną wolę oddawali.

Pan Jezus przez zamknięte drzwi,
wchodzi do Uczniów swoich.

A Kiedy miłościwemu Pan Jezus owym dwóm ma Uczniom zniknąć, którzy do Jeruzalemu zaś byli poszli, i Apostołom powiedzieli iż Pana swego widzieli: Oni też powiadali iżże zmartwychwstał, a iż się Piotrowi ukazał. A kiedy o tym rozmawiali, Pan Jezus stał między nimi, lubo się byli dla bojaźni Żydowskiej mocno zatęchali i zamknęli, a rzekł do nich. Pokój wam, iac jestem nie

boncie sie. A oni zasmuceni y postracháni,
 mniemáli že Duchá widza. Y rzekł im: cze-
 mu sie smucicie, a myšli wstepuia w sercá wá-
 še? ogladajcie Rece y Rogi more, iż ci ta-
 tenže iestem. Nácaycie y wiedzcie, boć Duch
 Ciáśa y kóści nie ma, iáko mnie widzicie mnić.
 A gdy to rzekł: ukazał im Rece y Rogi. Je-
 šce gdy oni nie wierzyli, dźiwuiacym sie dla
 wesela rzekł: a macieš tu co tákého, cobu by-
 lo do žiedzenia? oni mu przyniesli częśc ry-
 bu pticzoney y plastr miodu. A gdy iadł
 przed nimi, wziawszy ostátki dał im, y rzekł
 do nich. Teč sa słowa ktorem mowił do was,
 kiedym iešce był z wámi, iže potrzeba aby
 sie spekniło wšyštto piśmo, ktore w Zakonie
 Moysesowym, y w Prorokách, y w Psál-
 mách o mnie bylo nápisano. Y otworzył ich
 zmysł, že zrozumiełi piśmá, y rzekł im: ták
 piśano iest, y ták musiáto bydž, že Chrystus
 miał ućierpieć, a po trzech dniách wstác zma-
 rtwych. O iáko šťastliwn y swiety Dom
 on był, w którym tákí gošć, táká czeladká,
 táké wesele, táká náuka y potwierdzenie Chře-
 šciáńskien Wiary, y táká wesola Wielká Noć:
 gdzie sie rozmawiał Pán z slugámi, y Náuc-
 zyciel z swemi Uczniámi. O iák wielkie y
 bárdzo roškosne wesele Apóstołowie Swieci z
 tego mieli, iż Pána swego iuž chwalebneho
 widzieli. Dziękujac mu za iego odkupienie, y
 poćiesne náwiedzenie, dawáli sie mu winnemi,

iže

że go byli odbieżeli czasu tego Meke. W tym
Pan Jezus nagle od nich zniknął, omych zo-
stawiwszy w wielkim nabożeństwie, ktorzy po-
tym wzdychając aoraco żądali, aby tego do-
stojność widzieć zaś mogli. A te wszystkie
zawienia y ukazania działy się dnia pierwsze-
go Wielkanoenego. Pamiętajże tedy czło-
wiecze, w każdy Piątek opłakiwać Meke Chry-
stusa mego, a w Niedziele radować się z
Zwycięstwa jego: bo im nabożnien y częściej
Meke jego opłaczysz, tym większą łaskę w dzień
zmarłychwstania Bózego weźmiesz; a to o-
boie od mego Pána Boga bez waptienia o-
trzymasz, jeżeli rzeczy święte opuścisz, y
ich próżnością iako znikoma pogardzisz,
Pána Boga się rozniekiesz, y do Uczniow
Pána Jezusowych przez naśladowanie przy-
staniesz. Upewniam, że się takimże staniesz.

Pan Jezus, drugi raz nawiedza Upo-
stoli, gdy Tomasz Świetły był me-
dzy nimi.

Gdy był wieczor dnia pierwszego po So-
boćcie, drzwi były zamknięte, gdzie byli
Uczniowie zgromadzeni dla boiaźni Żydow:
przyšedł Pan Jezus y stanął w pośrodku
ich, y rzekł im: Pokoy wam. A gdy to
rzekł: ukazał im Rece, y Bóg, a wtedy się
uradowali Ucznie, obaczywszy Pána. Prze-
to im rzekł powtore, Pokoy wam, iako mnie
35 postać

poslat Dčice, ták ia posytlam was, to gdy wy-
mowit; tchnal ná nich, mowiac im, weźmij-
cie Duchá Swietego, ktorym odpuszcicie grze-
chy, beda im odpuszczone, á ktorym zátrzymá-
cie, beda zátrzymáne. A Tomasz ieden ze
dwunastu, ktory nazwan iest niedowiárek, nie
byl ná ten czás z nimi, kiedy byl przyšedł,
Jezus mihy, á przeto powiedzieli mu inni U-
cznie mowiac: widzielišmy Pána. A on im
rzekl, ia ieżeli nie obacze w Reku iego przektó-
cia, y ieżeli nie w pušcze palcá ná miejsce
gwoździ, y nie wloże reki moiej w Bok iego,
nie uwierze! á stało sie, iż po ośmiu dniách
žás byli Ucznie wewnátrz spótem, y Tomasz z
nimi. Y przyšedł znówu Pan Jezus do
nich, przez zawarte drzwi, y stánuł w pośrze-
dku ich, y rzekl im: Pokoy wam: potym rzekl
Tomaszowi. Podnies pálec twoy, á wloż tu,
á ogladay Rece moie. Ściagnij reke twoie
á wloż w Bok moy, á niechcien byđ niewier-
nym ále wiernym. Tomasz dotknáwszy sie
Pána swego, rzekl do niego z naboženstwem,
wyznawáiac swa wine. Pan moy, y Bog
moy. Rzekł iemu Pan Jezus: ižeš mnie
obaczył Tomasz, uwierzyles? Błogostáwie-
ni ktorzy niewidzieli, á uwierzyli. Wiele in-
nych známion uczynił Pan Jezus przed o-
czymá Uczniow swoich; ktore nie wypisane sa
w Kiegách tych. Ale te nápisane sa, ábyscie
wierzyli, iže Jezus, iest Chrystus Syn Bo-
ży,

żn, aby wierząc mieliście żywot w Imię jego.
 A tu prz tym ogladaj, iako Pan Jezus Chrystus
 jest Pasterz dobry, miał wielką pieczę o
 iednen błądzacy Dwcy. Wierc z wielkien
 swoien á dobrotliwien łaski pozwala dotykać
 się Ciąta swego, dla oddalenia wapliwosci y
 niedowiarstwa człowieka każdego. A pocie-
 szyn wszystkich iako Dziec łaskawy poszedł
 do Jálileien, obiecuiac się im tamże drugi raz
 ukazać, gdzie się im przedko potym ukazał był,
 mowiac. Dána mi jest wsystká moc w Nie-
 bie y ná ziemi, przeto wy najmilszi moi, po
 wsystkim świecie poydziecie náuczaiac Pogá-
 ny, Krzescac ie w Imię Dycá, y Syná, y
 Duchá Swietego: náuczaiac ich zachowywac
 to wsystko/ cokolwiekem wam przykazal. A
 ia bede z wámi wsystkieni aż do skonczenia
 świata. Dni to ustrykawsh; wsystcy z tego
 wesolemi byli, y chwale Boska iego Swieten
 miłości dáli. Potym w oczách ich zniknal, y
 poszedł do Dycow Swietych, tamże z niemi
 miektał, do czasu tego, póki nie wstąpił w
 Niebo.

Paná Jezusá milego dżiwne y wesole
 wniebopowstapienie.

Milostiwý Pan Jezus, we czterdziesti
 dni po swym Chwalebnyim zmartwych-
 wstaniu, widzac iż już przysła godzina iego:
 aby poszedł do Dycá z tego świata: á przeto
 wy-

wywiódłszy Dycow Swietych z Náinu, zosta-
 wit tam Enochá z Eliášem: potym iakby
 dnia dzisiejszego ukazał sie swym Uczniom w
 onym palácu, gdzie ostáteczna wieczerza im
 sprawował, mówiac do nich: Już iest czas
 abym sie powrócił do Dycá, który mnie ná
 ten swiát zesłał, á wy tu dotad w Mieście
 mieszkáncie, až moca Niebieska bedziecie ogár-
 nieni, bo w krotkim czasie nápełnie was Du-
 chem Swietym, potym poydziejcie ná wšytek
 swiát, á przepowiadáiac Ewángelia moje,
 bedziecie krzcić. A ktokolwiek sie okrzci y u-
 wierzy, bedzie zbáwion. Przynym počal im
 roznawiać ich niedowiarstwo/ y záwardziá-
 losć ich sercá, iže nie chćieli wierzyć Niewiá-
 stom, ktore widziáły go iz zmartwych powstał,
 á že niewierzeli, strofował ich y záwstydzil.
 A to Pan Jezus mowił dla tego, aby uználi
 niedostátek y niedoskonálosć swoje, á byli po-
 kornieysimi. Potym rzekł: idac ná wšytek
 swiát, przepowiadáncie Ewángelia každemu
 stworzeniu; á ználi tych, ktorzy uwierza, te
 beda. W Imie moje diáblu beda wyga-
 niác, beda mowić ięzykami nowemi, weže be-
 da bráć, á iezeli co iádowitego beda pić, nie
 bedzie im škodziło, ná niemocne y chore beda
 rece kłásć, á beda uzdrowieni. Była tež tam
 w ten czas z niemi y Mátká iego, ktorey Je-
 zus miły počal dziekowác, bo inž chćiał w
 Niebo wstápić. Mátká miła iego gdy to sly-
 šála,

śląc, serce swe tak bardzo rozrzewnił, iż na
iego Świecie pierś pękła, a leżąc na nich, y
nabożnie wzdychając do Syna mówił. **D**
Boże, a mon Synaczku, ponieważ idziesz od
nas, rącz mnie wziąć z sobą, nie rącz mnie zo-
stawiać w tej nędzy świata mizernego, ale
weźmij mnie z sobą do Dycy twego Niebiez-
skiego. **Jeżus** miły odpowiedział bardzo łas-
kawie swej miłej Matce, mówiąc: **O** Rodzi-
cielko moja najmilsza, prośe y żadam po tobie,
rącz zostać na miejscu moim, dla Uczniow
moich przesilenia, y też nauczzenia. **A** kiedy
bada przez cie umocnieni/ y w tym, co im po-
trzebno jest do zbawienia ludzkiego, przez cie
nauczeni, potym ja sam miła Matko ze wszy-
stkim Dworem Niebieskim po cie przyjde y
tra Świe. a a niewinna Dusze wprowadze
w chwałę tobie zgotowaną od początku swia-
ta. **Odpowiedziała** Matka: **Ponieważ** że
nie może inaczej być, bądźże mon miły Sy-
nu wola twoja, gotowam ja z dāru twoiego,
nie tylko zostać sierota po tobie, ale y narzec
dla tych, dla ktoryches ty umarł. **Jednak**
cie oto mon miły Synu prośe, rącz mnie Ma-
tce, y służebnicze twoje mieć w pamięci wie-
czney. **Potym** rzekł do wszystkich: **Nie** smuć-
cie serc waszych, ani sie lekajcie, nie opuścze
was sierotami, ide od was, zaś przyjde do
was, y zawždy bede z wami. **Zatym** rzekł:
Wmładzcie na górę Oliwną; tam mnie jeszcze
oba-

obaczńcie, támcí z ten gorn wstápie w Niebo
 przed oczemá, wásemi. A powiedziawszy to
 zniknal od nich. Dni ták sie co predzen wy-
 gotowáli y sporzadzili, z płáczeni nabożnym
 do oney gorn z processya posli, gdzie przy-
 sedłszy, rozekłi sie y rozlaczylí ná osobne mo-
 dlitwy. Támże nátychmiast Pan Jezus os-
 státecznie ukázal sie im, mowiac; Pokon wam.
 Tu Mátká, z Uczniámi, y z drugiemí ktorych
 tám bylo bárdzo wiele, do Nog iego upádłá,
 y Nogi iego świecie pocálowáta. Stáneli tá-
 że Dyncowie Swieci z Náiu, y z Dycháni pie-
 kielney wyprowadzeni, ktorzy ná Mátkę Wo-
 za mile y wesolo pogládali, chwálać milego
 Boga, iz przez nie z nedze wielkíey sa wyba-
 wieni. Potym dokonawszy wšystkíego co by-
 lo nápisáno, Mátkę y Apostolow káskáwie
 przeżegnawszy, Piotrowi Kóściol, Mátkę Ja-
 nowi polecáiac; rzekł: Wstepnie do Dycá
 moiego y wášego. Y poczáł sie podnosić
 mora swoia. Anieli ze wšystkich Chorow
 Niebieskich iemu zábieżeli/ ráduiac sie wesolo
 śpiewáli: chwále dawáiac, iáko swemu Stwo-
 rzycielowi. Mátká milá zá nim pátrzac rze-
 wno plákała, žátniac wielce iz z nim w ten czas
 do Niebá nie poslá. Plákali też Apostolo-
 wie, iz po nim sierotámi zostáli, ále iednáť
 w onym pláczu, niewymowne wesele, rostkóš,
 y zákochánie ze wšystkich miar mieli: bo wie-
 dzieli ze okolo Krolá y Pána swóiego, Dwo-
 rzánie

rzanie Niebiescy wesolo przyn uklonie ná Choro-
ry śpiewáli, Alleluia, Alleluia. Krolu náš
łaskawy, który idziesz do nas w Imie Boże,
tobie śpiewamy, ciebie chwalemy, Alleluia
Świety, Świety Pan Bog Wszechmogacy,
Alleluia. Pełne jest Niebo y ziemią twego
miłosierdzia, Alleluia. Mówili też do świę-
tych Dycow Aniołowie: Książetá ludu Pa-
żego śpiewajcie, y chwalcie Stworzyciela y
Zbawiciela swego, boć on jest Bog, a nadeń
nie jest inny, Alleluia? Dycowie Świeci we-
sola śpiewáiac, wzáiem odpowiedzieli. Dwo-
rzanie Krola wiecznego, stroże ludu iego, po-
mocnicy nási, weselcie się, Alleluia. A tak
y ci y oni bez liczby śpiewáiac Alleluia, pro-
wadzili Boska iego Wielmożność do Niebie-
skien chwały, y ochotnie go tam przywitáli.
Záwitaly do nas myśy náš Stworzycielu! A
tu się wypełniło Proroctwo Krolá Dawida,
który mówił: Wstąpił Pan w weselu y w
śpiewaniu, w głosie trąby y w wielkim rado-
waniu. W ten czas Jeżus myśy, dla wiel-
kiego pocieszenia swen miśen Mátki, zlekká po-
dmiożsł rece w Niebo wstepował, ná to, żeby
go mogli iák nadykuzey widzieć. Potym z
onego mienscá w okámgnienu y nagle ze wszy-
stkimi Anioły y Świetemi wstąpił do naj-
wyższen chwały ná Práwice Boga Dycá.
Mátká myśa, że Uczniámi sielá wogladáiac w
Niebo, czekáiac pociechy od niego. Odzie
po

potym dwá Anieli w białym odzieniu przynich stáneli, mówiac do nich temi słowy. Wczowie Galileyscy, czego tu stoicie dzwoniąc się? ten Jezus który wzięty jest od was, tak przyidzie. iakoście go widzieli idącego w Niebo. Dniá ostatcznego Sadnego, a wy wroćcie się do Miasta, oczekiwajcie tam Dáru Niebieskiego, według obietnice jego. Dni to usłyszawszy, nabożnie poklekneli stopy jego całowali, z weselem do domu się wrocili. Tu uznac możemy pieczętowanie Nauczyciela Dobrego o swoich Uczniach, bo natychmiast rozstawszy się z nimi, posłał im Anioła na pocieszenie, aby usłyszawszy słowa Anielskie, zgadzając się ze słowem Pana Jezusowym, byli pewniestwem obietnice im obicanej: tak wysłuchawszy powieść Anielską, Panna Maryświeta, pokornie ich prosiła, aby była Synaczkomu swemu zalecona, oni z głębokim ukłonem poselstwo przyjęli. A zniknawszy do Nieba się powrocili. Panna Maryświeta z rota swoia święta, do Miasta posłała i pieszczac. y modlac się w płaczu, w onym domu, gdzie była ostatnia Wieczera mieściła, aż do dnia Dziesiatego, to jest, aż do Świątek.

Pana Jezusa mitego w Niedziele Świąteczna. Duchá Świętego Zestanie.

Gdy tak chwalebnie Pan Jezus do Nieba wstąpił: Ucznie jego posłał z Panną Maryś-

Najświetſza oczekiwali z wielkim nabożeń-
stwem Dáru požadanego á przyobiecanego,
trwając z wielką pilnością ná modlitwie. A
iáko dnia Niedzielnego trzecia godziná była
ná dzień, widząc Pan JEzus wielkie żądanie
y pragnienie swoich miłych, iż ſie naboźnie
modlili o zeſtanie Duchá Świetego, rzekł do
Dycá ſwoiego Niebieſkiego. Poſłiymy im
miły Dycze Duchá Świetego, który ie oświe-
ci, y o wſyſtkiem mądroſci tak náuczy, że ſie
im niſt nie ſprzecimi. Nátychmiaſt iák ſkoro
to Syn do Dycá wymowił, Duch Przenay-
świetſzy padł ná wſyſtkich, w poſtaći ábo ná
podobieństwo iezyków ogniſtych, y nápełnił
ie Dá ow Boſkich, tak, iż poczełi mówić y
chwalić miłego Páná Boga rozmaitemi iezy-
kami, tak dálece, iż ſie temu wſyſcy dziwo-
wali, y zdumiawſzy ſie mówili: To dzi-
wna rzecz, żáli ci wſyſcy nie ſa ludzie Gálil-
eńſcy, á przecie ſłyſzemy ich iezykami rozmaí-
temi mowiacych! bo tego Duchá Świetego
moca tak byli oświeceni y umocnieni, iż wſy-
ſtek ſwiát, będąc proſtakami, pod moc y Wlá-
dę Páná JEzusa podbili. Już ſie wiecen
Żydów nie bali, á śmiele o Pánu Chrystuſie
kazáli y náuczáli, tak iż ſie temu wſyſcy dzi-
wowáli. Potym gdy od Żydów byli wzgár-
dzonemi, do Poganów ſie ſpieſyli. Pánná
Czyſta, ta ich wiele náuczála, bo wiecen o
Synie Bożym wiedziála. Gdy ſie rozſtác
Ala mieli,

mieli, oná ich przežegnała. A oni ien miłosći podziekowałszy, posli kazać po wšyktych świećie, y sprawować ludzkie zbawienie. Pán ná Mária, gdy po w Niebowstapieniu, y Duchá S. zstániu, sámá ná ziemi zostála, tedy ná meke Syná swieiego czesto wspomíná-
 la, á co ktora boleść iego rozpámietywała. Za kážda miecz boleści serce wnetržności ien prze-
 chodzil. A mieszkáiac przez pietaście lat ná
 ziemi, czesto one miescá gdzie miły ien Syn
 cierpiat nawiedzála, mowiac: Tu moy miły
 Syn biczowan! tu koronowan! tu pod Krzy-
 zem padł! tu ukrzyżowan. A przysiedłszy ná
 miescá gdzie w Niebo wstąpił, z płaczem mo-
 wiac nárzekála. Tuś moy miły Synu w
 Niebo wstąpił, á mnieś tu same w nedzy y w
 utrapieniu zostáwił! o moia ućiecho! dany
 już wieczne odpocznienie Mátcé twej miłey.
 O nanlástawšy Synu, pámietaj dzisia ná
 meke twoie, á weźrzy ná utešnienie moje:
 gdyž ia smutki cierpie y prześladowánia, á
 ty užíwaš wiecznego wesela. Te y inše rzeczy
 mowiac, bárd:o gorzko plákała. A máiac ná
 swych iágodách y obliczu kzy gotace, do domu
 sie zás z teštnošćia wielka wrácala, wzdychá-
 iac do swego milego Syná.

Pánnie Mární smierci obíáwienie.

O Dn Mátká Boža z takim pláčem nárze-
 kála, iż przez ták dlugi čas, bez Syná
 w wiel-

w wielkiej testnicy mieřkają: niechcąc iey mi-
li Syn, aby sie wiecen smuciła, posłał do
nien Anioła, ktory ia od niego z uczciwością
osobliwa pozdrowił, mowiac: bądź już weso-
ła Dziewico błogosławiona, bo dnia trzeciego
będziesz do Niebá wzięta, od twego miłego
Syna: a na znak tego dacie tobie od Syna
twego to żalobne odzienie w ktore sie obleczesz;
y pálme ie, ktora przed swym Ciątem świe-
tym nieść każesz. Panna będąc tego Posel-
stwa wdzięczna; wnet na swe kółana potle-
knela, a o trzy rzeczy iego świeten miłosći
prosiła. Nayprzod, aby Apostoły przy swen
śmierci miała. Wtóra, żeby Duchá złego
przy śmierci swen nie widziała. Mowi tu
ieden Doktor; o miła Panno czemuś o to
prosiła? iżaliś sie go bała? wszákeś ty miła
Panno głowe iego podeptąła, y tyś samá
moc iego skążyła y zniósła? grzeszniby o to
prosić mieli, ále nie ty, Panno miła, ktoraś
nigdy grzechu nie miała. Trzecia, iżby iey
miły Syn zstąpił do nien, a iey Dusze do
chwały Królestwa Niebieskiego prowadził.
Jeżus miły w tym wszystkim Matkę swą wy-
słuchał, bo to istotnie iako Syn uczynić przy-
obiecał.

Apostolow Sw. ze wšyhskego šwiatá džiwne zebranie.

W Ten čas Apostolowie Swietci, po wšy-
škim šwieće kažac náuczali, á dla tego
moca Boška z stápl ná nie Džlok biahy kto-
ry ich przed Domem Pánnny Máryni postáwíl:
temu wšyhsy sie wielce džiwowali, že sie ták
cudownie zgromádzili. Pánná Nájdosťoy-
nienška im powiedziatá, iż do Sóná íść inž
míatá. Dni poczełi rzewno plákać, iż sie z
nią mieli rozstáć. Dná ich žás poćiešyła, y
swoie im błogosłáwienstwo dála.

Pánnny Máryni, Džiewice Błogosłá- wioney, leťkie křom bolešći ušpienie.

Přtym Džiewiczá Márya ná šmíerć sie ná-
gotowála, y Košćielne Sákrámentá z ná-
boženstwem přyzíełá, nie žeby ich potrebo-
wála; ále aby pokore, poslušenstwo y přyz-
kažanie Bože wypetníłá, á náuke nam přez
to zůstáwíłá. Albomíem přez trzyn dni (iáko
Swiety Augustyn piše: Sákrámentá) ludzie
máia sie přyzgotowáć ná šmíerć, přez poku-
te, Čiálo Pánskie, y přez ostátne pomáza-
nie. To wšyškto Nájšwíetška Pánná ucy-
níłá, bo sie spowíedála, iż tákíey lástí godna
nie býłá, ktora od Bogá Wšechmogacego o-
trzymála: ále nie žádných grzechow bo ich nie
míla.

miała. Ciało Pańskie iako zawsze zwykła,
 tak y w ten czas przynięta. Domagania też
 ostatecznego (iako wielki Bógciech powiada)
 aczkolwiek nie potrzebowała, bo ten Święty
 Sakrament, jest na grzechy powszednie usta-
 nowiony, ktorych ona nie miała, tylko dla po-
 kazania zwycięstwa to uczyniła. Potym Syn
 Boży po Duszę iey Najświętszą, ze wszytką
 rzeką Niebieską, z Niebą w wielkiej światło-
 ści zstąpił. Ktorego ona gdy obaczyła po-
 wystawši nisko sie mu ukloniła. A on weszo-
 ło na swa Rączki ukochaną spozyszczawszy, po-
 zdrowił ja mowiac: Bądź pozdrowiona Rącz-
 ko moia najmilsza! jużci czas przyszedł abyś
 była nad wszystko stworzenie wywyższona y
 Ukoronowana. Przeto powstań! a podź już
 zemna do Niebą Najmilszą Golebico moia!
 Oblubienico moia! jużci wszytką nie pogodna
 chwila y pluta minęła: kwiatki sie rozkwi-
 taia, ptaszkowie, to jest Aniołowie Świeci
 spiewaia. Podź już z tego padołu płaczu,
 do wiecznego wesela. Tym y tak słodkim gło-
 sem Duszą Najświętszą Panny pobudzona,
 krom wszelkiej boleści, smutku, y boiaźni wy-
 szła weselo z Ciałą na łono swego miłego Sy-
 na, ktore Ciało święte, Apostołom na gore
 Zofat z uciążością wszelką prowadzić ka-
 zał, a sam Duszę Jey Najświętszą z wielkim
 weselem do Niebą prowadził, y blisko Prze-
 najświętszą Troncy posadził. A gdy Pánz

ná Našwietška według Duše náđ wšystko
 stworzenie była podwyżšona, Bog Déec
 chce Jey przed wšystkiemi błogostáwionem.
 Anioły y Świetemi część uczynić, rzekł: Oto
 čas, ktorego umárta Mátká Syna métego,
 słusna áby iuž wzięta zapláte żywotá swoie-
 go, iákaz tedy káśke y część mam Jey uczynić?
 y Jey Našwietškemu Ciátu? w ktoren ży-
 woćie Ciáto Syná mégo przez Duchá Świe-
 tego iest spráwione, y z Duša złączone, w kto-
 rym dziewiec Misięcy odpoczynało, od ktorey
 porodzon, pokarmion, á wišacy ná Krzyżu
 oplákan był. Tedy wšyscy Świeci Anio-
 łowie, y błogostáwieni, z upádnieniem miłim
 Bogá chwalac, mówić poczeli. Wielki Pan
 y wielka moc iego! á mądrości iego nie náš
 liczby. Drudzy zaś mówili. Z toba Pánie
 mądrość, ktora zna uczynki Twoje, y z toba
 była, gdyś stworzył świat y Niebo, y wi-
 działá co iest métego y do upodobánia przed
 oczemá twemi, ty wieś miły Pánie, żeć godna
 iest, áby była podwyżšona náđ náše wšystkie
 Chory Anielskie z Duša y z Ciátem. Jáko
 tedy Bog Wšechmogacy od wieków postáno-
 wił, że ia z Duša y z Ciátem náđ wšystkie
 Chory Anielskie podwyżšył; ták teź chciał,
 iżby káždy Chor to uznał, chwalac ia, dwa-
 naście Świazd w iey Korone ułożył. Pier-
 wsza Świazde Anieli w Jey Korone, wychwa-
 laiac Ja, gdy włożyli, mówili: Godna iest
 áby

aby z Ciałem y z Duszą w Niebo wzięta była,
dla iey wielkiej doskonałości, bo iako ona iest
doskonalej światobliwości nad wszystkie An-
ioły, tak też ma bydź ubłogosławiona y wy-
wyższona nad nami wszystkimi z Duszą y Ciałem.
Albowiem doskonale błogosławieństwo
nie iest w Niebie Duszy bez Ciała, a to dla
żadzy, która ma Duszę ku Ciału, iż też iuż
Boga mając, y Ciału mieć żada. Dla wiel-
kiego tedy iey uwielbienia, słusna iest, aby
Duszę y Ciału iey wzięte było do Nieba.
Wtóra Gwiazde pierwszy Rodzicy w iey Ko-
rone włożyli, y rzekli: Wszechmogący Boże,
błogosławionys ty y Matka twoia, zapraw-
deć ona godna iest, aby z Duszą y Ciałem by-
ła uwielbiona, bo one chwalemy, że iest wyie-
ta od przeświatła Jemnego, dla grzechu
pierworodnego, gdyż y my, byśmy cie byli
nie rozgumiali, z duszą y ciałem w Raju by-
libyśmy zostawali. Ze tedy twoia miła Ma-
tka bez pierworodnego grzechu poczeta, słusna
aby z Duszą y Ciałem była w Niebo wzięta.
Trzecia Gwiazde Pátryarchowie w iey Ko-
rone włożyli, mówiac: Boże y Pánie náš,
chwała Matczyna iest chwała iey Syná, nie-
chay tedy poydzie chwała iey ná chwałę twoię,
gdź ona iest Matka twoia, co iey ná chwałę
uczyniś, sobie tym iey przynnożyś. Godna
tedy aby ten przybytek tam był, gdzie Chry-
stus iest, gdy ná ziemi był, w którymś ty po-
stał.

czety był y przemieškiwał. Pržeto ťuťnie
 ma bynđ wzięta z Ciałem w Niebo, bo iuž
 twoie Cialo w chivale ieťt, ktore z niego wzięte,
 y z tym Ciałem Cialo ieťt ziednoczone.
 Niepodobna tedy aby to Cialo w ziemi gniło,
 co ciebie noťilo, y twym Pržybytkiem bylo.
 Czwarťa Świazde Prorocy w ieťt Korone
 wlożyli, gdy taki wywod położyli. O miťo-
 ťierny Pánie, gdyťmy my prawde Duchem
 Świetnym náčhneni mowali, opowiadáiac
 pržyťtke rzeczy, o Pánu Chryťtusie, y o Má-
 tce ieťo; iedná tedy rzecz, abyťmy w praw-
 dzie byli znaleźieni poniewaž wiele z nas o tym
 w Niebowę eciu twen Mátki z Duťa y z Ciał-
 em, powiedziało. Jáko Dawid mowił: Sta-
 neťa Krolowa ná práwicy twoiey w odzieniu
 poťloconym: á iáko zloto nie psuie ťie ani gnie,
 ták teť Cialo Mátki twen gnieby w ziemi nie-
 miało. Táťe w Kántykách ieťt nápiťano:
 Wťtań á potwaj ťie Pržyiacielko meá: z
 řad ťie iáwnie poťázuie ieťt zmartwychřtánie,
 y w Niebo z Ciałem wziećie: U Eťklezyáťty-
 řá teť nápiťano. Ktory ťworzył maie, od-
 poczynał w Pržybytku moim; á Jan Świe-
 ty piťe w Apokálipsim, opisuiać ia Niewiá-
 řta obleczona Ĥlencem, maiaca Koronę z
 Dwunáťta Świazd ná głowie. Wieć nie ťlu-
 řna Duťy od Cialá bynđ odláconey, ále z
 Ciałem zláconey. Pržeto Dawid powťta-
 wťy, poczał ťpiewáć ná chwale Dziewice Má-
 ryi.

ryni. Wstań Pánie w odpocznienie twoie, y
 Arká poświęcenia twego, to iest Ciáło Pá-
 ny Maryi. Przeto iest godná, áby była z
 Duszą y z Ciałem uwielbiona. Piata Gwiaz-
 zde Świeci Męczennicy w iey Korone włoży-
 li z ktorych pośrzodku Świety Szczepan wy-
 stąpiwszy tak rzekł: tyś miły Pánie rzekł przez
 Proroká. Dłoga iest przed oblicz ościa Bo-
 ża śmierć świentych, ále Pánná Mária iest
 Najsłowiejsza, y nád wszytkie dostojniejsza,
 przeto y śmierć iey ma bydź nądroższa, ále
 by nie była nądroższa, by według Dusze tyl-
 ko, á nie według Ciała w Niebie była. Prze-
 to godná iest z Duszą y z Ciałem w Niebo-
 rzecia. Szosta Gwiazde w iey Korone wsta-
 wili náśladowcy Boży, mowiac: Tyś Pánie
 Boże náš przykazal, kto mi służy niechay
 mieć náśláduie, á gdzieś ia iest, tam y sługá
 mój będzie. Ponieważ tedy oná w żywocie
 swoim nosząc cie, y pierśiami swemi karmiac,
 tobie służyła; słuźna iest, áby gdzieś sie ty
 znáydniész, y twojá Mátka miła táńże była,
 ktora tobie przez wszytek czas żywota twego,
 służyła, y przy tobie w wielkim smutku pod
 czas meki stała. Siódma Gwiazde, Wzná-
 wcy Boży kładac w iey Korone, á chwálac
 ia tak mowili: Nápisáno iest miły Pánie: kto-
 ra miára będziecie mierzyć, ta wam będzie
 odmierzono, ále oná mierzyła, y ná zastuge y
 ná chwale; słuźna tedy áby iey odmierzono

zupełności chwały, ktora jest według Ciá-
 lá y według Duše, tedy ma byt z Duša y Ciá-
 lem wzięta do Nieba. Dśma Gwiazde w ien
 Korone położyły Swiete Pánni, mówiac:
 godna jest; álbowiem oná nie była porużona,
 ále Pánna czysta zostáta, ma byt blisko swe-
 go Syná, bo tak nápisal mądry Sálomon:
 nienápsowanie bliskiego czyni Bogu: ále Pán-
 ná Márya nienápsowana w swoim Páni-
 stwie; przeto Pánie Boże náš, ma byt z
 Pánná Márya nablížá twóiej Stolicy y
 Máiestátu, z nienápsowánym Pánienskim
 Ciálem. Dziemiata Gwiazde wszyscy blo-
 gosławieni á wybráni Boży w ien Korone
 spiewáiac włożyli. Wybrał ia Bog, y ná-
 irne ia obrał, y w miéšťaniu swym kazał ien
 przebywáć: przynależy tedy, poniewaž Ciá-
 lá Swietych bywáia uczone, ná ziemi, Ciá-
 lo Máryi Pánni ma byt więcej y bárdziej
 uczone, á to przez chwalebne Ciála ien y z
 Duša w Niebowzięcie. Dziesiata Gwiazde
 Duch Swiety z pochwała Pánni Máryi, w
 ien Korone położył, mówiac: że przy Po-
 zdrowieniu rzeczona jest pełna láski, co sie ro-
 zumie według Ciála y Duše: przyzwoicie te-
 dy będzie umiélbiona y láski pełna/ gdy z Du-
 ša y z Ciálem będzie w Niebowzięta, áby ien
 Swietego Ciála wszytskie członki były pełne
 chwały, ktore ná ziemi iešce bedac, były peł-
 ne láski Duchá Swietego. Jedenasta Gwia-
 zde

zde Syn Boży Jeżus Chrystus wstawił w
 ien Koronę, mówiac: Słusna jest aby to Cią-
 ło które było z Bóstwem złączone, nigdy nie
 sprochniało ani zgnilo, ale aby nad naturę
 Anielską było wynwyższone na Tron, który od
 wieków jest ien osobno zgotowany. Ponieważ
 Matczyne y Synowskie Ciąło bywa iedno;
 iako tedy moje Ciąło, już jest Uwielbione, tak
 też Ciąło Matki moiej ma być chwalebne,
 przez chwalebne w Niebowzięcie. Dwunasta
 Gwiazde położył Bog Dziec w ien ozdobną
 Koronę mówiac: Gdyżem z moich mek także
 mi ja łaskami przy ien poczęciu y Chrystuso-
 wym iasnie oświecił y napełnił iż rowney w
 człowieczym Plemieniu niebyło ien ani będzie:
 słusna abym ja y teraz nad wszystko stworze-
 nie nowa łaska uczcił, a Duszę y Ciąło ien nad
 wszystkie Świete wynwyższył. My także wy-
 znawaymy, mówiac: ponieważ jest Matka
 Boża, Anielska, y człowiecza, słusna aby ona
 te pierw. y część miała zmartwychwstania,
 która ma mieć po dniu Sadnym. Prze-
 to wierna duszo, uważ iaka radość była dziś
 przy takich rzeczach, takien wysokien radny,
 gdzie wszyscy uznali, y tak postanowili, iż Ma-
 rna z wielką czcią y weseleni miała być wzie-
 ta do Nieb. Bog Dziec zamyślał: rade,
 spytał ktoby ja miał prowadzić? Wszyscy ie-
 dnostaynym głosem odpowiedzieli: iż ten kto-
 rego ona sama ogarnęła, nosiła, porodziła, o-
 raż

raz ze wšystkimi, ktorzyšmy za ien pomoca
dostapili wšystkiego cokolwiek teraz mamy,
Anieli swego nápráwienia, á my zbáwienia.
Potym to spráwiwszy, wšyscy iáko przy w
Niebowstapieniu Pána Chrystusowym Nie-
bo wyproznili, po Pánne z wielkim weselem
zstepuiac až ná ziemię przed grob gdzie była
włożona. Támże mocá JEzusa nátych-
miał wstrzešona, y wielká łodkošcia ná-
pełniona, iáko by ze snu obudzona, przez przy-
prowadzenie Duše ien z Niebá, gdzie według
Duše była przez trzy dni uwielbiona, y ná
Tronie blisim Przenáświetszej Tronce po-
sadzona, od wšystkich przywitana, uchwalo-
na, uczczona, y uwielbiona, iáko Krolowa mi-
łosierna y Cesarzowa mocna. Támże też
Pan JEzus miły Apóstolow pytał, co by za
częšć Mátkie swej miły uczynić miał? Gdzie
wšyscy odpowiedzieli: nie podobna Pánie
JEzu Chryste, by to Ciáło tu w ziemi leżało,
co ciebie nosiło. Chrystus tedy miły Pán-
ne Márya Mátkie swoje miła ochotnie do sie-
bie przyiawszy z śpiewániem Anielskim ia do
swey chwały prowadził. Wšystkim Anio-
łom weselo zaśpiewáć kazał: Krolowa Aniel-
ska wesel sie Alleluia, bo ktoregoś zašlužylá
nosić Alleluia, oto Cie już ubłogostáwił Al-
leluia. Apóstolowie odpowiedáiac z płáczem
zaśpiewáli. Modl sie za námi miła Pánno
do Syná ábysmy z toba byli. Támże też
iáko

iało za Pánem Chrystusem przy w Niebowstas-
pieniu, tak też przy w Niebowzięciu za Pán-
na pátrzyfi.

O chwale ktorą w każdym Chorze An-
iołowie, y wśyscy Świeci, Dziewicy Máryi
czynili, kiedy ia do Niebá przez Chory
Anielskie chwalebnie pro-
wádzili.

A Jedn Dziewicá Márya od swego milego
Syná y od Aniołow z wielkim weselem
przez Niebo Krzysztálowe, Świazdziste, y o-
gniste, była prowadzona, taka iasnością ogar-
niona była od Pána Jeżusa, á raczy od
swego już uwielbionego Ciála, iż też nie tylko
oświeciła, ale nową światłością Stoińce y
Mieśiac zaćmiła. Potym gdy wstępowala
w Niebo iásne, gdzie mieścime jest wśyskich
ŚŚ. Aniołow: Anieli wśyscy ze wśyskich
Chorow iey częśc czyniac, bo z każdego Cho-
ru Anieli ia prowadzili, y rokosznie przed nią
spiewając powtarzali: Ktora to jest, co tak
idzie iało zorza, spárzy sie na swym Złubiz-
encu, świetleyśa niżeli Mieśiac, iásniyśa
niżeli Stoińce, wyżśa niżeli Cedrus nád Libá-
ny, woiniayśa niżeli Mirrá, Cyprys, Cyná-
mon, y też Bálsam, kwitnaca iało roza w Je-
rychu? Ktora gdy tak wesolo w pierwszy
Chor wprowadzili, wśyská rześa Niebieśka
witac ia, y chwalic iey święta miłość pocze-
ła.

lá. A nanyierwen pierwszy Chor Anielski
 poczał chwalić Pánnę Márya z iey wielkien
 pokorn, przez ktora záslużyła, iže Bogu miła
 była, y Mátká Boža zostála mowiac y spie-
 wáiac. Postepuy, postepuy Krolowa Nie-
 bieška, wstepuy do twego Syná, ábys z nimi
 ná wieki krolowála, ktora bylas cnotliwa y
 tež Nayswietška/ wszystkieni twemi cnotami;
 przeto godnas ábys wzięła chwale nanywyższe-
 go podwyższenia bo tak nápisano: kto sie poni-
 ża, bedzie podwyższen. Wtóry przyniat ia
 Chor Anielski, chwalac ia z iey Czystości, á
 dżiwuiac sie iey chwale spiewáli. Y ktoraż
 to iest Dziewicá, ktora wstepuie przez swe
 chwalebne w Niebowzięcie z puśczy, á poste-
 puie iáko zorza, cudna iáko Miesiac, wybrá-
 na iáko Slonce, strasliwa iáko użytkowanie
 wonst? Táč iest ona Pánná osobliweny czy-
 stości, ktorey Pánicnstwo bylo Bogu przynie-
 mne: przeto weźmij Dziewico zaplate twej
 czystości, ktora nie iest inška. tylko Aniotom
 rozlázowác, bo sa nim czystosc iest wrodzo-
 na, ty samá bez ziesz nazwana Pá i Anielska.
 Przeto cie dżis chwalemy iáko Dziewice nád
 Dziewicami, Pánná nád Anioty. Trzeci
 przyniat ia Chor Cnot/ chwalac ia z iey nie po-
 rużenia. Táč iest Pánná Szlachetna, Má-
 tká Boža miłosćniwa, ktora iáko Lilia polna,
 Roža bez ciernia, ták tá Pánná od wszelkien
 zmázy grzechow bylá oddalona, świecac wiel-

tem nienaruszeniem. A przeto godna jestes,
abyś była Bogą najbliżą/ bo nienaruszenie,
czynny każdego Bogu bardzo bliskiego. Czwar-
ty przyniał ia Chór Mocarzów, chwalac ia z
ich posłuszeństwa, śpiewając y mówiac: Po-
zdrowiona bądź Święta Rodzicielko Boża,
Pozdrowiona bądź przez twe posłuszeństwo,
ktorymś zamzdy była Bogu posłusna, y za-
służyłaś porodzić Niebieskiego Króla, który
się poddał tobie, y iako Matki swen słuchał.
Weźmij przeto moc, aby tobie wszystko było
posłuszne. Piąty przyniał ia Chór Ksiestw, a
chwalac ia z cierpliwości, śpiewając y mo-
wiac: Tę jest ona niewiasta chwalebna, kto-
rey wonność iako Mirra wybrana; przez ciera-
pliwość swen zasługi Niebo wszystko uwesela.
To jest, która z Synem Bożym iako z swym
miłym cierpiąca rzeczy przeciwne, którego na
Krzyżu wiszącego żalowała, który duszę miecz
boleści przeniknąć miał: przeto godna jest
wielkiego pocieszenia, żeby z swym miłym Sy-
nem używała Niebieskiego wesela: bo tak na-
pisano. Jako Towarzyskami będziecie mac,
tak y pocieszenia. Szósty Chór Aniołów,
przyniał ia Państwa, chwalac ia z wielkiej
mądrości, śpiewali nisko przed nią padając.
Dziewico najmędrsza przez mądrość Królo-
wie królui, według świadectwa Pism. A ty
two mądrością diabłyś poraziła, świat wy-
bawiłaś od potępienia, Niebios naprawiła,
Bo-

Bogás z Niebá zwabíla, y ná zemie sč'agne-
 lá. Pržeto tobie sluży Koroná Krolowsta
 nád wšystko stworzenie nanygodniyšey, aby
 nie tylko ziemski ale y Niebieſki ciebie ſie bał
 zaſtep, ktorás nád wšystkiemi Krolowa zoſta-
 lá. Siódmi przyneli ia Stolecznicy z ſpie-
 waniem, chwalac ia z miłoſierdzia: Dziwi-
 co nanyſtáwſá / dla twey lutoſci pomagáš
 wšystkim, bo tylko przez cie Bog dáie láſke
 y miłoſierdzie wšystkim. Pržeto Dredow-
 czko ſwiátá, godna ieſteſ tego, abyſ była Má-
 tka láſki y miłoſierdzia, aby przez cie byli zbá-
 wieni ludžie y upadły Niebieſkie przez cie były
 nápráwione. Dſmy Chor przyneli ia Heru-
 binowie, chwalac ia z Wiáry, y mowiac. Toč
 ieſt oná ſzczeſliwa á Błogoſłáwiona przez kto-
 ra Wiárá Wcielenia Božego ieſt wypełnio-
 na, y po wšystkim ſwiecie rozſzerzona, ktera
 ſamá trwála była gdy inſi watpili čáſu Chry-
 ſtusowey Meſi. Godnás pržeto mieć zaplá-
 te tákiey wiáry, abyſ naniáſnien Bogá rozu-
 mem poymowála, miłowála, trzymála y po-
 żywála. Dziwíatny przyniá ia Chor Será-
 phinow, chwalac ia z wielkiey láſki, á ſpiwá-
 iac: Pozdrowioná bádž pełná láſki, pełná mi-
 loſci, pełná Duchá Śwíetego, pełná Boſtwá.
 Tyſ przez twoie miłoſć, á láſke Bogás ku ſo-
 bie przyciągnéla, ktoregoſ z ciebie národzone-
 go, za odkupienie człowiecze ná Krzyžu oſiá-
 rowála, á izby ná Krzyžu umarł, láſteſ te
 ſpro

sprowadziła, a to, żeś jest y pocieszeniem wszy-
 stkich błogosławionych, y częstowia zapłata
 wszystkich Świętych. Godnias przeto nads
 wszystkie najwzższego Boskiego używania,
 które zawniło na samej łasce; dla tego Dziemi-
 co, któraś Bogą jest pełna, godnias mieć po-
 dle Syna twego miłego Stolicę chwały, od
 wieków tobie zgotowaną. A mozem wierzyć
 iż Archanioł Gabriel, widząc Panne Marya
 w takien niewymowney chwale weselił sie nie-
 zmiernie y mógł mówić do nien. Oto Kro-
 lowa Niebieśka ona twoia chwala, która w
 tym Pozdrowieniu odemnie była przepowie-
 dziana gdyż rzekł: Zdrowas bądź łaski peł-
 na, Pan z toba, ciebie wysoko podwyższając,
 wysoce z weselem nads wszystkie Chory nasze
 prowadząc. Przeto wstepun wyżej chwało
 wszystkich Świętych, nadzieio wszystkich lu-
 dzi grzesznych, Matko wszystkich sierot ubo-
 zych, boś ty ws. stkie Święte przewzżyszła,
 przeto masz być nads wszystkie błogosławiona.
 Jedziesiate, przyieli ja wszyscy Świeci stas
 go Zakonu, Wátrýarchowie y Prorocy, kto-
 y chwalać ja śpiewáli. Tys Marya Je-
 zefigurowáli y opowiedzieli. A wystapi-
 ły Adam z weselem rzekł: Ta jest kość z ko-
 ści moich, przez te wszystkim zbawienie jest
 ależone; ktoramem ja łaskę stracił, ta Ma-
 ria znalazła ja y przywróciła Synom moim.

Potym Noe rzekł: Tę jest Arkę figurowa-
 ną, przez którą Kościół od potępy poręczenia
 jest wybawion. Potym Abrahám rzekł: Bło-
 gosławiona bądź ty, przez którą błogosławień-
 stwo Rodzajowi memu jest przyniesione. Tę
 Job rzekł, tę jest drabinę którą widział,
 którą wierzch Nieba samego sięgał. Mojżesz
 rzekł: Ten jest krzak, który gorzał a nie był
 spalony. Aaron rzekł: Tę jest Kozę słu-
 cha, która zażwiżyła, Syna Bożego poro-
 dziła. Dawid rzekł, tę jest ona Królowa,
 która stała na prawicy Syna Bożego, w
 odzieniu pozłocistym, ogarniona różnoscia
 chwały Świtych. Izaiasz rzekł, tę jest, o
 której przepowiedział: Oto Panna po-
 cznie y porodzi Syna, którego Imię Jezus.
 Jan Krzciciel rzekł: Oto Mářka Błogosławiona,
 Niepokalana, który oddał grzechy świata,
 y mnie swoim płodem uweseliła, kiedy Mářka
 moje nawiedziła. Elżbieta zaś rzekła: Bło-
 gosławionaś ty iżśś uwierzyła, bo już oto speł-
 niło się wszystko, co rzeczone o tobie od Pana
 przez Anioła. Joáchim y Anna rzekli: Bło-
 gosławiona ty bądź Córko od Pana, bo prze-
 cie owoc żywota wiecznego y wszystkich chwa-
 ły na wieki używać będziemy. Józef Dbi-
 bieniec Panny Mářy rzekł: Oto moja
 blubienica, moja najmilsza, moja Pani
 chwała, której ja był stróżem czystości,
 świadkiem ię Pániestwa, która Król Ni-

bief

bieści mnie za Oblubienicę poślubił, a czysta
 y Niepokalana zostawił, y z Duchą Święte-
 go bydy ciężarna obiawił, ty Maryświetsza
 Panno/ wieś, że tak iest, iżem ia iest Sekre-
 tarz Wcielenia Bożego, y twego obciążenia,
 iam nayprzod twoy Płod Święty chwalił,
 przy wszelkim twoim pielgrzymowaniu towa-
 rzysem twoim byłem. Ciebie y twego nay-
 miłszego Syna Jezusa pilniem żywił, y wsze-
 dzie opatrywał, y tobiem z nabożeństwem y
 wszelką uczciwością służył. Stodkie mi było
 twoie towarzysztwo, twoia rozmowa była mi
 przyjemna. Oto wszyscyśmy zbawieni y przez
 cie Bogą człowiekiem mamy. Przetoż ty
 Matko ląści, z tym Jezusem sie wesel, a mnie
 twemu na ziemi bedacemu Oblubienicowi bło-
 gosławieństwo daj, y twoy chwały uczestni-
 kiem uczyn. Jedenaści, przyieli Pannie Ma-
 rya wspany Świeci nowego Zakonu, Mecz-
 nicy, Wyznawcy, Panny y wspany wybrani
 Panna Jezusowy, chwalać iednym głosem
 Pannie Maryi ze wszystkich icy cnot, mowiać
 Tyś chwalać naszą, Tyś poczesność ludu Iz-
 raelskiego, Tyś wesele Rodzaju naszego. O
 błogosławiona bądź! Krolowa wszystkich
 Świętych Meczenników, Dziewic Świętych
 Korono Wyznawców, Gwiazdo wszystkich
 wybranych, y błogosławionych chwało! Tyś
 wszystkimi odplataniami obdarzona, a przeto
 bądź twemu Synowi y tobie część y chwała.

Dwunaste, Przzieta Márya Troycá Prze-
 najsłwietša, Děiec, Syn, y Duch Świetny,
 ktorzy z wielkim weselém posadzili ia ná Tro-
 nie Krolowstkim, wielbiac y słodko ciesząc
 swym niewymownym y nieogárnionym Bo-
 stwem: nayspierwey Bog Děiec, przywita-
 wszy ia rzekł Pozdrowiona bądź naysłw-
 etna Córko/ przed stworzeniem świata wybrana,
 abyś, będąc moia Oblubienica, byłaś wszy-
 stkiego świata Krolowa. Poznajże mnie
 Córko naysłwetsza, iżem ia tobie przez Anioła
 posłał Pozdrowienie, abyś w żywot twoy
 Syná mego przziela, a potom, Dziewica bez-
 dac, porodziła, aby on przez to od ciebie Cia-
 ło wzięte, śmiercią swa świat odkupił. Podź,
 podź przeto Oblubienico moia z gory czysto-
 ści, a Koronę Krolowską weźmij, abym ia
 położył w tobie Máiestat moy, to jest bez kon-
 ca. Potym Syn Boży Pan Jezus z wiel-
 ką poczesnością Mátkę swą witał mówiac:
 Podź Mátko miła, Dziewico czysta, słodka
 Márya, w przybytki rośkoszne Syná twego,
 boś ty mnie w tym Najsłwetszym żywocie
 słodkie mieszkánie dáta, gdysz mnie Duchem
 Świetym w żywocie poczeła, y Ciałem przy-
 oblośła. Tyś mnie Bogá y człowieka tweni
 Piersiami Pánienskiemi karmiła, y miłością
 Mácierzynską miłowała, w pielgrzymowaniu
 mnie rzadziła, przy Mece mey zennas cier-
 piała. Dgladaj przeto teraz Syná twego
 Wcies

Wcielonego, obacz, iżem tobie to sprawił, iá-
koś zaśluzyla, abyś nád wszytkie Anioły by-
ła wynyższona/ á kroluiac poznywała pospółu
ze mna Niebieskich roskoszy y wesela: chce,
aby iáko mnie Krolew, tak ciebie Krolowa
wszych wyznawali, czcili, y chwailili, chwala-
ta, ktora iest po Bogu pierwsza, ná wieki wie-
czne. Ostatecznie Duch Swiety chwalił Páns-
ne Mária, mowiac: Pozdrowiona bądź Bło-
gostawiona Mátka Chrystusowa, nádewszy-
skie wybrána, ktoraś zaślaciła grzechy swia-
ta przez twego Syna. Tęs iest ona w kto-
reniem ia odpoczywał z siedmioraka łaska y
darem swym swietym ciebie nápełniaiac, y
w cie wstepuiac Synowim twojemu mieśka-
nie uczynił, á ze krwie twoich Ciałom iemu
sprawił, y wszytkiemim cie cnotami nápełnit,
żebys byla godna Mátka, y Oblubienica, á-
bys wezwána y nazwana byla wszytkich Zbá-
wiciela. Potym rzekła Pánná Mária: Już
teraz uwielbiona iest Dusza moia, nád wszy-
skie dni żywota mego. Támże z wielkim na-
bożeństwem wesolo zaśpiewała. Wielbi Du-
sko moia Pána, y uradował sie Duch mój w
Bogu Zbawicielu moim. O Wszechmogacy
miły Pánie, iákie tam było wielkie wesele An-
iołom Swietym, Pánnom, Meczennikom,
widzieć Mátke Bożá nád wszytkie Chory
wynyższona, á ono ia Niebo przynieto z wese-
lem, Archaniołowie z śpiewaniem, Kiazetá

ze zgoda, Mocárze z trąbieniem, Cherubini, Seráfinowie z nowych Piosnek śpiewaniem. D duszo nabożna uwaga, iakie tedy było w Niebie wesele, iaka dziś Pannie Máryi stała sie Chwała. Uczcie sie też y ty w ten dzień tak wesoly, czciz Imię Máryi Panny, ku wcy świętey miłości, wołaiac, iżby sie za toba przyczyniła y swey chwały uczestnikiem uczyniła; boć oney miły Syn, naywięksha po sobie moc dał, y Królowa ia Anielska y ziemska uczynił. Iż iako sie iemu klania wshysko stworzenie, tak sie wshyscy niechay Máryi Pannie klaniaia, ktorzy miłosierdzia iey żadaia.

O Koronách, ktoremi Panna Nayswiętsha, gdy Chwalebnie w Niebowzięta była Ukoronowana.

Gdy Nayswiętsha Panna z taką chwałą w Niebo była wzięta, podług opisyanych dwanaście Gwiazd, ktore Jan Świetły widział na Głowie Niewiasty w słońce obleczoney, mająca Miesiąc pod nogami swymi, a Koroną ze Dwunastu Gwiazd na swej Głowie, albowiem to widzenie znamięowało Bógostawiona Dziewice Márya, ktora rzeczona jest Niewiasta względem Narodzenia, a Panna według stanu bycia, ktora dziś Dwunastą Koroną Ukoronowana. Pierwszą Koroną, ktora była ukoronowana, rzeczona jest złota. Która podług Doktorow należy na iasnym

wi

widzeniu Boga w Troncy Świetej Jedyne-
go, Dycą, Syną, y Duchą Świetego, y też
należy w iego używaniu, y w wiecznym iego
otrzymaniu. A bywa dana każdemu przez
Wiare, Łaskę, y Nadzieję. Bo dar Boskie-
go widzenia przychodzi z Wiary, którym da-
rem obdarzon będzie rozum, gdy Boga pozna,
poznawszy ogląda w wielkiej a niewymownej
rozkoszy. Z łaski pochodzi Boga używanie,
którem wola naszą będzie obdarowana, gdy
się w Boga wpoi, a używać będzie niewymo-
wnej słodkości z niego pochodzącej. Z na-
dziei pochodzi wieczne Boga otrzymywanie, a ta
pamięć dusze naszej będzie udarowana, która
rzeczona jest złotą. A iako złoto nie psuje się
ani wrodzenie, tak łaska, która przyrównano
do złota użyteczności w sobie nie ma ani po-
dlega. Jest złoto rzecz rozkosznie łasniaca, co
jest przyrównano do jasności widzenia y uży-
wania miłego Boga, także też Korona złota
jest okragła, nie mając końca, w czym się po-
kazuje wieczność. Tak Chwała, ukoronowa-
na była Danna Marya, iż Boga rozumia-
wszy, miłując, miłując poznawa, poznawszy
trzymia, iako chwalebna jest ta Korona Pan-
ny Maryi, która nad wszytkie Anioły, y Świe-
te iasniey, Boga Dycą, y od niego Maro-
dzonego Syną, y pochodzącego od obudwu
Duchą Świetego widzi, bo iako Świety Ber-
nat piše. Zaprawde ono samo wesele, które

od sáamego Boga býwa odbieráne ktořemu
 gdy przyrownasz iáka rostkóš/ álbo upodobá-
 nie smetkiem iest, wšelka stodkość, boleść iest;
 wšelka wonność, smrod; wšelka subtelność
 grubośćcia, y wšystko co iest lubośćcia, przy-
 krościa sie mowić moze. O šťastliwa nád
 šťastliwemi iest Pánná Márya, ktora iuž to
 otrzymála! W tora Koroná rzeczona iest
 Dziewieža, á tá sámmym býwa dána Pánnom,
 o ktorych śpiewa Kościot. Przydź Dblu-
 bienico Chrystusowa, wezmii Korone, ktora
 tobie Pan zgotował ná wieki. Ale iż Pánná
 Márya á Mátká Božá, iest Pánná nád Pan-
 námi, ktora przed soba nie ma pierwszey ani
 po sobie takien Pánnny wtorey, dla tego ta
 Korona wtora Pánnienška iest ukoronowána,
 ktora sie przyrownýwa do Lilii białey dla
 swey iásney czýstości, podług onego, co w
 Piosnkách Sálomonowych iest o niy náписа-
 no. Jáko Lilia miedzy cierniem, ták Przyvia-
 ciotká mojá miedzy Corkámi Izraelskými.
 Trzecia Koroná iest Ráznodžienška, to iest
 Wyznamcow, o ktorey nápisáno: Stárši pá-
 šcie słowem Božym trzode te, ktora miedzy
 wámi iest, ábysście wzíeli bez kónca Korone
 wieczney Chwały; ktora iest Ráznodžienška;
 á tá rzeczona y názwána iest Świazda: iáko
 o tym nápisat Dániel we dwunástym Roz-
 dział: Ktorzy náuczónemi beda, świecić be-
 da iáko Świazdy ná wieczne wieki. Iž tedy
 Pán-

Panna Marya największa Różnrodzienka y
Wyznawczyną była, bo Apostoli y Ewange-
listom Świętym uczyła, słusnie tedy ta Ko-
rona przy swym w Niebowzięciu jest ukoro-
nowana. Czwartą Koroną jest Męczennicka,
która Świętym Męczennikom dla ich zwycię-
stwa bywa dana, ale iż Najświeższa Panna
Marya największą mekę między innymi Me-
czennikami cierpiąca przy Męce swego miłego
Syna, ktorey Dusze miecz boleści przeniknął,
w czym wszystkie inne Męczenniki przestą y
przewyższyła, bo ona na Duszy, a oni na ciele
cierpieli, dla tego najwyższą Koronę Meczenn-
icką zasłużyła; słusnie tedy ta Korona ukoro-
nowana. Piątą Koroną jest żywotną, o kto-
rey napisał Jan Święty w Apokalipsym (kto-
reżowiemy Księgi Tajemnic Bożych) w wto-
rym Rozdział: Daj wierny aż do śmierci,
a dam tobie Koronę żywotną. A Jakub Świe-
ty piśe, błogosławiony, który cierpi pokusy,
bo gdy doświadczon będzie, weźmie Koronę
żywotną. A ta bywa dana trojakiemu stano-
wi Matczonickiemu trzydziestna, Wdowiemu
stanowi sześćdziesiąt, a Dziewicemu sto-
kroćna. Ale iż Panna Marya była Mat-
czonka, Wdowa, y Panna; przeto słusnie so-
bie te Korony zasłużyła. Szósta Korona rze-
czona Palmą zwycięstwa, o ktorey Apostoł
piśe. Nie będzie koronowany, tylko kto będzie
mocno a słusnie boiował. Przeto Jan Świe-

ty w Apokálipsym piše, iż widziat Pálme w reku Swietnych. A tá Pálma bywa dána tym Swietnym, ktorzy doškonále sami siebie ták zwycięžyli, iż dobra wola zámždy mieli cierpieć Meczestwo dla Chrystusa mišego, iáko byt Swietny Marcin, y Swietny Fráncišek. Ze Korone Pánná Maryšwietška, nád wšystkích záslužpła, bo sie z Chrystusem ná Gorze Kálmáryi cierpieć meki y bolesći wielkie wydála gdje miecz bolesći w swym sercu nošila, y tysiac kroć tam umrzeć zá Syná y z Synem žádała. D czym šwiadczy Swietny Bernat y Anželín w Personie ich mowiac; Pátržákám ná Pána, á Syná mego, ná Kržyžu wišacego, á com ná Dušy cierpála, tež gom wymowić nie mogla. A tá byla bolesć moia nawiška, iżem sie widžiała iáko by opužzona od Syná mego, ktorego ja Džewica bedac, poczeła, y porodžila. Ktory moy byl iedyny: widžiałám umierájacego tego, ktorego wiece umiřowála Duša moia; á wpořtkám byla dla smutku roztopnála, á w pláczu tákém slowá mowila: D Synu moy miři, iedyna miřość, day mi z toba umrzeć, á nie zůstawiaj mnie po sobie, bo nie mi nie iest šodžego, iáko umrzeć z toba! á nie mi nie iest goržego iáko žyć bez ciebie! A przeto, dla tej wielkiej žádze, šluřnie Pánná Márya ta Korona, ktora rzeczona iest Žwyciestwá, w swym chwalebnyim y wesolyim w Niebowžieciu

ciu była Korowana. Siódma Korona jest
 Sprawiedliwości, która jest oddanie zapła-
 ten za czynienie dobrych uczynków bo wszelki,
 według sprawiedliwości zaplate bierze, y we-
 dług swej roboty, iako świadczy Apokal
 Świety, pisac o tej Koronie do Tymoteu-
 szą. Dobrze walczył, a dla tego dana mi
 jest Korona sprawiedliwości, ale iże Błogosła-
 wiona Dziewica Marya nad wszystkich wie-
 cey robiła, dla tego wielka kara y gorętsza
 miłość była napelniona; przeto słusnie te
 Korone zasłużyła w swoim Wniebowstąpieniu.
 Ósma Korona rzeżona jest częśc a kłopot
 cudność, iako Salomon piše, weźma Świeci
 Królestwo cudności y kłopot okraśy z Kieku
 Bożych. Al te Korone dawa Bog zwłasczą
 onym Świetym, ktorzy sie w swojej niewinno-
 ści zachowali, a bez wszelkier zmazy na tym
 świecie żyli, iż od takich mało jest, ktorzyby
 takich szczęśliwości byli, iż od swojego naro-
 dzenia nigdy Pána Boga nie rozamięwali ani
 sie ktorego grzechu dopuścili. Ale iże Błogo-
 sławiona Dziewica Marya nad wszystko stwor-
 zenie była namięńska: tak, iż po Pannu Bo-
 gu wielka czystosc nie mogła bydz znalezio-
 na: dla tego naywiększa śliczności y cudno-
 ści Korone otrzymała, tak, iż wszystkich An-
 iołów y Świetych cudność naprzeciw cudno-
 ści Dziewicy Maryi gąśnie, która jest iako
 światłość Miesiąca albo Światło w porówna-
 niu

niu ze słońcem: słusnie tedy ta Korona iest ukoronowana. Dziewiata Koroná, ktora Dziewicá Márya iest ukoronowana/ iáko Krolowa Niebieſta y Páni ſwiátá, iest rzeczona Krolowſka, iáko nápiſano Eſther w wtorym Rozdziale. Umitował ia Bog nád wſyſtkie Niemiaſty, y włożył Koronę Kroleſtwa ná Głowe iey. A ſłuſnien, iż koronowana iest iáko Krolowa, niſzeli iáko Ceſarzowa, bo Krolowa rzeczona iest od miłoſierdia, á Ceſarzowa od ſwoiego rozkazania. Dziewiata Koroná rzeczona iest Oblubienica, ktora ma Páná Márya iáko by Oblubienicá Najmynſzego á Wiecznego Krolá, iáko nápiſał Izaiáš w czterdziſtym pierwſzym Rozdziale, mowiac: iáko Oblubienice ozdobił mnie Korona Pan Bog, á w odzienie ſpráwiedliwoſci przyoblektł mnie. Jedenáſta Koroná iest chwaly y czci, o ktorej nápiſano: Chwala y czciá ukoronowaleſ go miły Pánie! y poſtawiłeſ go nád wſyſtkie uczynki twoie. Ta Korona Dziewicá Márya byłą ukoronowana, gdy dziś w táka czeſć y chwale podnieſiona, iż od wſyſtkiego ſtworzenia iest chwalona, mowiac to, co w piętnaſtym Rozdziale Judith nápiſano: Tyſ chwalał Jeruſálem, tyſ weſele Izraelſkie, tyſ poczeſnoſć Ludu náſzego. Która rzecz potwierdſzając Świety Jan w Tájemnicách Boſzych piſze w czwartym Rozdział: iż widział; á ono Świeci kładli Korony ſwe przed

przed Stolica, mowiac: Godzieneś Pánie
Boże nasz wziąć chwale y częśc, boś ty wszy-
stko stworzył. Ale Máiestat Boży nie in-
go nie iest tylko Pánná Mária, przed ktora
kładli swe Korony, iey ná chwale, á Pána
Bogá w sobie y w Pánnie Máryi chwalać.
Dwunasta Koroná iest Mocárskiego rozkáz-
wania, ktora iest z kámenia drogiego, ktora
dáie Bog Synom swoim y Wybránym iák
nápisano iest w Zoktarzu, to iest w Psalmách.
Położyłes ná Głowe ich Korone z kámenia
drogiego, ná známie tego, iż oni sa Synámi
Krolá wiecznego y Dziedzicowie Boży, kro-
lując z nim ná wieki: á dla tego Krolewska
Koroná ma bydz im dána, żeby to známono-
wáto, iż w onym Krolestwie wszystko moga
mieć, czego tylko zádaia wnyż y wiecey nád
wszystkie inne Swiete. Zásłużyła Pánná
Mária te Korone, ktora ma moc zupełnego
otrzymánia, nie tylko iáko Dziewicá Krolá
wiecznego, ále iáko Mátká, Oblubienicá, y
Páni Krolestwa Niebieskiego: ktora nietylko
ma Práwo uproszenia iáko y inni Swieci, ále
też ma meióto rozkazanie Bogu, á iáko Má-
tká Synowi rozkazuje tá Pánná w ucisku, w
potrzebie y w smutku ku niy sie udáiacnych.
Rozkazuje spráwiedliwym, oświeca ie łáská
Boża y też grzešnych w naygoršnych grzechách,
bo wszyscy z pełnošci iey łáski poćieszenie, á
grzešni grzechow odpuszczenie biora, niemo-
cni

eni uzdrowienie/ smutni počiešenie, správies
 dlivo láške, Troycá Swieta chwale. D tym
 ich moch rozkazania nadobnie Bernat Swie-
 ty mowi: Dána tobie iest moc, o Márya, moc
 rozelka ná Niebie y ná ziemi, iz co tylko chceš
 to uprosić mozeš. Uproś nam iuž wielebna
 Pámmo z grzechow powstanie, Bogá gorace
 rezumitowanie, niškie upokorzenie, dobre á we-
 sole Bonanie. A potym żywoćie przez twe
 zašluki z roba wielebna Pámmo y ze wšyškies
 mi Swietemi wielkie w Niebie ubłogostlá-
 wienie.

A iáko Márya Pámmá y Mátká Chrystusowa
 iest ukoronowána w Niebie; nie tylko je nam ży-
 wor Chrystusá Krolá, Bogá y Czlowieká porodzi-
 ta: ále je po Wniebowstápieniu tego niewiešća one
 w Jeruzalem, ná ktorych Chrystus cierpiat, y Kál-
 wárya náviedzála: Méty tego Wapšwieršá ro-
 zmyšlájac: tať každý Chřešćianšti czlowiek, chcei
 żywor y Koronę w Niebie otrzymác, štiteczney
 nie moze, iáko przez rozmyšlánie Méty y žywotá
 Chrystusowego. Przeto Bonáventura Swięty píš-
 roko one dla Duchownych opišinac; dla zabá-
 wnych ná troie pyrána, áľbo rozmyšlánia one roz-
 díla: á to wedľug trzech cnosť, áľbo fundámen-
 tow Teologicznych, Wiáry, Wáďžci. Miľošći.

I. Kto cierpi y co II. od kogo. III. Jáko.

Uwážanie pierwie, kto cierpi y co?

Odpowiedz? Namprzod wzáledem Czo-
 wieczeńštwá: Patriarcha nappierwý:

Proš

Prorok nayprawdziwszy: Król nayprzedniejszy: Ktazę pokon między Bogiem Dycem, a Człowiekiem czyniacz: względem Bóstwa prawdziwy Bog y Człowiek z Panną przez Duchą Świętego Poczetu y Narodzony. Tu sie żądziwiec dobroci y miłości Chrystusowej, że dla grzesznego człowieka tak sie na zelżywość y śmierć ofiarował: Powtore żądziwiec sie niewdzieczności Żydowskiej, iż mieli expo wiedzianego przez Prorokow, iednak go nie tylko nie przyjęli; ale zaprzeli/ y owsem na okrutną śmierć wydali. Ja wyznawam, żeś ty iest Chrystus Syn Boga żywego. Pan mój, y Bog mój. Bierze, żeś ty iest prawdziwy Bog y Człowiek, Zbawiciel, Odkupiciel mój. Bierze Tobie; to iest temu wspaniałemu czegós nauczył, postanowił, nakazał, zakazał, y Kościołowi przez Duchą Świętego do wierzenia podał. Bierze w Ciebie Boga mego: chcąc złączyć sie z toba iako z koncem wiecznym na wieki.

Odpowiedz II. Co cierpi; tak na Ciele iako y na Dusz: na Ciele, Pot krawny; wydany od Judasza; z krepowanie w Ogronie: u Annasza, Kainsasza, Pilata Heroda, wielkie bicia, Koronacja cierniowa, y dekret śmierci zelżywej. Według: Dusz: testność, smutek/ żal wielki; że mały pożytek Meka swego odności, albowiem tak wiele niewdziecznych Żydow, Pogan, niewiernych, y samych Chrześcian,

šćian, nie uznáiac dobroći y šmierci iego gina. Ja z Mágdalena od Nog nie odstapie, žaluiac za grzechy moje: z Janem y Vánna Nayšvietša od Krzyža nie odejde, cokolwiek ná mnie dopuściš, wšystko chce cierpliwie ponosić: álbowiem, kto tu z toba cierpi, z toba sie weselić będzie.

Uwazenie drugie. Od kogo cierpi.

Odpowiedz? Nayprzod od Boga Dycá; ktory tak umiłował świat; iz Syná Jezdnorodzonego podał ná takie męki. Powtore od czartá, z nienawiści/ ktory pobudzał Iudášá, Pilatá, Żydow ná iego umeczenie; ále osobliwie od grzesników, ktorzy tylekroć Nánn Chrystusowi odnawiaia iłekroć rázy grzechem śmiertelnym obražáia. Przeto: przekleta pychá moia, ktora go ukoronowála. Przeklete wšeteczeństwo, ktore cie ubiczowáło; Dbárstwo, ktore cie octem y żoćia nápoilo: łákomstwo, ktore cie obnáżyło: Gniew, ktory cie tak wiele rázy policzkował: Lenistwo ktore cie po ulicach włoczyło. Z tad Akty przeprasáania. Zmiłuy sie nádemna Boże wedle wielkiego miłosierdzia twego. Dobieć samemu żgrzešył nie oddalay mnie od oblicza twego: dla Ciebie, ná wšystkie rzeczy naystráśnienysze, stracham sie grzechow: ná wšystkie rzeczy naybrzydliwsze, brzydże sie grzechámi: ná wšystkie nayškodliwsze,
uće-

uciełkam przed grzechami: mam nadzieie, że mi odpuściś grzechy, za które serdecznie żałuję: mam nadzieie, że mi daś łaskę, dla Zastug Chrystusowych, gdyż ia zawsze przy nim y prawie iego chce zostawac na wieki. Mam nadzieie, że mi daś Niebo y Chwałę, iakoś obiecał; a ia chce naśladowac Chrystusa w cierpliwosci na wieki. Miłuię Sprawiedliwość, że mnie karześ: Wszechmocność, że mnie ponizasz; miłuię Mądrość, że mnie rządziś: miłuię Dobroć twoie, że mnie opatruiesz: miłuię Miłosierdzie twoie; żeś na Krzyżu wiśac, odpuścił Krzyżownikom swoim: że nie wiedza, co czynia, odpuść im Dycze: y ia toś chce uczynić.

Uważanie trzecie. Jako cierpi.

Odpowiedź? Czworako: 1. Miłosnie. 2. Posłusnie. 3. Cierpliwie. 4. Pokornie. 1. Miłosćiwie, większy miłości nie ma żaden, iako który kładzie duże swoje. Jam iest Pasterz dobry, y znam Dwieczki moje, y duże może kładę za owieczki moje. 2. Posłusnie, stał sie posłusnym aż do śmierci, a śmierci Krzyżowej. 3. Cierpliwie, Chrystus stał sie cierpliwym: umęczon dla nas, aby nam zostawił przykład, abyśmy naśladowali przykładu iego: gdy mu złorzeczono, nie złorzeczył: gdy cierpiał; nie odpowiadał, ani groził: iako Baranek cichy stał przed Sędziami, złorzecz-
Cc czyn-

czyncami. 4. Pokornie / bo sie upokorzył iá-
 ko robáčzek iáki, á nie Czlowiek, w Dgropcu
 kiedy jednym slowem; Jam iest, kogo szuka-
 cie, po trzykroć ná one słowa upádli; mogli
 ich taz moca do piekła posláć. Jednák rzekł:
 tá iest godzina wásá: n moc ciemności: do-
 zwolił sie wiazać, prowadzić, sadzić, ná Krzyż
 przybítáć iák zloczynce. Zádziwił sie z jedney
 strony, takim Chrystusá Enotom: z drugien
 strony, strofowác sámego šiebie z ospálstwa:
 že go w miłości, cierpliwosti, w pokorze nie
 násláduieš: O dušo mojá! czemuž Mistrzá
 swego w šczerym milowáníu nieprzviaćiot nie
 násláduieš? zá nich sie nie modliš? czemu
 Przykázanie Pánškie, Košcielne, Stáršich
 przestepuieš? naymniejšey krzywdy, słowa
 nie šcierpiš? czemu wżárdy, upominánia,
 strofowánia, pokornie nie znošiš? O JEzu
 zláczze mnie z soba nierozdzielnie! O JEzu
 przemien mnie w sie, to iest, w twoie miłość,
 ábym cie ták milowál, iákoš ty mnie umilo-
 wál, z całego sercá; czyniac mnie uczestnikiem
 Boštwá swego: Ze wšystkien duše, przy Od-
 kupieniu Duše swá, zá moje pokládáiac. Ze
 wšystkich šit, przy uspráwiedliwieniu, wšel-
 kim stáráním mnie od grzechu odciagaíac.
 Przemien mnie, w twoie posluženštvo; w
 twoie cierpliwost, pokore: y owšem počia-
 gni mnie zá soba, pobieže zá wonia spráwo y
 miłości twoien.

Me:

Medytacja, albo Rozmyślanie

O czterech rzeczach ostatnich: O śmierci, o
Sądzie, o Piekle, o Chwale
Wiecznej

Nonieważ Chrystus przyszedł na świat: aby nam żywot przyniósł: y owszem stał się żywotem nas Odkupiac / Męka swoją Najświętszą; czemuż umieramy: czemu nas Sądzić będzie y karać: nie darmo Duch Święty upomina: pamiętać na ostatnie rzeczy, a na wieki nie zaprzężyć; odkupionym człowiekiem Chrystus zostawił mu wolność. Przed człowiekiem odkupionym, ożywionym, dobre y złe; żywot y śmierć; cokolwiek sobie obieca, będzie mu dane: w roztocznym Raiu postanowił Bóg człowieka, dał mu dobre drzewa do pożywienia, pokazał y zakazał z drzewa żywota owoc pożywać: aby nie pomarli: wolność mieli; nie usłuchali y sami podlegli śmierci; y nas ona wolnością zarażili, że umierać musimy.

Uwaga I. Kto umrze, kiedy, kiedy, y iako / a od kogo pochodzi śmierć;

Odpowiedź? Pismo Święte upomina; wszyscy umieramy: a iako wody płynące, tak my ustepujemy: kiedy y kiedy niewiedzieć, bo śmierć iako cień za człowiekiem idzie: trzeba czuć, bo niewiemy dnia ani godziny:

dla tego Augustyn Świetły przestrzega: życie dobrze, żebyście źle nie pomarli: nie może źle umrzeć, kto dobrze żyje, a ledwie kto kiedy dobrze umarł, co źle żył. Śmierć ile ma w sobie źle, to jest, strácenie żywota, pochodzi y od czártá zazdroščezácego żywota człowiekowi pochodzi y od człowieka zezwalácego ná grzech pierworodny. 1. Żle ma w sobie dobre: to jest, sprawiedliwość karząca, álbo płacąca, pochodzi od Pána Boga: sprawiedliwości karzący. 2. Pochodzi wszystkim, ták złym, iáko dobrym śmierć, dla przyrodzonego grzechu. Złym zaś pochodzi predka śmierć, dla uczynkowego grzechu. Z kad Pán Bog pokázuje im: Nanprzód dobroć swoje, áby człowiek dłużey žniac nie grzeszył, y wieščego sobie nie przyczyniał karánia. 2. Madrość swoje, áby žli dobrym dłużey nie škodziłi. Z sprawiedliwości płacący; Dobrym pochodzi śmierć, przy ktorey Bog wyświadcza im: 1. Ułitowánie, gdy im dáie koniec mizeryi tego żywota. 2. Miłosierdzie, od niebespieczeństwa pokuś onych uwalniáiac, gdy już portu dóstaia żywota wiecznego. 3. Szczodroblivość, wieczna nadgroda płacac im dobre uczynki obficie. Wystawiam Pánie Boże moi dobroć, Wśchemocność, Sprawiedliwość, Madrość, y Miłosierdzie twoie Chwałá Dycu, y Synowi, y Duchowi Śwíetemu.

Uważanie III. Dla czego śmierć nie pewna.

Odpowiedź? Abyśmy zawsze byli goto-
wemi, czekając co moment głosu z Pán-
nami mądrymi Oblubienicą wzywającego ná
Gody: 2. Abyśmy bedac, ospatemi, niedbá-
temi, bez odwołoti się poprawili. Abyśmy bez-
dac dobremi, w dobrym trwali, gdyż tylko
ten, kto dotrwa w dobrym zbawion będzie.
Altky. Przybadź Pánie ná pomoc każdego
czasu słudze twemu: Badź wola twoia, iáko
w Niebie ták ná ziemi. Gotowe serce moje,
táak ná śmierć, iáko y ná żywot. Lubo żyć/
Tobie żyć, lubo umierać, Tobie umierać Pá-
nie: cokolwiek chcesz, ile chcesz, kiedy chcesz, y
ia chce. Zálśnie serdecznie, że był kiedy czas,
ktoregom niechciał, coś ty chciał. Jedynie
prágne tego, y prośe, áby upodobanie twoie,
ná mnie/ y przez mnie ták w szczęściu iáko y
w nieśczęściu we wszystkich wypełnito się wże-
dzie, zawsze, y teraz y ná wieki, Amen.

**Uważanie III. Jáko się mamy gotować
ná śmierć: á iesli iey prágnać
mamy.**

Odpowiedź? Dwoiákie iest przygotowa-
nie: Dálkie przez cały żywot: bliskie
przy samej śmierci. Dálkiego kondrye
trzy: Pánieć ustawiczna o śmierci, w nas
Cc 3 wbuż-

wzbudza žal zá grzechy y boiažň Boža. 2. Žywot dobrý, kory záwišť ná trzech powinnos-
 ściach. 1. Chronić sie złego, á czynić dobrze. 2. Wšelkie utrapienia až do śmierci cie pliz-
 wie znosić. 3. Gotowy y ochotny umysł tá-
 ždego času do Boga. Bliskiego przygo-
 wánia kondycie trzy. 1. Czuiac sie bydz stá-
 bny albo chorym, Testáment uczyniwszy, y
 Sákrámentámi S. Spowiedzia, Kommunia
 Swieta, y Oleiem ostatnim opátrzyć duše
 swoje. 2. W cklimowości choroby Akty Wiá-
 ry, Nádziei, Miłosći, žalu, dziekczynienia,
 rezygnácyi wypráwić. 3. Z Chrystusem ko-
 náciacym ná Krzyžu siedm słow: Albo Áktom
 podniesionym sercem mowić:

Pierwsze Słowo. Odupuść im, bo niewie-
 dza, co czynia. Jam ták był zášlepióny;
 tiedym ciebie Boga mego y bližniego obražáł,
 nie wiedziałem, com czynił: odpuść dobry
 JEzu niepráwosći moje; ia tež odpuszczam
 winowáncóm moim, á proše, aby tež y oni
 mnie odpuścili.

Drugie Słowo do Lotrá. Záprawde po-
 wiádamci, že dziś bedziesz zemna w Náiu.
 Jam iest Lotr, pámietaj Pánie ná mnie, zá-
 pomnij y zgláďž niepráwosći moje, Krwia
 twoia Przenáśświetsza/ ábyhm uslyšáł požá-
 dáne słowo, že dziś bedziesz zemna w Náiu.

Trzecie Słowo do Mátki. Oto Syn twoy:
 Oto Mátká twojá. Záleciťs w Osobie Ja-
 ná

na nas wszystkich Matce swojej Najświętszej, i naszej: Powtorz te słowa aby mnie w Protekcyja przyjął, ktorey ja przez wszystkie czas lubo ożieble służył. Marya Matko miłości, Matko wszelkiej litości, Ty nas bron od czartá i wszelkiego złego á przybądź do skonania naszego.

Czwarte Słowo. Boże mój, Boże mój, nie odpuszczajże mnie, daj pomoc i pociechę w godzinie śmierci mojej.

Piate Słowo Pragnę. W iedności bolow i pragnienia twego, pragnę i ja wykonać wola Twoie Najświętsza: pragnę rozłączyć się z tym światem. Ciebie pokornie proszę, pragnii duże mojej.

Szoste Słowo. Skończyło się D Jeżu doś brotliwy widzę ja koniec żywota mego: álem nie wykonał i nie wypełnił woli twoiej Najświętszej: uciekam do ciebie, iáko pośredniká, ábym mówił: spełniło się. Com wierzył: teraz widzę: czegoś sie spodziewałem, trzymam. Com miłował, oto teraz Ciebie Boga i Pána mego chwale, i chwalić będę na wieki.

Siodme Słowo. W Rece Twoie, oddaję ci Dúże moje: w te Rece Najświętsze, ktoremiś mnie z gliny stworzył: w te Rece ktoremiś mnie po drogách sprawiedliwości prowadził: w te Rece, ktoreś dla mnie pozdziurawić dozwolił: w te Rece, ktoremiś mnie za grzechy moje karał: w te Rece, w ktorych

Duże spráwiedliwych wolne od upatu piekielnego zostáia; á Chwały twoiej zázywáia: D JEzu! JEzu, bądź mi JEzusem, žywotem, ábym tie z Swietemi chwalił ná wieki, Amen.

Odpowiedz II. Smierci práгнаć moga ták dobrzy, iáko y zli; dla trzech przyczyn. Dobry, áby ich mizerne skonczone byly. 2. Aby od niebespieczeństvá grzechu uwolnieni zostáli: 3. Aby předko zapláte otrzymáli. Zli, áby dluzey žyiac Boga nie obražáli. 2. áby bližnich nie goršyli y onym nie škodzili. 3. áby karánia wielšego w piekle niezastugowali. Stad Aktý. Předwiczny Dyz, przez žywot y smierć Syná twego, day mi w dobrým dotrwáć y w lásce twoiej umrzec. JEzu przez ostátne słowá ktoremis umieráiac Dyz Duchá twoiego polecil: przymim duchá moiego. D JEzu, dobrotliwy, day upámietanie grzešnym/ áby tie nie obražáli, karánia nie zastugowali, bližnich nie goršyli, ále do Ciebie sie návroćili, y Ciebie chwalili ná wieki, Amen.

Medytácia o Sadžie ostátnim
Uwažanie pierwsze. Kto będzie Sadžil, kogo
kiedy, iáko? Co zá znáti upředza
Sad ostátny?

Odpowiedz I. Sedžiá będzie Chryštus
Bog y Čłowiek: poruczoný maiac ten
Urząd

Urząd od Dycy Niebieskiego, dla krwawych
prac przy Mece podietych: Będzie Sądził,
wyszkich ludzi na Górze Oliwney y dolnie
Jozafat, przy Jeruzalem, aby gdzie miłośnier-
dzie wysławiadczyni odkupiać nas, tam spra-
wiedliwość pokazał kiedy to będzie, żadnemu
nie jest oznajmiono; tylko opowiedziano, że
sprawiedliwie sędzie będzie.

Siedm Znakow, Sad strąśliwy uprze-
dzaiace.

Nayprzod Sad osobny; każdego bowiem
duśa na wysciu, z ciała otrzyma Dekret
od Boga: ciało zaś aż na ostatnim Sądzie.

Drugi znak: Prześladowanie wielkie od
Antychrysta, to jest, przeciwnika Chrystuso-
wego/ na ktorego oczekiwania Żydzi. Ten sie
urodzi w Babilonien, z Pokolenia Dan, za
sprawa Batańska; iako do lat przynidzie, da
sie obrzeczac w Jeruzalem; opowie Żydom, że
jest Messyasem onym obiecany: będzie wiel-
kim obludnikiem, pokazuiac światobliwość;
a wielce niepowściągliwym; będzie wielkiej
nauki od czarta nauczone. Przystanie do
niego wiele Żydow, Czarnocięznikow, ktorych
pewnym znakiem piatnować będzie. Ży-
wiecież dzieśieć Krolow; Państwo Rzymskie
zepsuie, cuda czynić będzie y tak przez zmi-
słona światobliwość, stucze argumenta, po-
grozki, upominiki; na ostatek przez okrutne

meki y zabiiania Wiernych; trzecia część prá-
wie, oprocz Żydow y Pogan, zá soba pociá-
gnie. Żydzí Košciol w Jeruzálem zbuduiá,
ktory Nymianie zepsowáli, kedý Obráz swoy
postáwiť káže, ktoremu, iáko y sámemu, po-
kton Bosti oddawác beda: tákien álbowiem
pnyh bedzie, že sie nád Bogá wynošíť bedzie:
Tákie wiernych učišnienie bedzie; že im ani
chlebá kupiť, ani wody z rzeki/ ábo z zrzodlá
wziác dla pošitku nie dozwoła, ieżeli iego pia-
tná ábo znáku mieť nie beda: wšedy mor-
derstwá, zabiiania, okrucienstwá; iz gdyby
nie skonczone byly dni one, ledwieby kto byl
zbáwiony, mowi Ewánelia Swieta.

Trzeci znak. Powstána Enoch y Eliáš
Prorocy; ktorzy beda w Bierze iednych u-
twierdzác, drugih do nien osobliwie Żydow
náwrácác, á to przez trzy láta 1260. iáko y
Chrystus. D czym gdy sie dowie Antychryst,
káže ich okrutnie zabiť, y beda čalá ich ležáky
przez pulezwárta dniá w Jeruzálem iáwnie,
ktorzy ich zabili čiešný sie beda: ále uslyšá
głos z Niebá, Enoch y Eliáš powstančie; te-
dy powstána, y w obłoku wzieći bečá do Nie-
bá: Antychryst pietnašcie dni po ich šmierci
žné bedzie y pánowác. Potym dla utwier-
dzenia, ktorzy zá nim šli, y onemu wierzyli
iáko Bogu, poydžie ná gore Olivná, y z táms-
tad iáko Bog spráwa dyabelská zechce wste-
powác do Niebá: gdy bedzie ná powietrze
po-

podniesiony od czartow, Michał Świsty z rozkazania Boskiego, straci go y do piekła posle. Doktorowie niektorzy rozumiera, że to będzie w ostatni dzień Zapystu.

Czwarty znak. Zaćmienia Słońca y Miesiąca: Gwiazdy z Nieba spadać będą, y mocny Niebieskie poruszone będą: to się stanie po zabiciu Antychrysta; albowiem 45. dni będą spokojne; bo prześladowcy jego cieknie się y żenieć będą. Grzesznicy zaś co upadli żałować, pokutować y nawracać się będą do Chrystusa. Lubo może się to tłumaczyć y duchownie. Chrystus jest Słońcem/który promienie miłosierdzia swego, chmura sprawiedliwości zastoni. Księżycem Najświeższa Panna; żadney na ten czas ratunku influencyi nie dając grzesznikowi. Gwiazdami są Świeci Pańscy, żadnego światła, zastawiania się grzesznikowi nie używający.

Piąty znak. Dzień, albo zgorzenie mśniskiego świata: iako bowiem pierwszy Sad na człowieka był przez wodę albo potop generalny dla ognia wśteteczności: tak drugi przez ogień dla oziebten na świecie ku Bogu y bliżniemu miłości. Ten ogień czworaka będzie miał powinność: 1. W piekle drecząc potępionych. 2. W Ezeru od pozostałego karamia gorejące dusze czyścić. 3. Na ziemi wszystkie drzewa, budynki, bydletą, ptactwo, ryb same pożerać. 4. Elementa, albo żywioły

ly poleruiac, y do odnowienia przysposo-
biáiac.

Szósty znak. Zmartwychwstanie wšyštych
ludzi od stworzenia šwiátá, ták žlych, iáko y
dobrych, z žemie y grobow swoich. Pošle
Chryštus Aniołow swoich z trabámi przera-
źliwemi: powstánie umárli; á stawcie sie
ná Šad; ábyšcie otrzymáli, nie tylko według
dušy, ále y według ciáta nágrode. Powstá-
na wšyšcy y poruša sie z grobow w iednym
momencie, ták spráwiedliwi iáko y potepieni.
Niektorzy Doktorowie rozumieia, že w sam
dzień w Zmartwychwstánia Pánškiego. A
Psalmišta Šwietly mowi: nie powstána nie-
zbožni ná Šad: to rozumieia Doktorowie,
nie powstána do chwały, ále powstána ná
konfuzyá; wšyšcy powstána, ále w rozney
postáwie; bo spráwiedliwych ciáta bárdzo
przezroczyšte, ozdobre beda, y widziec beda
potepieni ich umartwienia, pokuty, rány, kto-
re dla Chryštusa znášili. Potepionych záš
ciáta beda špetne, strášliwe, obrzydliwe, dla
špyšnych, ktorých sie dopušzczáli, grzechow:
iáko lárwy iákie potepiencow wstána, á wšyšcy
iden drugiego niepráwosti widziec bedzie, y
przyna že šlušnie ná karanie škazány: á lubo
iedni w štárošci zgrzybáley: drudzy po uro-
dzeniu pomárli. Jedni zdrowi, drudzy uło-
mni; rák, nog nie mieli; gárbáci, šlepi, dwie
glowie, cztery nogi, rece máiacy; wšyšcy ie-
dná

dnáť powstána, w látách Chrystusowych, kto-
ry náture przy zmartwychwstaniu popráwi.
Al iáko Gwiazdá rożni sie od Gwiazdy swiá-
tłósćia: Skóńce od Kieżyca: táť Spráwie-
dliwi, rożni beda od Spráwiedliwych wielka
zasług swiáttłósćia, miłósćia, ćierpliwósćia,
wiára, státecznósćia. Tám spráwiedliwi wi-
dzac potepiencow: dla łákomstwá, wśetecz-
stwá, pychy, obżárstwá pomsty, iáto lárw
stoiacnych. Beda mowić, oto ten, ktory nie
uśat Opátrznósći Bożkiej, ále wśystke ná-
dzieie położył w bogáctwách, w godnósćiach,
wśerokich máietnósćiach, y wygodách swoich,
y niepráwósćiach, w pomstách. Dobrze nam,
żeśmy uśali, służyli Bogu nášemu: dobrze
nam, żeśmy nádzieie mieli w Bogu, á nie w
ludziách, wychwalaymyż go na wieki. Wjá-
iemnie potepieni, widzac spráwiedliwych, kto-
rych ználi że byli ubodzy, wżgárdzeni od nich
y od swiátá; onym służyli, nád nimi prze-
wodzili; co chćieli czynili, pogárdzáli, z nich
sie náśmiewáli: beda mowić: my śaleni, roz-
zumielismy że żywot ich dla ubóstwa, ćier-
pliwósći, był głupstwem ná swięćie; y ko-
niec im miał bydz bez chwaty. Oto poczytá-
ni sa miedzy Syny Boże, á miedzy Swięte-
mi czástká ich iest. Wtedy bedzie sie wiecey
weselić ciáto udreczone, niżeli ktore w rośko-
śách wychowane. W tedy wiecey pomoże
státa ćierpliwósć, niżeli wielkiej mocy swię-
ckiej pánowanie.

Śio-

Siodmy znáť uprzedzáiacy ná Sad Chry-
stusa. Krzýž iego Tryumfálny, ná ktorým Na-
rod ľudski odkupil, z ktorego widzenia pote-
pieni bárdzo beda zasmuceni, bo nim pogá-
rdžili: á Spráwiedliwi bárdzo rozveseleni,
že go násládomáli. Gdy tedy ná Gorze O-
liwny zasiedzie w Máiestácie swoim, miedzy
Aniolámi, zagrómádzone obaczy wšyškíe Na-
rody, y odlaczy iedne od drugih, iáko odlá-
cza Páterz kozłow od owieczek; te ná práwi-
cy, kozłow ábo zlych ná lewicy, ná dolnie
Jozáfat pod gora Oliwna. Jáki tam bedzie
strách, iáka boiazi trudno wymowie! icželi
lud Izráelski, pod gora Synái, gdy odbieráli
Tablice ábo Práwo od Boga, nie mogli pá-
trzáť ná Máiestat iego, y slucháť slov iego,
ále mowili: Moyžesú niech Pan Bog z námi
nie mowi, bo poumieramy: ále ty mow z Pa-
nem Bogiem, á my čiebie slucháť bedžiemy.
Ježeli Dániel Wrorok, y Jan Schwiety ná
wyzženie Aniola, iáko pomárli upádli. Já-
kož nie wiecey grzešnicy držeť beda przed Se-
dzem, ktorego Práwa nie záchowáli. Neu-
mowie beda, gory y stáhy upádnice y po-
krycie nas od oblicza siedzacego ná Tronie, y
od gniewu Baránka, álbowiem przysedť dzien
stráshny; ktož stáť može przed stráshlym
Sedzia? Hieronim Swiety mowi: Lubo co-
innego czynie, záwše slyše one trabe, powsta-
cie umárli ná Sad; držeť záwše muše. D

nays

Jeśnie ktoremi sie bawił, albo ich kochał, nie odrzucając żaraz, albo na nie żezwalał. 2. Za słowá prożne, lekkie, umiatające, bluźnierkie, chociaż żartem, iednąk szczypiać; tāt mowio-
ne, iako słuchane. 3. Za uczynki złe, y za pil-
nieysze stáranie nabycia dobr doczesnych, ani-
żeli wiecznych. 4. Za grzechy niewiadome,
cudze: przywodząc tego do złego, albo nie
odwodząc, y nie prowadząc do dobrego, lubo
zmiłości, iako każdy powinien Chrześcianin;
lubo z powinności, iako Przekożeni. 5. Za
uczynki dobre; bądź niedoskonale; bądź zła
intencya sprawowane, iako dla prożney chwa-
ły. 6. urzędow, jeżeli ie dobrze sprawował;
z dārow sobie dānych, tāk duszy, iako y ciātu,
jeżeli ich na dobre żążywał; y onymi Bogu
służył: albo bliżniemu, dla pomocy tāk du-
chowney iako potrzebney iemu. 7. Z czā-
mārnego ktorego mogł sobie żarobić na zbā-
wienie, innym na wygodę.

Bedzie ukoronowan za dobre uczynki; z
miłości, w miłości, y według miłości: dla
Bogā, dla siebie, y dla bliżniego, sprawowa-
ne: za co usłysza wszyscy tākie ukontentowa-
nie, że sie zdumiewać beda: gdy im Sedzia
rzecze: Podżcie Błogostāwieni Dycā mego,
osiaganiycie Królestwo moie wam żgotowane.
Łatnałem, prāgnałem, dāliście mi iest y pić.
Ciesząc sie z tākien łaski, wymawiać sie beda,
kiedysmy cie widzieli Sedzia naysprawiedli-

wšy, nie pámietamy. Ušlyšá: Cošcie ie-
dnemu z naymnienyšych moich uczynili, mnie-
šcie uczynili.

Ná oškaržonnych záš y potepionnych táka
wyda sentencya: J: žcie przetleci do ognia
wiecznego, ktorý ieš zgotowány czártu y An-
iolom iego. Láknalem, prágnalem, nie dáti-
šcie mi iešć ani pić. A tak surowa twarža,
y zágniwaným sercem nayspráwiedliwšy Se-
dzia te wyda sentencya; že mowi Donáwenz-
tura Swiety, choćy sámá Nayšwietša Pán-
ná, wšyscy Aniolowie, y wšyscy Swieci, ná
kolána ze łzami upadáiac prošili, zá tym co
umarl w grzechu šmiertelnym, Sedzia nie
wysłucha: bo čas Sadu á nie mišosierdzia.
To bedzieš człowiece desperował? prze-
dem gotuy spráwiedliwošć. Ućiekam sie do
Thronu mišosierdzia iego, mam ušnošć w li-
tošci twey, ktorey końca nie máš; wiecey ty
možeš odpusćić Bože niželi ia sie dopusćić:
do čiebie Lékáru moy pospiešam ná zleczenie,
pod Twoje protekcyu ućiekam sie, y ktorego
Sedziego zniesć nie moge, tego Zbáwicielem
mieć prágne. Nie upátruy Pánie wielkošci
zbrodni moich, ále wedlug nieprzebránego mi-
šosierdzia twego, badž mišosćiw mnie wielkie-
mu grzešnikowi Pánie Jezu Chryste, Se-
dž o žywyh y umárlých, postaw Meke,
Šmierć, y Kržný twoy; miedzy Sadem
twoim á duža mola, teraz y w godzinie šmier-
ci

ci moi. Schotnie teraz wszystkie przyni-
meki, abyś od wiecznych uwolniony został,
gdyż me będzie Pan sądził dwa razy iedne-
go. Tu pal, tu siecz, tylko na wieki odpuść.
Panie tu nie odpuszczaj karania; żebyś na
wieki odpuścił.

Uważanie czwarte. Jako się ma czy-
tać na Sad gotować, y dla czego
Sad ostatny.

Odpowiedź? Nayprzód. Dobrze żyjąc,
sumienne często roztrząsać skucha czy-
sząc, spowiedzią od ciężaru grzechowego u-
walniać. 2. Sedziego, podarunkami; mi-
łosiernych uczynków, tak cielesnych iako du-
chownych żawęcać i łagając, y zniemalając.
3. Łaski u Sedziego konwersacya, przez mo-
dlitwę u wysłowa nabożniac: miłości jego,
pogarda dobr doczesnych, czynieniem dobre-
go; naśladowaniem żywota jego/ w pono-
szeniu przeciwności, przezniciac sobie. 4.
Sady o sobie niebácznie chętnie znosić, krzy-
wdy podiete bez mżczenia się podenimować:
na żadne się utrapienie nie skárzcć; ale wśys-
tko, naśladować Chrystusa w cierpliwości po-
nosić. 5. Nikogo nie sądzić, nikim nie gar-
dzić, tylko soba.

Odpowiedź druga: Dla siedmiu przyczyn.
1. Aby się pokazał sprawiedliwy Eeżia, a
ten iest sam Pan Bóg. Ziemscy bowiem se-

Dziowie; álbo nie moga/ álbo nie chce, álbo
 nie umieia; álbo sie przeciw Potrewnym af-
 sektem, ábo podarunkami uwodza; y ták
 spráwiedliwość swátkuie. Pan Bog zaś
 umie, chce y może: podarunkami áni sie af-
 sektem nie uwodzi; bo Pan y Bog možny.
 2. Aby grzechy, lubo ze złości, lubo ze wsty-
 du lubo innym respektem, swietokrádzkim na
 Spowiedzi táione, byly obiáwione. 3. Za-
 slugi y zbrodnie, publiczne y iáwne, n ádaro-
 da y karániem publicznym byly záplácone,
 ták wedlug ciásta, iáko wedlug duszy. 4. Aby
 kontempt, niestawa y pogárda publiczna Chry-
 stusowa, publicznym záwstydzieniem niezbo-
 żnych, chwalebnie przed obecnością Aniolow,
 y wšego stworzenia nágrodzila sie; beda ptá-
 ká y pátrzáć ktorego zránil. 5. Aby sie kon-
 fundowali, y wstydzili ci, ktorzy spráwy y
 wyroki Boskie tákze y bližniego postepki, nie
 uwážnie y ciekaúie sadza. 6. Zeby niezbožni
 żadney wymiówki, w grzechách nie mieli; o-
 bacza bowiem támi Młodzieniakowie Sw.
 Kázimierzá, y Swietego Kostke. Żołnierze
 Sw. Sebaštjána, Hetmáni Sw. Eustáchie-
 go, Krolowie Sw. Ludwiká, Gospodarze
 Sw. Jzndora. Matžonkowie Sw. Jadwi-
 ge. Dbacza oboiem plci wšelkiego wieku sta-
 nu ludzi, ktorzy sie o zbáwienie stárali, gwałt
 sobie dla Niebá czynili; czemuž y oni czynić
 nie chcieli. 7. Albowiem wiele spraw, ták
 zlych,

złych, iako Eutra, Kálwiná, Arnyśá/ y innych Herezyarchow; iako y dobrych, iako ludzi Apostolskich, Sw. Fránciszká/ Dominiká, y innych Zakonodawczow, aż do końca Świátá trwáć beda: z ktorych pierwsze dla rozgłoszenia, karanie y konfuzya; drugie dla zbudowania, zapłáte y chwate odniosá, publiczna. Tu wystawiáć, mądrość, spráwiedliwość, dobroć y miłosierdzie Bostie. Spráwiedliwys Pánie, y spráwiedliwn Sad twoy: poznatem Pánie że spráwiedliwością sa twoie sady. Spráwiedliwość twojá: spráwiedliwość ná wieki; y Práwo twoie iest prawdá. Ná wieki nie záponmie spráwiedliwości twoich, álbowiem onemi ożywiłes mnie Pánie; niech będzie serce moje czyste, w spráwiedliwościach twoich ábnm nie był pochánbiony: tak Dawid Świsty.

Medytáčna o Piekle.

Uważenie pierwsze: Kto będzie potępiony: y co zá meki cierpieć będzie.

Odpowiedz. Nayprzód: Ten, który iest odrzucony od Boga dla ostatniego grzechu, w którym umiera. Znákom tego iest ośm. 1. Niewierność: to iest: kto nie ma wiary/ bez ktorey, niepodobna podabáć się Bogu. Takowi sa Poganie, Żydzi, Herezyty. 2. niespráwiedliwość generalna, nie oddáiac Bogu, sobie, y bliźniemu, co należy:

Bogu należy cześć, y poslušestwo; soble należy chronienie grzechu, y každého zlého, á czynienie Dobrego: Bliznemu od nas należy slušnosť, oddatc mu co i. go, y ulitowanie, z miłosći go rátniac. 3. Zwyczaj w grzechu choćiaž w iednym, który do grzechema przy-
muša. 4. Recydywá, powracanie sie do grzechu, po obitcích y postanowieniu skáte-
cznym. 5. Nádršč šwiatowa; á tá uczy-
tych Requit: žyć z Dobrym Dobrze, ze złym
zle; z každym pięknie, z nikim šecerze; po-
wierzchu dla wštydu pocztwie, okrom oczu
niewštydlíwíe: door doczłuch, godnošći,
nábywác; bronić přeciw Právu Boštemu;
šposobámi zákázanými. 6. Znáť: Pořu á
míernychla, to iest, odložona do šmierci, á tá
iest rzádko škuteczna; bo y sam nie bedžie
mogl dla choroby: álbo Bog nie dozwoli me-
wdžecznošći. 7. Znáť: ustępowanie á nie
postępowanie w Přyzkániu Božym. 8.
Znáť: grzech přeciwko Duchowi Šwíetemu,
ktory že býwá wypetunony, z pewney wíado-
mošći, z wolney woli, z sameny złošći, dla te-
go tež nie godzien lítosći y odpušćenia. Tu
podžetkowác Bogu, žeš z Rodžicow Kátoli-
ckich zrodžony, ochřzczony w Wierze šwíeten
wychowány, w ktorey žyć y umierác prágníy;
á mow: Wierze w Ciebie Bogá, Pána Od-
řupícíelá Zbáwícíelá mego: mam náđžetie, že
mi odpušćíš grzechy moje: Daš lástke, y žy-
wot

wot wieczny, a ślubuie zachować sprawiedli-
wość generalną: Tobie, sobie, y bliżniemu:
Boże mój dla Ciebie, nad wszystkie nanbrzy-
dliwse rzeczy, brzydze się grzechami, wole umi-
rzeć, aniżeli zgrzeszyć.

Odpowiedź II. Meśi albo karanie potepie-
ni tróćcie cierpieć beda. 1. Karanie strąty/
to iest, strącenie Niebą, y widzenia Bożkiego.
2. Karanie zmysłów, niepoiete meśi, na zmy-
ślach tak wnetrznych, iako y zewnetrznych po-
nosić beda. 3. Grzyżenie sumnienia, bez
prześtątku; że mogac Niebo za krotkie ucier-
pienie mieć, nie chcieli; a za krotkie uciechy
nabyli wiecznych bolow. Alty strachy y po-
stawienia wyprawić: O Boże! Dycze mi-
łosierdzia, wszystkiegoć się za wiecznego nie-
wolnika, przymierzem wiecznym oddać. Od-
bramy piekielney wyrwy Panie dusze moie,
niech mi obrzydna wszystkie rzeczy przemiiia-
ce; a niech mi wdzięczne beda, wszystkie rzeczy
twoie dla ciebie, y ty sam nad wszystko Panie,
wszystkie tak ciała, iako y dusze sprawy na sa-
me tylko chwale twoie obrocić obiecuie.

Uważanie drugie: co za meśi, y iako
ponoszone beda od potępionych.

Odpowiedź. Nanprzód za odwrócenie się
od Boga, otrzyma człowiek karanie strą-
ty, że go na wieki, widzieć nie będzie. Za o-
brócenie się z myślami do stworzenia, nad

Bogá miľuiac; karány bedzie ná zmysľách. 1. Metá bedzie, ogieň nuznosny, za nieugaszo-
 na cheť, do rostosy čieleśa ch, y rzeczy docze-
 snych. 2. Metá žumno čieśkie, zá ozie-ke stá-
 ránie sie o zbáwienie, y nie przyjmowánie ná-
 chnienia Boskiego. 3. Smrod z spalonych
 čieľst pochodzacy; zá perfumy y kochánia w
 zapáchách, woniách rozmaitych. 4. Skod zá
 zbyteczne, wrdwerne, kóśtowne, potrawy
 przeciw stanowi, y nie porátowánie ubogich.
 5. Prágniienie nieugászone, zá puánstvo, zá
 zájhmánie drogich napoioſw nád stan swon,
 často žytnie. 6. Zárcie bestyi, to iest czár-
 tow, zá guiew, uwłóctwo, swáry, kemrána,
 oppresye, pomisty. 7. Stráśne widzenia po-
 czwar czártowśkich, zá pyche, stroie, miľość
 samego śiebie, weyrzenie rozpustne. 8. Cie-
 mności. zá to že grześni kufáli śerpcy ch čie-
 mnych micy: žeby čiežen Boga, dobro nie-
 skonzone obražáli. 9. Wieźienie ścisťe, zá
 rozpośćieránie sie y rozkerzánie w máietnos-
 ściách ži mśkich, z krzymda bliźniego. Zá-
 budynaki, y murowánia Páťa onw wśpániale:
 zwiazáni betwem nim iáko inopeť iáki potym
 wrzuceni beda do piekła: á iáko sledzie w
 becze tak ścisťieni y utłocen: kiedy gryzie-
 niem umyslu y sumnienia bez přestánku tra-
 pieni beda: že stráćili Chwałę Nebieśka, á
 záślužyli ná wieczne meki: že láśta tak wiele
 rázy sobie od Boga ośiárowána, nábyta,
 gár-

gárdzili: że pokute zbawienią odskadali się: Nie rącz trącić ze ziemi, Boże mój duży mój, ani z meżami twierd żywota moiego. Co za pożytek będziesz miał, jeżeli się dostanę na zgubę wieczną; nie umarli beda cie chwalić Panie, ani ci wszyscy, którzy zstępują do piekła; my którzy żyjemy chwalemy Pana, i chwalić będziemy na wieki.

Odpowiedź II. Neki od potępionych beda ponoszone. 1. Z wielkim smutkiem na zmyślach, dla straconego dobra rokosznego, a nigdy już niepowetowanego. Z wielką turbacją na umyśle, dla nieotrzymanego ostatniego centrum, albo celu do którego zmierzać byli powinni, to jest Boga: osobliwie Katołicy 2. Z wielką zazdrością przeciw Bogu, i Świątym, widząc ich w wiecznych rokoszach, siebie w wielkich mekach zostających: pychą bowiem idy, która wszystkich grzechów źródłem i głowa, i tam w nich będzie panowała. 3. Z strasnym bluźnieniem Pana Boga, że ich stworzył: z przeklinaniem Rodziców, że ich urodzili. Z złorzeczeniem pokrewnym, przyjaciółom, towarzyskom, Przetożonym, że ich od grzechu karani, upominani nie odwozili, albo do grzechu przyprowadzili. Z narzekaniem nieścennym na sie, że kiedy zgrzeszyli. 4. Z rozpaczą ustawiczną, nigdy sie nie spodzierając odpuśczenia, nawrocenia, ani mała tak ciężkich skonczenia. 5. Z pragnieniem

Odś.

Śmier.

šmierci y zniščenja; ktorego nigdy mieč nie beda. Nayšodšy JEZU rátny mnie, aby m nie byt potepiony, ktory iestem Krwia práca tvoia odkupiony: JEZU niechže mnie nie tráci niepráwošć moia, ktorego stworzylá Wšechmocnošć tvoia. O Márya, nápráwienie, poćiešenie, duže rospáczaiacy, modl sie zá mna.

Uvažanie III. Jáko máš picíelných, uchronić sie kto može: á czemu to wieczne, y wiecey potepionych, aniželi zbáwionych.

Odpowiedz? Szczęściu sposobow. 1. Godnemí owocámí pokuty, to iest, doyzrzałemi, gdy grzešnik nawróciwszy sie, štáecznie trwa w dobrym až do końca. 2. Przez zstápienie do piekła z Dawidem; to iest, nabožnym rozmyšlániem o piekle, y mekách iego: kto bowiem bywa w piekle żywy przez rozmyšlánie, nie bedžie umárty przez potępienie. 3. Przez karánie y umartwienie samého siebie: karząc sie, postámi, pokuta, modlitwa, zá przešle; á odwodząc sie od przyšlych okáží wšelkich grzechow. 4. Przez odpuszczenie winy álbo frznowdy bližniemu; odpuszczáyćie, aby wam byto odpuszcžono. 5. Przez obránie sobie wšelkich przeciwnošći, utrapienia, y pogárde šczęšliwošćiami šwiatowemi, á nášladowánie Chrystusa. 6. Przez wyrze-

czez

czenie się woli swojej, która w piekle trwa, tak Bóg wie. Znieś człowiecze własną wolę; a śmierci, Sadu, i Piętki nie będzie. Przeto Dawid Święty: Serce nie skrzywdzi i upokorzone nie gardzi. Dla Ciebie, i nad wszystko brzydzę się grzechami moimi. Nasyć się Bóg zgrzeszonym Tobie, przed Tobą; przeciw Tobie: Bóg mój, wszyście Ciebie, Tobie ofiaruję: niech umrze sobie, a żyje Tobie!

Odpowiedź II. Czemu wiecznymi mękami i piekłem karze Bóg doczesny grzech: zabójstwa, wścieczliwości, gniewu, pychy: Święty Grzegorz: Grzesznicy chcieliby żyć na wieki, aby w grzechach na wieki zostawali: do sprawiedliwego tedy Sędziego należą, aby ci bezkarania wiecznego nie zostawali; którzy wieczna wola w grzechach leżeć mieli; kto truciźne wypije i jadowita, w krotce umierać musi na wieki: Tak krotka rozkosz, pomsta, mezochojstwo, śmierć i karaniem wiecznym, bywa skończona: iako przeciw nieskończonemu Bogu człowiek grzeszy: tak nieskończone karanie i piekło ponosić musi: nie uczynił człowiek końca grzechom, Bóg nie uczyni karaniu. Święty Bonawentura mówi.

Odpowiedź III. Czemu więcej potępionych aniżeli zbawionych: Pismo święte mówi 4. Ezdra 8. Ten świat stworzył Bóg dla wielu: tamten Niebieski dla Wybranych: i

to zemiá, wiele ma gliny, z ktoreu robia gá-
 ce; máto zaś kruscu złotego y srebrnego, z
 ktorego wyborne naczynia, rostruchany wy-
 stáwina. Widziemy że ná świecie wieceu
 Pogánow, Turkow, Żydow niewiernych; áz
 nizeli Kátolikow Wiernych: Kto sie ochrzci
 y uwierzy, zbáwion bedzie: ktory zaś nie u-
 wierzy, bedzie potępiony. Sam Chrystus
 powiedział. Ná to z sámých Kátolikow,
 Wiernych podobno ledwie połowá, álbo wie-
 kša część, bedzie potępionych. Doktorowie
 o dzieśiáciu Pánnách to rozumieia: wšyłkie
 sie gotowáły do Oblubiená; á tylko piec
 mądrych, y oley dobrych uczynkow do koncá
 máiacych wešto: innym powiedziano; Nie
 znam was. Wiele álbowiem iest tych, kto-
 rzy z dziećinstwá, záraz zle czwiczenie, á do
 wielkich zbrodni y niecnot powod máia. Wie-
 cen tych: ktorzy Sákrámentá Swiete, iáko
 Spowiedz bez żátu, bez postánowienia poprá-
 wy, nie zupełnie (táiac dla wštydu grzechy)
 bez dosyć uczynienia, bez krzywdy odpuszczenia:
 Komunia Swieta bez Náboženstwá á czę-
 stokróć w grzechu, tylko áby ich widziano že
 nabožni/ swietokrádzo przyimuiá: inni Po-
 kute až do śmierci odkłádáia: inni w recydy-
 we w padáia: o tych S. Fráncišek, słowámi
 Chrystusowemi. Wiele wezwáných, máto
 wybráných. Co uważywšy mowi: Bóže
 moy do ciebie ciągne żywa wiára, y cáta ná-
 dzieia,

dzieia, goraca miłością, y wszystkie myśli, mowy, uczynki, zupełnie ze wszystkimi siłami, Tobie, dla Ciebie, na wieki oddaie. Nie pragniesz Panie śmierci grzesznego, ale raczy aby sie nawrócił y żył wedle Prawa twego. Jeżu, któryś iest droga, Prawda, y Żywotem, odwiedź mnie błędnego, oświeć mnie ślepego, ożyw mnie martwego: Bog nadszła moia.

Medytacya, o Niebie, albo Chwale wieczney.

Uważanie pierwsze, kto Chwałę Niebieską y za co otrzyma?

Odpowiedź I. Każdy od Boga w Niegach Wieczności napisany y przeznaczony, dla dotrwania w łasce Bożej do końca. Tego przeznaczenia znakow siedm. 1. Znak przeznaczenia. Powołanie do Wiary Świtej Katolickiej; to powołanie, iest pociągnięcie, do naśladowania Żywota Chrystusowego: Zachowanie Przykazania y sprawiedliwości. 2. Usprawiedliwienie to iest, poświęcenie człowieka wnetrznego, przez dobrowolne przyjęcie łaski Bożej. A ta występką wykończenia: Cnoty szczepi, sprawiedliwość stanowi, sprawuiac, aby sie oddawał, co iest, y należy Bożego Bogu: bliźniemu y sobie do zbawienia. 3. Odwrocenie sie od grzechu y nawrócenie sie do zachowania.

Przy

Przykazań Bożich. 4. Zwycięstwo światá; krete odnošiemu gárdzac godnošćiami, cōstá-
támi, rekošćami; á kiedy do nich przymuša,
ábo káza, z tego sie nie wynošiemu: gdy wes-
z á, ábo zruca nie turbuie mu, przed wygo-
da uchođziemu. 5. Chuc, y prágnienie ná-
wrocenia duš do Boga; stáráiac sie o zbá-
wienie ich, nápomínátiem przykádém do-
brym, Modlitwámi, wspomóženiem, y inne-
mi szodákami osołiwieni. 6. Dotrwanie, do
kóncá/ w Wi-rze Swietey, w spráwiedliwo-
šćci, záchowanie Przykazania/ y dobrych u-
cynków. 7. Naboženstwo wnetrzne/ to iest,
ochotá slużyć Bogu, y Nayswietšey Páns-
kie: Swietym Páńskim, y náśládownác ich.
Dziękowác z Jobem Swietym: Powołáješ
mnie Pánie, á ja Tobie odpowiem: Pánie
mátem złošćci w nienawišćci, á záchatém sie
w Práwie twoim. Psal. 116. Bóże moy,
niech bede wšyšteł twoim, á ty moim ná wie-
ki W Tobie niech żyje, w Tobie niech umiesz-
ram: w Tobie niech wieknie, Miłosierdzie
twoie wychwaláiac z Seráphinámi bez prze-
stánku śpiewáiac: Swiety, Swiety, Swiety
Pánie Zastępom.

Odpowiedź II. Oddáli Bog od Wiernych
swoich wšelkie utrápienie, á da im wšelka
chwałę, o ktorey, áni ucho słyszáło, áni oko
widzáło, to iest widzenie, kochánie iá-nego
Siebie, ták wóde dušy, iáko ciáłá. A to 1.

Za Wiare. bo co wierzyli, widzieć beda. 2.
Za Nadzieie, czego sie spodziewali otrzymać.
3. Co mówiali, nasyćć sie nie beda mogli.
Z duszy bedzie spływala ona roskoż Niebieska na ciała. Przeto ciała ludzkie, beda obdarzone od Boga w Niebie czworakami Zalentami: iasnością, subtelnością, niecierpliwosćmi: nieśmiertelnością, a to za cztery cnoty Kardyńalne. Za mądrość. Za wstrzemięzliwość, za sprawiedliwość, za cierpliwosć, y meztwo wielkie w przesławowaniu od ciała, świata, y satana.

Nad to Ciała Swietych y duże ozdobione beda, Koronami trojakimi: Pierwsza Korona Pannieńska; ta sie dostaje tryumfuiacey z ciała Pannie, za dochowanie w cale Pannieństwa y czystości. Druga Korona Meczenników: ta sie dostaje, tryumfuiacemu z światą Meczennikowi, ktory kreć dla Chrystusa wysłał: nie tylko ale też wiele dla Chrystusa ponosił, ucierpiał: iako o Marcinie Swietym Kościół Swiety śpiewa. O Swiatobliwym Biskupie, ktorego głowy lubo miecz tyrana nie odciął: Korony iednak Meczennicy nie utracił; y o Francyšku Swietym, o Meczenniku pragnieniem. Trzecia Korona Doktorcka; ta sie dostaje wszystkim, ktorzy nauczają w szkołach, w Katedrach, w Epowiedniach; na Kasztelach, Trybunalach, w domach Kapłanów, Kaa

Ráznodjieie sluchaczow; Gospodarze, pod-
dáne, dziatki, y czeladke swoje, álbowiem sa
ich Doktorámi, náuczycielámi. Akty. D
Błogostáwiona Tronco, Jedyny Bože! gdy-
bym miał ták wiele síl, iák wiele kropel w mo-
rzu; ták wiele ieżykow, iák wiele momentow
w Bieczności; ták wiele serc, iák wiele piastu
w ziemi: temi wszytkiemi, chćiałbym cie chwa-
lic, wielbić, y miłowác ná wieki. D Jezu
naomilšy! niech żyie według ciebie náśládo-
waniem żywotá, niech umieram w Tobie uży-
zieniem łaski niech Korone otrzymam przez cie/
udzieleniem chwały ná wiekša chwale twoie.

Uwážanie drugie. Od fogo ták wielkie
dobrá chwały pochodza y zapláta.

Odpowiedz? Od Chrystusa Pána przez
Zaslugi iego, który bedac Bogiem, stat
sie Człowiekiem áby nas swego Boštwa ucze-
stnikámi uczynił. 2. Stat sie Synem ludzkim,
ábyšmy byli Synámi Božemi. 3. Stat sie
poslušnym y niewolnikiem, áby nas z niewo-
li czártowskies wyzwolił. 4. Stat sie šmier-
telnym, áby nas od wieczney šmierci wyśwo-
bodził: wziął ná sie náš grzech, ábyšmy sie
stáli spráwiedliwemi w nim. 5. Podiał cie-
škie Kręki, áby nas od nich uwolnił. 6. Przy-
sział mizerne áby nas błogostáwienstwem swoim
y chwała udárował. 7. Powstál trzeciego
dná z grobu moca Boštwa swego: dáiac
nam

nam znąc, że ciąka nasze powstana moca Bo-
stwá Jego ná dzień Sadny: ktore, lubo byty
kazytelne, stana sie nieskazytelne chwalebne,
siedm rázy iasniensze, aniżeli Słońce, tak mo-
wi Izai. 30. Jáko Gwiazda iasnościá, różná
od gwiazdy: tak sprawiedliwi więkša á wie-
kša swiatłościá różni beda od siebie: ktorzy
bardzien gorzeli miłościá ku Bogu, y bliźnie-
mu, bardzien swietni beda: ktorzy bardzien
umizáli sie ná swiecie, wyzey stawác beda:
ktorzy bardzien postuśni, cierpliwí, łaskawi
byli, otrzymáia chwale, álbo nadgrode; ie-
dni setna, drudzy sześćdziesiąta/ drudzy trzy-
dziesiąt; co sie przez Pálmy, álbo Areolas, y
pożytki rozumie.

Aktu. O Żywocie błogostawiony! kie-
dyż przyjdiesz do mnie, kiedyż przynide do
Ciebie, kiedyż żyć bede z Toba: o żywocie
żyjący z Bogiem, żyjący z Bogá/ żyjący
od Bogá, żyjący w Bogu! O żywocie!
Ty nas czekaś, Ty nas zapraszaś, Ty nas
żadaś, á my nie wiemy o Tobie, gárdzimy
Toba, oddalamy sie od Ciebie, opóźniamy
do Ciebie: Poćiagnij nas iáko leniwych do
siebie, á pedzimy ku chwale twoiej! o Mi-
łko miłosierdzia, náhycona chwata Syna twe-
go, udziel nam odrobin dziećiom twoim: Tyś
przy stole Páni, my pod stołem iáko psietá.
O Boże! niechże ciáko zostaje ná ziemi, á du-
śá przebywa w Niebie; Diedne rzecz prosze, y
Ce ten

ten szukam ábym mieřkal w domie Twoim, po
wszystkie dni żywota moiego.

Uważanie III. Jáko dospěć do Niebá? á
czemu ták hoyna nadgrode náznáczyt Bog?

Gdyzby sie człowiek mniensá kontentował.

Odpowiedz? Troiákim spôsobem. 1. Chro-
nić sie złego, á czynić dobrze. To iest,
wselkiego grzechu śmiertelnego strzedz sie: u-
chodźć przed okázáya ták bliska/ iáko y dáleka:
złe żadze umartwíáć; rozsádkowi swemu y
własney woli nie dáć powoli Záchowáć Przy-
kazánie Boskie, ktore pełnić trzebá, nie tylko
wedle istności, ále według intencji przykázu-
iacego: to iest, w miłości, z miłości, y we-
dlug miłości. 2. Pełnić miłosierne uczynki,
ták Duchowne, iáko porádzi, strosowáć, po-
ćiešyć, náuczyc, odpusćić, wspomóc, modlić
sie; iáko y cielesne, to iest, náwiedzic, nápoić,
nákarmić, odkupić, odziać, pogrześć umárle-
go bliźniego; godnie teź užíywáć Sákrámen-
tu Náyswíetšego, ktory iest zadatkíem Chwa-
ly Niebieskiej. 3. Spósob, znóšenie wselákich
przeciwnořci, dla Pána Chryřtusa, y iego
náśládownáia: kto bowiem chce krolowáć z
Chryřtusem, cierpieć má, y cokolwiek ponóšić
z Chryřtusem. Alty: Bože moy, dla Ciebie,
y nád wszystko, miłuje cie: brzydze sie grze-
chem ná wieki. Bede strzegł Práwa twego
ná wieki. O Przenáyswíetšá Tronco, daj
že mi z wola Twoia zgadzáć sie, ábym w To-
bie

Żo rośćieś z drzewem, czuieś z bestyami,
 Y rozumieś sie rzadziś z Aniołami,
 Dopomóż tedy miłkiemu stworzeniu,
 Plakać nād Pánem, w iego umeczeniu;
 Niech cie już teraz obkudę swiátowe
 Porzucę; baczac bole Żezusowe:
 Niech cie swáwólne nie rozbestwia ciało,
 Beby cie raczy nurzać we łzách miáło.
 Gdy w Chrystusowym członku nie máś Ciele,
 Ktoroby za cie nie ućierpiał wiele,
 Nie dan y czártu nad soba przewodzić,
 Gdyś Odkupiciel chce cie wyswobodzić.
 Z niewoli iego; żywot swoy položyt,
 A moc czártowską, z ktora sie on srozy
 Etárl y ukroćit; to wszystko dla ciebie
 Czynieć; áiebys z nim dziejdziczyl w Niebie.
 Bierz przykład z Pietrá, iák w iástini słocho,
 Dbacz iák Páná po záprzeniu kocha,
 Niech cie wyuczy plakać Mágdalená,
 Nie ták iák pláče zdrádliva Syrená,
 Ale prawdziwym żalem osoliwosy
 Łzy twoie, serce strucha nápełniwosy.
 Wej ná uwage, że tá złość wierutna,
 Rozbierz to sobie, że tá śmierć okrutna,
 Potkála Páná za twoie sprośności,
 Żá one w arzechách brzydkie bezczerności:
 Tyś to obnazyl Páná niewstydami,
 Biczowáles go ty wketecznościami.
 Tyś koronował cierni
 Głekoć rázow bied
 Nieczystą myślá;
 Kiedys Mándátow
 Słusna rzecz tedy pl
 Człowiecze nędzny.

Żywot Pána Nášego I. Chrystusa.

Máťáci trzeba zrewliwemi łzami,
Y gdyby možna żeby upustami
W sie z oczu twych bystre strumienie,
Oczyhczajacці ták brudne summienie:
A ieslić trudność serce opoczyste
Czyni do żalu: y oczu skálisze
Iechcac pozwołić do łez swey powieki,
Udan sie rádze do łezerey opieki,
Pod Krzyżem smetno boleiarey Pánni
Oraz y Máťki; żeby oná z wánni,
Wstřich łez swych, udzielićci chciáta,
A serce ná pot z žalem rozkrááta,
Cobys w tym žyćiu pláczac dostátecznie,
Mogł potym w Niebie z nią godowác wiecznie,

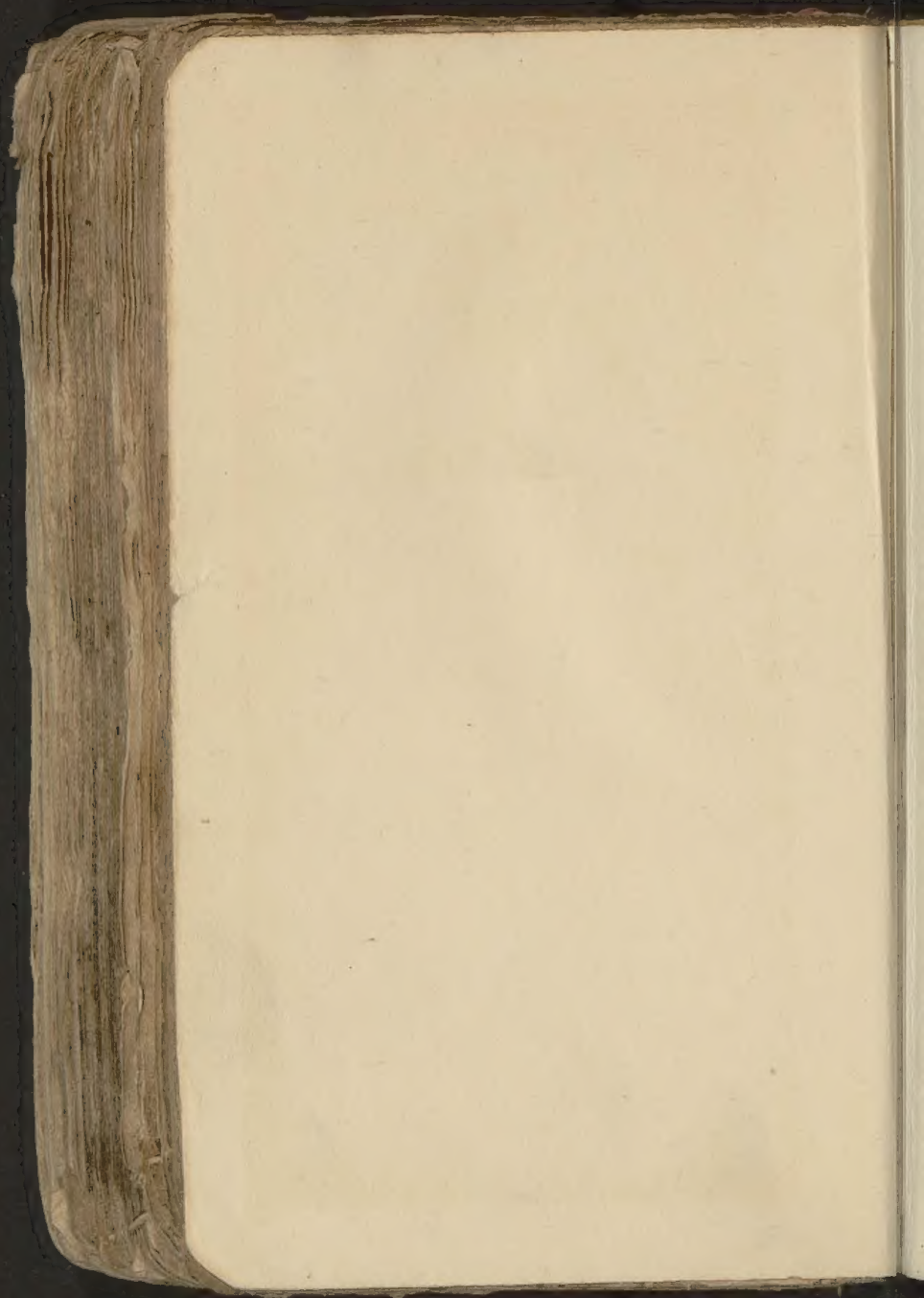
A M E N.

Święty Bonáwenturá Collat. 7. ták mowi;
Kto z pilnością, y Nabożeństwem rozmyśla Mę-
kę Páńską, ten wšytkie potrzeby znaydzie do zbá-
wienia. Tu naydzie pokorę, y łáskawy człowiek
upożarząc się musi, gdy się przypátruie upokorze-
niu Páńskiemu, aż do śmierci Krzyżowcy. Philip. 2.

vi;
Me
bā
vief
zes
v. 2.

120

874700

16X1169

Biblioteka Jagiellońska

stdr0024433

